Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Sammlung des Gouverneurs Arnold Gijsels van Lier - Cod. Karlsruhe 462 bis 499

Korrespondenz-, Tage-, Rechnungs- und Gerichtsbücher, sowie Berichte und Karten in Sachen der Holländischen Ostindischen Compagnie, besonders unter dem Gouvernement von Anthony Van Diemen und Gijsels van Lier

Copije Boek van de Generaele Brieven geschreven bij den Ed. Heer Artus Gijsels sedert sijn Ed. vertreck uit patria. Dec. 1629-1636. 1637? - Cod. Karlsruhe 462

Gijsels, Artus

[S.l.], [17. Jahrh.]

urn:nbn:de:bsz:31-370397

Visual Library

Copye Brief

VAN DE GEAER

Beieuen Geschreuen Bÿ den

Ehr. Harr. Petus Gÿsius T. Schertzÿn

El. virtrix rot

Padua, A° 1629 d

viue la Plume

Ldÿ dezembr. 15t A:1633:

Jüny

Dait E G, A Karlsruhe 462

G. H. HOFBIBLIOTHEK KARLSRUHE

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Mijn Heeren vE: Comen sien
bij desen Nevens gaende de Caerten de Ses
Jurisdictie Tusschen t' Eylant Amboyna,
ende de Schilderij door den Gouverneur
Coutman, doen Maecken om vE: daer —
van Breeder onderricht te doen, ende Schil-
Je: niet wille laeten vande sijne Landen
Eenige nader verclaringe te doen ofte dat
vE: Daer van volcomen Kennis mogen
Hebben Namentlijck. —

N:A Synde met Blauw afgetreckent is genaemt
WARNOELA Gelegen op Seram doch Eygentlijck Amboyna. genaemt Hoofd
plaetse synde naermt Lauw, Cambello, Lissidij, en: Erangh d'welcke onder
Commandement vanden Comeck van Tarnatten staen.

N: B Begimnende van Bocht tot Camarie, Namentlijck
Caydobo, waij Samma, Hatsouwa, en: Caijlato, wesende Langhs Strangh:
met Blauw en Geel getreckent dese worden door den stadt Houwer van
Comeck van Tarnatten gesustineert synen Comeck toe te Comen, gelijck
van onsen Lijde ook gedaen wordt, Argo in questie, waer in ons Recht —
moeten Bewaren om haer met Meester van Seram te laeten worden doch
door Oorsaecke dat dese drije plaetzen sien: Gelijck meer Andere ook doen
dat de Tarnataense Macht groot is ten aensien vant Secours dat van
Andere om leggende Plaetsen becomen comen, ende daer tegens t' garnison
vande Nederlanders Heer Cleyn soo onder worpen sij haer t' Commandement
vanden Comeck van Tarnatten niet tegen te staen dat Ly beter weten
maer Seggen recht wt dat het mitten Starcksten moeten houwen, Ende
soo wij dit wilden voor Coomen, t' welck met den Guarnisoen van
Cassen kan gerimedieert worden, veel Souden ons aen Hangen dat nu
niet en darven Dencken. —

De Macht vande Comeck van Tarnatten, soo

Synen stadt souwer. Inden tyt van 2 a 3 dagen tsin hoogsten kan sÿ den anderen Bringen is desen Namentlycken wt Opslaetsen onder t gebiet van die van Louw als volgt Namentlycke.—

Die van waÿborttÿ. Beginnende aende L: O: soeck vant Sant. komen wt maken Namen — 200#

Na: desen voornoemden Plaetsen is een Salff mijl van strang gelegen op eenen hoogen Berg gelyck ook alle andere plaetsen doen. Die plaetsen in Margine met Na: — getreckent geven Nägelen en met een Cruÿsken hebbes voeck maeten. dat F: Memorie

Na: Liceffa. een Salff mijl van strangk — 60#
Na: Salocca, een Roersloot vant strangk — 60#

DE STADT LOUW.

Campon Paettÿ — man — 150#
Campon Assan — " — 100#
Campon sammondrÿ — " — 200#
Campon Noramackatta — " — 120#

Persoonen — 890#

Na: Lisela. een quaert mijl van strangk — 30#
Na: Horlon. een quaert mijl van strangk — 30#
Na: Loeck. een Mijl van Strang. — " — 80#
Na: Amen. Ligt op Strangk — " — 80#
Na: Hennekelan. een quaert mijl van Strangk — " — 30#
Na: Hermetouban. een Salf mijl van Strangk — " — 100#
Na: La Ala. Ligt op Strangk — " — 50#
Na: Nouleeuw. een quaert mijl van strangk — " — 50#
Na: Bauaÿl. Ligt op strangk — " — 50#

Persoonen. 520#

Desen ondergesz staen In questie

Caÿbobo. Op een hoogen Berg op strant — 300#
Waÿsamma. als vooren — " — 100#
Hattasoua. als vooren — " — 60#
Caÿlaetto. Als vooren — " — 50#

Persoones. 510#

Desi[e] ondert Commandement van Cambello. — End[e] Compt van d'ander Zyde man... 1920

	Aent Fort Camb: t Campon tilie[e] of Capatj ..... man,		50
N[o]:	ajlissa 2 Mylen met gebergte ..... ,		40
N[o]:	Nouhaetton 2½ Myl met gebergte ..... ,		50
		persoonen ..	140

Desi[e] volgen de Cambellesen woonen ontrent Erangh

	T Campon Sabander met een gedeelte van Campon tille ... ,		110
	T Campon Nasoello ..... ,		30
	T campon Hemerwelo ..... ,		50
		persoonen	190

Ondert Commandement van Sissidij

	Sullen halff myl met gebercht wijmick volck		
N[o]	Monlit een Salff myl met gebercht ..... man,		30
N[o]	Intonalie als boven ..... ,		25
	Hattouwa als boven ..... ,		60
	Out Sissidij woont wijmick volgkt alwaer haer haer nagel bossin Sebben. —		

Op Sissidij Baro. —

	T campon Orangh Caywaran ..... ,		80
	T campon Orangh Tammalakorck ..... ,		60
	T campon Orang Lebe saptouw ..... ,		70
	T campon Orang tammalamaman ..... ,		50
	Nieborc Een strang Syn meest vermoort vande Corcorre hapaa ..... ,		10
		persoonen.	385

Ondert Commandement van Erang.

	Die van Erangh woonen d'Een helft op Strangh ende D'Ander helft met gebercht komen t'samen uyt		
N[o]	Marcken weerbaer Mannen ..... ,		150
N[o]	Noula een Salff Myl met gebarchte ..... ,		30
N[o]	Horlon 2 mylen met gebercht ..... ,		60
		persoonen,	240

Onder particul: Commandement van Stadt Souwer van Ternatten. —

	T campon Ternate of Gamnofoegy ..... ,		300
	T campen Kattouwe ontlangs door Saer Souert en by Saer doen Comen woonen Cloucke Mannen ..... ,		800
		persoonen	1100
	Getransporteert op d'Ander zyde	persoon:	3975

Transport van d'Ander Zyde Beloopt Persoonen . 3935.-

Ondert Commandement van —

Assa Soudio —

Assa Soudio gelegen aende N: W: Zy van Siram tegens over t' Eylandt bono is gelegen op een hoogen bergh duchtaent

strant . . . . . 150.

Hatta Porty ontrent strang als Boven . . . . . 50.

Die van t Eylandt Bono. — Persoonen . . 200.-

Dit Eylandt is gelegen N: W: van Amboina ontrent, t Mylen vant gadt Nassauw Dat is een water Nature Starck Eylandt waer door Zy niemant en vreesen en — groote Roovers Zyn, komen ontrent 15 groote Corcorren. met water Bringen Argo 1500.-

Die van t Eylandt Kelangh

T Eylandt Kelangh is gelegen Aent gadt Nassauw heeft onder sich eenige dorpen dit slachten ook groote dieventen versien. en haer met die van Assa Soudio En Bono, Dat groote rovers zyn op onse Custen te vervoegen dat haer eens dals benomen is, alsoo wy Eenige slaetsen van haer verdestru weert hebben niet tegenstaende ondert Commandement vanden Cominck van Tarnaten staen, brengen gemeenelk vier Corcorren te Water, dus Compt hier 400.-

Die van t Eylandt Manipo. —

T Eylandt Manipo heeft wel eer ondert Commandem vande Portugesz gestaen soo wy van onse onderdanen dickmaels onderricht Zyn, ouer Lulex myn devoir gedaen om haer aen te trecken en Eyndelyck soo verre gebracht Alsoo ick dagelyckx op Camb. versende met haer conde spreecken, dat Zy haer Zelven gedeclareert hebben onderdanen vant Castreel te wesen waer op dien Eedt gedaen hebben maer zyn daer naer door tract der tarnactanen die haer met groote dryggementen aengingen. Wederom af gevallen en Eenige Nederlan: Inde Logie vermoort die daer gemaect was tot dien Nagel Sandel alsoo daer Eenige Vallen doch weynich. maer meest om Een Oogh met Lyst te Souven, alsoo sigh Sier Jaerlicx Javaense en Macassaerse Jonegiens ontSouwen die haer de nagelen van Camb. Evang. Louw, en hiertho laeten toevoeren of insulck

Getransporteert op d'Ander Zyde . . Persoonen 6075.-

Compt vande Nevens staen getransporteerde Lyde 6075. —

en diergelycke met voorsien en dient Saet VE oordeelen, dit Eylandt can, 8 oste: 10 Corcorren tot Lee brengen ende alsoodanich in questie is sullent Suer niet wt trecken maer wort voorseker. gehouwen dat meer dan 800, Cloucke weerbaere Mannen komen wt maken, —

Gelyck questie als diese hier voren vrgaelt hebben wy metden stadt Souvr van Comnek van Tarnaten, wegens Eenige plaetz opt Eylandt Beuro, Namentlyck d' principaelste Negeries — als Lometto, ende Waysamma, leggen Elck op een groote Revier daer d' Mooren haer personagie niet weynich en speels. ende ons onmogelyck is t Lelve te beletten, ten Zy dat het guarnisoen in Amboyna. verstarckt worde. ende een oste: twee cleyne Fregatten gemaeckt worden. die op veel andere plaetz ook gebruyckt Zullen comen worden, wandt sonder sulcke. achtersoode d' Amboynesen qualyck veer van honck te bring: Zyn, wanneer wy daer op de Cust met eenige Maest Zyn. soo, staen Zy dadelyck onder t gebiet vant Casteel Ja dat meer is willen ons wys maken dat goede Cristenen Zyn, dat Saer Zoo. Ras wy wederom vertrocken Zyn. vergeeten is, doch Zyn myns maer eens oft 2 malen geweest, Door oorsaecke de Corcorren Dit vaer water, niet veel Bouwen comen, Waer door ick mede genootsaeckt Zy geweest wederom te keeren tot groot nadeel vande Comp: Nota van Bouro. Can den lominck ook eenige. Corcorren becomen, Maer Zyn daer soo ras niet gereet als oft d' Ander plaetsz dues Op: Memorie, —

Eylandt Amblauw. —

Amblauw is mede Amboyna. genaemt, gelyck Bouro voordeel, dit Eylandt is gelegen aent Oost Lyde van Bouro daer alle Joncken, ende schuyten tusschen t' voornoemde Eylan: en Bouro deur of duchtvoor by moeten Namentlyck, die naer eenige quartieren van Amb: Willen, over sulex ons aent selve gelegen is. ten Regard van Negotie alsoo geen Jonegen oft vreymich scheepen oostwaerts aen Loopen oft comen van daer gesien worden, over sulex waer goet dat daer continuel eenige Neerlanders of getrouw amboynees Lagen om ons t' advisieren wat daer int vaerwater passeert die vant voornoemde Eylandt Declareren haer ook onderdanen vant Casteel te vreesen maer dorven doort Commandement van Tarnatanen aent Casteel niet comparerren, dus dat Op: Memorie —.

Insomma, dese voor vier Jaeren 6075. Mamen is de naest
gelegen, macht vanden Cominck van Tarnaten waermet sy te —
Lande comen Brengen ongevaer 40, 50 groote als Seyne —
Corcorren, —

Notitie vant Casteel Amboyna, welcke Plaetsen onder onse Souverayniteyt staen — Item met ons in Alliantie Zÿ ende met Ede verbonden, Namentlÿck —

N°: 1 Rÿgmenten van Camarie. tot meer dan 70.
Mylen d'Cust van Serang langs staen al d'Dorpen onder t gebiet vant Casteel tot Hattumette toe gelÿck die vande ganschc Cust van seram souwen doen, soo d'Heeren Bewmt Hebbers m d Costen wolt vallen gelyck Hier voren aengewesen is, waer met d'Bandanesen die sich op d' selue Cust ontHouden voor in Toom gehouden Lullen — worden ende Eyntelyck van daer verlooßen door welcke Middel die van Louw, Comb: en andere plaetsen Meer: sÿ Beter cooP Lullen geven, Maer nú ist godt Betert Soo gestelt, dat men tot ons Commandement vande Cust geen 5 Corcorren kan bekom̃ Niet Tegenstaende dat Zÿ 28 offt 30 groote Corcorren comen — wt maken, D'oorsaeck daer van is dat de Ternatanen onder, danen van Cominck van Tarnaten, (: of de Mooren dat door vganden vande Christenen Zÿn:) Haer subtex Afrueden ende altyts wys Maken, dat men Haer soo Zÿ Lulex doen, met een groote Macht sal Comen bestoocken, Haer plaetsen sal af Loopen, ende haer tot slaven Maken, gelyckmen die vant Eylandt Hatuwe gedaen Heeft, haere Macht bestaet m̃ naer volgende pp soonen namentlyck die van Camerye en Selve Steene Negerie comen wt maken. voor bacerman 300 ℔ —

Sonlaly	℔	60 ℔ —
Sommaly	℔	180 ℔ —
Lator	℔	300 ℔ —
Holoor	℔	200 ℔ —
quelgieporty	℔	300 ℔ —
Towack	℔	100 ℔ —
Ammake	℔	130 ℔ —
Macariegue	℔	50 ℔ —
Swanegue	℔	50 ℔ —
Seepa	℔	200 ℔ —
Tammelouw	℔	100 ℔ —
Haya	℔	60 ℔ —
Toulonty	℔	200 ℔ —
Warnadima	℔	200 ℔ —
Wayleam	℔	100 ℔ —
Hattamelly	℔	120 ℔ —
	P Soonen ℔	2700 ℔ —

Syn D'ALFOUROS ofte Boeren, sijn alsoo-
genaemt tsn aensien dat Sij met Landt woonen, en wijnigh in See Comen dese
Alfouros hebben: Drie Radias dat haer ouer hoofden Syn. Namentlijck Radia,
Amet. Radia wassa, ende Radia Soulauw, die als hooft ouer alle ander Commande
Hebbende onder haer gebiet vd Dorpen, drije hooft Plaetse daer de voornoemde
Radias Inwoonen welcke persoonen Met huwelijck aen Malcanderen
verbonden Sijn, Ende seer goede correspondentie met den Anderen houwen,
Dese Alfouros d' Eerste mael aent fort Amboyna, geweest ten tijde als wij
met die van Ietimo dat Sijn die vant Casteels gebarghte in Oorloge waren,
gelijck ick in Mijn discours aen E: Heeren ouergeschrift met Langh hebbe
verhaelt, Als ock ten tyden, vande Heer Admirael Stiven vander hagen.
in Welcken Tijdt met haer een verbondt gemaeckt hebben ende Sij haer
met Eeden aen ons verpflichten in sulcker voegen als wijt begeert hebben,-
Soo dat Sacr genouchsaem voor onderdanen mogen Reeckenen waer door
ons tot diuerse Maelen tsn dienst gewerst Sijn Desen Radia Soulouw
en syne Onderdaenen wort door alle d'omleggende plaetse groote Macht
toe gesz: ende Heer gewerst, Namentlijck die van Louw, Comb: ende -
ander plaetsen daer ontrent, die daer met gerijngh Comen worden, soo,
Wanneer de Comp: in gerijnge Coste willen vallen, daer met Sij mdevotie
moeten gehouden worden, Dit syn altsamen Heydenen. Doot vijanden
vande Moren twaer te wijnschen datmen dit volck op Louw, Camb: -
Lissidie ende Erang, conde Transporteren ende eens vande Godeloose
Moren ontslagen waren, daert myns Oordeels door langhe van tijdt
tot te Brengen Sal wesen, Namentlijck soomen met die van Warnorla
In Oorloogh Blijft om dese Stratagemo wel te spceelen salmen met dese
Amboynesen Jongelingen Syn Profijt Comen doen en sigh houwen als oft
het d'Alfouros voor haer particulier reeckeningh diden, Haere Macht
bestaet mt naervolgende Namentlijck soo wij sreckerlyck berichte Syn

Kan de Stadt van Radia Amet wt maken	"	500:-
D' stadt van Radia wassia	"	800:-
D' stadt van Radia Louwlouw	"	1000:-
Kaylatouw	"	300:-
Sale	"	200:-
Makale	"	150:-
Hatta anlij	"	100:-
Horckouw	"	200:-
Mamckalle	"	300:-
Naella	"	400:-
Onlosourij	"	200:-
Houwent	"	100:-
Lasalo	"	250:-
Loemakela	"	100:-
Horthwaeka	"	300:-
Transporteere ofte Ander Zijde pr Soonen	"	5300:-

Comst. P.r Transport van d. Andere Zijde ƒ. 5100.-

Many		150
Soyassa		200
wattaboú Ebana		400
walaya		200
wattaman D: Actias		350
Latin		150
Lormmo Monnoly		100
Silly		50
Warnboú		50
Lian		50
Lormakelan		100
Hackabo		150
wayomy		100
Waylackayo		200
wackelono		300
Hattorlolo		200

Persoonen: 1950

N.o F St Principael Eylandt Amboyna 500.

Dit gedeparteert is met d' tuttel toins, staende onder t gebiet vanden Comack en Oorangkays van Hitto Namentlyck. Cpaetty Tonbon Gouverneur, Capteyn Hitto Admirael vander Tot Hatib Calbouw Kaarr oppersten Paep, ende Toutoubatouw, een voor spraeck vande gemeente, by dese vyf persoonen wort dit regt geadministreert en t Incomen vant Landt gedeparteert. alsoo ock haer Plaetsen hebben diese Hittesen. Namentlyck die Marcten hebben syn altsamen Mooren ende die met gebergte leggen en wey mick opstrant Comen sijn heydenen, doch worden geconstringeert tot de Moorse Religie, die mede quartieren seer toenaent gemeret Kaarr Paeth. seer sperren over sulcx onse Nacgelegen plaetse groot perijckel loopen, daer wy ons met gewelt tegens morten setten, ende ons proffyt met sulcke prosedure doch soot d E: Heeren Bewinthebb. Ommers gedaentsaem mochten vinden, want het te wenschen waer. dat wy Meester vant heele Landt waeren, en Nievers geen Nagelen meer te vinden waere. als op Hitto onder letime V E: gelieve te gelooven dat het eerder Paert vande Nagelen die voorgaende op souw en Camb: geleevert syn wt ons Quartier comen, om d' Avant vant gewicht te weten van Ouvien, Assalenloú, Larycke en Waikasieuw als ock wt het gebiet van Hitto, vandre plaetsen Namalouw en Macienhit, daer ick by mynen tyt Veelvlyts toe hebbe gedaen. om t selve te Bichten, Maer wegens verricht Doot manque, ment van Macht alsoo den Gouverneur syn Soldaeten dubbelt van Noode hadde, soo dat hier op te letten staet. ——

Die van Hitto hebben onder haer Commandement 41
Bewoonde.

Beschrijvinge der Plaetse Gelijck de Caert van plaets tot plaets uyt wijst altsamen uytter Natuere sterck, veel verschillende by de schilderij vanden Gouverneur Houtman, deese plaetse gelyck ook gedae heb die van Souw. Cambeen: Lusiden, sieb uck dickmael weesen besichtigen ofte te pas had mogen comen, daer Lij Meermichmael Tetours van sym. gewerst want haer quade Contentie hun dickmaels overtuyght heeft dat Sij hun Beurt noch wel eens mael vborderen Mocht, wat woerd Namen dat yder Plaetse kan opbrengen sal hier naervolgen Namel Hin te Souw, woerbaer Namen 120. een is oft een hoogen.

Birgh gelegen aen strangh	1	120:+
Tathouwa Als vooren	1	90:—
Henalyn Als voorn	1	150:—
Bynauw	1	90:—
Nauw	1	60:—
Nauw Baro op strangh	1	—
Layen, met gebercht	1	95:—
Sebeleuw m gebercht	1	160:+
wawseela	1	40:—
Authoinna	1	60:—
Fsegt Battas	1	50:—
Fsegt D Bawa	1	50:—
Essen	1	40:—
worwamy	1	50:—
Caytetto	1	130:—
Nockwaly D'Attas	1	20:—
Nockwaly D Bava	1	30:—
Teela Citsil	1	40:—
Teela Besaer	1	80:—
Huella of Huetto waer ons Comptoir staet	1	160:+
Ely	1	30:—
Sanalouw	1	80:—
Kaylissa	1	20:—
Massapal	1	60:—
Toom waekal	1	60:—
Honnut	1	28:—
Huetto Samme	1	30:+
Lato	1	40:+
Polut	1	40:—
Mamalouw	1	50:+
Looyn	1	60:—
Attacienkull	1	80:—
Attacienkull Samma	1	120:+
Ammaly	1	30:—
Leyen	1	50:—
Mockel	1	30:—
Tonle Souw	1	50:—
Ammaway	1	40:—
Salammette	1	30:—
Fiskal	1	60:—
	Persoonen. 1	2585:—

Syn D'onderdaenen van t Casteel Amboyna

De sommige van dese Zyn Christenen eenige heydenen ende Meest moors
Namentlyck met een M°. getrocken gheven nagelen de Plaetse duet
Gebiet van Hietto naest gelegen Zyn seepen groot perijckel also daer
schaepen vrij wat overigen Zyn als de sommige van onse predicanten.
Dese Plaetse synde naermt en komen uyt maken te weten die van Oirien

N.a M°°	gelegen op een Bergh	persoonen	60
N.a M°°	Assalon touw een half myl van strang als voorn	"	80
N.a M°°	Larreegue Lamma. Als voorn	"	50
N.a M°°	Larreegue Baro op strang	"	70
N.a M°°	wackasieuw Baro op strang	"	60
N.a M°°	wackasieuw Lamma ½ Myl van strang	"	80
N.a M°°	Tapil op strang sonder Cl. gien volck	"	—
N.a M°°	Alangh een half myl van strang half moors	"	100
N.a —	Lillaboy ½ Myl van strang	"	50
M°°	Hactto ¼ Myl met Bos	"	12
	Lissiala op strang	"	50
	Bachwala aent vlacke strangh	"	30
	Soulie ¼ Myl van strangh	"	60
	Way ½ myl van strang	"	33
	waylean ¼ Myl van strangh		
		Persoonen —	900 —

N G: s Amboyna Setimo genaemt daer ons fortuijt

Fort op leyt volcke Inwoonderen Alsamen Christenen syn
goede patriotten uyt gesondert die van Kessenive duet hooft
sier naert Moordom laeten gangen also by nacht en
ontijden vande Hiettese Moren versocht worden sulne
Macht bestaet uyt naer volgende Namentlyck —

Aent Casteel of d'stadt Amb.

M°°	Tcampon Kessonnie weerbaer mannen	" 150
M°°	Tcampon fernando of saetlyc	" 100
M—	Sorta	" 60
	Capa	" 30
	Tirie	" 25
	Ammadoesa	" 20
	Agoesa	" 20
	Ammantessa	" 30
	Ittina	" 90
	Tanity	" 40
	Tamity Cateil	" 30
	Halouw	" 120
	Tcampon Octonmory	" 220
	D Karduckers	" 100
		1035
	Persoonen —	" 1015

Transporteert op de Nevens staende Zyde.

Compt. Transpoort vande Nevens gain Lÿde Ao. 1655.

Int Gebiedt van Leitimo. —

Sooja 1/2 Mÿl van strangh	"	60
Emauw 1 1/2 mÿl van strangh	"	120
Oncariel 1/2 Mÿl van strangh	"	50
Rycklon op strangh	"	30
Kielang 1 Mÿl vant strangh	"	90
Nauko int midden vant Landt	"	30
Hattila 2 Mylen van strangs	"	60
		440.
	Persoonen	2255.

Ÿnde vier Eylanden van Amboÿna. Namentlÿck boanbessie, oft Oma. Vliasser, Molano, ende Nou. Salauw, desen willen Meest Christen. wesen, die gelÿcke Die vande Cust ooc Doen de Tarnataense magt vreesen soosÿ Hun Gelaeten, Maer Het schort Hun Elders met tegenstaende dat sÿ seggen, dat met in komen geloouen, dat wÿ onsten Mensen van onse Vaen Magt tegens den Comick souden deruen Canten, wel wetten dat wÿ ons met Leer op haer in doruen Betrouwen. — In somma wanneer den Gouverneur op eenen Tocht Zal gaen dickmael in die Quartieren gebeurt soo Sal gemelÿck Ymandt van haer de Beest speelen en weten Altyts d' Ein of d' Ander Excusie mte brengen, dat anders met in geschiet dan door Louter Vreese vande Tarnataenen Ende daer Lants Luÿden, die sy met Garren t onder Louwen, Boengen wel merkende. wat onse Intentie is, verlaeten haer op Haere starckte ende Macht gelÿck die van Hatouwa, Cabauw ende Calolo, Dickmaels doen, dat Zyn Bittere Quade Moorn die de — Louwen in de Hellen Daest soo veel gehoor Sal men als ons met tegenstaende Dat onder onse Souveraymiteyt staen — Die door Tha Mav. ende Tohoho, syn mede Moorn ende Sus, timeren dat onder t Commandement vanden Comick staen. soo dat van desen, Als ock vandie van Hatouwa niet goets. te verwachten is, In somma dat in diese Quartieren ÿ wat te verdack stucken is, eer Landt in Rusten Sal wesen, dat Altsamen met den Redelÿck Guarnisoen can gebolpen worden door wreken middel den groote Reformatie - soude geschieden ende wÿ over al gevreest worden.

Vtt.

Sij seeker Lastin wederom gevonden souden worden vt de Sagouw hare
Cumen van Alle omleggende Plaetsen Namentlijcke vt D'Alafouro
vande Cust Seram, onse Eylanden inde Andere quartieren vande Cust
Amboyna soude Comen Trecken tot groot schroffyt vande Comp.e en
Dienst van onse Ingesetten, van Banda, D'Moluccquo, Solor
inde Batauia, Alsoo dese Sagouw, oft Ambones Broodt en
Groot gerief sijn door gants India begeert wort ten Aensiende
Selue seer durabel is, Ja wort voor seecker gehouden dat die soo
warmelyc Droogh bewaert wort 100. inde Meer Jaren duren kan
in Amboyna te worden vt onse Eylanden inde vande Cust gebracht
bij mijnen tyt Jaerlicx 5, 6, 7 à 8, in Meer Javaense Jonckuen Sag.
vervoert te worden, die door dien oorloogh in andre ongelegentheyt
Achter Blijven, welcken Sandt door onse Authoriteyt aent Cast.
getrocken dient, inde om de 9, oft 14 Dagen reysen maeckt dack van,
Al d'omleggen. plaetsen gehouwen, Most worden, waer door de Comp.e
veel Coopmanschappen sal comen venten, inde de onderdanen vant
Cast. door onse eerlijcke Frequentatie beter genegentheyt tot ons
sullen crijgen, waer op in alle Manieren gelet dient Dat hebben
de Portugeesen Beter te practiseren Als wij, waer met sij de
herten van d'Inwoonderen gewonnen hebben Door welcke Middel
wij metter tijt met Christenen te doen sullen hebben in plaets
dat nu met Moren, geplaecht Zyn, Ende om dat wij siender
dat sij soo seer tegens Christenen begonnen te kanten soo moete
wij ons daer tegen setten, inde tegens d'Sulcke oft Regulus
Procederen, belangende de Macht van die vande Eylanden
Bestaet mde Naervolgende getroonen Namentlycke, —

5.e Eylandt Oma of Boan Bessi

No 1	Hallouwa op strangh gelegen	Personen	300
No 2	Caboüw op strangh	"	150
No 3	Calolo op strangh	"	200
	Samtto een Mijl vant strangh	"	60
	Omma op eenen hoogen Bergh op strangh	"	250
	Arorekko Een Mijl van strangh	"	40
	Moro op eenen hoogen Bergh op strangh	"	80
	Cruuw 2 1/2 Mijl vant Strangh dat willen alt saemen Christenen Wesen	"	60
	Transporteren voort op d'ander Zij	personen	1540

't Eylandt Vliassar

Compt p. transport van d'Ander Zijde — 1540 — —

Touwaha, Aent strang	200	
Tiouw den van strang,	70	
Papura Aent strang	250	
Aria op een Berg ½ Mijl van Strand	200	
Booij op Strand	100	
Tuttewacka op Strand	60	
Sorrosorij ½ Mijl van strang	200	
Onlut Ontrent strang	250	
Persoonen		1330 —
Mno Divanjka	200	
Mno Manssa	200	
Mno Tokoko	25	
Persoonen		925 —

't Eylant t Molano.

Molano Is gelegen int Midden van Eylanden doch
dese woonen Meest door vreese van Roovers op —
Booij ende Aria, Sebben weerbaer mannen — 30 — —

't Eylandt Nossalo.

Ammet op strangs gelegen	50	
Osila ¼ Mijl van strang	500	
Naelij opt strang	50	
Tiettoway ¼ Mijl van Stragh	100	
Ajbobo, op strangs	40	
		740 —

Persoon: 4565 — —

Notitie van de Macht van Amboyna sorteerende onder t Castel, Christenen, Heydenen als Mooren oft Mahomettisten — Namentlijck, —

Vande Cust van Sillam Aspar.

Notitie —

C Notitie Daer wesende wtter baer Mamee 2700,-
D. D: ALFOVROS of Boeren van Seram 1850,-
E. Die van Hiello wesende met ons In Aliantie daerom niet
wt getrocken worden persoonen . . . . 2585 . . . . -
F. Onderdanen van Castel woonende tegen ouer t'Casteel ofte
t'landt van hiello. 780,-
G. Onderdanen vant Castel Meest alt' Samen Christenen
woonen aent Fort inde t'gebiedt van Ietimo 1035,-
H. Die van onse Eylanden: Omma Vliassar, Molano inde
Noussalaú sijn Meest al Christenen sommige heydenen
inde eenige Mooren. 4565,-

NOTA hier moet noch bij Commen die van Manipo die
ons onlangs vbidi rom af gevallen sijn. 900:
Die van houro. . . . . .
Die van Amblauw . . . . .

Somma Persoonen 16930,-

T' sal Noodich wesen dat men haer alt Samen doet de Clarissen vby Christ
of Mooren sijn dat daer van Notitie genomen wort, oft te pas mocht comen.

Wt desen voorgemelte stadt kan gesien vborden hoe damich dat onse
inde den Connick van Tarnatens Macht is, Die de haere ver Extendeert,
Maer sij mogen malcanderen Beter vertrouwen, Als zoesende den andere
tot gedaen inde van een Secte, daer wij Christenen, heydenen ende Moors
onder malcanderen hebben, inde d' Sommige half met sorte onder ons
gevoelt gebracht, NAM. NAL, die van Orien, Assaloulouw
Laricqvo, ende Wackasieuw, dat alt Samen Mooren sijn gelijcke
de sommige van Oust van Seran, oock sijn van vbeleden hoop met goets
te verwachten is, soo dat ons of niemandts te verlaeten hebben als of
die van Ietimo, inde Mardieckers En t' Meerendeel vande Amboyne
woonende Aent Casteel als oock sommige vande Eylanden Nament Sy
die niet Moors inde sijn, Of die van, Iha Mauw en Hollawá. hebben
gans niet vertrouwen, niet tegenstaende dat ons goede woorden geven.
Ende of die van hiello hebben ons oock niet te verlaeten off weymich.
Assistentie te verwachten sij houwen hun meest stil om ons niet
t'offenceeren ende den Connick geen partijschap te toonen.
Offte versorcken van dit Guarnisoen In pertinent is, waer met
alle diese Des Compagnies onderdanen in goede Divortie ge-
houden,

houden soudden worden, ende Metter Tyt soo veel Buÿsen als daer
aen dependeeren, tot de Christelycke Religie getrocken worden dese Jaulte
van index verlang alt samen Mooren ende doot vÿanden van onsen staet
sullen wesen, welck goet Dienstÿn wÿ verhoopen, dat Godt Almachtich
Meer en Meer sal segenen, VE: Gelieve te Considereeren —
Dat de Comp: op Amboÿna sonderlings anders geen last en heeft als
het voorn: Guarnisoen, want alle Exploiten tot Costen vande —
Amboÿnesen loopen, Als ist schoon soo dat wÿ met een Armade oft
meer Corcorren in Leegaen, Soo wart maer een dach 3 oft 4 te vooren
naer dat de Placetz veer vant Fort gelegen Zyn, eenen Nederlan
gesonden met eenen Prinse stock Aen dese Amboÿnesen —
Jongelingen haer onweer aen andere Orangÿ: oft Oversten —
vollen Naem vanden Gouverneur dat sÿ haere onderdaenen sullen
aen dienen Tegens soo een Sack ende oft soo een Vÿÿr met haer —
Dosomo, Dat is Rumen Knapsack, gewer ende Pangaÿ, oft Riem
aent Casteel te wesen, op de verbeurte van soo veel, Ende geburt
vbeymich Dat die Aent Casteel in faulte Blÿven, Naer komen,
als goede geschulte Onderdanen, Ja als slaven op de geordonneer
Dach, ende Blÿven den Gouverneur Alsoo ter Dienst 2: 3: 4: 5:
en 6 Weecken, ook vbil langer, Dat ten minsten twee maels
int Jaer geschiet sonder dat Zy daer voor eenen stuÿver genieten,
Doch geburt somwÿle veel dat als sÿ wederom Canden tocht comen
Ende Eenige Extraordonarÿ diensten doen, Gelÿck ten tyde geschiedt
Als sÿ het Fort op Camb: Maecksten ende Eenige weecken, op d'wacht
vande Engelse gelegen hebben, Item t'fort op Hiello holpen,
Maecken Datmen haer alsdan een Beest of twee verert —
met een last Ris oft twee Ende Eenige Cleetgens van Cleene
valeur, vaer voor Zy geen landt en Coopen maer hancken met
Malcanderen, Soolang de presenten op Zyn Doch soot geburt.
Dat door ons ende haer eenige Conquesten gedaen worden, soo wort
den Buyt onder de soldaten ende haer gedeelt, ende Loosstuck,
macks aen haer Zyde soo sober Af dat het voor yder gemeen —
Stuÿver Lan over haelen, soo dat Zÿ in alles gedult hebben in:
voor Sorte Lorck op Eeten gelyck zÿ ook gevollichlyck ged:
hebben van allen Lasten diemen haer vant begin vande verover:
inge vant Fort totop mijn vertreck A: 19 heeft op gelÿt
vaer door de Luyden duckmaels soo moedeloos geworst Zyn

Dat met,

Dat met den wisten wat van Disspratie doen souwe want soo mee
migen Nieuwen Gouverneur als daer quam soo dickmaelen Mosten
syn Fort haest vermeeuwen, Alsoo den Eenen Brack dat den Andere
gemaeckt had waer door sij geloosden haer leven gedaen werck te
hebben werck voerck altsamen op haer Eygen Cost most doen —
Daer bij sij dan noch gequelt worden, met Buyten werck voor —
Banda ende Andere plaetsen dat nimmer Eyndt en Nam, daer
veel schampier over vuyl gemaeckt souw Comen worden, ende
Meer als wonder is Dat dese goede Luyden, onse groote overlast
hebben willen verdragen, —

Op mijn vertreck van Amboyna, was mde Meulen datmen stran
souw verpachten om Sirgen te setten daer over Badia Soova
en Kietangh groot misnorgen hadden sustineerden dat het selve
strangh daer toe Bequaem wesen onder haere Jurisdictie was.
staende, ende dat de vissherij gemeen behoorde te blijven voor
al arme ende Rycke Doch wel dat de Comp: oft Fact voor
preferentie souw hebben, en andere omd resterende plaetse
Loten Mosten sonder dat die tot Ymands voordeel verpacht
Behoorden te worden, gelijck verstaen nu geschiet is, tot Gaer
groot miscontentement waer van de Comp: ontrent 1000,
Realen Jaerlijcx trecht tot groot prejuditie vande gantse —
gemeente ende voor derde vande Rycke borgers die daer de vis
hebben en d' Marckt stellen en d' Amboynesen beletts
wij of ontrent haere Sroos met hume Cuerpe netten te
Comen op welcke somte by VE: en d' heer. Generael gelett
dient, —

Soo de Meeningh van V: E: souw wese,
datmen op Amb: met Cocrek stellen Nagelaert te planten om
wijn te winnen waer voor ick myn vast maeckt dat veel suect,
Derren sal alsoot Landt daer toe seer bequaem is, soo mort —
Daer uyt volgen dat het selven niet geschieden kan off daer
mosten Eygen Landen tot gebruyck worden, want soo Lou
sigh in sulcken Mosten en Cost willen stecken voor dat
Sij wirt op wat voet dat staet, Dus dit seer Memorio
ende oft te setten,

Item Geschreven tot Considerere dat door
dit Aenplanten vande voÿngaerden, d'Comp: grootendiens
sal geschieden alsoot selve Meest door Nidersl[andi]sche
Borgers ende Andere arÿ Luyden, met werck sal moeten
gesocht worden, die daer aen eenige van haere Middelen
sullen moeten Imploÿeeren, in slaven Koopen om de landen
te preparieren, ende sulex tot Dorn Als van Noode sal wesen,
weshalven in sulcken Regaert eenige preÿvilegie ofte vrÿ
heden verguent oirkoorts te worden, twelck in Redenen ge-
fondeert sÿnde wandt door dese Middel des Comps: souvereÿniteyt
getaxeert en niet bevint Sal worden, sonder dat daer voor eenige
Costen doen, Ende Bovens dat ter gelegender tyt groot Incom,
van tollen ende Andre in positien sullen gemaeckt en stellen
dese voornoemde slaven, metter tijt ooc voorstanders vant
Landt worden, gelÿckerm een gesien heeft dat Sÿ op Macao-
Solor en Mossammbiecquo ende Andere plaetsen gedaen
Sÿn,

Ende Also ondert Casteel Amboÿna,
ongeveer 1000 Margenlants is daer d'Aboÿnesen tot verstaet
t'soft gerechticht is als wesende soot schint wel eer door
d'Amboÿnesen aende portugesen gegeven ten tyden als Castel
gemaeckt wert Landt meest al vlack ende Bequaem is om te
Bouwen, denen sÿ gorde klaÿ gront, soodient daer noodwendich
op geletth ende waer noodich dat van hier daer toe eenige cheÿ
Boeren met genomen worden want het anders wederom ver-
sloft sal worden ende nú nimmermeer in Treÿn geraken die
legh leggende Landinge Bouwt sullen worden Dese soude
by noodt ooc Soldaeten komen verstercken ende volck
genoegh met Fordt hebben, des notsÿnde souden sich met
d'Borgers met gebrÿghte komen Begeven van waer Sÿ
onsen vÿandt met hulpe vande Amboÿnesen grooter afbreuc
souden komen doen — Ja meer dan of met Fort waeren
soo wanneer een gort voorganger hadden welcken middel
de behoudens vant Fort souw wesen ende d'Ingesetenen
in gorde devotie gehouden worden, ——

Op Sommige Plaetsen in Amboÿna, Ja,
wentlÿck ontrent Tampatsapie daer sick de wilde Boomen
enthouwen salmen bequame Conÿn varende komen maken
die men ter behoorlÿcker tot profyt vañ Comp: sal komen
verpachten Dese Acten Imgo van Conyn mort in Banda
met versuÿmt worden alsoo die Eÿlanden van alles vanden
hebben. ten Aensien dat Lÿ veel volck hebben ende
Clien van Landt Lÿn tot dese Acten sockmge sullen de Eylañ
Gommghapi oft vier Bergs Bequame Lyn, als ock
die van pello prampoan, Pillo, Cassal porllo swaugs
Dat Tusschen Erang ñ gounong Apÿ in Rossangueen, soo-
l'met te gort in waer, uit gedaen worden, salt voor Bañ
een groote vervullinge wesen, ende de Comp. met min —
profyt gevin wellek bevoorderinge van Landen ock sien
dat vangehoude Luÿden mort komen oudsulcx noodich dat
den gehouwt persoon of twee met Gmck kaer des verstaen

Aen haere Bromkhs

E. Ed. EERENTVESTE: WYSE: VOORSIENIGE
Seer discrete Heeren,

Myn Heeren. Alsoo ick in India voorde door Ervarentheyt
hebbe bevonden, dat het geweer t'welck ons door VE toegesonden
dickmaels valeck is geweest soo hebbe ick Mons: Stuyvens gelast
't die met geleyen vande Heeren Als Cap: des Armes is gestelt
om het gewer in goede Ordre te houwen. dat hy van yder Mutsg:
een proeve te Nemen, met ander halve Maete kruyt en Cogel,
Om alsoo ongeval voor te komen dat meerder Alteratie souw
Causeren met gargeryen Tegens synen vyandt dant angelucx
dat men van hem is krygende, Oversulcx hebben bevonden als
de Loopen uyt de Laeden genomen waeren. dat eenige der selver
geborsten waeren, waer uyt VE Bespeuren komen de groote
valeckx die inde Leverantie vande selve is geschiet, Weshalv
wy VE hier neffens 19 stuex wederom Lenden Nietegenstaen
desen Resolutie heeft Godt gewilt dat een ongeluck geschiet
most in een Loop: syn kandt Behalven den Duym en voorste
vinger verloren heeft. wiens Mutsg: als quaet geoordeelt
Synde by de gesproncken Loopen was gestelt alsoo onder inde
Lade gebarsten was. die hy wederom van daer nam En van
sommige geoordeelt wert dat het geen quaet en Mogt
heeft hyse Daer op als geschooten, en is daer oock gevaeren
soo als geseyt is, wy behouden den Persoon alhier door oor
sack dat anders perrijckel vant Leven Loopt, wy hebben
ander scheepen gewaer schout, dat Sy op haer hoede willen
wesen, veel van desen Mutsg: Syn de stert schroeven
soo kort dat het onmogelyck is dat houwen komen en het
met myn Oogen gesien dat die met de handt uyt de Loop gedraey
Syn, VE: hebben ons toe gesonden D'geweer
schassen van vier metalestuexkens maer de Stuckgiens,
hebben wet vernomen. soo die mit den Cruyen sullen de
geweersschap naer Amboyna senden alsoo wy verstaen
dat die oock van Selve gecregen heeft, ende alsoo voor
't mael anders nit vaceert Tal Synde en. VE.

E. Ed. Erentveste, wyse voorsienige Heer discreten.

Actum Inde Schip dieventer leggende in Texsel Ady

Aende heer Haselaer

E: Erntveste voysie voorsienige Seer discrete
Heer myn heer: V E komst is ons seer lustich en aengenaem
en alsoo ick verstaen hebben D heer Borgemeester
van Enckhuysen aldaer mede by v E is soo en heb
ick niet connen naerlaeten V E te versoucken syn E te recom-
manderen dat d gerde belofte en toeseggynge doorde vergaderyng
vande Seyent Synne aen Sergant van haer schip als over-
hoofd over de Delve soldaeten gestelt worde gepresteert,
Alsoo ick bericht bin dat den voornoemden Sergandt niet ge-
noech gedaen en wort en hy niet regaert van syne Soldaten
niet gekent wort vermits den Cooman de Delve in en wt
de boyen doet setten tot syn Contentement sonder hem als
oft hy daer niet en waer te komen. Twelck ganschen gheel
buyten Reden en en wil van V E ende onse Aende Heeren
Meesters is twelck den Artieg Brieff genoechsaem wt-
druct, die d Cooplieden soo myn dunckt voor haer mede
hoofden verbergen ende achter houwen, t is bedroeft dat
die hoofden haer soo comporteeren den Artieg Brieff
Anders willen wt leggen als hy meer daer is twelck
myns Oordeels niet anders als tweedracht kan Causeren
Oock waert gort ende Oirboir soot myn Heere gelieft
dat den Sergant mede hut gecommandeert wort ende mesm
Constapels Camer gelyck de Heeren van Amsterdam doen
en de heeren van Enckhuysen soo ick meene voordesen ooc
gedaen hebbes, elcx yder bihoort naer Syn qualiteyt
getracteert tweesen, te Meer daer plaets genoecksaem is, t komt

Quaelijck datmen soo heel voor syn selven is en den
t'Anderen oock niet en gest tgene hem toe comt en
den minsten de Luyden niet ont houwen worden, die
de werelt gesien hebben, want dese persoon Auditeur
Generael geweest is van een gansleger, soo ick voorsz.
van myn Iwager. Broeder bin, dus wijd Heeren ge-
woonlijcke discretie bevelen, doort quaet weer dat nu al
acht dagen geduert heeft heb ick myn heer Rock niet kon
spreecken ofte schrijven sonder dat souw l'selven aen syn
E gerecommandeert hebben, twaer Broeder dat haer
lijde aen weer Lijde geseght wort waernaer sich hebben
te Reguleeren ofte datter geen verbitter lijt veroorsaeet
want het klagen bij den Coopman qualijck genomen sal
worden, t'Meerendeel vande Coopluyden Meenen, oock
dat ick hier noch niet te seggen en heb ten moeter soo
heel ijssen niet gaen daermen segt selven aeusseert
Oock meene dat dit gans buyten V E Meninge is, Onder mine
V E hooger Autoriteyt die ick hem geender manieren wil
over treden, maer de selve altyt met Respect ende ae-
biedinge sal leemen, Myn h: alsoo ick my heer Rogh.
bericht hebbe vande onderricht onser Mutsgetten. Soo
sullen wij V E Antwoordt verwachten offte V E gelieft
dat die aen Lande gesproeft werden om ongelick binnen
scheepsboort voor te comen, en komen de selve door den
sloot maker en een off twee Officieren met frans.
schrijft aen Landt gebracht worden, Dijs den
A°. 1629. —

Mon: Heeren bewindh:
tot Amsterdam —

EERENTVESTE, VOORSIENIGE SEER DISCRETE
Heeren, —

't Is Sulcx, dat Heyndrick Damielsz van Lisser beeg soldt:
op diesen scheepen onste komen geest ter goeder trouwen betaelt
te hebben aen Direk Barentsz van Sulmen Schoenmaker Inde-
servet steegh tot Amsterdam 2 Maenden Gagie by hem van VEE op
de handt genooten Monterende ter Somma van 18 guldens waer-
voor den voorn: Direk Barentsz hem Beloofde soo veel Aerderen
ende Andere Lyffe te hoeffden te leveren. Als onder hun Leyde —
Besprooken was: welcke Beloften den voorn Direk Barentsen
niet geprestiert heeft, Doch evenwel soo verre, dat Heyndrick Damis
hem dies aengaende taliter qualiter gecontenteert houdt.
Claecht vorders den geinteresseerden hoe dat Hy van Direk Baren
op seckeren tyt in een Brandewyns huys gebracht Synde na langen
persuasie des selven verscheyden goederen van hem gekocht —
heeft, Bedragen de Somma van 60 Car: guld: met condition dat
hy sigh selven daer voor op VEE Rolle souden doen Debiteren-
ende goederen terstont ontfangen Welck contract Hy Clager
aen syn syde (alls Billyckt) voldaen heeft. Als op de Rolle Blyckt
Maer den vercooper dem aldus inden streck Sebbende Excuseert
sigh de goederen soo haest niet te cumen leveren met Beloften.
dat Hy de Lieve, soo haest doende lyck was, aen Boordt soude.
sinden, T is nu Sulcx, dat hy geen der selver goederen noch eenige
Excuse over t'lange vertoeff van dien gesonden heeft, waer wt
niet anders te presumeeren staet, als dat Hy des Jongmans pen.
Die onses Dachtens smeeer ende geloos waerdich is) sonder
Yetwoets daer voor te leveren soet te genieten ende den selven
selfmachtigh te Frauderen, Doch alsoo hy daer over aenons.
klagtick gevallen is, Ende versocht heeft vermits geen leverantie
der voorsz goederen, vande Schult op de Rolle tot Synen lasten
gesett ontlast te mogen worden, T welck wy verstaen in allen
Reden en Billicheyt gefundeert te Syn. Hebben derhalven
goet gevonden V EE daer van te Advertieren met gedienstich
versoeck, dat V EE Considererende des Jongmans onnoselheyt
Mitsgaders de uytsuypende Fraude by den Anderen gepleegt
Off dat mede hy en Andere haer in toecomende tyden van diergelz
bedriegerye Mogen wachten gelieven den voorn: Direk-

Aurents: gerneden voor Sz Lieden te Laeten ontfangh
voor ende Aleer V:E:E: naerder Advertentie vande Leverantie
der voorsz goederen Zÿ gedaen.

Willen V:E:E: Neden gebeden hebben goetregardt te neeme op
die geenen, de welcke by V:E:E: opt pleyn vant Bosbuys ge-
Leontract Zyn om haere goederen aldaer te vercoopen aen
die geene die haer in V:E: dienst hebben begeeven: want het voor
seecker is dat Zÿ de Arme Lolt: en Matroosen die weeten nerg
anders te cúmen gaen haer waeren soo hoogh aen reekenen dat
daer van Conscienties wegen goede opsicht behoort genomen te
worden Derhalven V:E:E: ten hooghsten recommanderende-
soo danige ordre te stellen waer door de vercoopers Redelycke
Winst mogen genieten en den Cooper in dese billicheyt werden
geriest.

Dirck warnaer vanden Hage Soldaet heeft Joseph
woonende bÿ de Regeliers Poort Obligatie verleent in-
houdende de somma van 63 gl t' ontfangen van Zyne te
verdiene gagie, waer voor den voorn. Joseph aen Dirck war
parthie toe back soude Zenden: doch is de selve van stux
te doen in gebreecken gebleven, versoeckt der halven dat
den selven geen Betalinge der voorsz penn werde gedaen

Hier Mede

Eerentveste, voorsienige, ende seer discreete Heeren,
V:E:E: Staeme de protectie des alderhooghsten Bevele-
Actum opt schip Deventer in Texel 23 Desember 1629

Aen Heeren de wet
tot Amsterdam

EERENTVESTE, VOORSIENIGE, SEER discreet
Heeren, —

Wÿ twÿffelen niet offt V:E:E Zyn volcomentlyck verwittight
van t' ongeluck der 63 deser ons uyt Texel Zeylende wedervaren
als mede hoe dat wÿ daerdoor daer aen volgende gelucke lyck
Buyten de Zanden Zyn geraeckt hebben vorders goet gevonden V:E:E
t' advertteeren van t' geene ons Mutsgaders ons bÿ Seylma-
scheepen, conserneerende naderhandt is gepassert, Den selven
t'vont

Avondt, Als wÿ Buyten geraeckt waren is de wint west geloop
waerover onse cours N: N: west werden gestelt tot ontrent 3.
Buyren voor den dack weleken gekeerden navolgende dack wesen-
den 2 g.e deser; wÿ met een N: windt voorspoedich Zeÿlden de Wint
Daer nae N. N. O: lopende seÿlden W. ½ W aen ontrent den tydt
van 5 mÿlen stellende daernaer den cours Z. W ½ Z. W ten I.-
en die soo Loogh als mogelÿck was, Om t see te geraecken, alwien
de 2 quartieren zeÿlende doch mede dachwacht de wint scharpende
sagen mee morgenstont (Als mede dien gekaelen Nacht) Nimwegen die
S vier voerden:) ende de Fluÿt Pater mede Sÿ van ons Die sonder enige
swaerichevt te verneemen soo verre en de Punt van: naevolgende
Banck misgeloopen waeren, wÿ daer en tegens westelÿcker Zeyld.
Geraeckt voor nieuwpoort op de punt vande groote Banck Die
langs de wal strect alwaer t schip overstagh steeckende, nae dat
t selve 3 ofte 4 mael (sonder nochtans eenigh Letsel voor soo vel
ons noch bekent is te Becomen gestooten hadden vande voors.
Banck Gelucketlÿck (God loff,) Zyn geraeckt, Dit alles gepassert
Zÿnde liep de wint vlack west met de weleke (gelyck V E E,
niet onbekent is) onse voor genome Reyse niet en can gevord
worden, Sobben der halven, gesamentlyck om alle perÿckels,
ende swaerichheden t'ontgaen Die ons Mitsgaders schip en
goet de wÿl het winter dach is, door storm ofte ander Incidenten
Zouden mogen over comen, goet gevonden Zeelandt in te Loopen
Tot weleken Eÿnde wÿ een lootsman van Zeeker oorloogh schip
Dwelck ons Rencontreerde hebben in genomen en Zyn-
ontrent den Avondt met een L (Westen wint voor vlissingh
gearriveert alwaer wÿ twee mael schooten om een anderen loots
man die ons op rammekens soude Brengen maer met een en
Bequaem en waer door den selven lootsman ons den avont
op t vlack van Rammekens soude brengen en gebracht
heeft alwaer wÿ doch Leggen De andere Schepen te
weeten Amboÿna, Zeeuwaerden de Brack en 2 Fluÿten
hebben wÿ noch niet vernomen, wel wenschende dat Zy
bÿ ons waeren overmits het in Zee hardt wayt-
Nae t'sluyten van desen verstaen wt den Coopman en
Schipper van Nimwegen, dat t'selve schip met incomen
van Zeelandt Sevenmael gestooten Heeft Doch
Zyn niettemin mede een lootsman van een ander oorlogs
Man.

Alsoo in genomen Sebbende onbeschadicht op de ree.
Jgeraeckt, voort de wijl hier in Salvo Zyn ende verstaen
dat er veel Duynkerckers in Zee geloopen Zyn, wenste der
halven Erenstich dat wij onse 6 stucken geschuts weder
om hadden

Hier Mede.

Erentveste voorsiemige seer discrete heeren V E E: t samen
de protectie des alder hoocksten Bevelende. Actum opt
schip Deventer den 1sten Decembr 1629 opt vlack
van Rammekens. —

Aende heeren
vomkeet: van
Amsterdam

Ed:
Erentveste wijse voorsiemige seer discreete
Heeren. —

Mijn Heeren V E, sullen ons schrijvens wegens ons t'arrivement alher
hebben becomen 4 Zedert is met sondert voor gevallen ofte en hebben geen
seeckerheyt van onse Ander scheepen vernoomen, Doch verhoopen
dat m Duyns Zullen sijn gearriveert De heeren Bevomt hebberen
alhier hebben geordonneert voor ons Scheepen eenigh Bier te
Brouwen en worden aer Behoorlijcker tyt van d'ander Behoeft
versien wat Belangt ons volck dat met ist Redelijck hebben
3 a 4 Weecken met gast Guijs gebracht volgens t'goet vinden van
Heeren Bewint hebberen, Ick heb aende Heeren versocht
dat onse scheepen Namentlijck Deventer alsoo Nimmegen soo
seer niet en claeght met noch 20 a 25 klocke Bootsgesellen
mochten worden versien alsoo wij Behalven d'officiers geen
64 bevaren Bootsgesellen komen wt Malin waer onder
noch eenige Zyn die maer 7: a 8 gl en wimmen ick geloof
vastelijck dat onder de Zelven geen 5 o syn die kompas ken:
V E sonde niet geloouen de groote disordre die wy ondert
volck hebben gevonden inden Corten tyt dat m Zee gewees
Zyn en mwat swaricheden gewees t Zijn. daer ons Godt
Almachtich Merckelijck uyt geholpen heeft die wy om syne
genade Zullen Bidden. want ons Dagelijcx Zoo veel tegenspoe

Bÿ gemen datmen daer soude disperere van Bessonder
heÿse daer ick geloove dat de veel-heÿt onser Londen oorz
van Zÿn, Alsoo voÿ Godt Beter t, met veele Godloose Menschē
op gesceept Zÿn, wandt voÿ van alle soorte van volck op ons
schip hebben, Namentlÿck Smerders, Echtbreckers vrouwē
die om hoerdom van haer man, gejet Zÿn, en met andere doot gegaen
Moorders, Doodslagers, ende Aparent andere ons onbekent soodat
vē schepen vol grouwelen steecken Daeruck Bidde in toecom-
op gelet te mack worden, soovel mogelÿck is, ick Seb in delibera
genomen, ons van Sÿde t' ontlasten dan Bevonden dat daer-
veel aen vast is en nock van ons kloecke volck soude guyt
worden, soo hebbe goet gevonden, **Godt** de saecke te Beveelen
en Sullen haer met goede vermaninge en stichtinge voorgaen
op Hoope van Beterschap en doetvaerdige Bekeeringe

T is mÿn Leet dat v E dagelÿckx vborden gequest Door Recom-
mandatie van andere Dat vonsdeels geschiet is tien Regaet
van onse schÿpper dat wel een goet eerlÿck man is om een
Fluyt oste koopvaerdÿe schip te Regeeren maer niet soo an
als daer hÿt Commandement tegenwoordich op Heft soodat
ick noodsaeckelÿck voortaen schÿpper sal moeten wesen-
gemerckt den man in alles wat Hem voorvalt te slap ende t'
onachtsaem is, daer de officieren en tgemeene gepeupel gelz
vē weet op sondicht overzulex alles ongedaen en vorslopt blyft
soo dat mÿn Hardt knaeckt vanden onlust die ick sie te
Maer alsmen siet dat sulcke Lieden meenig dat Saer saecken
noch wel berichten onsen stuerman vreese ick dat Hÿ in
Zÿn drboutie voort gaet vē van Ilia de Maÿ weerom
Zal gesonden worden, off Hÿ most Hem sonderlinge beginnen
te Beteren. Maer tis quaet oude honden aenden Baen
te leggen, mÿn heer, hebben immers onder Correctie-
wel geweten dat Hÿ Zeer gedebouseert was Tae gede-
portert t Huÿs gecomen wat Soops is bÿ Hem van Beter
schap te meer als schipper en stuerman geen saute aen
malcander sien ook hebbe ick tot myn leet wesen-

Gesien-

Gesien soo dickwils als aende Grondt geweest
Lyn dat Sÿ syn pÿ vol gedaen heeft in weleken tyt hunnen
dienst meest van noode hebben onsen stuerman comporteert
Gemelt hoewel dat aen Lant seer tot den Dranck geneg
is, onsen Bottelier sit rechtevoort soo mÿn S.r Dresser Boeck
schryft aen Landen en voeten gesloot de voetenwaeren —
genoech geweest maer Sÿ heeft den schipper wat kart aen.
getast daer hÿ soot hien gelieft hadde, voor Sadde komen
wachten, In somma t' is sulex dat den Bottelier gedeport
sal moeten worden, en Julien aenen Pauwels Teenderts z
wiltschut synde de Neef van S.r Felt den boguaemste.
in ons schip daer toe misploycren, mÿn Heer Santfoort
had mÿn gesegt van een tot Vlissingc maer wil niet min
dan voor 36. / vaeren voor dat gelt sullen wel drÿe matro
krÿgen, onsen onacht saemen schipper heeft niet tegenst
dat ick t' hem Belasten met aen Boort gaen als ooc k ook
gisteren wesen sondagh ben ick daerom Expresselÿck aen
Boort gevaren, en hem voor de twee de maal syne Boot
Beclast te Luÿsts: aen een kettingh twelck sÿ niet gedaen
heeft, ouer zulex 4 van ons Cloeckste Matrosen door-
gegaen sÿn, die wy soo qualÿck missen komen In somma
t' is op ons schip D' Noot geschiert daer helpt langer.
geen seggen toe Ick Sadde gewenst dese Schelmen —
becomen maer Sebbense tot mÿn Leet roesen niet komen
vinden,

De schipper van Nimmegen dat is een Fraÿ man die Lyn.
schip linde volck in goede ordere houdt soo dat soo een-
persoon ten aensien van Andere die Lulex niet en doet —
Dobbele gagie verdient de scheepen als ier Lÿn gecomen
geeert soo dat D' Nieminge is van Heeren al Sermet
ons in Zee te senden tot weleken Eÿnde door Sacr E.
drie Loots luÿ aen genomen Lyn dat ons wel te passe
sal comen alsoo wÿ gorden Raet van Nooden
hebben gemerckt die veel tot onsentl soecht is

Ende alsoo voor dit mael Anders niet En vaceert sal
desen Eynden ren VE:

VE: Erentveste vbyse voorsienige seer Discrete
Heeren bevelen mde genade van Godt Almachtich dieVE
verleene langh duerige gesontheyt en voorspoedige regier
Actum Middelburgh den Jan.o 1630.

Aen Heeren Bewinth
van Amsterdam.

E: Erentveste voorsienige seer discrete —
Heeren,

Mijn Heeren. VE schrijvens van dato 1 January is mij ter bedoorlycker
tyt geworden waer uyt gesien tgeene VE ons Recommandeert twelck soo
veel naer gecomen salworden als mogelyck is waer op VE sigh mogen
verlaeten Dit. van Zeela. doen het Best om ons te versien met tgeene
dagelycx geconsumeert wort, volgens de goede Ordre te houden onder t'volck
daer toe doen ons Devoir VE sullen Comen sien uyt mynen Jongsten wat
des aengaende passeert. De wederom gesonde stucken met het geene dat
daer aen dependeert als ock touwen Ancker en stocken Hebben wel
ontfangen en in onse scheepen overgenomen volgens VE gesonden ordre
Belangende onse Andere Scheepen Daer van en Hebben als noch geen
seecker heyt vernomen dan dens een Loopende tydinghe dat een groot
schip den Jacht en Sluyt in duyns waeren gearriveert Daer my
D'Heeren segen geen recht bescheet van en weten Eyen aveturf
ick niet off het en Zy waer: want sy niet verder maer wel
daer Comen Zyn. Drie Loots luyden syn aengenomen om ons nyt
te Brengen en wort door d'heeren aengehouden om een Jacht dat
met ons ontrent gouwstaert sal Loopen, om dese Lootsluyde
wederom te Brengen D'Heere verhoopen dat soo veel beraets
volck sullen Crygen dat ons met eenige Tullen versien Nimmeg
Slaecht soo seer niet het schynt dat gelyck sy seght, Een
De Laeste Ra 23 gesonden Scootsgesellen vry wat gestyft
hebben wy Hebben hier Eenige wanten Becomen doch
niet soo veel als van noode hebben: als ock eenige pye laeke

BVy

Wij hebben Jan van Ryssel Corporael vande Actie: op 't schip Nimmegen gelecentieert te vertrecken mits dat hij den Cooseman, Pergens avegens de Comps voldoe aen desen persoon ende sijne Lieve Bruijt is met versuimpt alsooden Secretaris van schoon Joven, kruysvrauw is, Tot dat Sedert wij eijsen hoeren genoech dact Zullen Brengen, en souw naer alle apparentie ons ondervoegen groote moyte veroorsaeckt hebben, ons is Gisteren, voorgekomen als dat eenige Soldaten Mutery Int Schip hebben, waerover drie vande Belgamers by de kop gevat Zijn, Namentlijck an Nicolaes swabacker en Fransina genaemt Cristof Logier Bar: en Thomas Tobueter synde Degene die somwijlen dennar op ons schip maecken, wij hebben en Attestatie gelijck V:E: toe gesonden Zal worden, en eenige Andere die seo Largo met en Zijn, Dat de voornoemde Nicolaes, samt Eenige van sijn Complijce gesegt soude hebben van wij slaegs mochten Raecken, dat sij saer geweer niet wilde leggen en met de swabber souwen vechten, en soo sij wisten wie dat den Aenbrenger waer dat de Cost Tsius sijn devoir nieten hadde gedaen, dat sij hem Buijten Boort wilde smiten, off met vergift wilde om Brengen waer ock wilt roaeren ende soo Ymandt mede Boijen averde gesetti dat sy hem daer nyt wilde haelen, en de boyen om stucken Smyten en soo wie sulcx hyer voren ver Sackt aen Bracht dat sij hem souden den beck Breecken, sonder dat men wetten Souw wiet gedaen Sad Als ock dat sij Ettelijcke starck met Kot Synde als den schipper met Synen Clooten pongaert haer daer dot wilde haelen, om t schip te spoelen hun Sanden geweer in de ruyst Namen, en sun tegens den schipper wilde kanten, In suma t'is sulex dat een Godloosen Soorts da meenen Datmen Dals Zijn, dan Zullen haer wel ander wijs maken sond: anders Zullen V E.

Edele ende Vaste wijse voorsienige seer discrete heeren. Boven mate genade Godts almachtich de vol voel gun voorspoedige Regeringe en Landuerige gesontheyt Actum mt schip Deventer voor Rammekens 12 Jan: 1630

Aen Ed: Bewinth:
van Leeuwarden

E. Erentvest, voor sienige seer Discre.
Heeren

Myn Heeren Hoondert dese ons
onder Coopman Diesper Broeck Bieck aen VE sende mede
sententie op gisteren gewesen, tegens de Persoonen die wy met
VE voeten in Hechtenis Hadden sitten wy hebben alles soo rede
lyck gemodereert ende af laeten Loopen als mogelyck is ge-
weest om Redenen VE Bekent noch lans Eenigsints Exemp
willen statueeren soo VE Gerader wijden dat iets aen ofte
Aff doen sullen ons daer naer voegen en VE antwoort met
Bringer Deses verwachten waer op ons sullen verlaten.

In Vaest:
Actum Schip Deventer op t' vlack van Kammek
den 18 Jan.o A.o 1630.

Aen Heere Bewinth:
van Amsterdam

E. Erentveste wijse voorsienige seer.
Discrete Heeren.

Myn heeren mynen Hongsten aen VE
is gewest van date 12 deser waer by VE eenderts sult
hebben verstaen tgeene in onse schepe passeert vbat aen-
gaet d' Delinquanten soo ick VE geadviseert hebbende dat
in hechtenis hadde doen setten, daer over is gisteren
sententie geprononceert in voegen dat eenen Nicolaes
swaback en Tibald Harmond van Lauda gecondemneert
syn den Eenen hondert slaegen en den anderen 50 mette
Stock vant Mutsgatt te ontfangen en haer gewer-
gebroocken te worden Als onwaerdige de Compe de
Duyden en aen Landt gesette te worden Dander twee
Namentlyck Barent Hogerbarton 100 slagen ende
Thomas Koebieter 50 met gelycke kolf te ontfangen
ende op een ander schip te gaen varen den Bottelier
van ons schip gecondemneert in Zijn officie ende
verdiende

Verdiende Gagie D' oorsaeck waerom sal UE mede wt
D'Attestatie ende sententie komen Sien wy mogen hoopen dat
Set dus doende wat beter sal gaen eñ elck op Syn Soo de sal
Syn, een Persoon daer ick voordesen aff geschreven hebbe —
gemeent Sadde Bottelier te maken hem daer toe de Bequaem
geoordeelt Sebbe gelyck hy oock is die hebbent D' quartiern:
eñ eenige Officieren soo d'waers gemaeckt dat Syt myn is kom
op seggen ende gerensms wil aennemen, Dien schipper souw
gaeren sien dat den Hoogbootsman Bottelier waer Daer.
hy eben soo Bequaem toe is. Als tot Set Hoogbootsmans.
Ampt. soo dat ick hem Dickwils tot Mumekendam in Syn.
eygts schoot woens. Myn dunct dat t' ongeluck alles op ons —
Schip is eñ qualick een officier hebben die Syn ampt waer.
nemen kan. Den Schipper van Nimmegen beromt sick
dat alle Syn officier elck apart Meriteeren Schipper te.
weesen, en t'onsent ist Soo gestelt dat ick Ducste van deze
reys noch Coex maet salmoeten worden Dan in Julie de May
komende sal ick daer in versien Sheere van Seelandt hadde
myn toe geseght 20: a 25 Stoecke bootsgesellen off bos.
schieters daer op wy noch Soopen maer soo ick sien salt:
qualick wille vallen voor dat in Zee Syn Set verdruet ons.
dus lang Suer te moeten Blyven Leggen, dan moeten in
alles gedult Sebben: alsoot, Godts, wil is, UE mogen ons.
vryelyck vertrouwen dat met onse wille geen vuyr en sull.
versuymen De scheepen van Seelandt Syn volcomentlz
Claer: soo dat Soop t'samen sullen wt Looken Daer toe.
ons Godt een goede Wint wil verleenen en alsoo voor
dit mael anders met Vaeert sal ick eyde Lz UE

E. Eerntveste voorsienige seer
discrete Heeren Bevele mde genade van Godt al=
machtich die UE verleene lang duerige gesontlz
ende geluckige Regeringe Actum op t schip de vent:
op t Vlack voor Rammekens dy 20 Jan.
A. 1630

Aen Heeren van Zeelandt.

E: Eerntveste voorsienige seer discrete Heeren, —

Mijn Heeren tot Bericht vande Rekeninge van Salomon soo hij my op gisteren den Zeest bezandicht dient dat myn Boot Capt: Wolff was aengedient dat Hij mde selve Herbergh met syn Knecht maer een Rijxdaelder daechs verteerde ouer sulex docht mijn goet omde Comp: oft geen groote te Jaegen Inde selve herbergh te gaen Sogaren welcke voorts Rekeninge ick nu anders bevinde,

Wat belangt tgeene myne Familie Raeckt te weeten myne Huysvrouw ons Suster en drie kinderen met den Meyser daer van mach Salomon een particuliere Reeg: wt trecken en soodey dat bedraegt kan ick op myn reeqüeninge Laeten stellen als oock t geene mijn Particulier voorder souw mogen raecken wa ick my schamen souw sulcke rekeninge ouer te leveren endete Teecken, —

Aengaende d Officieren mde selve Rekeninge gemelt behoort te comen tot Laste van Comp: alsoo sy ten dienste vande Comp aen landt Zijn geweest, ten tijde vande Comploterij der Sold: Den schipper van Nimmegen en onder Coopluyden om yet wes te gaen procureeren voor de Schepen, —

Belangende Amboijnesen die zijn met goet vinden en gelieve van myn heeren bevonden: aen Landt gecomen, die des sondachs gecomen Zijn en op vrijdach smorgens vroech met mijn weerom t Schepe gevaeren ook syn sy des middaechs tot Vlissinge geweest en ter veer sodat Salomon voor haer geen tes dagen kan in Rek: Brengen. —

Aengaende t geene hy in Rek Brengt van Roosendael wesen een assestent van Nimmegen en onse Zeylma: dat had hij haer komen doen Bett gelt sij seggen ooc belt te hebben en Salomon niet schuldich Zijn, Dat ick mijn Cosijn d haer Commansarius Brauw twee offte Drije mael te gast gebadt Sett Daer tegens ben ick 9 mael met mijn huysvrouw wt eten geweest waer van hij te voorn gewaerschout is Doch wel mach wel lijden dat dit mede op mijn Particuliere reeg wort gestelt in sommatie op Zijn secretes die met ponden. schellinge groote reeke sal mijn wel wachten meer aen. landt te comen oft ten — waer sulex noodsaecke lijeck

Wesen Mosten. Alsoo wÿ nacht alle assurantie t seyl
sullen gaen soo sal myn Heer in Dese requeste doen sulex
Vle: geraden sal vinden voor myn ick wil luever t'myne Bett
Dan dat de Heere M:rs mÿne oogen soude hebbe,
Sonder Ander sal ick Vle bevelen mde gerade van Godt
Almachtjes die Vle verleene langh duerige gesontheyt met
Jaest Actum Deventer adÿ 7 Febriary 1630 opt vlack
voor Rammekens, —.

Aen Hn: Bewnth.
van Amsterd.

E:

Eerentveste voys voorsienige seer

Discrete Heeren, —

Myn Heeren, onsen Jongste is gewerst van da 20
20 Januarÿ t'zedert is niet voor gevallen dan 25 dito den wint
goet sÿnde en Pater met sÿn schuyt aen boord quam 14 boots
gesellen ende 2 Matrosen. Zyn ontloopen die ick door den
vaendrick en eenige Sold: dateÿck liet vervolgen, Ende
syn des anderen daegs wederom aen boort gebracht, ende
nadat Zÿ eenige dagen in hechtenis geseeten hadden is bÿ
den Breeden Raedt goet gevonden, dat sÿ elck driemael
vande groote rae Zouden vallen en daernaer van 2 quart:
volck gelaerst, en de gedaene oneostin die myn Heer Rock
vergoet heeft, Prorato op haer Reeg: souden werden
gestelt, Ter selver tyt is ock gerresolueert, en op alle de
scheepen een waerschouwinge gedaen, soo wie opt selve
weegh looper geattrapeert wirt, dat men de Zelve aen
Rae zal hangen en mette Coorde straffen datter de doot
na volgt, Alsoo wÿ sien, dat sulex op alle de Scheepen
onderwonden voert, daer toe Zÿ van sommige Capers
aengeport worden. Tzedert hebben wÿ Ff. Lieuterma
Joannes Douwense van Enckhuysen ontfangen 12
stucx ofte vaeten vleys en speck soo ons door de Heere
van Enckhuysen ende myn Heer Hasselaer Zyn toe
gesonden wÿ hebben daer van door ordre van myn

Heeren.

Sijn Rogh geladen m onsschip Deventer 51 tomen
eñ mt schip Nimmegen 50 vaten, mde sluyt Pater 26
tomen, Maeckende samen t'voorn getal hier van is aende.
voorn Lichterman geen bescheet gegeven, alsoo sÿ sonder ons.
weeten doorgingh Vorders hebben wÿ naer datum Pt Lichter.
man Kemskerck ontfangen ende mde naervolgende geschapt
Namentlÿck m Deventer 41 vaten vleÿs en speck 20:-
Kisspen Stockvis, negen tomen Botter m Ysere Banden en
vierendeel botter voor de Heer Generael, eñ mt schip
Nimmegen 40 vaeten vleesch en speck 20 kisspen stockvis
9 tomen Botter eñ 5 vaeten soudt alle welcke goedes wÿ
Sullen overleveren volgens Vt gesonde ordre, wy
hebben alsnú Seven Boots gesellen becomen die ons vrÿ
wat sullen stÿven. Zullen Vt volgens ordre van myn heer
Rogh met onsen lootsman de Rolle van de Persoonen
wesende alsoock sie dat veel Persoonen geordomeert
Hebben aen Jaervrouwe. Kinderen ofte vrunden bemigt.
Maenden Gagie t' ontfangen, soo sÿ ick den onderCoopm
Dupÿn broeck gelast daer van Reke te houwen. eñ op
Ydere reke mentie vant selve te Maken, op dat gesien mach
worden, wat Sÿ Jaerlÿcx int vaderl. geordomeert hebb:
te Betaelen, twelck wÿ op andere Plaetse Zegge scheepen
ock sullen belasten want pt. faute van sulc: daer op in
India niet gelet Soude worden, Ick Bevinde dat m onse.
Rol Jaerlÿcx geordomeert wordt / 1311 te betaelen
ende aen bewese schulden / 2611 ock dient onder
Correctie) m toecomende den wÿnick gelett. dat mende
particuliere Boots gezellen eñ Soldaeten Soo veel Smit
en dibiteren als wel geschiet is wandt wÿ Bevinden.
dat den geene die weegs geloopen Sÿn met twee hond:
gl: belast Sÿn, behalve t geene dat Sÿ aende Comp
Debit Sÿn, Namentlÿck Barent sandertsen vande.
weer Aen Antonÿ Leenders Soetbramer / 300 eñ.
Cornelis Sohn Bos: die wÿ wedrom becomen
hebben gelÿcke drÿe honderd gulden aen voorsz.

Voorde Cramer: wat Lust Cumen de sr Lve hebb
om de comp.e te dienen het Gooste is Sun beroyt en noch.
Beroyder salt haer Zyn als sy weder om Comen snende
dat drye a 4 Jacr voor de Prins gedient hebben myns
oordeels sal de comp.e den Besten dienst geschiede dat,
men die Lact sorgen die Borgen daer Zyn noch wel
Andere, die een Jaer meer en min voor niet moeten vare,
Dient. ook de Memorie, dat wij met wt Looszen van.
Texel groote veranderinge in onse Compasses hebben.
bevonden. ende dunvolgen: soo wel t schip Nimmegen
als wij 1½ strecke Zuydelycker Zyn geloopen als
gemeent hebben. Nimmegen heeft Zyn compassen geholpe.
met het versetten van eenige steenstucken en uyt treckes.
van de pompstocken die Zy de schuldt geven, Wij hebben
onse steenstucken verdragen het gewecht dat op de stuer.
plecht Lacx slecht, het yser vande klock gedaen Zet-
Nacht Guys verdobbelt, en Even wel gaet ons noch een stre
te Zeggen, soo dat niet veten. Vaert ons schort Daer.
op bij andere scheepen ook te Letten staet, op dat daerdoor.
in geen ongelück in vervallen, Vanneer onse Compassen
uyt het nacht Guys Zyn soo comense overeen.
Myn Heer Kogl heeft ons mi van Alles wel Lossien
sullen volgens onse schuldigen plicht bij d Andere scheepe
comen haer van alles declarlick maken Sonder anders
Zullen wij Godt bidden om eenen goede wint ende voorspoe
dige reyse en sullen vt.

E: Ernvveste Wijse voorsienige
seer discrete heeren Beveln mde genade van Godt almae:
die wt wil gumen Landuyrige gesontheyt en voorspoedige
Regeringe Actum mb schip deventer Leggen
op t vlack voor Rammekens A: 1630 desen 16 Feb:

Aen d' Ed: Mo: Heeren van Amsterdam.

E: Erentveste Wijse voorsienige

seer Discrete Heeren

Myn Heeren dezen Ingeslooten hadde ick gemeent aen myn h: Regt te behandigen Dan soo ick verstaen is Zyn E: op sondach vertrocken, t sedert is alhier gearriveert den schip vande Deensche Comp: waer van verstaen Als dat onse — scheepen wt Duyns syn geloopen en komen naer haer gissing niet verder als in Vlieht syn gecomen Desen deen is m Duyns van Ancker gespilt en comen alhier om Nieuw anckers en touwen te coopen, ende soo myn Duynckt sonden gaen met ons in Comp: gaen. gelyck myn den Coopman die ick opt — schip Nimmegen vont daer van een spraack, die ick tot — Antwoordt gaff dat de Zee groot en ruym genoegh was — dat wij hem voor soude gaen, soo ons volgen wilde dat het aen sijn Believen stont en was myn on. aengenaem dat — onse officieren soo haest Duyten myn weeten Lemis met hun gemaeckt hadden, dat ick Soope met Langh Zal doen. gisteren is Middelburgh ende Zoukerck voor vlissinge geseilt, en wij Bleven door Misverstandt Leggen alsoo — ick onse schipper en Lambert aen Middelb: ende nimmeg sont om — met malcanderen te spreecken en te onder, leggen oft om de stilte oock geraden bad — onder Zeyl te gaen., Lambert ginck naer vlissinge en d'ander vergadt myn niet tegenstaende dat het daer naer op begonde te — coelen. en al eer. Ancker op en neer hadden. soo dat ick de broeders selver most gaen. soucken. die de sommigh d'gist vant Rostocker bier op de Neus hadden D' deense Comp: is omniers Soo wel op gescheept als wij den koopm en haeren predicker wilden myn als mde kayut quamen salueeren die pas soo veel hadden dat haer selven vinden conden. en alsoo sagen dat ick met haer geselschap niet seer gemaeckt was gingen door oft sij ons volgen sullen zal ons den tyt leeren. Wij gaen soo datelyck onder seyl Godt wil ons voorspoet ende Behouden Reys verleenen en sullen &c &

E: Erentveste Wijse voorsienige

Aen Discreet Heeren.

Bevrees ende genade van Godt Almachtich die
ons wil gunnen Landuyrige gesontheyt ende voor-
spoedige Regeeringe Actum met schip Deventer
Leggende opt vlack voor Rammekens. Ao 19 Feb.
A°. 1630.

d' Heeren Gecommitteerde
Bewinthebbers tot Sonnen

Eerentveste Wijse voorsienige

seer discreete Heeren.

Wy Ruym. heeren. op gisteren wesende den 26 Februaryo
syn wij alhier tegens den Avondt met de schepen Deventer
Middelb: ende Nimmegen, vbel ter Reede gecomen. alwaer wij
gevonden hebben t'schip t'hoff van hollandt ende t'Jacht Ryswyc
van delft, Onse Andere Schepen t'Jacht Soukerck en Gluyt de
Pater hebben wij door storm tusschen Poortlandt ende wicht ymist
soo dat wij presumeeren, dat sij naer wicht syn geloopen. Nons: -
Maes schrijft my. dat Amb: in wicht Leeht en Synen grooten mast
gekorven heeft en't Jacht de Brack daer oock in Salvo souw:
wesen. dat Terwaerde op 21 Dese weder omme van hier t'Seyl
gegaen is Die ick koope mede spaensche Zee geraeckt Dat wesen wij-
hebben met ons schip de veluwe voor wicht vanden Morgen tot
half achter middach Leggen Rijs met sonder Perijckel van schepen
goet ende t'Meeste dat ons quelde Dat eer dat wij t'Ancker Lieten
vallen ses voet water mit Ruym hadden Ende een half mans Lengte
op den overloop als oock mede Constapels Camer wast door ons
schip soo gesoncken was dat wij soo goet als te gronde gingc ende
t'Ancker Nootsaecklijck mede grondt Most om t schip te Recktes.
ons kruyt en Lont is Meest nat In somma t'is sulex dat ons Godt
Almachtich bewaert en sonder eenige wtcomste te sien soo
Merakeleuselycke verlost heeft. Dit ongeluck is ons oock komen
door onachtsaemheyt vande Officieren die geen sorge gedraget hebb.
Dat d' Mamiringen voor de spiegaeten gespuckert waeren.

Ende.

Ende Noch Ander sorge dat dic gestopt syn geweest waer
door soo veel water met schip geraeckt is. en. Alsoo langs boort
op den overloop maer den planck gedreven is Soo is het selve water
daer langs met Ruym geraeckt ons Bier en water dat op den.
overloop lack luttick den Bodem in smiten alsoot ons anders
onmogelyck was by de Spie gaeten te komen, om de Delve van
Binnen te oopenes ende t water daer door te lossen ons schip
was soo gesocken, dat ons wmt vieringe stucken gantsonder
wgter lagen ons voormarseyl is gants aen flarsen geraeckt
Als ock dat van Nimmegen ende Middelb wiens boeckspriet
door dat harde weer van Boüen tot Beneeden gebor sten is
daer Datelyck aen gerepareert wordt en t'hoff Hollandia off Nim-
megen hem wangen toe bestellen Zullen Godt wil ons altsamen
voor voordt ongeluck Bewaeren, ende een voorspoedige Reyse gheven
een D: eens schip dat Sier in Duyns gelegen heeft en door storm in
Zeelandt gekomen is op den 22 met ons in Zeelandt geloopen die
in onse Comp: socht te wesen daer ick hoop nu van verlost sullen
Zyn D: Lootslüyden ons door d'Heere van Zeelandt met gegeven
vmden wÿ gort noch by ons te houwen off ons vorder dienst kosth
doen: voor myn ick geloof vastelyck soo geen lootsman gehadt
hadden dat wÿ ons Tyt en Comp: schip en Godt qüyt gewreest souwen
hebben om daer wt onse schepen te lichten was Sun een Convoyer
met gegeven die ock van ons afgeraeckt is of noch op donderen zal
wart den Tyt leeren, soo vl geraden vmden t'schip Amboyna be-
waerschouwen tegens ons vertreck soo souwen t'samen In Comp:
komen gaen Daer van met Monsieur Maes zal spreecken
Ock verlangen wÿ of ons Jacht en Fluyt in vrient geloopen
Zÿn want wÿ ontrent vigilt teeckenen van verongeluc: schepen
hebben vernoomen en Alsoo voor dtmael anders niet vaceert
Zullen Eghdigen en VE.

E: Eerntveste wijse voorsienige seer:
discrete Heeren bevelen Inde genade van Godt Almachtig
die VE: verleen gesont seyt Actum. wt schip Leverder
Leggende in Duÿns Bay 27 feb. 1630

A. H. Bewonth.
van Amsterdam.

Eerntveste wyse Voorsienige.

Voor Discreeten Heeren.

Myn Heeren. Sedert myjnen Jongsten is niet sonders voor gevallen. ende zijn. dien dach. als ick meende dat onse schepen voor vlissinge gecomen Souden hebben. Door stilte met vant vlack geraeckt, Ick tot vlissinge gecomen Synde om myn afscheet vande Heeren te Neemen Dienende dien Avont noch in Zee te gaen. en om myn te Informeren hoe wij ons Souden hebben te dragen tegen den Deen die versocht hadden met ons In Compe te gaen soo ben ick met de Heeren opt bolwerck gegaen om de verwachte Schepen met gemoet te sien. dis ick oordeelden dat door stilte niet Kosten af Comen, en: haer anckers mede grondt mosten werpen. Oft Pde faute van sulcx Noodsakelijck aenden grondt mosten raecken, Twelck ick des achter Middachs aen Boort Comende verstondt alsoo geschiet te wesen en ons Schip aent Nat gat aende. gront geraeckt was Daer Godt loff met Cleyne moyte af gecomen is, Een half achter middach Liep de wint omme en quam tydinge dat de Matroosen van Middelburch niet Zeyl wouden voor dat een Maent Gagie hadden Ontfangen sijn S'ander daechs wederomme op de Ree gecomen soo dat voor als met versuymt en hadden hoe wel dat ons Sulex niet en Excuseert en wel met Middelburgh onder zeyl hadden mogen gaen D'oorsaeck daer van is vt voor desen geseyt: en soo ick naermaels verstaen wiert doen tertyt door den schipper Lootsluyden van Middelburgh vals met ons gehandelt alsoo sij tegen Lambert en onsen Schipper seyde dien dach met onder Zeyl wouden. gaen alsoo te Lact en: stil was Daer op ons volck goet moet gingen maken. en Lambert met de Boot vande Deen aen landt wert gesett sander daechs souden de Heeren van Zeelandt mij de schuit wel gegeven hebben Dat wij met haer schip niet af gecomen Waren. wat Souw ick maken Sonder pilote oft Boot den Leeuw riet syn touw slijpen waer door met gewaer Konde worden dat t seyl welde gaen In somma t is sulex dat sy d'Eer vouw hebben van voor d'Hollanders Ree te zyn als wij nu Vt Loopen deden ick hem Bevoel dat ick met Nimmegen onder Zeyl wouw gaen. daer op hy wederom Antwoorden dat niet voor Morgen Kan. volgen Noedtsaems heeft geblecken dat sy met syn schip by

Ons

ons ontrent de Nollen voor Bij de Galeé daar wy gesien Lagen was: —
dat wij Nimwegen Eerst om den zoucq vant vlack sagen komen —
waar tot sier bevrest waaren dat Nimwegen aande gront was, soodat
ick bespeur dat dese Heeren drossige Kruyen in Sijnen Staart heeft des
Andren daags als wij tot Luyen, Liet hy de vlagge voeren tot op de
Gronden. soo dat hy de Eer wel bevaart heeft en alsoo ick sage dat drye
groote Scheepen in lij van ons de waers van Bevrsie naar ons toe
quamen en sijn Edel Glorije hem bij Bleff soo de lasten ick den schipper
vant Jacht hem aante Leggen dat sijn vlagge steijl vande groote steng
souw afnemen en op de voorstinge Letten, dat geschiet is Ende dien
volgende naar middach gevoyt heeft dese voorschreve schipper presu,
meren, wij duynkerckers te wesen, want sij een mijl in ons sage van
ons synde soot schien ons verkent hadden haar schuyt wt setten, en
naar dat Alexander versproocken hadde sonder vlagge wt te voren
off eenige tecken te doen wij deron Door gingen, want sij vorl sagen,
dat de andere Sebrale vogels onder onse vleugelen schuylden en
daar aan grien kans sie hadde Den dien volgt ons ook van achte
aan; mijn schip is siecken gesijn en getrom al off gans Indien souw
Reformeren; verders is mense Comp. een westindische —
Jacht ende eenige chijn Gaapers, Uit schryven vande sindwaers
van Poortlandt synde en onse Lootsluyden gemeent hadde over.
te gaen begint de wint te veranderen Waar door sander daechs
Loo benart Waaren, dat qualyck landt te boven kosten seijlen
ende is eyndelyck doort hart prangen Loo veel water nit schips —
gekomen door onachtsaemheyt en versuym dat de manniemge met
voor de spie gaten waaren en noch veel min de sluc gestopt dat ses
voet waters int Ruym hadden. Ende een half mans lengte op den
ouden loop en Enstapels Camer, waar door ons Schip soo gesoncken
was dat onse vomt vermagh stucken onder water Lagen en mo-
chterste voetstoot waaren. Soo dat Godt Allein de Eer van onse gelu,
kige vot komste mot hebben; ende Alsoo wij segen dat mit
gevaar waarin niettegenstaande dat vrees hadden tegens de —
wal Zoude Raaken en gants geen gesicht en hadde most
het anker Inde gront ende Cregen met groote moyten
en Mesierije onse groote Ree om Trecs en de seylen in, ons
voor Mars Seijl raackten in staen en naar dat het —

Schip —

Eerst voor Lyn Ancker op swaijen Begont te schieten,
doe ymich te Richten. Ick liet al het bier inde water dat boven lach
in boedim in smijten, alsoo ons anders onmogelijck bij de sleije geten
te comen. waar door wij ons water met ouer en weer slingeren
en door t Continuéel pompen. Loosden. (waar door Godt gedanckt sij)
tegens den avont. begont wat op te Claren, inde din vont (wesende
te Looyen. Bevonden dat recht Bouen de Naalde van wicht gist.
lagen, en wierden ontrenten Mijl of ander half Noortwaarts van
ons, D'schapen. Middelburgh inde nimmergen. gewaar die ock bij
haar voormals Leijden te Hooren. hadde. Nmiergen was alst
landt gewaar wirt geen teer gotelings schoot van wecht. In somma
het weer Bedaarde hebben alles weer Claar gemaeckt en duyster
hoop, van alle die int schip waaren, ons Ancker thuys gehaalt daar
toe dien lootsman Maarten Arentse goede de voren herst gedaen
aan welcken Persoon myn heeren voegen de Behoudenis vant
schip obligatie hebben tin Aensien hij ons met sijn Presentie groote
dienst heeft gedaan alsoo een goede Resolutie in sulcken geval
dienstich is. wij Lyn dies avonts met Eerste quartier weder om bij onse
scherpen gekomen, en dienen volgende dies andere dachs savonts
voorsinde den 26 Feb: A: 1630 gelucke lijck in duijns gearrivaert
Alwaer wij t schip T Hof van Hollandt en t Jacht Rijswijck —
vonden, en verstaan van Mr: Maes dat Leeuwaerden den 21: in
was vertrocken. Godt wil hem en ons als naar volgen behoede Reijs
verleenen ons Bedorven kruyt Lyn van Meerminge geworst aan.
een van onse oorloge schrijpen te geven onder behoorlycke resi
pisse twelck wij niet te weijge hebben Comen Brengen doort
hart weer onse Lonten Lyn altsamen Nat geworden, en hebben
Godt Loff, soo als noch vernemen. komen geen meerder Schade gele:
t was by ons soo gestelt dat de swecken wt haare Rojen dreven —
Middelburgs borchspriet is heel schaloos geraeckt daar toe hem
vant Hoff van Hollandt wangen Lyn gelanght om weder om
te Reparreren, Nadat wij hier gearriveert waaren. hebben
een danck Seggings Laetin doen inde des achtermiddachs herst
een Nieuwe mutinatie begonnen te worden d'Soldaten en eenige
Matrosen hadden Malcanderen geswooren met schip met mee
in Zee te willen gaan Sustmeren dat het schip verloren
was waar toe zij Altsamen boven Gekomen waaren om.

Die

de Schuijt inde Boot tot te setten inde aan landt te varen
dat ick met myn Prisentie de setten, inde daar naar alles met
sorticheyt: neer setten Eyndelijck bigonde Sy ook om gelt te roep
dat ick haar mede Afstooch doch moetten Belooven dat eenige hond
Kousens Mutsen en toback souw laeten Comen Soo dat alles
wort drom in Ruste is. GOdt geefs dat het lange duere mach-
Ick hoop dat het de sommige tot gewrijt sal worden ick sal onse
Hoogbootsman de sorteeren of naar huys Senden alsoo tot dat
amyt of eenige andere diensten gants onbequam is Sy Eyten
hooghsten gen Commandeert schippers stierluyden hoogbootsma
schiemans en Constabels te huiren die Rap Eyn en tot dien mont
sgerucken comen, en met de Sulcke als wij eenige hebben
die de wolff inde kerf hebben, inde door niemant verstaen
komen worden, als wij hier quamen was din Coopman van thof
van hollandt aan landt die dertich Schaapen twee Beesten
inde andere verversinge aan boort hadden gesonden, doch die
belasten dat Sy t'oaer de Gesepen souden verdoelen daar sy
niet gaarn aan quamen, maar Bequamen voor ons drije schapen
niet meer als 18 schapen 8 resterende Schaapen en Beesten
bekieven Sij voor haar schip inde Jacht ick heb M.r Maes gesz
dat niet aande Schepen sal senden, dant geene dat door myne ordre
ont boden wort en dat hij de Coopman belasten souw aan Boort
te gaan die ick noch niet vernoomen hebbe Ick heb aen Mons.r
Maas geschreven dat ons voor yder Schip tien roeck en assal
Senden inde Meer niet ick hoor dat ons andere schepen soo groff
aangegaan hebben dat het sich schamen sal, Mons.r Maes
Behoort soo Libraal niet te wesen t'sal doch groff genoeck
gemaeckt worden nu wij wt oogh van onse meesters Eyn
minen wy dat al doen mogen, wat ons voor komt en soo sich
laat aen sien ontsiet men sich niet de Comp.e op Costen te jagen,
Dat V E: mij vertrouwe mogt voor Eenen Sullen soo veel
mogelyck wesen sal, maar bevinde altijts dat mijn geson
wort: als ontboden is, inde alsoock Presumeere dat door andere
oock ontboden Sij soo hebbe ick den Raadt ontboden en P.e
Notitie gestelt wat ont booden sal worden als het voeckt
Vlees, daar met mijns oordeels de Comp.e dienst geschiet

Het gesoute Vleys geschaart wordt, ende t vrische tot pre
servatie vande gesonte: streckt alsoo redelijck veel streken
hebben Dat ick hoope bij tijden zal soowaemede vertmpte.
comen, en alsoo voor ditmael met anders voirt t'adjeuren
Zal ick Vle:

Vle: Prentvisie Wijse voorsienige
seer discrete Heeren: bevelen mde gerade van Godt
Almachtich Actum in Boyne 28 Februarij 1630.

Aende Heeren van Zeelandt P: en Boyer —

Dit voorgaande is Opie aan myne Longsten,
aan Vle doer Mons: Maes gesonden, Ende alsoo ick twijffel off
Vle als oock de Heeren van Amsterdam dese Lijn gevoerden
en als nú gelegenthegot hebbe om Vle nader t'adviseren door dese
Boijer, soo dicht tot vorder bericht dat ons Jacht van oorloge de
d: dese wt vucht gecomen, tijdinge Bringt, dat kouck ick de ——
Fluyt Leeuwaerdick dags dags daer aan met de Fluyt de Patter daer
den 26 waaren gearriveert ende met een schip met 2 galderije —
schadeloos van alle zijn Masten, soo dat wij niet alleen mde Lij —
gevoirst en Zijn, 8 Schip Amst Jack reet Schade Loos, soo dat het
met ons niet onderscheijt Zal kumen gaen en t'hadde naar de Caps: —
Seggen 60: a 70 sieken voorder en voert ick Vle met Bericht t'advis
seeren, alsoo mij noch minder Bericht van daar gedaan voirt als ick
Vle tot zijnde wij ebben alreit verstaan dat Vle 4 Schepen
op den 22 Februarij dat in Eenige havenen van Engelant Zijn
Godt wil haar beter geluck als ons vijeem, de Heere van
Londen Advijseren mij dat de Cap: vande soldaten ick dencke mit
Zijn soldaten, voirwert vertrocken is mit t Jacht de Brack en
de twee Fluyten die wij geloovende gronden aff Zijn geraeckt, Zoo
dat sij ons in Plie de May Zullen moeten verwachten dit inhaest
en Pe: Advijs Vle Zij geCommandeert Zoo onse voorgaande.

Brieffke,

Brieven noch niet ter handt in Zyn gecomen dese &c. Com-
múnisueren daart behoort waar mit ons eer en vruntschap
zal geschieden, ende Alsoo voordtmaal mit andere vasert
sal Eyndigen VE. —

ED: GRENTVESTE WYSE VOORSIENIGE ZEER DISCRETE
Heeren Heeren Burchem mde genade van Godt Almachtich
die VE wilt geven geduerige gesontheyt ende voorspoedige
Regeringe Actum Oesember in Duyns Adij 11 Maart stilo
Novo 1630. —

Ed GRENTVESTE WYSE VOORSIENIGE SEER
DISCREETE HEEREN

MYN HEEREN, Myn Jongsten aande E: is gerresbran
dato 28 Februarij. tsiderts is al hier met voorgevallen ick heb
ons vorder vaarts andere heeren gecommitteerde tot londinge,
advisiert ende versocht ons te willen laeten voeren, oft amboyna
haast Gaers souw. voeren ende oft Jacht de brack mede sware
victalie sluyten, daar noch waaren, als ock oft ons Jacht Loukerck
ende de sluyt de Pater daar mede gerrivert zyn. Daar op
Antwoort de comen hebben dat amboyna tot onse leet versus
noch vrij redelos was ende vrij sueken hadden. ende dat den
Brack ende twee sluyten vertrocken waaren vant schrues
Jacht ende de sluyt de Pater wort met geadvisiert. daar
van daar E: als noch gen bescheet komen hebben, Monsr.
Maes meent dat den Post derrwaerts is daar met alle specula,
tien Quellen becomen, oft eeden den 8 Maart 200 compt
alhier ter Rede t Jacht ons met gegeven door de Heere van
de Admiraliteyt om de Lootsluyden voederom in Leelandt te
Bringen, hit welck doort hard weer in weght was mgelop
ende hem aldaer van victuris versien hadde alsoo hy segt.
dat t water overloopen hadde, wy versaen wt de Cas-
vant Jacht Syn mont

Syn Mont dat Amboÿna gans ongeridiert tack ende.
dat het Jacht Couckirck mit de Vlugh de Patir daar ock waren.
Item t'Schip Lieuwaardin, sander dachgs daar naer haar arrive.
mint aldaar m wicht mede was gearriveert din Coopman vant.
Jacht voornt schrÿft mÿ eenin Brief, maar Loo wÿmich beschegt.
dat v E daar van met der lachtich wirt te makin din Cass: vant.
Jacht sigt daar ock gearriveert is ein groot schip mit twee.
gaderyen die al Lyn Mastin gekorven hirft hy sigt daar wel
schepen leggin, maar met te wirtin ofter eenige onser Lÿn, die ons
Comp: angaen, of niet nochtans hebbin hier verstaen dat di schip,
d' Lieuwonne, voa sina r: Noortwyck, en voa rrimonde waarin,
vertrocken, Godt wil haar voorspoet verlen. In onse voorgaen
hebben wÿ v E gischrivin, dat van mirninge waaren, onsen hoogh.
bootsman te disputeren, waar op is gevolcht dat hy afschiyt bocht.
hirft Zulex hem niet in hebbe wille wÿgerin, ick wenschte dat
alle onbequame dienaers Zulcke discretie gebruÿchtin, zoo mochte.
wÿ er noch eenige losin, die vrouwe van Tockum aertsin Salom-
van Dort bootsgesille hebbin wÿ ock tot gestaen, te vertrecken-
wiens Man alhier op de Reede is overleden, zy waren vrouw die ons.
docht dat haar selve Qualyck souw komen te waaren, die
halvin gout gevondin, daar dienstiger te latin gaan als met schip.
te houdin, alsoo ons doch dagelÿcks moetin genoeck voor komt,
onse schipper van Nimwegen, is wel suick daarinne ick tin hoogste.
bedroft bin, Zoo godt sin gelieft te haalen zal die Comp een Frey
dienaer verliesin. En alsoo voor dismael niet voorvat sal
ick v E:

E: Dienstwillige voorsienige Heere.

Discrete Heeren, hiermit mede genade van Godt almachtich
wy v E altsamen wolt geven landurige gezonthÿt mede voorspoedige.
Regeringe Actum op t schip Leeuwerick, in Duins adg.
d Maert. A°. 1630

Aen de Boecken van amsterdam —

HEEREN, dat voorgaende is copie van mijne missive voor dezen aen de gezondten tot noch toe hebben wij gheen antwoort dienaengaende vernomen hebben wij wel vernomen dat de schepen die wij meenden dat se dienen hadden, maar herwaerts ons niet verder gebracht dan voor bij t'witterste Tert daer wij door stilte moesten setten, en middelwoort dien tijt contrarij loopende, weder om te Rugge geloopen en op ons ouwe plaats geanckert, tiendagen. voordato hebben het zant begonnen te wayen wt den Noorden en W: Z: Z: westen waer door de Commandeur Albert Thomassen met de eerste moesten soecken, van wien verstaen dat het schip de Leeuwinne inde Wasnaer In Pley mede bij de andere en worden zij mit de Wasnaer eerst aldaer met oost Compas tert mit gort weder aen gront geworpen inde eerste sus en zoo gestaen oft syt schip quyt geworden waren het heeft aende Cijssen gestaen en een stuck van zijnen kiel verloren soo dat zij meenen dat hij geen verder ongeluck sal Ick Ben seer verwondert dat alonse schepen niet bestoten hadden geloopen contrarie Ordre zoo ick zulcx mede gedaen hadde met mijn by hebbende Macht daer toe de Numeren van alleonse officieren meest strecken in't Engelse daer op de Eerste willen spelen solde d'Comp. met in een Extreme swaere tijt komen geraecken, inde alsoos schepen in drij verdachte Fluyten m Arrest blyven also ick voor seecker houde dat de Brack ende Fluyten in vaerwijen, liggen doorden myn gerapporteert is — dat geen schepen zijn hebben comen Bouwen. inde t'schip met twee lagen schut. van h. Ert. in volle zee zyn masten seer mott kleven het verwondert mijn dat d'heeren gecommitteerde tot lond geen orderen en hebben gestelt dat de schepen mocht zynde mit van daer haerwaerts komen om alsoo gelijck met den andere in Comp. te gaan met de Schipper van Numegen ist wederom. bitter ons volck begint zeer met vallen. Middelburgh. end — Hoff van Holland hebben sick seecker inde Meersueken Nimwegen omtrent veertich en met ons gaet het goet loff Bedijcken, hebben de last dueren broot te coocken daer toe noch wat siroop van landt bekomen hebben, want gerne dat wij van landt Bekomen hebben, zal de Noblille Ponsel Lootsman. gesonden worden, die d'Schippers gort gevonden hebben noch te houden Doordien dat sijn seer variable weer hebben —

E: Erentveste Manhafte voorsieny
Ge seer gestrenge Heere

MIJN HEERE Naar ons Gecommandeert te verbien in 't E. gon: gratie: Duynt om 't E te advisseren als dat wij Godt loff alsser. inde: tafel Baij op dijn 16: Augusty mit de Schepen Divinter: Middelburgh inde t'hoff van Hollandt zijn gearriveert voirsinde: tot — sixel gesijlt: dijn 25 Decembr passado mit de Schepen Divinter. Amboyna, Nimwegen, Leeuwaarden dat Godt loff hier gevonden heb, t'Jacht de Brack inde: drij victualie Fluyten, daar mit gedestineert. waaren, aan Ilje d'Maij t'Loopen, om deselve Alsdar te loffen, wan. welcke schepen door Contrarie wint inde: andere begenspoeden die. ons Godt bevoert voorgevallen zijn. Ick mit twee der selver Namelijck Divinter, Nimwegen, en D'Fluyt de Patrijdn 30 dito. — in Zeelandt bin gearriveert; mit sonder alvoren grooten Jasaart, mit de Zeile volt gestaen, te hebben. Hebben nader datum verstaan vande heeren Bewinthebberen dat ons andere schepen Leeuwaerd Amboijna de Brack inde: de andere twee Fluyten, in duijns waren, gearriveert Eyndelijck zyn wij mit desen voornoemde schepen den 22: Februarij Anno 1630 volt Zeelandt geloopen als oock t'schip Middelb: inde: t'Jacht Kouwkerck komende ontrent Poortlandt: is ons dijn. 25 ditto Loden waerwel bi loopen dat meer dan 6 voet water met. Ruym hadden inde: inden volsten Noortwaaren, t'schip te verlies. doch twee Eyndelijck bidarende: inde: tancker voor wrake mede: gront krijgende: hebben ons soo veel geredet als mogelijck was, inde: tegens dijn avont op klarende: ons ancker an boort gevonden. inde: naar duijns gelopen vmdinde: nacht voor avonts ontrent bij Sier t'Schip Middelburgh inde: Nimwegen die mit ons den 26 ditto in — duijns zyn gearriveert daar wij t'hoff van Hollant mit t'Jacht Ryswyck hebben gevonden inde: eenige dagen daer na verstaen door een Missive vanden Coopman vant Jacht Kouwkerck dat. Zij in wicht mit de Fluyt d'Patrij waaren gearriveert inde: al. daar gevonden hadden, t'Schip Leeuwaerden, en Amboyna wesen. in een desolaten staat, inde: dat Zij verstaen hadden dat t'Jacht de Brack mit de twee Fluyten die mit hem daer gearriveert zyn, vertrocken waaren, inde: Zij mit de Fluyt de Patrij inde:

Leeuwaerden

Ter vruwaarden Comse gemaeckt hadden mette Eersten beguame
winst t'Zijl te gaan sebben ondanex daar naar ook verstaan door
den schip van oorloogh dat de schepen D Lieuwinne Wassena
naar alle apparentie in Eenige havenen in Engelant mosten inge
loopen wesen dat nochtans gans contrarie d Ordre ons heeren Mats
ts. gemige Zaken van Engelandt aan te doen, als Duynsteen ware
door hooch dringende Noot, daar dese Quanten altesamen weynich
op gepast sebben, die hun Particulier vermaeck voor den meesten
dienst vande Comse: sebben gesocht: daar alle hoofden van mijn by
sibbinde Schepen ook naar trachten, inde een waar ick by haer
gewest hadde den selven ganck gegaen souden sebben, wy hadden
op den tijt inde selve havenen van Engelandt 13 zoo treffelycke
Schepen in Jachten met drij Victualie Fluyten zoodat den
Engelsman in langen zoo gode Occasie metten hirst gehadt omme
de Brist te spitten, waar door de Comse in groot Extremiteyt souw
Zyn geraeckt, inde Ick daar met mijn onluist vervoeckt gemeet
Ick d selve met hunnen Carregasoenen op t hoochst van nooden
hadde inde door t Affsenden van soovele treffelyck Schepen de
selve Dubbelt van doen zijn, doch mogen Godt dancken dat alles soo
geluckelyck affgeloopen is. Den 25 Maert Zyn wij wederomme
tot Duyns gekoomen, eenige dagen voor datum waren daar gekomen
drij Groote Engelsche Schepen om ook naar Indien te gaan op
ditto gekomen Zyn ontrent de Kiskase krygen de vorst wederom
tegens inde waren genootsaeckt by nacht te winden inde daar
naar voor vorst af te Loopen waar door vande andere Schepen raeckte
stellende wederom Cours nae duyns op t loop de selve daar te vinden
Doch weicht gepasseert Zynde Crijgen den wint goet met den
volcken inde Spaensche Zee gerackten inde Eyndelyck op
den 5 aprijl met denen By legger wederom by de schepen
Middelb. t hoff van Hollandt inde t Jacht Ryswyck op de
hoochte van 40½ graden gekomen van wijf verstonden dat met
wt Zijsen vande Canael t schip Middelburgh op de Sy geraeckt
wesende van Nimwegen op Zyn Bach boords hals gestyft voort
dat den Borgspriet, Fockemast groote inde Cleyne stenge
van Nimwegen buyten boort geraeckt was inde Middelb
allernelyck dan syne Galderye beschadicht waardoor hy genoot
Zaeckt was wederom te Loopen Godt gelt dat hy behouwen
is geblieven

Is geblevē ende mit goede gelegenthey[t] m[ijn] Eijlant geraackt
hy daar ick Amboyna m[ijn] haar jurisdictie Dickmaels gewenscht
hebbe alsoo onse meesters anders mits de verre ongelegentheyt
in Fuyck of een half Compareen en naar assurantie veel later
klaar sal raecken dat Amboyna veel gewaar geworden is maar
ick ducht dat Engelant dese Luyden ook soo verleckeren sal
dat sy op t voorderl vande Comps weynich Lasten sullen nsomma
t is sulex dat ick seckerlyck sien dat de symen goeden ende lang
duerige wensch als noch niet bekomen sal dan hy Asbryl synen voy
gie aensiet tot mit gesucht van Bona vista van waar ons schippers
ende stuerluyden na Cours nair St Jago stierden. m[ijn] Placts van naar
Illy de May te loopen twelck wy achter St Jago synde en Ilyde
Jago sunde eerst gewaar worden wt gesondert den schipper van
Middelb: die Bever wist ende ons met een waarschouden alsoe
veel hy de vuile vlagge geerst hadde doen maken dien Constabel
de Landt stock klaar om Lem te doen schieten ende ons te waarschouwe
van een quaden Cours van welcke Resolutie hy verandert ende
gesecht souw hebben laat voort gaen de wagen ick hebbe. Hebbe
May met te doen met tegenstaande dat ick ende alle de ander
schippers ende stuerluyden wel expres belast ende op t hoogste
gecommandeert hadde dese Cluc placts met voor by te loopen
te mier alsoo Amboyna ende Nieuwlant voorseyde ongeluck hadde
gehadt: dat wy dien: volgens de Comps: memorie mede dienst
konde doen als mede sien In somma t is sulex dat veel duenaers
vande Comps: meer sien op haar gerimus ende Particulier profyt
dan op Saer Eer ende dienst vande Comps: wat dis aengaende
verder is gepasseert daar van hoop ick mondelinge rapport aan
Ve te mogen doen. Wy hebben verige Dagen bij gesonden ende
eyntelyck onsen Cours naar de Lucie gestelt alsoo wy onder
St Jago geenen anckergronde konde vinden soo dat wy den 5
May vandaer zijn geseylden. ende den 10 d: gepasseert en gemeet
t Jacht Ryswyck dat een quaet Seylder is noodich by ons diende
te houden door synen ongelegenen seyle ende peryckel alsoo gen
geschut gebruycken kan nochtans vreis Sadde dat de kust van
Brasyll te naer souw komen, wert geresolveert dat Lem t
Hoff van Hollandt best bestyld voorstende souw sullen diedaer
door sien verachteden. ouersulex hebben zy te samen gere

Solveert de Cabiltouwen te Laaten sluyten in ijder Jaar de voor
te doen waar op gevolcht is dat wij sandi rendaechs Lantsagen en.
op den 29 May ontrent twee Mijlen Lijnden Purnambuco
te Lande quamen verbaren genoodsaeckt waar weder om door de lijn
te loopen die wij den 11 Junij voorde twee de Reyse gepasseert zyn.
op welcken tijt sigh in Conssideratie ontdeckt Sijns op t Schip van —
Hollandt in vorigen dat eenige Soldaten t selve schip gemeentlijck
aff te loopen, waer van 20 vande Principaelste in hechtenis zijn genom
en de alsoo onsen tijt kostelijck was ende om de voor moesten doen om. —
omdee ook te komen. soo hebben wij D Executie wat gestelt totnaa
gel. gentijt Verder zyn wij den 14 Junij voor de derde maal de lijn
gepasseert, den 30e D Abrolhos den eersten July den Raedt vergadert
met meninge de Executie by der hant te nemen welck werck, Sr L
Rouw bevonden wert Alsoo niemant vande andere schepen haar gevan
gen examineert hadde in alsoo ons water Sijn gemindert was hebben —
mette genstaande dat veel suycken hadde off de Schipper vant schip —
Middelburgh versocht dat by mij 12 leggers water souw geven dat zoyt
door souven laaten staen, naar de Cays ende met naar S: Ama soo —
sommige mennen maar in Plaats waar Sulcx Sijn by met met als 6
ofte 8 leggers water: willen geven sustinerende dat met met kon
missie en alsoo wijt met dorsten Avontueren daar met de kaep aan te
doen, sulcx zy selver Resolveerde is goet gevonden S: Ama off eenige
Eylanden vande Cust van Brasilie te besichtigen ende alsoo t Schip van
Zollandt den vierman was ende benijden S: Ama Lieff hebben de
Baij van Cays de Fryo, aan gedaen daar wy een seer schoone geleg:
heyt vonden een wys Rijcke Plaets met ons water op een eylt
te haalen dat wy daar naar bevonden t vaste Landt te versien waar
door eenen verkierden ijver van voor schippers vande andere schep
met gelijck wort op t haalen van water dan wel om haer al
vooren te versiercken volgens myn gegeven ordre Soo dese ons
t'ongeluck getreffe dat myn Nieustuck den Jonck Edelman wesen
ons in vaandrager ende een goet Soldaet met 58 Persoonen van my
Schip en 49 van voor Andere Schepen syn Doot geslagen
sonder dattier een eenige Soldaet is afgekomen, maar wel 5

Item: Bootsgesellen dieet ontswomen zijn daermen wijnich
beschryt van wijt te krijgen dan dat de swarten naar dat de schip
mit schuyt in Boots van landt waren gestreken ofte drie plaetsen
waarin aan gevallen inde sun altsamen ouervallen soo zij mit
begraven doende waarin welck werck de Presentie van schepens
ock wel vrijsicht hadde want myn Neef den vrnigen Hoofdofficier
vande Soldaten was die mit synen duytschen ongebonden hoof
genoech te doen hadde ick had cas[e] hoofd twee ofmael te voeren
belast mit zyn Soldij aen landt te gaen, die hoofdschen mit zijn Jonge
vrouw te doen hadde dat daer ock niet af kost dandoor expresse
commandement soude zijn toe sont ofte die tyt soude maskerre
gischiede soodat zy ontrent lant comende 4 ofte 5 Bootsgesellen
vrsten inde vandaar wederom Quamen waerschouden d'andere
Boots in schuyt van ons schip die ick derwaarts had gesonden,
mit last soo sij eenige Swarigh maecten aen Boort te comen,
In summa dese tragedie den 7 July gelyndicht worde hebbende
den Raadt beroepen in allen t gene dienstich was, voor de Heeren
den Schyper van Middelburg ouertuyghs alhoe wel dat hy my
maar sij ofte 8 Leggers water waren gegeven, dat hy noch 100 Leggers
water in zyn schip hadde vant welcke hij noch 30 bekende inde
den onder Coopman 90 ouersulex hebbende sijn ofte zyn Consentie
gegeven, te landen naar Bilboen, inde ouertuyghs zynde van
zynen grooten misslagh inde onderst de Comp: inde ons aen
gedaen hebbende hy mijn Raadt vrijwillich geconsenteert aen ons
schip 25 Leggers water ouer te geven ouersulex geresolveert,
waemede de intentie vande misdadigen gestreecken waeren tzeyl
te gaen dan alsoock sach dat de zeeuse Jacht begonde aen te
schieten, de Lasten de Anckers te lichten inde door te gaen —
waar door wij maar 18 Leggers water bequamen soodat my noch
Marquerden die sij my beloofden te zenden Ende daar naar tot
Antwoort gaven dat het soo wel Heeren mochte inde Bestier
was dat ick daer socht als sij myn en wij gerden aen Coopm
Dijen broeck Dese ouergenome Resolutie te trecken soo
dat de kaets om Ardienen Sal trekken daer van ick
hoope de satisfactie zal doen want ick met sulcken
haestloosen Loop ofte geschrijft ben dat het Boot gelaet

Wij ende wij den hoogsten Bidroffe dat ick VE stucksgh
stoff zal toebringen, den 13 dito hebben wij mit d Executie vol
trocken, mwoegen dartien vande Ermsgaalste schelmen.
Zijn opgehangen, ende 14 gepardonneert off d sommige vande
officieren. mit eenderley oorsaeck zijn vandien spel zal VE
mitter tijt gewaar worden. want meest alle officieren vande
Soldaten. Zijn onredelijck van Coopluyden ende schuyten getrac
teert worden, ende hebben de sommige die soldaten off die reys
ontwapent sonder eenige Reden daar wt mit anders als
een Quart ijnde kan volgen ende soo sij ommers schelmen wilde
worden souden bmmen schuyts Boort soo vil quart mit een
Mis kommen doen als mit eenigen, soo dat ick vreese VE
mit vrijmgs gequelt zal worden, mit aanklagen daar ock
noodich in versien dient sulex ick d Heeren Bewindebbers
van hier op t hoogste zal recommanderen ende bitter last
gants geen officieren te Lenden, soo sy niet meer gracht zullen
worden, Den 16 Augusty gelyck verhaelt alhier mede
laest bay Arrivierde hebbende t schip Sirrevaarde een
Deensch Jacht gevonden, ende volgens genome Resolutie
gaet gevonden, soo ras den wint sijn dienen zal die ons dunckt
van dach door waijnwijl syne Reys te vervorderen VE wolle
ons vertrouwen dat soo ras als t mogelyck is sullen volgen mwat
gestalte dan hier gecomen zijn sal VE t voorder desen Rapporteren
ons volck staet dagelyck noch vrijgh hebben van dagen 3 man
verloren, verhoopen morgen eenige siecke aen Lant te
Bringen alsoo die tijte mé Claer sijn. ——

Wij hebben van Leeuwaerde Persoonen soo bootsgesellen
als soldt: ouergenoomen, want t ons onmogelyck is ons anders
te Redden, dat Edle Vrijs ende met saeck t geene mondelings
Zullen VE soo ick sooze mondelings rapporteren ——
D Amboynesen gelyck wij altsamen ock doen gebueden
haar hier mede VE goede gratie Luther d Javaen is moden
Heere gerust maar dandere zijn altsamen noch klock
dat Langue mort dueren hier mit die Zullen wij VE

E: VRENTVISE MANISTE WYSE VOOR-
sinige zeer gestrenge Heere, bevinde mede genade van
Godt Almachtich die de voll schaarn, mlangduerige gesont
heyt en landuerige Regeeringe Actum met schip Arivinhof,
liggende mede Jasi Rbay desen 19 Augusty A:o 1630

Aende Hoofden der Diensche Comp:

WERT BY DESEN BEKAST, AEN ABRAHAM
Verlsingel onder Cooseman opt schip de vinter, Ende Gerrit Berckel
onder Cooseman opt Hof van Hollant uyttin namen en van wegen
Gonckes: Artus Gysils Raedt van Indien en Commandeur
over de Tegenwoordige naar Indien vaarende Vloote haar te
transporteren aande hoofd officieren van sieckte alhier leggen
leggen schip genaemt de Fortuyn van Zyn Magesteyt van
Bemmercken: mede naar Indien gedestineert Ende dien
selven te Insinueren: alsoo dien veel gemelden heer Commans
verstaen sijn dat Zy Luyden inclineren om sieker persoon
met namen Albert Willemsz van Amersfoort voor boschuit
gedient hebbende opt schip Middelburg en nu vermits sijne
swaare delicte gecondemneert opt Robben Eylandt alher
gebracht te worden, met haar naar Indien te voeren, dat
Zy Luyden Zulcx voor genomen hebben, ende daar van Zullen gelieven
te desisteren, ende haar geen sins vervorderen, onder soodat
protest te sijne soude mogen, geschieden, dien voorn albert:
willemsen met haar te voeren ofte dat Zyne andersins
genoodsaeckt sal Zyn, in sulcker voegen tegens haar te procedi:
als der saaken gelegentheyt vereyschen Zal, verstaende
daar in den dienst vande Comp: gelegen te Zyn, Protesterende
van alle onheylen, dien dien een ofte d'andere, ter oorsacke
van dien. Zoude mogen ouer komen, waers alsoo syn Ed:
aangedient is by de voornaemde officiere vant schip
de Fortuyn gepresumeert te werden dat sieker persoon

Eenige daagen geleden van daar schijn gelooven open
van onse schepen verstreecken te zijn. hebbe der halven sijn
Ed: verclarende daar van geen kennisse en d' officieurs van
d'andere schepen geexamineert te hebben die t selue mogte
affirmeerden de gemsmueerden t selven bij desen bekent
ouille maken Presenterende mede mdient haar gelieft de
schepen onder zijn vlagge sorteerende te mogen visite
en sulcker voegen alst haar goetduncken sal alhus
gedaan op de Caap Boone Speranse den 2 septembr
A°. 1630:

Achter volgende verclaringe voorsz Autorisatie wij onder-
geschreven ons getransporteert hebben aen Persoon van
Harman van der Coolman en Gerrit Bruijn stuerman
op t voorsz Schijn de Fortuijn ende de boven staande Insinuatie
haar van woorde tot woorde voorgelesen die daar op tot antw
gaven, dat zij den voornoemde Albert willemsz van amsterd
mit mt haar zoude voeren, versoeckende copie vande
Insinuatie die haar gegeven is Alsus gedaen en antwoort
Pr Comten. den tijde als Boven,

E: E: Voorsichtige, Seer discrete Heere,

Mijn Heeren In langen tijt en d'reck geen gelegenth: gehadt om V E: t' aviseeren, t geen onsen Jongsten op de voyagie is gepasseert. d' welcke wij verhoopen dat V E: by desen zal geworden — Namentlijck als dat wij op den 25 Maart tot duyns sijn geloopen met de Schepen Deventer Middelburgh Nimwegen t' hoff van Hollandt, ende t Jacht Rijswijck. Crijgende dwars van Poortland 2 oo harder Stroom tot den E: en ESE dat genootsaeckt waren te coeren ende wederom te Rugge te loopen waar door vanden anderen geraeckten ende ons des Sorgens alleen bevonden, op den middach begonst Sr t opte Claaren, stelden onsen cours naar wicht op. Soppe onse schepen daar te vinden, alsoock versiercken was dat alle de schipperen, en officieren, naar zulcke Raden wensten met tegenstaende hun zoo wel bewust was als mijn V E Contrarie gegeven ordre versalue ick gout vondt de schepen. vandaar mit te mimmij ende wederomme naar Buijns te loopen om dit wel en sonder Perijckel uit te voeren, — Presenteerden onsen onderstuerman sijnen dienst die daar mij gants geen swarichijt en maeckten. Dicht voor de Naalde comende ontrent een mijl vande wal hirst Godt diesen man mit mamerie geslagen die mit een diseraet gemoet begont te Roepen t' schip gout en al die daar mimi zijn, zijn verloren stampten en Raesde als oft zotsinnigh was. Ick t volck Couragierende die algereet half verslagen ende verbaest waaren dat nochtans Buijsen Reden was diden tijt stonde bij stucken want ons din vont tenderste dienstich was om vande wal te liggen en P: Faulte van Sulex was t schoon stil en bequaem weer mit goiden Anckergront dat ment van goot mit anders soude hebben komen voorschen sonder dat solden ons veel so maell bedacht hebben van zoo een Resolutie te nemen onsen schipper mimmaer steden hem aan als oft hij gecker als den sturman waer geweest, vragende diesen dollen ende zotsinnigen mens Raedt om t schip vande wal te helpen sonder ernste dencken dat wij de middelen die wij daar toe — mosten gebruijcken ende de Natuer ons toe Luet mit handt Sadden. ick vraegde hem oft hij met sien en conde dat de Man mit de Cost — gequelt.

gegunst was inde dat by sijn Liÿlin souw laaten schaverlin.
waar door ons alles wil gmgt want wÿ drie stricken boven wints
den wtersten touck konde strevenen, dese ouwden geck sijnde dat
iets groots Saulte gecommitteerde Saddr. maackten een alteratie
onder volck dat het schijn doorden stroom met bouens Lant souw
comen sÿlin dat Contrarie gebleecken is VE oordeel m wat een-
kaisaers dat VE Middlin schrijven, inde dienaars staen wanneer
met sulcken onverstandigen menschen op geschreven sijn dieme-
ren een wegs bequaem te vertrouwen als soo een schip inde mine
Sÿlin daar onse voorgaende waters noot sieckdige getuygenisse van
geeft dat sÿ alsoyden Schalvanden Hoogbootsman inde timmerluyden
wilde schuyven dat min weetluyden zÿn die niet en gelt dan geene
dat min haar zelf toelck noch quaet genoech is. In Somma VE
hebben wilt te setten op bequame schypers die ick mine niet wet
vinde zult soo maar soo veer maints wilt geven, t waar ock gott
dat VE konde Resolveren Hooplugden vroegh aan te nemen.
als gedaan voert door welcken middel VE middelertyt souwt-
komen onderstaen, wat sÿ in haaren schilt voeren wy zyn wel
gewaar geworden inde worden alle dagelycx gewaar wat
kerckmisters dat op VE schepen zÿn daar min mettecht-
mis van soude komen zeggen inde schryven alsmen waar souw
willen maken. doordien welcke maniclyck mis gespendeert
wort Als kumi gagie Dobbelt importeert en de Hoofofficieren
anders niet dan groote moyten, inde onderhyl wt resulteert VE
zullen ock hebben verstaan door Missive vande vant schip
Middelburgh Ew. een Capr die hun mde Spaensche zee op de-
hoogte van 43 graden aan boort geweest is als dat voy soe d'roon
op de hoogte van 46 graden by de scherpen middelburgh t Hoff
van Hollandt inde t Gat Rÿswÿck geraeckt zÿn. dat ick gelooft
het genouch was alsoo wy mttwee. t maal dat haar sagen
eerst by haar raeckten, daar toe ons de wmt eerst most dienen
want sÿ boven wint waren de naer ons niet en tarde, soodat
alles tot synen tyt voorsiene kouck moeten Eeten. —

VE zullen naar alle apparentie groote lyckx gemisonteert
weesen dat voy Thu de Mayo zoo schandelyck mis syn gelopen
Ick vertrouw dat VE my daar van sullen Excuseren alsoot

Wijn myn devoos met gemanqueert en zeest, tot wilcken eynde
ick d'witte vlagge hebbe doen wayen als de Canarysche Eylanden,
gepasseert waaren, ende die van Rade met gemen met langer en
breede voorgebouwden dat yder voor zyn Particulier zynde voor
Zoudien doen onde Eylanden van Ilie de May niet mis te loopen
alsoo wy de comp: nimmer zoo grooten dienst conden doen alsdaar in
was gelegen daar by verstaende de Redenen waaromme eschen.
wil verstaen dat die vantschip Middelb: van t silve mis loopen
volcomen kennisse gehadt hebbe tot wilcken Eynde als gerets.
door den schypper de witte vlagge was belast te laeten wayen
ende den Constabel een stuck los te schieten om ons te waarschouwen
dat naar s: Jago ende niet naar Ilie de Mayo liepen maar nader
dese gegeven last veranderden desen ontrouwen dienaer van zyne
Resolutie die genoot saam bouden Coopman de Broock aan-
hadde en seyde wat hebben wij met Ilie de May te doen laat voort
gaan de wagen wat des aengaende verders is gepasseert, sullen.
d'Resolutie ende Journalen wt wijsen en zyn naar dat eenige dagen
onders: Jago ons de voor gedaan hebben wederom koers gegaan —
Onder de Lime komende ende de sluc gepasseert zynde hebben.
wy mede daar bevonden, dat het Jacht Ryswyck ons seer verr
tieden tot wilcken Eynde gerisolveert t'Hoff van Holandt als doen
wel hest besteyt wezende t selve Jacht zoude seilen, alsoo vreesen
hadden dat bouende Cabo S: Augustyn met soude Raacken, gemeet
dagelijcx eenige mylen naar hem moesten afloopen ouersulex —
genome Resolutie met vorcke gestelt, daar de vant Jacht om d'Yddele
eers wil met gaeren aan quamen, welck seilen soo gueden voort
ganck marckten dat die vant Hoff van Hollandt ook merckelijcke
mist liden, een soo wel d'Een als d'ander verachterden ouer-
sulex by die vant Hoff ende voorn: Jacht gesamender hant
gerisolveert wert dat yder zyn best soude doen, als billyck.
D'Resolutie ons onder geleverd ende mons Resolutie Bouck.
geregistreert waar op sij Malcander verluden desselven —
avont hebben wij t'Lant van Brasillie gesien ende s'ander,
daeges ontrent 8 mylen beneden Pernambuco gesonden in voegen
dat de stadt perfectelijck konde verkennen ende eenige schepen
op de Rede sien wy voorsien met ons schijn oprechtelijck en staden —

gaarne.

Gaarne gesien dat d'Andere Schepen geresolveert hadde
daar voor ancker te leggen, om te onderstaan, of daer eenige meerder
Schepen, Laegen, off voor ons eenige avantagie doorstroom Lant
wint off anderssints, onder de wal waar te verwachten mit
welck ancker ook mit leger gedreven souw sijn, als wij
Gevaren, daar by te hoopen stondt ons Jacht te seecken, In
Somma t'Was sulcx dat ick myd Meeste stemme volgende
VE ordre moste onderworpen de Custen ons Jacht verlatende.
ende wederkomme naar de Lmie Loopen wart by den Raet
gedelibereert ofte myn de Sententie soude aandoen dat on-
mogelyck was. In somma mest myn volgen naar den tyt
ende mette gestaande dat schippers ende stuyrluyden advis
was dat men naer de Lymie moste Loopen ofte > oft de gaden,
soo sijnde ick de N: Britte van 4 of 5 Menuyten, doen wenders
oorderende soo hoogh genoech sieen, ende ofte de variable winde
kommende mestelte goede Raacken, ende nu soo Oostelyck
waaren als doen de Lymie Eerst passeerden. ende alsoo uit niet
Bolimmerten waaren mit het Jacht ende ofte setten
vanne koers wel setende nae alle asparentie boven de Cace
Louw Zijsen alsoot ons gants onduenstich waar mestelte te
Raacken, alsoo algereets het water verminderd hadde wert
verstende dat ons daar aan Louw mancqueren ouersulx
belast aande andere Schepen wanneer onder de Lymie strijde
weesen van gelycke soldien doen, om malcanderen in tyde van
Noot te comen assisteren, ——

Ofte N: Britte hiess het Schip van Hollandt, ende sijnde
achter af laaten, wayen ende twee schooten met grofcanon
gedaan, Lyme saloup aan ons boort gesonden, Rapporterende
dat Zij verract hunnen schepes Boort hadden mogen dat
alle de soldaten, gereedt hadden te schip aff te Loopen
ende aandien Spanjaert te Brengen, vande welcke d:-
vande Prmsipaelste in hechtenis hadden. Ick sonde dat Zij
onse schuyt derwaerts volsoldaten, Item de Heeren,
Brouck Boxman ende den vaandrager Burck met last dat
Zij naar de doorlyck Examd Prmsipaelste aen ons boort

Soude Bringen, Als oock Eenige andere schip Middelb:
om die vant hoff t'ontlasten soo veel mogelyck was, ende dat
onse gesonde soldaten daar souden Blyven tot naader ordre en
Zoo hoch iemige bevonden dat die souden examineren, Zulex dat
Behoort gelyck die van middelb oock souden doen, om te gelegend:
tyt ende als wy t'minsten beliefft souden hebben daar van een eynde
te maken. tworlck ons in desen Coftelycken tyt gants qualyck gelegen
quamp malcanderen veel aan Boort te Comen waar ouer weder
omme te Lange mochten geraacken hebben onderen tusschen. —
hebben wy onse gevangens gexamineert ende Eenige dagen
daar naar den voornoemde duyven broeck. wie dienomme aant
hoff van holland noch niets nae diens was gebesongiert die mijn
dat genoech was syde sermsparlste quyt waaren, m sommabous
Zoo geschayen, dat de schelmen genoechsaam Alles waren
vant schip soude Zyn geweest soo wanneer Zyt my werck hadden
gestelt dat ick geloof haar de Comp: vande Andere scheepen
belegen hirft soo dat ve Lichtinge mocht maken dat schip
gevonden te hebben, want geene van alle d'hoofs Officieren
Courage souden hebben gehadt enige Resistentie te
doen, ick geloove dat Gaar desen vreys nimmer vant hartte
Gal gaen, wel geluckich Zyn Zy geweest dat soo een vroom
Commandeur ouer de soldaten hebbe gehadt die syne deserterende
verstandt meer is geweest als alle de. opt schip Zyn een Zoot,
Zoo wel andere hume ur waar geweest soude al eer met werck
gestelt Zyn geweest en oft ve mitsens qualijck vaaren sullen
ouer d'onbehoorlyck bejegenge van schepens officieren tegens
de geene die militair amptt Bedienen, vrees ick sal ve te
vroegh geraadtworden, ick Recommandere ve welstreng,
stelyck te sullen moeten Belasten, ende dat op Goede reden aan
Corporalen schippers ende d Resterende hoofs officieren,
de soldaten anders te Bejegenen, als gedaan wort off ve
sullen de smart der Lange vorh: reyse Bejeuren dat de
oude passie noch regneert dat is dat de Matroosen doot
vyanden vande soldts Zyn. tworlckuck geweest heb soo veel

Als mogelyck geweest is daar mede ick sooje te Contumeer
Ick en weet niet vbacht de Heeren van Dijlst suleke Strayc-
kirck meesters als s'ofs haarschepen Zijn, gevonden hebben
t is myn leet dat ick dit schrijven moet maar om myn Consci
te quijten kan ick t niet voor by Godt Heeft de schipper van-
t hoff van Holl: inde die van ons schijt ter goeder tyt ge-
kaalt daarmee ick niet onsoick ben, want ick anders gewoon
souw Zijn geweest haaren staat te verstellen dat andere mede
wel meriteerin maar handen en voeten Zijn myn gebonden
door manquement van stof t is bedroeft dat mijn maet ander
soo met groote schoon volmaeckt Ja ofte wy met staetelyck
en waaren Nochtans ist kennelyck dat dese voyage veel
menschen verslint als Pslyckt onse opperstuerman hebbick
schipper: morte maken een hoogbootsman hebbick vant hoff
van Holl: onderstuerman gemaeckt dese doot gesmeten-
Zynde hebbe verder een ander morten maken vande twee
Hoogbootsman van t Hoff die Bosteliers maet op t Sachtrys
wyck geweest is, verdriet dens wat volck dat Ve schijven
vertrouwt Zijn inde komen of ons schip met een vnder.
die bequam is stuerman onsen opperstuerman is onder
stuerman vant voorn: Sacht geweest soo dat het Sacht
soowat hiermen versien is gemerckt d opperstuerman-
vant Sacht nu op het Hoff van hollandt is inde Syn soo-
talliter qualiter vand anderschepen wederom versien
en Brouen dat Zyn Zy gequelt met een dronckenbirst
van ijnen schijver maar een discreet Coopman genaemt
Adrichem die hem redelyck oft de Navegatie verstaet-
Alle de onderstuerlieden vant schijf mede blyckt
sieg Middelb Zyn ook doot soo dattet m onse vloot godt-
Lof seer ouerd officieren gegaan hiervt dat mijerburch
Lan ouer sulcke doot Ve daar gebe Letten staet Ve
souden Moogen sieggen daar toe behoorlyck de vourhebbe
gedaan, inde geen volck te Bekomen is gelyck waar
is maar soo Ve Zij tyts begimne tsal aan geen volck
gebrieken.

Verder Coomende den Proosst van geene dae rt hier
voren gelaten hebben Namentlyck als wy Godt Loff
de Albron Cbos gepasseert waaren ende sonder Imae geen
verlett meden voortganck in hadde. hebuck ofte 20 grads
de witte vlagge Laete waijen, den Raadt aan boort comen
onderstaan hoe verde dat elck met zijn gevangene gebe
somgeerdt hadde daar niemandt ofte gedacht hadde ende
sijn naar was, Soodat sy alles op onsen half Schoock
ende tot nadergelegentheyt wt gestelt wert Verder
Comende tot het formsyael hebuck den Raadt voorgehoud
onse Vaders noot ende noodige verversinge Alsoo mede Cb
Sueckers mede kooy hadden Liggen ende noch veel kreupel
overschip hadde gaan, doch mit tegenstaende dit hebuck
om Redenen myn daar toe moverende ande andere —
officieren goet vinden gestelt te geemeyt weegen d'ver
versinge soude mogen Resolveren nae onderseuck.
wat waters dat sy Coude comen overgeven, hebuck naar
langs de batten de schyssur van t schip middelburgh af
gevoordert 16 liggers Cwaters ofte soope daar mede Eyland
van Cristad Cunge te bezeylen. om daar te verversschen
off water te becomen den schissur van Middelburgh —
schem houwende als off sem ooc van water behoef vond
Sonder dat ons wilde verclaaren wat waters dat noch
hadde heeft ons met mier wille toe Liggen als 6 oft 8
liggers den Raadt soowel als uck voorsiene daarmede
met veer te Coomen. Cot rechten, ende hy schyssur van
Middelb: kennis hebbende dat eenige schepen aan t Eyla:
Tsma gekeert waren daar bequamelyck water te
haalen was ende wy met mier als 30 myln vandaar
waren, hebben gesamentlyck geresolveert daar toe
die vant hoff van holland starck aan hierover de selue
plaats aan te doen ommie als dan met goede gelegent
die saacke vande verraders off te doen. den tsorden.

Dach.

Dach naar dese Resolutie hebben wÿ t Lant nae gesicht
gekregen te weten de Caep de fryo. Sÿnden wonts
vans: Anno die daar vant noff van hollandt oorsaeck van
waaren, alsoo sÿ des snachts t vier voerde inde te Leeren om
de Lúÿstiepen daar wÿ den gantschen nacht heel lange,
rúst jn Cbaren, Gn somma dat genootsaeckt sÿn geweest
binnen wonts te loopen, ten thien t Eylandt liggende
ofte den houck van Caepo fryo daar wÿ een bequamen Baij
vonden schoone gronds m voegen dat alles met anders en
kosten verschen daar wÿ aande scheepen, tot onsen well
gedoen mechte van vis vangen, ende naar apparentie
tot ons Contentement watet ende gerstemge soude
Becoomen, wat des aangaende vandage tot dach is gepas
seert sullen ons Refereren aant Journaal gehoudendoor
den Coopman duÿsen Brouck ons dese Corter te maken
Jn somma alles verhoopte ende aensienlycke vreucht
es ons met droefheyt vergaan, Jn voegen dat myn Nef
den Vaandrager Jonck sullen Utrecht met 35 Soldaets
onse onderstierman met 12 Boots gesellen. Lyn doot
gesmeten, Als ock 11 Soldt: ende 4 boots gesellen vant
Schip Middelburgh 15 Soldt: 12 Boots gesellen vant hoff
van Hollandt met onse Boot ende 41 onsche die
ick meest aan Landt had gesmeten. ende dat d'onse haar daar
ten dirl van souden dienen, tot den bischans mgen ghet strang
hier hielt geblieckende baat soeckichyt ende hoe den
Yder voor Lyn selven is soodat de gene die minst van
Noode hadde haar Meest gesiegent hebben en in plaets
van myn gegeven order naar te comen dwelck was
dat men sieck waemeer men wiste dattet wat was voor
almost versieckeren om ingenen geluck te vervallen
ende m plaets van sulcx soo hebben Zy naer lacht
gewerft haar Soldaten aan Landt te setten ende hun te
fortificeren maar hebben ter Contrarie schuÿt
ende Boots des saterdages vol waters aan boort ge-

brachte

bracht̃ m Plaets dat ick̃ myn d'voorde alles te besorg
wat den noodt vereyschten, ende sondt d'selve Sondaegs
s'morgens onse Boot naar Landt met vaten, ende expres
Last dat altyt de helft totten trenssement oft strangh —
soude gebruycken, ende dat men sonder rot stel de spay
maar de souw Brengen, dat daegs te voorn beswor
gyschiet te hebben m plaets vers water putten gemaeckt
te hebben ende de vaaten aan Boort te bringen —
des naachts quam'n haar de swarten bystoocken, ende schoten een
santuyl doot alsoot rontsomme vol krieckelbos was waar door
gedwongen waren, hit stragh te kiesen ende de Putten te verlaten.
den sondach smorgens volden de schyper vant Goffsen boot ende de
Schypper van Middelburg zyne schuyt vol water ende gingen —
aan Boort laatende myn Neef den vaandrager met onse soldaten,
soo veel wy Saden Commen Missen, daar die naar alle affgaentie —
hem gesocht Sterk te bevestigeren, ende gehoopt op secours van
andere schepen. de swarte Lyn̄en dat de schuyt en Boots wt
gesondert onse Boot wreck waaren, zyn van drye kanten, soo wel
van strangh als wt de struyckelin aangevallen ende vermeerdert
In voegen datter mi man taffgecomen is als 5 off 6 Matroosen die
wy mich Beschryt wisten te sygen, dan dat oksi onder stuerman
de Boot byt dregge touw meende t Lieward te halen dan dat
hy met eenige Pylen doort lyff cwyt geschooten, ende dat den
vaandrager oock lits aande Boot is gecomen die van eenige
swarte vervolcht wirt ende aande Boot hangende van een.
oudten swarten schelm den hals afgesneden, wirt. In somma dit is de
Broedrye tragedie door soo veel ons daar van bevast is dat den
schypper van Middelburgh hadde komen voorkomen alsoot myn
mmste gedachten waaren de kust van Brasilia aante doen
want myn dit voorspoock genoech op dyden geligen Sterk
ende mit anders als voor ongeluck en vreesde doch wy mich
gedacht dat soo groot souw Zyn gewest Cap volt hirte
Zyn Plaetskaekery hier doock wy mich gestelt den dach expres
des sondachs smorgens dit de aansyggen, door den schyper vant

t Goff van.

't Hof van Hollandt dat sich mit syne solds. naar Landt soud
vervorgen mette genstaande dat hem twee i'tmael te vooren
sulex belast hadde alsoo ons de solds. nu den dienst mosten doen
die ons schuldich waaren maar doch hij quam wastal beschickt
inde versen noch drij oft 4 Bootsgesellen de swarte hacke inde boot
dadelyck oft Landt soodat gien kanon was om weer te krijgen Als
ick myn oversijn trachte beclaechde gaf sy myn tot antwoort dat
zynen stierman hem gien boot had willen laten volgen om aan-
Landt te vaaren, Eer gelooft ick dat het de kooten waeren die sij en
zijn Jonckwijfs gesocht sebben daar van hij Cleyn eer hoeft te meer
alsoo him t Commandement aldaer bevolen was

Den vaendragier Sont Mans. Rapporteert onsen vaendrager rapori
mit de gequeste solds. in onse schuijt aen boort om eenige behoef
te haelen, den welcken ick belasten, alsoo ick verstondt dat des-
avonts te vooren vier van ons volck waaren doot gesmeten dat sij
soo eenigh sints oordeelden datter swarichte was souden mbarequeren
inde aan Boort comen doch de wint quame Godt betert te laet
en wert alles by den schijn van hoff aan ons Boort komende -
vrij licht gestelt eens dels dinck ick om dat hy=er nu van dach-
was, van wien ick verstondt dat schipper Cornelis noch aan Lant
was by den vaendrager inde dat sij haar souden beschansen, waar
mit alle Bedencke voorgecomen souw dese te meer wanneer
Capn Wolff mit syne soldaten aan Landt was, inde dat syne Boot-
mit water aan Boort quame die sij datelyck wederom derwaerts
zou senden mit alsun soldaten inde voor lichte stuecken stellen
geschiedt is doch en wist niet anders oft d' solds waaren tsavonts
te vooren en den selfden morgen aan Landt gebracht maer-
verstondt dat in plaets van sulex de Boot vol water vaten —
gestout waren gewerst en het hemps over den Rock gehaelt was
den schipper van Middelb: quam Symne Boot mette soldaten -
dwars van ons schip tegen sonder dat aan ons Boort quame —
hebbende sijn selfs vol water die soo ick verstaen rapportiert
dat alles aan Landt wel was nochtans soo ick verstaen niet veel
van Landt synde doen d'onse de Clop Cregen inde dat hij sulex
wel gewerken heeft ick dincke sijn de vaten vande Boot mede
gronde te Raecken door het dorn gaen Wat hier van sal
ick nader onderzoecken om myn tot gelegender tyt van te.

Den 1n In Somma t'was geschaijen dat wolff met alle sijn volck gelandt souw hebben, soo hy gern van onse Boots gesellen aanden houck daar wij landen met waters inde op de Clippen had gevonden Corsbalien den voorn wolff sijnen kours stelde naar de Boot met de soldaten, komende vant hoff van Hollandt inde onse schuyt die altsamen eijen wijs wederom quamen sonder dat sij langs t'strandt Boyden tot dwars vande Zeepen op Soop off sich noch Imandt met Bos mochte verstrecken hebben alsoo t'ouer al vol Creukel Bos is inde vande Plaetse daar onse boots gemeenlijck landen tot dwars vande schijpen meer als ander. Zaff mijl weegs In somma wij hebben aan alle kanten noch hoedt te liggen Desz Baij eer waar dat men sulcken rancontre te verwachten hadde is een seer bequame Plaets om met tijde van Noot water te Saalen, doch anders van groente weynich te bekomen als langs standt eenige PGESERSELY D'Maer op de klippen naar de kaij eenige skrn kars daar van onse sieken algereets eenige baet by vonden ock staen daar stroncken by Duysende op de clippen als ock mede duyntgens op t strangh die achtoftte Sacken hebben duck als een arm seer streckachtich met aardtaijes smaken geschilt als komkom die ons volck door manquement van andere groente, aaten inde baar daar van veel gevonden wij sonden waar dit ongelück de salouw vant Hoff van Hollandt aande groote Clip om daar van te haalen soo veel als laden konde volcke weer om Comen Rapporteerde dat haar onmogelijck was aande Clippen te komen door de harde barninge alsoo de Zee seer hart uyttien L: O: begonde aen te schieten dat mijn die de Resolveerden haest te vertrecken op offs Godt Almachtich meerder ongelück hadde mogen toe Senden, —

Soo ommers Eenige van Comp: Schepen genoodsaeckt waren hun ofte hun ontrent om water aan te Loopen. die zijn gewaarschouwt: S:t Anna te Bresylin soot Mogelyck is — twelck hem vertoont als hun nijpens gaet geniaekt gaat wij hebben hun ock bevonden dat de stroom sommige dagen om D N: gaet namentlyck soo Ras de wynt met Zee L: ofte oft is, twelck wij anders Presumeren by noorde de Caep.

Sijnde liggende in soo wamer tot St Anna, niet te cryghen
waare soo sal ondersta[a]n worden wamer men op dese Rade
is water te graven op het Eylandt liggende op den houck van
kaap het werck eensdels de kaap selfs maeckt zynde maar
een stien worps vanden anderen gesparreert dat onse schyp
vreesden door oorsaack dat door dese nauwte een hardin
stroom valt, derhalven wat Proviandt is, maar mosten
derwaert gebracht worden. Binnens gaets inde aen Paasde lyn aen
klippen vast gemaeckt waar by de boots gemackelyck op gehaelt
Coude worden met de lege vaaten inde volsynde voor omtrent
voor stroom, doot het voornoemde gadt seylen inde soete bevonden
stont dat de swarten van boven met eenige stenen souden
werpen soo souw sulcx te beletten zyn vanden Berge daar tegen
over, oby hebben met bespeuren komen dat sy eenige vaartuyge
hebben, oversulcke alwaarteen schyn oft Jacht allen in sulcken
geval daar mit te vreese hebben langs de Cust inde Bay souw mit
nutten sonder dat men aant lant bij Soffft te comen mer nichte
visch gevangen worden maar voor al hoow eck best St Anna
te besoucken daar wij door die vant hoff van holland soo seer
van verstrecken zyn geworden. inde Binnen wints geraeet

ICK Sijnde dat hier mit Mijn voor ons te verrichten was
tijde mit vreese bevangen van swaarder Rancontre, heb
gisresolveert sonder daecks te verstrecken, naar dat eck myn
wel gemformeert hadde dat d'ander schepen wel verseu-
waerden van water. Namentlyck dat middelb: noch 100
liggers hadde behalven t'gene dat hy vant Landt hadde
gehaelt mit tegenstaende dat eck hem O Alborelkos gepas:
Zynde maar 50 liggers Eyschte inde hy my maar 6 off 8
dorst Presenteren (om daar mede de Caep te beseylen soo heeft
hy mijnu Enntelyck naar veel debatten toegesegt 25:
liggers alsoo wel maar 18 gelevert heeft sonder meer alleger
dat het beter waer dat eck hem socht als hy myn inde dat sy
voor Middelb voer inde met voor Deventer weygeren
syne mede genome Resolutie des aangaende te stercken
soo dat eck mit desen vogel vry wat te verhackstucken heb

Wanneer Syt in stonde Sal gevin ende van sms bin-
nen mit het ander by der hant te nemen alsvanneer
din tyt hem Heren sal soo wel voor de ventier als Middel-
vaart, ende als hy dysen boecxabiaer wel geleert heeft mein-
ck dat ve soo goede duens van hem hebben sullt als van-
enige schypers die oyt in Indien geweest zyn want Hy een —
Nuchter man is die ouer al t huysis ende naar syn leer jaaren
mit meniteren zal, Dis myn lest van zyn ent wegen dat
hy dwerschi lelyck misslagen gehadt heft waar by de —
Comp: zoo grooten intrest geleden heft

Ick mende nú alle Attestatien Confessien Interrogatorium
ende tgene de wende tot Prosis vande Conspiratiers in
Gechtenis Gynde op de andere Schrijven klair waaren —
ende den volgende nider Raet Sententie gestrecken soude
komen worden om dselve aldaar voor ons vertreck af
te doen Dat vard van daar was Maar Alles noch —
Roure in onbegost ouer sulex ouer onse gevangenen —
maar allein Kosten Besomigen ende de Peyt met
dit eerste bequaem weer in Lee souden doen dat al,
soo geschiet is, soo dat Ick geloof dattet veel in onse vloot
syn die haar mer voegen tot ommutchigt als tin dienst
van Comp: soodat tet hoof te Batlagen is, die soo wey mich
Attestantie van andere schrijven heft, waar door —
Dickmaels geboocken wreck hebben moeten doen ende is
Sententieliyck als Sluyck P: Sententie Boeck geresolveert
Dat men Sis vande Ermenpaerste schelmen met de Coord
souw straffen dattet dootnaar volgt. en d Pest —
Pestdommeren daar toe het droevich ongeluck vry veel
gedaen heft doch wenwel de mirste Rest gehuilbacht,
ende vant Schorps volck geblevet, D'onnosselste
vande Rot geloopen ende mede geblevet sonder voorst
ongeval sonde eenige mit den resten ganck gegaen.
hebben 6 persoonen hiebuck op mynschip Laaten Comen,
ende d andere > op t schip Middelburgh Godt veel daar.
ander smen geven mest al dese schelmen syn paeps

Ende Luyters gewaer soo dat VE Intoecominde ordre silve-
te Letten hirft inde VE gerecommandeert sy soo veerÿnich ouytte
aan te nemen als mogelÿck is Want de selue sijn ongebonden
hoop is daar veel minnerdige Moorders, Rovers inde andere
vagebonden onderloopen gelyck vbyer soo veel ons schyn
gehadt hebben dat ick=t myn schamen souw te schryven
Soo VE Wanneer tegens dentyt gaet in onse Provintien
inde Remspaele steden de trom laet slaen ten salons aan
gien bequaem volck gebruycken maer dansalmen sich aan
gien 8 dt 14 dagen meesten Pynden als oock de schypers by
Tyts aanneminde inde haar last gevende naar bequaem
volck om te hooren die sy kunnen te weten waes vandien
Tyn byde welcke voorerst het aanrecht gelt sult proffit
in VE Schrijven gien Prÿcken Looven soo alschoon een
gulden oft anderhalf meer moet geven, hoe suyver souden wy
gesinnen hebben, soo myn Heer kassiaer synde voor met
gedaen in hadde met d' bestellen van soer timmerluyden
daar van dien Eenen langen Tyt sucks gewerst inde dien
volgende schynende gort half vergaen is wat verlooren
hebben aan onsen stylmaker dat weten wy wil sulckelwy
behoortmen een Maende te voorsien te besorgen dandat=
men se op d' Lyste met vinden kan, inde meer als een, ten
waere dat men de sulcke haar liven verassureren konde
soodat VE sulck luyden vant lant moet coopen soo sy
mogelyck te bekomen syn off P^r faulte van sulcke lyde
VE meerder Interest ick souw myn gelucksich van vorgen
de Comp^e dat ick dienige Vrome Luyden op myn schyp hebbe
vande welcke ick verhoope dat de Comp^e: goeden dienst-
sal gemeten Namentlyck van onsen Coopmanderen-
broeck de myn groote assistentie doet dien doctoor hugo
Borre is een vroom stil Jongman Rombouts offer=
assistent heft een droevige micolanque Lüse sucke
soude de Comp^e: anders goede dienst doen, ook alle de
assistentie dragen haar wel daar van God algemeets.
al vier gelaet heft, Namentlyck Nederlandtswaerts.

Lamaijn vnde Murbieck op dander schrijen hebbenzij
ock starck aan gewyckt soodat de naeste schrijen wt wederom
ren gort Cargasoen mogen stieren gren ouervlieggers voor myn.
ick mien dat die Comp: Murder dienst sal gemeten vansoech.
die naar die verlaecht is voor Zyn Ministr dan vande gene
die daar van gren Werck maecken van Schrijfs offrieren
zy wij gelijck voor desen geclaecht hebben gans qualyck.
verjuen, vnde soo ick Bysceuren kan. schutten tot op d'ander
Schrijen mit vrt ouer soodat ons soo sur als oranders schup.
mit slechte stoff morten bezijden die Saar soo wanneer tot
groot koomen soo qualyck Comportieren dat sijgemeenesgrack.
Cwoort waer maken, als niet compt tot ytt soo ist allemans.
vitdiet soodat vanden ochtent tot den Avondt groote moyten
vnde Ruisie Ebben, vnde van Noode Cwaer datmen overal
by waer, Ick hebbe bij vrt officieren onder on se vloot sulcke
onverstandige Schrijs bespeurt Dat myn Cbordet grijp datdaar.
Cwt mit meer onrijst ontstaen is, en oft d'ouerleden Schipper
vant Hoff vnde Sommige ander officieren. mitsdiers.
oorsaack syn Cvan Voorgenoome Conspiratie dat wtter.
sy wtt mien kan op sulcke Voyagie mit Pinten doen dan
Datmen die Luijden mit ons voorgeschreven Cracht Straffen
den Eenen mit meer en Perfecter dan den Anderen dat
ick sie by vrt Coopluijden vnde schippers qualyck salm
gevoert sal kunnen worden. Cbant de sommige mienen.
Sulcke groote Meesters te Cversen dat sij Saar selven mit
in kennen.

Nae dat wij den 4 den Julyo van CAP DE VERD
oft ons ongelucksige Baij geloopen zij hebben wij den
13 d: d' Executie Cvegens de Conspiratours oft hoff van
Hollandt in Zee vol trocken vnde naar gedane Executie
geloopen tot op de hoochte van 3 graden vandaar voorts
Cours stellende naar de Eylanden van Sincta de Cunge.
mit gort vinde vande ander schijpen diese Eylanden.

Aen te doen soo ons daer toe Bequaem weer en komt
Dunnen wilde om ons van Water te versien gemerckt ons.
d'een ongeluck voortreffende d'ander nae, ende dien volgen
de Saak ook wel mochten komen te Missen omme also
in gen swaarder Extremiteyt te vervallen, dan op den
3: Augusty des smorgens het Land met gedruckte geweegen.
dat sich heel hoogh vertoonde aen Beyde houcke strijt op
Loopende als de Tafel bergh bouen bedeckt met wolcke daer
wy by hen lagen tot op een myl Langs den oever die wydde
steyle Bevonde op beyde hoecken leggen twee Lyppkens met
veer vaste Boogde Lande vertoonde sich onde Luyt met over
hoogen steege poncten daer voy langs een meende te Loopen
maer met loven inde Luyckyck aengaende begont sich soo
Zuyt met vuyl inde Mottick ouer den voorn Inden Bergh
te wayen dat genoots aeckt waeren onse marseyls inde
Schouerseyls met Neemen inde voor vont af te loopen
waer door als oock door de meenichvuldigen Regen en
het onstuimich weer geen verder besicht vant voorn:
Lande hebben connen Zien dan Eens vertoonden hemden
voorn Inden Bergh bouens door de wolcke in vorgen
als een Boven Rooystolp soo dat dit Land ten minsten
met klaer weer 16: off 20 Mylen kan gesien worden
en is naer onse gissinge gewest Een vande Eylanden
Sommige meenden dat het houcke vant groot Eylandt
Dit voorn Eylandt vertoonden sich aengenaem
met Boomen inde sommige groene valeyen, soo dat naer
alle apparentie daer t Lande vlack is met onbequaem rots
ten en gant gelyck en heeft by St HELENA
Dat hem gants door en: klipachtich als verbrandt Land
vertoont ten waer met Quart dat veel Bequaem
se yson door ijmige Scheuren ofte Sachten dit Lands
luyt ontdecken Inde in specie genomen wort vande

Ganssche Kust ende Eylanden dat sonder eenige moyten
ende cleyn Belett vantyt kan geschieden want het dochmt
vaar water Deyt soo wij allen waren gewerst souden geenoot saeckt
syn gewerst het seluen te Moeten aandan doer manequem.
Coan water ende Seecken. Also wij de schooten ende halse
met de Spil mosten toe setten. & ouer denelse wat hieraan
Cast is soo men sulcke doen moet in sulcken ongelegenth
te meer alsmen mieten weet Cvaarmen Eslanden Las
daarom hiet alleen dit Eylandt maar alle die ons waar liggen
ontrecht behoren te worden. dese Places mocht ook soo
bevonden worden. dat men de Caep souw mogen misloopen
tin waar allen Lyeck om Missive aande heeren meesters te
Bestellen,

Teecken van trestan Dunga.

NOta dit Landt Lagh m soo veen dijs dat wij geen myl ende mind:
van landt sijnde t selve niet conde bekennen alsoo daar geen
Landt gewerst waar maar sagen allen lyeck breyde de houcken
die door den hoorisont van achteren verlicht worden om de west:
verm: met min wijnich sterncrooys syn by naa als voor tin
Ly ondert Landt Maar om de Oost Eind ende twee Elmaar strijkens
van Lant soodatmen t selve vier suijde Punten magh gepasseert
te Zyn vande Cust van Brasill af sijn, ons 4 off 5 bonte meeuwkens
gevolgt die wij ontrent 7 Eylandt kommende veel vernamen
als oock groote Mimichte swarte Meeuwen vande groote als
Steenkrayen met grauwe Beecken veel grauwe meeuwkens wat
grooter als starckens quantitijt van Malevitgens verrynigt groote
swarte en grauwe Meeuwen, desse swarte meeuwen Boden
genoempt hebben staerten als duijven Lancke ende voet als
anders als andere Meeuwen Noch syn hier swarte meeuwen
wat grooter Als de voornoemde die witte Bermen als d'duijven
m ons Landt mde vleugels hebben die wij Anders gesien hebben,
als hier dit Jaer 1634 Memorije gelten stellen onderteekent.
Landt Teeckenen wt te drucken off off te gort vonden te sien.

Lant.

Lant te Saxten ontdecken Drij Etmaal oost aen vant voornoem
Lant geseylt wesende Sagen wij mermigte van Cleine grauwe
Meeuwkens dat Jck myn Leven Dutgelijcke niet gesien
hebbe Ofgaar van de Zee ouer al Bidecken waar maar de bben
geen Lant gesien
Jonste Schipper Hiertge Crynus stierft vanden 20 Maij soo
den voorgaande Schipper den 19 Passado storff tot den 3 augustij
dat wijt Lant van Frystand Cungie sagen, altyt mde koy gelegen
sonder dat sij tot die tijt daar wt geweest is ofte eenige dienst aent
Schip gedaen heft wesende twee Maandin ende 11 dagen.
dan nu beginnt hy eerderom voor den dach te koomen,
myn opperstuerman, is ock langentijt Siecke geweest ende
hebbe tot nu toe onsen schip 123 Persoonen Crouwen ende
Kinderen verloren Godt gerf dattet ons voortaen Beter
gaen mach. Jck hebbe onse Caeckens met Prunsiaal vande
Suycker doen schaffen, als ock 5 off 6 schapen die wij in
Duyns gemenagiert hadden in plaats dat andere al opaaten
Cwat krigen benissens dien ock eenige eenderen en van
ons gort Cijr om den Anderen dach Suerre broot
laten koocken maar den sieck met wille selven soo dat ons
den Einen voor wegh storfden den Anderen naar twaar
gort dat eenige Aammen, syne Blader Cwater met gegroe
wert Cwaar van wij voor ons schip maar een vlieck hebb
gehadt Cwat mack dat macken, met het sclus Cwater-
ende soo van Andere gronden Becoomen hebben, Debben
een van onse Assistente gent Murbeeck meer dan twaelf
Cweecken seer miserabelycken plat met Coij gehouden
dat Eyndelyck door langs duerreheyt mede hirsemorten
afliggen, ende den 30 augustij onden Heer gerust is, soo
soo dat Cerste haar Leven met missericb geeyndeht
hebben, ten Cwaar ock met gedaet den myer Edicke
gedistelleert Cwert om in het Cwater tot Rantsoen te
geven soo veel noodich bevonden souw worden dus

doende voort het onaerdelyck gebruyck den eenen
krijgt wert den Andren wijnck ooc drooght de Graft
daar tot in voort werck van Pimnen soo dat ons oordels
de hulst qualyck georbert wort. En als dit ooc het
distilleren vant Lijxt Plain water kan doorenin-
Arbijder geschieden daar voor ick vooze soo Mennigh-
Mensch geholpen Zal worden,

Wy zyn Godt Lof din 16 augusty mor tafel zay gaarn,
wert mit dy Sekerpen Middelburgh en t hoff van
Hollandt Alwaar wy gevonden hebben t Schip Leeuwar
ende t Drenschip dat mit ons uyt Zirlandt geloop
was verstonden van ons van Leeuwaarden dat de naar
volgende Schepen hier waren gewerft Namentlyck
de Leeuwinne, Warremont, ende Avertroyck waren
din 6 Julyo gearriveert ende din 15 vertrocken.
Din 20 Julio Wassenaar in din 3 dito vertrocken
din 24 d: t Jacht Egmont din 6 augs. vertrocken
din 29 d: Leeuwaarden die din 19 Augus: is vertrocken
Alsoo wy din Negerets daar vonden door oorsaecke
dat hy wijnick hadden alsoo aan Vlie de May naar
syn seggen wel vervarscht hadde van daar wel mit
genoomen, als ooc alsulx 21 a 22 Vaten ende 30.
Schapen gebrogen hadde en zoomyn van d: van gent,
soo ver gesegt is had hy wel twaelff Vaten ende
25 Schapen onbedachtelyck worrom laat gaen door
oorsaack syn Volck hadde sonder te dincken dat hy
die voor eenige Dagen had komen springen ende
Vaten in sout als schoon Vleesch hadde soo
Water soo veel Coper verloren geworft In
somma t hemen Wy gesocht ende t ganse Vy verloren

Dese Persten souden ons soo hyse te veel gehadt hebb
veel te kasse gekomen hebben in onsen desolaten staat
want wy soo swack waaren, dat mer dan een quartier
dode waren er dat onse sieken in waaren en geen 20
gesonde man met schip hadden met die vant Hoff van hollt
in scheept ook met veel ouer, maar Middelb[urch] wey[nich]
Sueken, des nyttegenstaande hebben goet gevonden
alsoo wyt hier soo kort mirnde te maken als mogelyck
was dat gesamender hant soudden vertrecken daer
tot wyder wercken, grotdoemet hebbe ende diemet
gesondt waren alsdan weerom aan boort te brengen,
gelyck geschiet is tot verleken Eynde wy soo veel groente
Zullen mitmen als mogelyck is als ook eenige kruyden
onder kruyselin te bayen Zullen Godt voordt bidden dat
onsen voorsoodige Prys zoil verlienen want wy al,
hier gans mit te verwachten hebben hadden wy het
zaysoen gaen Groenne Kruyden, met gehadt souwer
suyer wt gezien hebbe, wy hebben dagelyckx oer dat
onse sieken, aan Landt bracchten 2 a 3 persoonen bloots
Maar sooRas aan Landt waren Begonstet te Beteren
in voegen dat wy van allen dien tyt aan Lant maar 1 man
verloren hebben, ende dat vant Hoff van Holl: voor voor
dyselycke genade Godt te danecken hebben, wy hebben
t Lant redelyck Voorsnoffst ende veel treffelycke
kruyden gevonden die wy mirnde de sommige door mirnant
gevonden dst bekent zyn sal mitten eersten een kaertgen,
ofte afteeckeninge Lindt met de notitie waar clex gevon
kan worden, de hilft van onse kmynen die altsamen vol
jongen waren hebben aan Landt gezet daar toe hier
De bequaemste Plaets van volck is maar ick vrees
dat sie de swarte met stricken Zullen ofy vangen. Eyssen
Zeil saller wat ouer blyven t sal gort syn dat met alle
scheepen gesonden worden. opt Robben Eylandt souwt
gort syn maar duersyn te veel slangen soodie te verdryven
waren. Nieuwers Zeker alsdaar

O:

V E: Lyn Coordesin ch L Coun Mirmingi gewis: Se
yi twis aañ Cais ofs di Tafel baÿte Verrieht en Zoot.
mogelÿck gewis is dwaar di sitve vantoafte Lands te sie:
Jaririn dat s mit Cerl doenn lÿck is, bin waar een —
Separatie konde geschieden aande ouer zÿde mde Bocht
offe Zoeck Vande Baÿ de Cabo Falzo: daar ick niet heb.
komen Comen of souw iin nacht hebben moeten wet.
blÿven, maar dese middel is dat men met een O: ofs N: SO:
Cbmt inde sprinck Vloet door de soute Revier Cerl
Cbatir mt Lands souw Jaagen, dat door in houte Sluys
most gestut Cbordin Zulcke mgelÿcker Voegh vande.
Bay falzo ook. Lan geschieden mit iimin L: ofs L O: wnt.
soodatmin alsdan twin groote Pormi Mirren souw —
hebbin in mitmir alseenin Brugh van eenin birgh souw.
hebbin te biwaarin, die mit wÿntch Volck souw Comen.
biset worden tot wilckin Eynde mitmir als drÿe Redoutes
Van noode souden zÿn, en op de Sluÿs mde tafel bay een op.
dinBrugh vandin Birgh in een mde Baÿ Van Cabo Falzo
daar toe Clin quartisoin Van noode Zouw wesen met-
een Pty groote hondin, en eenige Paerdin die min van bat:
Verwaerts souw komin Zimin desi Luydin zyn mit bestant
irnigh groot gewelt te doen Zoo Cbamirt de Redouten.
maar van Eenige Importantie zyn daar toe de aarde alsur
Zirt biquaem is, de wallen mostin wel mit dorne tacken m.
gelegt wesin voor an entrenchesi Cbant hitten rap volck
is, doch Saar wapenen onbiquaam om gewelt mitte.
doen, in soo gort gevonden Coordt stinen Redouten te
maken die Vloat Cestelyck Zoudin vallen, maar gants buyten
bidenken Van ouer Rompelt te worden noch reperatie
susjert Zoo most daar toe Kalck vot vadir Lands gesonde.
Coordin, aan stin salt alsur mit gebrecken die seer
biquaem in gort tot sulcken wirck is mgroter abon,
dantie datmer hir li stedi sou kommen Bouwen waar
mit doort weck hallen dysselfs eenige wegen en say.
Landen gebetert souwen worden seer biquamlyck —

Souwmen Alle granen komen cbumen, Inamentlyck
Cbymes die ick mien dat sier sproeyt lyck wassen souwck
alsoo dien gantschdach door de son souwen hebben, worder
souwen de oncosten, daar vt in vallen souw geworden.
komen Cworden Cvt het vangen der walvisschen diem
hier den gants Jaar door, in abondantie Cmet ende met
Cleyne moyten gevangen komen worden. Cde sullen
Cwigens dese plaets in gen oncosten bekomen te valle
Dat allermeyckens voor den Jaar, daar naer zullen sy
haar silven komen dooyen, ende alle gaande ende com
Schepen van verschyl versien ende Bouck dat sullen al de
Schepen die naar Batavia willen niet meer als 14 dagen.
te hoochsten bouwen te Consumeren. alsoomen alsdan
die swackste hier souw laaten, komen, ende met de nacht
comende schrijven laaten vertrecken, waar door hier —
ordinarie een Redelycke quantitey Volck op het land
Souw wesen door welcke middel de veel personen.
hun lieven souwt presenteren, en de Comp. doort sche
grooten dienst souw geschieden, ick meene dat men family
genoeck souw vinden. soowanneermen haar elck sof
Cen Negen Landt tot sijde voor seckeren tyt, van —
Jaaren na soo veel als sy silver begeeren, dis Jammer
dat hier soo schoonen landt verloren blyft liggen —
Daar de men certen tyt soo treffelycke profijten van souwt
komen trecken, hier manequeert niet als broot veer
die gene die hier blijven souwen, wy hebben hier geschot
Martin kinnen Luypertis die goet van smaeck zijn. —
diverscheyt soorten van ganzen, Eendvogels Cm groote
abondantie groote en Cleene) meer dan 50 soorten.
Cleene vogels in vorigen als in Nederlandt meerichte —
groote Cveel soorders soodat het Landt meer landt te.
Jboven gaet. Ende Qualyck yet te bedencken is off
wy hebbent hier gevonden. soodat ick wenschte dat
de hier 6 off 8 dry honderd familie hadden souwt

Daar mit ach wel Eñe Mijnheeren een Hoedt mden
hñ mit Verduenen in V. & silve. met min Prossyts doen.
vbÿ hebben oss hoop dat dit noch een mael by dit handt genom
sal worden of dat het gaande vÿde Comende daar van wrmich.
genot zal hebben d'een in d'Ander gheplandt in greys dat
vbÿ hoopen tot bequamer tyt syne vruchten. Zal geven.
sÿer bequame rys Verdoen, sÿn hier omtrent, twee verscheÿ
Reuÿnen die mit desselve. bÿsproyt komen Coorden. ook.
Zullen op dese Reuÿnen twee bequame koren Mooliens
gestelt komen Coorden Brandt houwt is hier genoech
inde mit als duysent Familliè sullen Consumeren. groff
houwt is ontrent dese Bay gien maar hebt verstaen van
twee tmmer Luyden vant hoff van hollandt dat achter.
de Casteel baÿck an groot bos is bequaem om masten tot
bouwen maar souden wat moeÿlyck opstrangh te bringen
wesen, Soodatmen voor eerst tot bouwinge van huysen.
hout souw moeten senden, dat ondermisse beslommeringe
te maken, aldaar bÿ tÿdt most worden, Want voor alle
ofte syn maet gekort synde een sluyt Redelycke quantitÿt.
Coorens kan tot pandack is hier bequaem aen Cost bÿ een
tot noodt groote Palÿsen en kercken meenen dat men
hier mit den souw dienen te bouwen of men moet
Peckeringe maken die opt bosch te Cryghen, Want de
Winden mit een ongeloofflÿcke kracht ouert gebergte
off de Casteel vallen soo dat t'opstellen van gevels
noodsaeckelyck gelÿck schÿnt dat wy mit onse tentes
wel gevaer zÿn geworden en dien volgende de Comp.
groote schade hebben geleden, Want mits al onse seylen
geschent zÿn Namentlÿck de drÿe groote tenten. die
wÿ voort quaet weer niet en hebben konnen op breecken
soo dat reeken dat men voor de gelede schade aen de vier
groote ende seven Cleyne seylen een redelyck Fort
souw komen maken Dese en treft men eck dat de
oss alle schrÿfve Lyde Namentlÿcke de suicke die soo

gestelt zyn als voÿ daaromme VE soo oft d'een als dan
tselletten hierft voy sijn volgens onse plicht schuldich VE.
aantewysen d'Instructien die d'Comps. Lyt als ook tgene
dat voy mienen dienste tot dienst souw mogen strecken
voy willen VE gerne Commandeert hebben dat geen schepe
thet vadterlandt vertrecken sonder dat sy elck versien
worden mit eenige swaare spanten tot de kassyen en standers
vande tenten anders mingenootsaeckt is Cruemen
ander onbequaem houtwerck te mermin duemin moet
bederven en onnut maken sonder de Zeylen wel gevisiteert
onder een seyl off sock mogten ten minsten 5 off 6 spanne
lossen voor ende achter een stut saels bekaluen de
kasse ende noch 4 mael soo vele tanckte tot dwaershouts
Namentlyck een half voet d'Spanninge om twerck te
stÿven ende eenen tsomme by d'aarde om tseyl aan te legge
dat anders op d'aarde bedorven moet t'is met eersnoot
dat ick t'selve seggen soo ick niet meer gelette hadde op de
seylen als andere dat bÿ ter gevoecht souw hebben t'hade
meer als voet dierlen te seggen gegaen en alsoo voÿ
voor desen mael niet van Emls syn Tanger de cours te
maken soo sullen hier by laaten, wellen VE gebieden
hebben mynen geringen yver tesgoede te niemen
Ick hebbe hier voren vergeeten te verhalen als dat
voy eenen Joris Janssen van dansvoyck bosschieter.
op ons schip den 25 May op de hoogte van Rÿm 5 graden
lit. indich quer boort gesien hebben, Alsoo hy met
Sodomytsche sonden besmet was een jongen waar met
te doen hadde Eynde een aptseckers soon tot Campen
genaemt Lambert hingnicksen. van der Elburgs —
hebben voy desselven dacgs op t Hoff van holland gesien
op de 2 septembr hebben voÿ een Bosschieter vant
Schip Middelburgh genaempt Albert willemsz
van Amersfoort gesententieert op t Robben Eylandt

te gaen tot dat sy door eenige Schepen gaen
naer Indien mede naerst vaderlant daer weer
om offte al verdient gehaelt wy hebben om een
Exempel te statueren dit qualyck voor by gaen
komen, voorder gerstlick te ende bedencken aen
alle schepen de lasten die naer Indien gaen
gelyck dese aen hare generale Raden van India
ook zal Remonstreren offte niet gerade swaer
dat alle Schepen die mede. Sacrificbay komen Expres,
selyck in eenen Dack blyven liggen inde haar volck
Imployeren tot voltreckinge van sieckte hooft
dat gevoeghelyck gemaeckt can worden, Leght
over twee verscke Rivieren alsoo daer toe een groote
Clip vant Landt aff Streckt en twee in Lee tusschen
welcke twee Clippen schaers eenen Calm diep is
dat gevult Lyndt inde de klippen wat hooger opgelopt
met steen die daer toe dienstlick Lyn en aenstrangh
te vinden soo Salmen een bequame Save voor
de boots hebben inde de water vatten Droogh inde
Boots koomen Rollen en ons volck voor ongesontheyt
preserveren die anders van dangh tot Deck vant
hooft totten voeten natlyn en soude door dese middel
het Pimpelken Brandewyn ook gerestoreert
komen worden dat de water-kaelders ordonnary
gegeven wort soo dickmaals sy aen Boort komen
Dat tot dit mael mer tot Lant.

Myn Heeren ick hebbe volgens myne Procuratie
aen myn Neffens Heer Commisaris Brouwer en
Monsr Muyrouw gerecommandeert dat Lyn en
Jaerlycke Leveren gesorcken van myne gage

Voorts haar te voillen te lijden de Somma van dry
oste vier honderd guldens ende mits dien
van te dispontieren volgens myne gegeve ordre
tot dien tyt dat ick sulex zal afschryven dit doende
zal myn sonderlinge gruntschap geschieden trouwe
ick naar vermogen wil trachten vbat door dese
middel mynne andere saecken te bitter mordre
Jullen blyven. —

D' Amboynsen gebieden haar Heer en VE goede
gratie Puter de Javaen is op dien oberleden
Jom wiens doot mit seer bedroft bin alsoo ick presumeer
dat hy siecken lyder tyn als een goet Christen was ende
boeens dat God hy een Javaens hooft daar soo tuck
meen mit veel gorts te verwachten souw zyn
gewest zyn kleeren en zyn boecken hebben aan
andere verdeelt, ende alsoo wy voordesen mael mit
van simts en zijn VE thoofd mits langer discoursen
te breecken soosullen hier by laaten zullen VE.
gebieden hebben mynen germgen yver ten goede te
nemen voorder sullen wy VE.

Ernt vaste voysr voorsiene seer
discreet Heeren bevelen mde genade van godt
almachtich die VE wolle gunnen langduerige
gesontheyt en voorspoedige regeeringe Actum
Driventer liggen ter Reede Omde Tafelbay
Bij Oystenbier 1630.

E. Lorenvoste Manhafte voyse voorsienige seer discrete Heeren

MIJN HEEREN. t voorgaende is copia van myn aandi Cabo de Goon Expiratasi gelaaten, voorder. Zyn wy met de schepen, Deventer, Middelb. ende S. hoff van Holandt op den 10 September vandaar gegaen en naar dat myst voor a 3 dagen in stilte gedreven. hadde zyn wy den 15 dito nde passaat gekomen op 3. grd. lingte breete 39 grd. 15 Minuijten, op verleken. dyt dis Gnachts het hoofd van holandt van ons is getaeet ende alsoo wij hem naar Eenige Cachten niet gnamen hebben onsen Cours gevolcht jn voegen dat op 11 Novemb. de hooghte vande straet Sonda hebbe gehadt ende streecken van Landt saegen, En alsoo t mistrin dit Land Schijnt ende stuurluyden oordeelden bij te Comen, omde Cloot te loopen en Coe met gegeven instructie naar te komen. syn wij den 16 d: int gesicht vant Eylandt met het Rieff gekomen ende den 18 dito den bergh van Sillebare gesien vandaar langs de val op gekroosen. in voegen dat kortsdaar naar den Lagen houcksagen. — Ende alsoo den 4 Decem bij den wint met het springt wat den oosten hardt door bigon te koelen, moe wij — Merckelyck verloren, ende naar alle Apparentie voor by Sillebare gedreven soudden hebben, hebben gresolveert daar op de Pinde te loopen, om ons een dack ofte trocht te verschaffen alsoo ons volck Sieck ingevallen was en 6. A B: met Etmaal gestorven, des syn wij daar den 5 dito des Avonts gearriveert, Waer ick voor yder schip een hasst last Cattien Rys kocht sommige hoenders ende andere verversinge sulex Becomen kosten, dat dunse vrij wat verquickt hoofd ende maar dry Secken.

Int Battavia ofte de Reede brachten Alwaar wij
Godt sy gedanckt voor syne genade den 12 smorgens
ontrent den Middach ter Reede zijn gecomen ende met
drije dagen van sulcx baer tot hier toe onder wegen weren
wij hebben alle de schepen Sonderende onder ons vlagge
hier gelucxich gearriveert gevonden ende gesondert
Amb. Nmwijen inde t Jachs Reyswijck dat wij duchts
derrom geloopen Lal wesen, doch mogen t beste hoopen
alsoo gelyck vreese hebben gehadt voor den Broack
die de gelucxichste van ons allen geweest is —

Den 18 Decembr is Amb mit schip de Elsbaren alhier
ter Reede gecomen met Pridelyck klouck volck —
den 19 d. us dito van gent met diverschijen sexe linde.
Lieburgh naar de Molucque gedispecheert met in
tentie van d. Cornelis de Meyer offercoopman op
Macquian, te verlossen —
Den 26 d. is t hoff van Holland gearriveert die
maar 2 gesonde boots gesellen met schip hadden inde
Ly vande weynich gesonde Soldaten groote Sodaet ders
hebben gehadt in Somma t Polyckt hoe weynich hart
dat het volck van Moy kruyden hierst diemen aan
Cant bekompt —

Ao 1631 Den 9e Jant: is den Capt: Mayoor vant fort
Batavia met 400 Sold: bestaande in 5 Comp: —
uit volck naar Amboyna uitgetocken, om de Maccassa
se Cambellen op te schansen alsoo wij onder vonden
datons vant dit voorleden Moesson wel 400 Blaar
Nagilen uit voorts Lyn, op welcke hooge den
Engelsman een Jacht naar Maccassar gesonden
hebbe als ook zyn tot dien eynde particulieren —

Transse Deenen ende Stelsaensche Hoofd:
derwaerts gegaen om hoofd te mogen derselve te
becomen, waar tot de bespeuren comen dat het
naest comende Jaer mit min te verwachten hebben
Zoo langen den Maccassaer sijt dat soo goede vrinde
comt, dan mogen hoopen dat haar den yver tot
sulex door onse magtige macht tenteel benomen
zal worden, daar toe den Gouv: Philips Lucas het
voorleden Jaar volgens t'seggen vanden Generael
ende Zijn Eygen schrijven gode gelegenheyt heeft
gehadt, maar heeft hem m. sulex by den neus laeten
strijken, ende is onverrichter saecke mit syne Macht weerom
te Rugge gekeert, mogen hoopen dat de saecke nu beter spoets
zal worden daar toe mit gaen Zijnde schepen Middelburch
t Jacht Loutchijn, de Broack, Mamilla, de Sluyt Amsterveen
ende de Salouy Banda, seer versien mit Crouckvolck.
ende Alle ammitie van oorloge;

Den 11 D: is de Fluyt Edam haar Banda gesonden, met
veringe Bihoorten voor de Sorten in Comptoirs Aldaer.

Den 12 D: is een Cuirs pelu ofte klijne Jonque
toe behoorende Inlij watlingh gekoomen op Tayowan
gearriveert waar mit twee Brieven dienen van Jagan
en den anderen vanden Gouverneur Putmans waar tot
verstaan, tot onser aller Blytschap dat donse vanden
Keijser geobtineert hadden haare goederen te mogen
verkoopen ende dat goede mert hadden tot voorderinge
die sy mit den Eersten verhoopten, te meer alsoo —.
Christdomme Doot was, als ook dat den Mandorijn Jequan
Promotie van Aymon daar hij groote Mandorijn was
had mogten quiteeren en dat den Roover m Tausalack
m sijne Plaetse souw succederen ende Jequan sich.

naar Soccotsingsiuw gheseyt Mylen by noorden de Revier ende Chinsicco most vervougen het voorder bericht sullen VE komen sien tot de missive vande voornoemde Plaetse soo VE vandien Heer Gener: ghoorden toegesonden. —

Den 18 January is t schip Noortwijck vande Cust van Chormandel gearriveert waar met twee Bree ende bekome een quantiteyt Catton in gaaren saramponties ende verscheyde andere Inwaaten diamanten Boskruyt en salpeeter etc vandaar wort geschreven dat men mede negotie soo veel te doen hadde met Particuliere te Bimilipatnam — dat Comps affairen qualyck Comen waar nemen soodat tot syn schryven genoechsaam Blyckt dat hem dese handel tegen de Borst is als ock dat den hongers noot noch seer groot is, de voorder advysen gedraeght ick myn aan Brieff van Hr Gouverneur die VE aparentelyck van h: generaal sal toegesonden worden. ——————

Den : dito: syn de Placaten ofte stuck vanden vryen handel vernieuwt en sal voortaen niemandt toegestaen worden te mogen Negotieren t zy ock wy hysy als de vryeburg ofte Persoonen buytendienst vande Comps: dat sal veel van Comps: dienaars tot haare eygene gaen- de ende ick mene dat haar avansen dryemael meer gewerdt is als haar gagie —

Den 2dn: Arriveert de Sluyt watermont van Tambe- met brengende 190 last ryssen als ock een bootsgs: vant gesprongen schip Walcheren dat tot Malacca ontloopen is Rapporteert dat vant schip noch mede 20 Persoonen gevangen Zitten namentlyck den schip: Corder Coopluyden den hoogh bootsman ende de rest matroosen ende haaren Cooseman Frans Adriaens de vrou geven de Portugesen tot dat wigh geloopen

Als Doch wy mienen dat sy hem secretelijck om gebracht
zullen hebben, tot reventie van hùmen Admirael Bortijs
inde ouer de 400. Portúgiesen die met valchieren gesprongen
zyn, de Sustin hadden hem aen leggen tusschen t voer en.
t schip in gesmieten waar door hy m ommacht lagh en
wy mich gesont volck op hadde zonder dat soudden hem.
niet vermistert hebben, voorders sijn in MALACCA noch.
ontrent 13 Persoonen van Clein huisden, en 1 vant Jacht.
Ossaenm, die vande Jagt inde ouwkirck zyn naer
MACCAV gevoert tot 50 mtgetal den Roy, gmeck daer
dat 20 Gailjoens tot Mamilla. waar met sy den matran
tegens Batavia te hulp Loude comen,
En sullensen in mynne Missive aande Cabo de Bon
Esperantse gelaatin als dat ick inde selve aanwijse
vinige Middelen soo de Comps Saecke verryschte noodich
achte dat de Comps: sich aldaar mitten Redout oft tver
inde innsicken dijs versaegh waar door de Comps: om
dwersche Riviren gedenckt soude genieten gelyck
oy altets by Experientie bevinden want door manequé
van gode verversinge meest alonse boots gesellen veegh
stuft en want sy hier dickmaal vant eene ongemack.
met andere vervallen. als geblicken is dat van de vinter
inde Middelb: meest al omtrent de straet sonda om hout
zyn gesonden daar sy meest als mist veegh storven, dat
myns oordeels onstaet om dat het volck m mit alsen.
Baar qualick anders moeten mont hebben gehadt als ouer
Cost soodat ick achte wanneer aande Caep wel vervolgt
wirt starcker Zouden wesen inde Comps: in sulcken
geval meer haast meerder dienst soudden doen, daar sy nú
gemeenelyck inde koy Leggen, inde duen volgende door
haar vervult Lichaem veel veegh storven

Doch.

E doch dit alles ouergislagen soo bevinde ick alsdr
in Batavia komende dat VE Bouw soo in timmeratie
mits werck ende andere dagelycxe voorvallende provisi,
omtrent verreken van soo groote Importantie ende om
slagh is, dat ick duchte soo VE t silver saeyght t hooft daer
mit wrijmich zijn af doen zouw in myne bedunckenen
hier noch soo veel te doen is, dat myn dúnckt dat mint
elders mit in behoeff te onderstaen, in Somma t is
sulex dat ick hondert maal gewenst hebbe gelyck ick
noch doe dat de Raatsluyden, van hier een Fort te leggen
ouer 20 Jaren, hun voorst mit gesworen hadt soowaar
de Comp: naar alle Apparentie een Cassetael meer waert
als nu voor t (Gods Beterts) in veel omgien de Moor mit
verijmen en schuiren ende soo Jckt myn hem in Lange
mit will Sullen krijgen, meer te Schrijven dunckt myn
ganets ongeraden, alsoo ick misschien als een orangbaro-
m Plaets dat ick mien een orang lamma te Cerzen
veel Pruyen sjoor souw gaan. En als een Nieuwelingh
Misschien zeer licht gereprocureert souw worden, daarom me
Prest dat ick myn stil houwe ende onder intusschen de Comp:
soo veel dienst doen als ommers Mogelyck is, tot welcks
Eynde dat verclaar ick andermael m Contentie hartewaerts
gekomen bin, en zal ook bij gelegentheyt voor soo veel
Im myn is al ontrouw Buenaars helpen weeren, doen ick
Co E mij mogen tot Certrouwen,

Co E behoeve voor een Jaar oft twee grene Cooplupden
ofte assistenten mee te zenden, dan VE van noode vinde,
tot d Regeeringe van Schrepen, want wijer hier veel
ouerhoop hebben, mit tegenstaende dat diverse onnoo,
dige ofte onbequamen quanten Cerrom gesonden worden
t is bedroefft mit tegenstaende dat daar ouer dickwijls ghe,
schreven is, dat men suleken stoff hartewaerts sendt waar
door vij rechte dickmaals moeten Corompeeren ende zoo
met haalen een Eeuwige Maledicte vande ouders op den
hals. Dese goede Luyden zyn met eenen Cerkierden goe

in genoomen soo sÿ meenen haar Lmderen hun hier meer
Bÿtrÿn zullen als mit vaderlandt onder de oogen van haar
ouders,

Soo ick bevinde ismÿn hier zeer genegen tot faveur vanden
Burgr Ja soot sieck laat aan sien al oftmen de Zulcke socht
te persuaderen voor de Compe. twelck myns oordeels een vreemt
Maexima is en soo ick kan bespeuren sbort hier eygmeck
in Consideratie genoomen dat m ons vaderlandt veel duysende
borgers en ervarene vroome luyden zyn die mit haar sobir-
geroim, te gens de doot aanworstillen, en haare Kinder off familie
en Saar ouer lyden, viel tyts sÿmes naar larten Ja soo sÿmes
dat mit Leven komen, ende dien volgende d' Lmderen de-
handen ock wt den mouw moeten steecken naar hier ut gans
Contrarie, soo de Luyden hier sien dat in een Jaar off twee mit
Ryck en worden, soo synse half disperaet ende Bouens duer,
Consúmeeren sy hier in een Jaar meer als menigh Eerlyck
vrÿ Borger int vaderlandt in zyn leven can ouerkommen,
sÿ die hier haar hier ock meer verreeckt ende dat aan
Zulcke die mit Zelffs soovel en meriteeren sbant sÿ meest
al van een hoop rasspalie afgecomen zÿn die haar behoeren
te laaten vernoegen mit een Eerlyck leven. tis hier soo
vier dat Coopluyden ende onder Coopluyden haar mit en
schamen te seggen dat sÿ willen sollisiteeren om verbeteringe
van gagie alsoot onmogelyck is sonder Particulieren handel
te kommen leven,

Tot noch toe heeft den H" Generael den Raedt bedincken
gegeven, off den dienst van Compe. vereyscht dat ick nu
naar Amb. souw gaan, off een Jaar ouer blyven om de directie
Cobaar te nemen, daar op dato den 10 Feb. Eyndelyck gresol-
veert is dat ick met brouwers haven, dat tegen woordich en
Ladmgelyck Zal vertrecken.

Den 13 Februaryo verstaan dat den MATARAM leenige
Prauwen met victualie harwaerts afsÿnde ende naar
alle apparentie Zyn Provisie tot een nieuw Legerontrent
TEGAL mennte vergaderen, tot welcken Eynde den

Commandeur Carel Leevensin met het Jacht Tayowan
ende Sardam daerwaerts is gesonden om daar onder haar
vaartuijch eenige affbreuck te doen, —

Op dito 8 's morgens sijgh savonts bi komen tydinge van
Brets comende vande Cust van Cormandel, die ons Rapporte
dat vlissinge mde straet hadden gelaaten, ende dat de vloot
doan, vanden Throeck met vaderlandt was gearriveert —
Cot gesondert t schip dordrecht dat 3 graden bi noorden de
Linie Cer brandt was Corlese schade de Comp^e met een Beter
geluck wil verstellen. t heeft Godt Sebert t voorleden Jaar
seer ouer de Comp^e gegaen, —

Den 14 d^o schrijft onsden Commandeur Carel Leevensin
die met de Jachten om de oost gesonden was, als dat hij ontrent
de houck van Corwan een Cleine Joncke hielt gevonden
die hem Rapporteerden dattet noch 4 vaaren die volgden
om volcke Jonequen te halen de Fluyt waermont ofte 14 d^o;
derwaarts gesonden is, —

Den 16 Smorgens ist schip de Cerne gearriveert waermit
Cerstonden dat nimwegen 4 dagen voor haar uit Zeelant
was Certrocken, doch dat haar niuwers en hadden —
Cernoomen, maer op Hue d^o Mayo verstaen dat 3 a 4
dagen voor my of haar komst een groot schip op de reede
gearriveert was ende subtijlyck vertrocken Presumire
dat dit nimwegen gewest is, —

Maar alsoock hoope dat de schepen haest sullen vertre
dat myn dunckt eens tyts sal wesen en hebuck met komen
Laaten, Ende serieuselycken te Cersoucken, dat myn —
gemagt schrijven, ten eynde te nemen ende myn van —
Cerder Hoogen te excuseren om Redenen, daar toe —
Mouerende, met Certrouwen, dat m^o Cecomende mgene
dierlen naar latich sal wesen, Muar Ve in alles con-
tinuerende hoge, —

Dese ondergeschreve Notitien dien Ve P Memorie
Namentlyck

Dat myn onderscrijvers dunckt te veel Rantsoen Broots
geboort gegeven, alsoo veel vant silver en behoorlijck Ouerboort
gevort gesmeten, ons sulcx voorte komen heb ick aan yder
die gien Rantsoen en hadden een mutsken wijn gegeven,
dat de Comp. veel wijns gecost heeft ende ijsen verscheyde veel
buyten boort geraeckt dat de Sold: gemint hadden aan lant
te Bringen ende door ontsangen vande Locht bedorven is
die ommers met mack als 3 a 3½ & die kannen met geven
ons groot hirst sigel wtter mate veel gehouden,

Alle ons Ysser gereet. soo Puttmgls baxes Pouwts ende
ander Ysser gereet hirst gans niet gedocht Ja is anders
met gewerst dat oft Cooper waar gewerst door wercken
ondeucht wij binnen ons schips boort veel swaare gequetste
hebben gehadt en sijn nirst alle ons stengewants —
Puttmgs en eenige vant groote vant gebroecken ons
stuyckers die wij dagelyex gebruycken waaren als glas.

Al ons groff en Clien want was seer slicht waarover
genoodsaeckt sijn gewerst alle weecken te morten stagen
daar op de Cyter order gelieve te stellen, alsoo doorslive.
Pieryckel gelooyen boort masten en stengen buyten boort
te raaken,

Met onse Seylen hirst doock slecht afgelooyen die
van onse seylmaker Reynier Symonsen gemaeckt waren
zyn veel en gors gewerst Maar de andere zyn met
Vitriot en verbrant gaaren genayt gewerst, soo dat
van noode is gewerst dattet alle dagen de Zeylmakers
aandoende waaren waar door dieckmaels tyt verzuympt
hebben,

Myn dunckt onder correctie noodich dat de wel Expresse,
Lycke bylasten dat schipperen en stuerlieden wanneer
hooghte genoomen hebben dat Lyck nde kapuyt consulteren
onder het stellen van haar hooghten en distuck waendse den
eenigen de op onse Reyse groote Faulte bevonden hebben
en eenige Caboucken haar dieckmaels voorgen naar

gors

Mgoet ordin van Enderen of de gene die sy Selven
Dat meest met malcanderen over een comen onsen schry
Cornelis Jansen kon syne declinatie niet af trecken
En E oordeel wat fondament dat hy van rest gehadt heeft
Zulcke quantin hebben naar datum niet gehadt, soo dat
ick onbiroumt oordeele dat onse Predicant onder ect
dis aangaende niet gedaen hebben als sy ——

L. Hessel Gerritsen zal sorge dienende Dragen dat
Zyne kaerte wat beter ouersien worden alsoo de
selve Eenige Differentie met liggen van Eylanden is, ock
dunt hy haar Bericht vande Journaalen alle Plaetse
naar gelegent heyt te Extenderen d hoogste en vlaekte
des selfs met Cleuren wt te drucken, van onschip sullen
En geen Journaal te verwachten hebben vand schippers
ende stuerluyden alsoo gien in zyn waerdich omsinden

Ick heb gort gevonden Ve te vermanen d. moetten
inde disorde die gehadt hebben op d Reys met de suyckel
vande officierie waer wt eens dicks groote moytens on
sommige is ontstaen. alsoo sy sustineren gelt ook doch
dat het de Ornament vant schip zyn en dat de suyckel
bij d officieren behoren te Blyven inde vande een op d and
behooren te verstorven gelyck ick de successeurs
daarinne gemainteneert hebben want niemant zyn
suyckel verlaet tenzy dat hy verbetert gel van gagie
en qualiteyt en bekomt doch d ouerledenen die
met de Ze erst selfs behoort tot Laste vandien
successeur Retrots oft kumi gagie te gemetten ende
n sulcken volgen de selve byt schyte Blyven tot
dat het syne Coragie volbracht hefft oft geloopt
Geordt Gevammer de selve Emalycke verdient Eyn
ende verrmit. De officieren mijn vloot wanneer
met verbetering van t een schip op d ander over
gingen namen haar suyckelen met soodat sommige

Schrijven daar van ontbloot waren. die ick verder,
om hier door te geven, eenige schrijvers en stuurlúy hebben.
haar suffisantien naar huys gesonden, sommige quartieren
te haare verdroncken dat myn dunckt geens mpartments
te verzien, en souden dienvolgende zulcke ongebonde
Menschen mit rigmitien vande Heeren Provoost:
dan andere officieren van soort die die sommige om een
zyt gewerf om iren Rangh kraeght slúyter oft anders
Smits hebben gesollisiteert ende met becomen. ——→

Het Suffisit van onsen Schrijver gaat hier mettens
ende alsoo den offerstuerman Heeregé Gijnen in Syn
Plaets is gesuccideert ende geen ander schrijver gemaeckt
hebbe verscheels door Manquement van stoff ander deels
om de sulck haar onverstandich hooft niet meer waar
te Nemen, hebben wijt met den stierman af gesien,
daar met ock soo bevaert waren als oft met de vorige,
met vier hadden gesien, Wat het suffisit aan gaat
daarinne komen ve doen sulcx ve gout vmmer Zullen.

Ve syt opt hoogste gerecommandeert voort aan geen
Bottelrij met op den overloop te maken alsoo het de voorige
Cajút is, Ja soo ve daar met vrij souden Syn, ick hebbe
soo vrel vlyt aangewent als yemandt in ve dienst souw
komen doen, wat hielpt het geholpen, als ick mynde dat
dinen ingel byt hooft hadt soo had ick de duvel by de
staert In somma Matroos is van Duyvels eyndt af
gesneden. derhalven waert gout dat de Bottelaers.
mde Cajút aten, ende dat aan stuerboort t Eynde de
Schrijvers Cój mde kajút daar gemeenlyck de kant
toorkens gemaeckt worden, de Bottelój gemaeckt
waar, Jouw vande kajút Zullen haar genoech
komen Ridden. en mogen hun naar de gelegentheyt

Wy segen Sonder dat sal t gesmoet zijn daar groot onheyt
uyt ontstaat Nimmermeer voor gekomen worden, maar
daar salmen oock soo wel de kayuit als vande stuerplecht
ofte de Bottilrij komen hebben. hier op sal apparent
geantwoordt worden dat het met zijn en kan, door de on
gelegenthey ts vande stuerplicht, voor ongelegenthey t
zal die daar in met geven, als het in eñ uyt gaen van
kayuit oock gelieft te gelooven dat het uyt groote voor,
dielen voor die Comp.e te verwachten zijn, alsoo de
Bottilrij te naar aant Ruym staat inde anders oock
noodich waer dat Eenman ofte schipper daar altyt
m sadt doch dit staat in te gelieven, ——
Onse Ingeladē goederen, hebben wij aant Fort Bat.a
ouergelevert doch hoe die uyt gekomen zijn en voert
met Ick heb daar van met d Heer van Diemend Hr
gemeld inde Bouck houdt voorden af geschadt
maar krijgt daar op geen behoorlyck antwoordt doch
best dat daar van Zyck hebbe met voorgetecknt
troelick myn ock gevraeght voert ofte uyt schimpt geschie
en voert ick met vant duet myn vraeghē d Cognosement
in handen hebben met mette schryven sal best syn
even Sarmillions vaetgen is met ruym open gebroocken,
daar ick noyt achter heb comen komen, Niet tegenstaen
dat dickmaels huys soeckinge heb laten doen. Party
quicksilvers is ock door t Ruym gelooyen door oorsa
dat de sacken oft tgene daer t in geweest Cobaar, op
gegeten was, ouersilver met toecomende daar bet op
gelicht dient onsen olij is veel geconditionneert ouer
gekomen m onse Franschen wyn syn 1/2 leggers wan
gevonden. inde geen spaensche wyn geconsumeert
anders als 5 galey vaetgens soo dat soo seer gemina,
gert hebben als een schip inde vloot met tegenstaen
dat starck inde Cayuit geweest Lyn ende dienvolg
eer min als meer geconsumeert. ——

Hier voort ooc̃ geboorde dat de Excel. Coopvaert
gekomen is, ende dat het qualyck gevint sal worden
dat men myn daer voorlaet sorgen, alst met eenschepe
doen is, waar mit wÿ de Luyden, Sullen accomoderen
ende t' Contant nders Comp.e Casse trecken dat anders
door de Vremde Luyden verovert wort, ende de woonders
haar beclagen dat wÿ vremde Luyden waaren. en met
en bringen, dat sy van noode hebben. ock heeft myn —
vogel geseght dat hy de harde Carty voll over nemen.
a 36 stucx P.ce; soo die maar 6000 R: en loopt.
Argo Avanse en geen schade Ock en sullen geen —
meer vervoachten voor nadit Advys
Ick hebbe hier op de Eylanden gevaren voor Batavia
om t' ondersoecken oft eenige bequaem Lyn om Conyn
op te Planten, waar toe eenige Eylanden Leerdens,
tich zyn, ouck sulex eenige daar op gebracht daar van
de Comp.e verlange en m Corten tyt grooten dienst ende
profyt sal genieten, vande steyle Eylanden —
anders nirgens bequaem toe en zyn. ouck sulex zy VE
gerecommandeert met alle schepen Cabs koyn te
zinden. om noch eenige staende Caap ende Robben
Eylandt te Zetten, ende eenige hier te Brengen,
om op de Resterende Eylanden. te Planten. die
eer Lang tyts groote Pacht Sullen op Borgen
naar Banda Sullen Sommige sende en naar Amb:
Zal ick eenige met nemen t waar gort dat opt St.
Elena eenige geplant worden., die daar ontmaet
soyden aan quecken, ende tot goede Verwissinge
dienen. —
Dit ontfanck Cande 200 P.ces tot oncost. gelt
hebbick aan heer van diemen verantwoort. ende
myn getreckent Cognosement voor om in getrocken

Soo V E: den ontfanck vant Prestant te vooren.
komst salv E gelieve te weten dat onse oncosten
gants weynich sijn gheweest, Maar dat ick tot onsen
last verantwoorde den Reys houdens ende anderssins
tot verwarsmgh vant Bezyde scheepen in Sille baer
gecost d'H: van Diemen, mitsdien was onnoodich
Dat ick den schipper van middelburgh zyn gedeelte
vande Betaelen, dit jr: Anno
ons Scheepsboucken Rapmentlyck grooten bouck
ende Joernael Testament bouck sententie bouck
Resolutie Bouck ende dagh Register als ock het discours
wegens de Faute van eenige officieren op de Reys ge-
committeert Synde ons afgevordert door d'H: Generael
gaet hier nitsens dat wy hoopen V E: dezen sal gevon
noch een stel der silver bouckens gaat met schip devant
ende het derde stel berust byt Comptoir generael
Volgens V E gesonde Memorie wegens het mane.
quement der scheepes Boucken heb ick soo veel devoir
gedaen, als myn mogelyck is geweest Waar vande
Notitie aande h: generaal hebben ouergelevert
MGV Pieter Alsoo myn voorkomst dat s: de
groot veel yvers buyten dien Berge naar Patria
scheen geschreven tot Excuse van syne ende des schip
faulte op de Reys gecommitteert soo heb ick goet
gevonden V E Copie te Linden, vant gene ick gepasser
met door myn maar andere genoteerde uit het
Journael getrocken dat ick met gaeren sende doer oorsaec
Soo een schipper veel meriteert ende veel gaerne
gesien hadt dat hier hadt geblieven, maar geschiet
allen om myn te onschuldigen V E heeft aan hem
een trouw Dienaer en had hy gern faute gehadt

Sy waar geen Mensch ouer sulcx verrouckt.
Geruchte Lyck dat vE hem sullen Excuseren. soo verr Inoogelyck
is, tschynt dat hy meerren verkaerden voer mg genomen is
gecoorst —
De Meminge van Hr Giniraal is gecoorst sulcx ick
ock gaarne gesien hadde dat de schepen dunaart
Vaderlandt gaan soudē gedispecheert Coarck gecoorst
voor myn vertreck naar Amb tworlck ick nú bevinde doorr
mi nich veldich schrijven nietten zal willen valle. maar
dat wÿ doort verloop Vant Mouson voor sullen motten
gaen. ofte Anderssins Lyrgeckt loopen om in Amb.
te komen Ende noch veel meer Bedenckens heeft dat de
Peyets in Banda sal geraecken, en alsoock door desc.
oorsaeck voort aff senden Vande Cruyck vertrocken
Sal worden Inde myn hartt bleeft dat d Hr Generael
musschien wel schrijve mochten gelyck waar is, dat syn
E hem seer onbloot vindt Vaan Baden ende ick gemeent
hebbe volgens myne geobtineerde Acte tin vergaderinge
Vande seventienen naar Amb: te gaen is waar maar
Vl E gelieve te weeten dat ick alreede mede vergaderinge
alhier Rondt uyt verclaert hebbe gelyck ick d Hr Generl
tot diverschē maelen Particulierlyck geseght hebbe myner
Vbl nieren Zynen setten en overmits haar E soulden
Resolveeren tgeene tin mindsten dienst Vande Comp:
bevonden Cwaert te Bichooren, doch dat ick tot naeste
Vaar myne obsien verde houwen om naar Amb: te gaen
om Redenen Myn daar toe moverende.
Den 26 February Arriveert de Zeeuse Jonck
daar voor desen van dermaent hebben wesende Jonge
24 voet diep gaet Zynde gemonteert met 30 stucken
geschut op hebben. soo d'Andere ock arriveren.
Sal tein groote Neringe mede Stadt maken

Ende alsoo my vandagh door de H.n Generael aan-
gesecht is dat wÿ morgen avont sijde vrydach aen
gecommitteerden Raedt sullen vertrecken salieden
hyndigen inde Andermaal versoecken dit myn schrij-
ven gedeputeerden mede inde alsoo voordat mael anders
mijtten vaeren sal tot Eynde inde C: &—

C: ERNSTIGE GUYSE COOPSTENS
seer discreete heere broeder in de genade Godts
des alder hoogsten die wÿ wil gelieven langduerige
gesontheyt inde voorspoedige Regeeringe—
Actum Batt: Ay 26 Feb: 1683.

Aen E.H.: Generael
spreker.

ERNVESTE MANHAFTE WYSE
Voorsichtige Zeer discrete Heere.—

MIJN HEERE, t'sedert ons vertreck wt Batt: is niet sonders voor
gevallen, dan 13 Maart ontrent de Borgeroins Commde van
contreerden ons een Chassian van Salayer die soot sich luet-
aan zien, naar Maccassar gelijck d'wilcke door onse Boot-
luet vervolgen en Eyndelyck Naar dat zÿ malcandren be-
vochten hadden inde tetter doot gequest, waren, alsamen
Buÿten Boort gesprongen inde grondt gegaen zyn d'Champan
weert aan Boort gebracht daer in niet gevonden, als een Party
Padÿ's Cleden sacken rys wat Boontgens inde de Reste andre
snuysterÿ dat ieck aan Maetroos gegeven hebbe, de Champan-
door syn wyffe en bequaem zÿn Albor weel dat niewe was-
hebbende gront doen houwen, en onse Reys gevordert—

Den 16 d'. dessmorgens de zuythoeck van Bouro gepasseert
zynde kregen t'schip de Boots met oogh dat den 19 dito weder

Wt ons gesicht geraeckt is
Den 24 syn wy Godt loff voort Castre Amboyna wrt
Reede gecoomen, ende mit luyt Corstaen t gort succes Cobigens
d Exploot tegens den Maccassaar en andere Cremde handelaers
In voegen dat 21 Ste Jonequen van haar zyn vermeestert.
Cobaat 4 Aent Sort gebracht d rest verbrandt ende vrige aan
Coval geraeckt het voorder Cericht Lal vE van Hl Gouv:
Comen verstaen
D Schr Amboymes Schyper van den Jonck woonen
mde Vlaasers Certoonende pas wt Banda van dato 9 Macht
Coort ons geadviseert als dat m Banda tzor schrijven laegen
inde dattet Cort Joncken van Coyen Aro Cwaarin waar
door Zyn goet met verlies had moeten Cercoopen, dese schyper
van daar seylen is op de Cuse van Seram vervallen alwaar
hij gevonden heeft 7 Maccassaersche 5 Maleysche en 4 Javaen
Joncken, Zynde 16 met getal die hem van haare Confraters
nederlagh soo op Pouro als Mamiko Cost te Cerhalen
inde eenige der selve dien dans ontsprongen waaren soo dat
Cerj van dese Schelmen met Jonghst van Mouson noch
gequelt sullen worden, alsoo dese ongeluckige die hier opstant
Zyn haar adviseren Zullen, inde anders Qualyck saat
Zullen weten omte Cerstrecken,
Alsoo ons dagelycx advysen vande Coopluyden soo op Souw als
Lissidje syn geworden, dat sich Cerdt rom eenige Joncquen
Certoonden in algereets seecker getal op Kelangh by die andere
Cwaaren als ock 3 op Crangh is gestgevonden onse macht
andermaal derrewaarts te senden, onder t beleyt van Heer
Commandeur Adriaen Anthonissen: die Godt loff alles gelucksa
Cerricht hefft m voegen dat naar haar Passoort 2 stucx
Joncken Cerbrant hebben mwerck exclbot maar drij man
gequest Zyn, In somma tschynt al oft dit Jaar Joncquen:
gerregent hadde het is te geloven dat de Cremdelingen

Haar Edt Jaar meester vant oijlt hebben gemient
te maaken, met meninge ons alle de nagelen te ontbeeren, die
t'e geloff dat sij ontrent 300 Bhaar in handen hebben doch —
Zullense haar Billetten te vervoeren soot eenigsmts mogelyck
is, —

Myn hrr t Zal noodich wesen dat met toecomende suermne
Vergaderingh voort; Dat ist Mogelyck hoe eer hoe Better, gen ander
middel is (om ons te ontlasten van ouer vloet der nagelen ende
ouerlast der trouweloose Moorin) Zal voor al noodich wesen dat
order gift wij haare Nagelboomen mogen Rijgen ende
mede gront verdelgen, alsoo Hitto en de plaetse ontrent Casteel,
sortierende den Eyschgande Heere Meesters genoech komen
voldoen, of sullen anders genoodsaeckt worden, eer wij mich-
Gaarin, den Brandt nide nagelen te moeten steecken, derhalven
duyckt myn goet dat wij dese gerechtige saack waar nemen en
een maal voorcomen, dat die niet meer in handen van vremdelinge
en vallen, wij en hebben den Geminck van tarnaten in gemen
delen te ontsien alsoo wij Exempelen genoech hebben datsyne
Quimilabaes hem noch Niemandt en Achten ende wilsoutels
wt seggen, dat haare nagelen willen verCoopen aan wien datse
vbilt dat segt namingh hem van Quimilaba belast is aan ons,
te seggen ouer sulcx besten Noodichdt ons een corte en goe
Resolutie toe sondt om ons daar naar te Reghten —

Wat Aen gaet Casteel Hitto en den symen, daar van worden
ons goede Rapporten gedaan het derooleh leert den tyt —
sullen ons soo vant ijene als andere Reformeren, en de
Pr onsen naesten Breeder adoiseren. —

Wat Belangt de E ordre ons schrijftelyck met gegeven
hebben wij tot noch toe in alles soo puntuelyck niet
komen naar koomen, als ick met toecomende sal betrachten
d'oorsaecke is dat d Hr Gouverneur Philips Surjeasz soot sich
hirft laaten Aen sien gemelmert hirft tot op de laeste
Uur van sijn vertreck zijne Gargie te berijden en ook
genoech hirft laaten Blycken alwaar hy gen raadt
van Indien gewerst dienselven gen en souw willen iderts

Is'n voor Expresse ordre van E.E.L.: vertoont ende
alsoo ick uyt diverssche Proseduere bespeur syne grootsheyt
en dien volgende den dienst ende onderdienst vande Comp.
heeft myn gort gedocht te Patienteren en E.E. Raadt van
Ommiderien te volgen want de Luyden doch met gewelt
hebben willen dat wy over hoop soude liggen, daar mit ick
verstaan de Comp.: geenen dienst maar onderdienst souw ge-
schieden. —

DEN 30JEK. door d'E. naar Banda gedestineert.
hebbin wy tot twee verscheyde maalen dat waarts gestonden
verhoopen dat voor dese maal Syne Prysal erlangen doch.
verhoopen sig gevresen dat het door verloop vant Mouson
qualyck zall vallen (allen sulcx synde dat godt verhoede)
zalt de vruchten in Banda zeer qualyck comen. ——

DEN 31BRACK hadde volgens E.E. Ordre mit eenige sold:
geordonneert naar Banda te gaan in passant de Last
van Siram aan te doen, om aldaar eenige sagouw met mennis
sulcx geschiet is. Ende alsoo door stilte de selve Plaats niet
in hebben komen komen, hebben de selve sagouw aant —
Last: gelost in is den Brack geordonneert syne last op hiertoe
in Nagelen te ontfangen. ——

De 1STE. heeft op Louw geleyen, ende geordonneert de
Nagelen aldaar mit eenige, doch onder in tusschen bericht
gevordin dat de selve heel lieck was in de Nagelen mede
voornoemde Fluyt niette vertrouwen waarin volgens
Resolutie gort gevordin Medenblyck daarwaarts te zenden,
ende de zelve ouderte Scheepen sulcx geschiet is en dan syne
last op hiertoe voorts in te nemen van waar hem belast
was voorder naart Last: te vertrecken daar wy hem tot
noch toe mit in hebben vernoemen zullen ondertusschen
hoopen dat bij E.E. in salvo zyn gearriveert. ——

Mitsoo de 2DE. voornoemt aant Casteel gearriveert.

Voors en Zy ons oorlight hoe noodich was E E:
tegenswintigh van alle overversingh en noodige Behoeften
versien wirt soo hebbin wij den selven wel doen ondersoecken
ende naar behoorlijck visitatie van schippers ende stuer-
luyden goet gevonden E E ordre naar te Comen en als
hooft opde Fluyt gestelt Frans Leendertsen met last
soo veel Beestiael te koopen als ommers mogelijck is waar
toe hem toegevoucht en Cargasoen van 201 ½ 2/ —

Het Derde Point touscheuren myne Instructie belang
de Predicanten Do PRAET en WOUTER MELCHIOR
is bij D Gouverneur en den Raade verhandelt naar dat —
D Hr gouverneur enige maalen voor hadden geslagen
dat men dit stuck bij der hant behoorde te nemen, ende dat
men gehoude luyden soo niet voort hoofs behoorde te stooten
en E de Jonghste beserdinge geen gelegent heyt tot haar
verstreck soude verssen Zulcx ick oordeelden alsoock genoech
saem versteckt was dat D Hr Gouverneur causa movis
cant spel was, ende haaren Principaalen aenclager.
Eyndelyck alles wel ondersocht Lynde soo bevinde ick dat de
saack met veel omstlijfen hielt en D Hr Gouverneur veel
omgen silver oorsaeck is Dat ick hoope door syn vertreck
gewent sal worden, alsoomen met behoorlyck authoriteyt
ende eenen steen wt te wegh te liggen veel voor komen
kan In somma is Eyndelyck naar veel overleggens goet
gevonden dat Bij de Predicanten de Praet en Wouter
Melchorsz Zullen hier blyven tot E E nader ordre —
alsoverstaan wort dat de kercke alhier die sier aanneem
inde treffelijck is daar door met anders als schandaal te gewacht
souw hebben twelck wij verhoopen door E E sin goede
geduyt sal worden, wy sullen de suleke en alle andere
om goede stichtinge voorgaan en E E: verlangh ander
ontrent meer Zullen hebben, ——————.
Hier rontsom men Alle dorpen mempt de Schoolmeer
ter en Zynde kinderen altsamen seer wel gestelert

ende alle de gebreken geoffent daar de Schoolm: Ed:
de eer van hebben, en niet de Predicanten die somtijdt
in geen twee Jaar de Visitie gedaen hebben en ouersien
veel honderd kinder gedoopt worden daar voormet
die Erstin: sorgh gedragen Zal worden, Benevens —
t'gene ten dienst vande kerck mer vereyscht word
derhalven versoucken om mitten Eersten quantiteyt goede
inde slechte Boecken mogen gesonden worden, Verder
bericht Zal VEd van d: Danckers komen verstaan —

Soo Edle gelieve te ordonneren dat de onderst Pt: soonen volgens
haare versoeck brieven worden betaelt alsoo deselue somma
tendaneck ontfangen hebbe en onse Cassa daar voor Sclast
is, Namentlyck. ——

Aan Gabriel sort oude Realen	R:	1550: —
S: Daniel Isaacx Roobol sig: d: Gabriel	"	450: —
Daniel Isaacxs Roobol	"	500: —
D:	"	300: —
S: Jan storm	"	1000: —
Jacob Craick	"	450: —
Jan Corten	"	50: —
Symon Bolontijn	"	500: —
D: wesmeesteren	"	383 1/4: —
D: d'Anckers	"	389: —
Somma	R:	5532 1/4: —

Soo dhrs gerresie oppr Coopmans Ende fiscael Lviens
tyt nu gerepresenteert is, nochtans sich gerecommandeert om
die Compe: in dese quartieren Langer te dienen mitsgae
nde en Eerlycke Gagie, dien hebben sij verdragt
voor dit Jaar met fiscus ampt te Continueren mits
dat daar van met aanstaande Mouson ontlast Zal —
worden en sulcken Ampt bedienen als VEd sal

goet Comder den Persoon is een seer Bequaem Jongman
om als Raadts Persoon gebruyckt te worden Laetsten
uit naaste Jaar ook verloopt wesen, vanden Cas-
hiffeur wijsmich Raadt soo dat wij vertrouwen dat V E
hem met een Eerlycke Chargie sal versien. voorts sonde
wij ook Ernstelyck aan houden dat V E: ons dese
Proyck hartwaerts gelieffen te senden omme dese Lue
mt Fiscus Ampt te gebruycken alsoo ick versekert
bin dat den selven Jongman daar toe bequaem is, ende
hy de Comp: goeden dienst doen sal ——

Nestens dese gaet een Factuere van goederen soo
voor den assistent Nanninck leggende op Hindy mt Jacht
Corthyn waaren geschreven twelck Jacht naar alle
asdarentie verdreven sal wesen, ouersulex t Comptoir
Generaal daar voor Pclast Monterende de somma
van ~ 1248 —

Myn Heere Ick heb mit kommen gelaaten V E advys
als dat wij mit het Jacht Brouwers haven des nachts
soo vant Lange Rif naar seliges ouerstaacken ende wel
Corrkent waaren op een drooghte gronds worpen hebben
van 5 tot 7: d a g vadem water twelck wij gewaar
worden door de Kabelinge vandestroom en alsoo ick gelooft
Dat dese rede mit andere drooghte mde passagie leggen
hebben ick den schyper gelast tselve te noteren en V E
sulex te rapporteren Twaar het nodich dat V E.
ren bequaem schipper ofte sturman belast t'op sicht
der Caarten, hadde rede alle Schypers en sturluyden.
hunne Caarten Examineerden soo verre corrigeerden
als hem voor souo mogen komen waar mit myns
oordels de Comp: grooten dienst sal geschieden sonder
Dat sullen wy nimmermeer perfecte Caerten hebben

Wsoo ick beveurt hebbe dat het hondersse Part.
vande abuysen en faulte als ock t'gene dat noch dagelyx
onder vonden wat Hessel Gerritsen mit te voren comt
ouersulex nodich zij dat door VE daarmi ander oorc
worde gestelt

Op heden den 25 May ersch ons d'H. Gouverneur Philips
Iuycasz zyn gouvernement geresmgneert en is zyn E.
van mi mynge vanden nacht mit brouwers haven te
Oertrecken Godt Almachtich wyllsyn E by VE: m.
Zalvo laten arriveren wat voort gepasseert is Zal
ick aan zyn E Registreren en VE: versoucken dit
myn kort Schryven tin goede te nemen en alsoo voordt
maal anders mit vaart Zal ick eynden en VE:

E: Prentvesse Wyse voorsiene Leere
Gebiedinge Hiere bevelen mde genade van Godt alma
de VE: bewaare in een langduerige gesondthyt en
voorspoedige Regeeringe Actum dit Casteel victoria
dey 23 May 1631

E: PRENVESTE WYSE VOORSIE
sier gestrenge Hiere

Myn Hiere mynnen. Jonckstin Hen Syn E: is geworst
van date 23 May: dinwelcken zyn E door de HH Gouverne:
Phillips Iuycasz Zal zyn behandicht gedurt is hier
voor gevallen dat din Boyer Banda din 24 dese
maant Wedrom op Amboyna is gearriveert din schuyter
ende andir officieren verclaarick ons dat haar onnoosel
waar de Reyse tekomin Erlangen, door oorsaacke dir

Goiamnte stroomen oursulcx goet gevonden Dyn schuen
hier tien meesten dienst vande Compangie te employeeren
Naar dat d'Alpoorisse Namentlyck Radja saulon en
sammitte eenige dagen tot D. Jumy waeren hier gewest
hebben haar verdiromme te Rugge gesonden en Capt
Westerman gelast haar te Comvoyeren tot inde vlaesers by
Radja oulast dese Luyden soot schuyn gingen met groot conten,
te ment verderomme onder bleven. Dat ons in allen deelen
waarinne wij haar Edelen mandeeren tenduenst sullen wesen
een soot schuyn wiensten naar dien tyt dat haar saude met werck
stellen, wij hebben maar elck een in Laackense Rock vereert
met een groote gongh en sommige swaardin gelyck ook geschiet
is. aan gene die met haar quamen, wij mogen sien voldvruchd
dat sulcx te rechtlyckder tyt zal gevoelt. ——

Den 30 Juny hebben wij t Jacht Mocha dat voort Cast: ten
anckier lag en om eenige noodwendicheden mgeeminwas met
den Boyer Banda naar Erangh gesonden voor de Reviere
Miere offe songo garo zijnde halver wegen Erangh en
t Gadt Nassouw gelegen, alwaar volgens t schrijven van
D Patacqua tot te Maccassarse Joncken soudin liggen met
last dat de zilve Joncquen bmnen soudin houwen, omme
also te verhoeren der nagelen te beletten. Den schyper van
Mocha heeft hier in groote swarichyt gemackt door oorsaak
dat maar ander half touw en een anckier hadde, gemerckt alle
zyne Anckers en touwen, doort hart weer hadden verloren
dan hebbe him soo veel versien van ons corcors gerechtschap
als mogelyck geweest zij.
Eenige dagen voorderen hebben haar ontrent Sissidij Comt en
Lorhoe eenige Papouasche Corcorren ontholden wesende onder
dauen vanden Coninck van Sidoor van welcke Quimilaha Loelo
eenige Cas verguint en dese selve persoonelyck op Lorhoe en somm
dorpen ende permsyaelle nagel plaatsen gebracht hefft tot
mis contentement van d orangij: op Lorhoe en seran die haar
mesen ontsagen te sieggen soo Quimilaha met haar zyne
voorderlen verde doen: Op synne Cojand dattet mette

Niemant als ons gemeent hebbin. het haar daar naar ook
souw komen op breecken, alsoo sy door dezen middel haare
Corcorren en slaetsen ken baar worden ——
Hit hirst geblircken en is geloofelyck dat sy wel eenige secrete Butsaringe
tot onsen naadeel moeten hebben gehadt, alsoo eenige der voorn
Corcorren van Quimlaba gaande Datelyck op onse Eylanden onder
Daemen en die vant Casteel zyn komen roovck, in vorigen dat vere
nide twomtuck persoonen op verschyde slaetsen nidenlyt van 3 a 4.
dagen hebbin gevangen en Corvoert miest al op Cant: aande Cpaty
Nata Alias paarde muyl gereecht, onse amboynsen zynzeertraegh
maar wel als zy voorsiecker hielden alvorgt waaren komen clagen.
Nochtans bebuck dese saacke in achtinge genoomen inde goet gevonden
hier mit ons profyt te doen. In vorigen dat onder Protext vande
Papouas te gaan soucken inde soomen haar mit vinden Conde, in passant
die voorgemelde Revier souden aan doen, en soot mogelyck waar d'voor.
sijde Poneq nidin Brant stecken, ouck sulex binnen den tyt van 2.
a 3 dagen 5 Corcorren op den 14e Juny te gwater gebracht doch niet
sonder groote moyten en dreygementen, Als oock dat ick haar voor geen
hoofden en hiel soosy nit mier voor tot haare gevangen onderstaan.
toonden die naar alle assurantie in eenvorge Slavernij souden geraecken.
daar op sommige Laeckende antwoorden, ten lagh daar nit, maar
mende tsouw d'oude dryntge weesen en souden haar gevangen door
den loopman Patacqua wel weer breomen. Eyndelyck zyn de voorn
Corcorren in zee geraeckt en door hart weer 3 a 4 Etmaal onder wegen
gewest, eer dat Comt: condin erlangen, alwaar verstonden dat de
Papouas waaren vertrocken, syn vandaar voorts naar Lusidy gevaren,
gayt alwaar een orangbay mitten meeste Bas van Bono lagh die
d'onse by nacht (alsoot mit spreecken wilde voor Papouas vertoonde
In vorigen dat alle Swarten behalven eenige die doot Blieven en an.
Orangkay die seer swaarlyck gequest was aan landt swommen,
wegens t Exployt der twee vernoemde Joncken is mit verricht
alsoo sy de Revier met groote Boomen soo bestopt hadden dat
daar voor d'onse geen kans was aen t'komen, noch onze macht
Instandt te komen landen, alsoo oock een van onse grootste Corcor
achter was geblieven doch mit ten ondurst Bevyt Corcorren waaren.
van meninge naar Caybobbo te gangayen, om aldaar sleckie,
Jonck die styl geseet lagh mit party nagelen te vermysteren
d'welck al was vertrocken en door d'achter geblive Corcor van
Emauro voor den houck van Siek vervoert en naar Larrecquo
gebracht wort, alwaar onse Corcorren wederom by den anderen

Quamen alsoo haar onmogelyck waar, de voorsyde Plaatse
te bevoyen heeft den fiscaal Ottens de selve Jonck doen ontladen waar
inne bevonden zyn 25 Bhaar ende 200: catty Nagelen mitsgaders
taale Bas, Belangende d'Jonck is dese savonts Aande gronde geraakt
en in stucken gestooten En eyntlyck op 22d: met de voorsyde Croon
inde d'verouderde oranje: met onse gelooste gevangen van Camb en
voore Bassin aant Casteel gearriveert, Belangen t'sprosidido-
den nagelen syn om verscheyde insichten ende gerechtige Consideratie
aan Amb: soo wel onder de passangiers als op schepen inde onse soldaten
die met opde tocht geroyst waaren vervult, Gemerckt d Inwoonders
met verscheyde tochten nu onlangs onder toe suggen vande verouderde
te genieten zyn beloofd geweest des sal haar desen oubat toteen
versachtinge haarder wonden dienen.

Onder tusschen was opster hooren gekomen soo door Missive vande
Comptoiren als ook door mondelingh Rapport van S'Pattacque
het groot miscontentement dat Quimilala loe door t verlies vanden
Nagelen daar aan hy Partysperders hadden als ook voordesen duck,
maal met harde woorden, ende genoechsame dreygementen, versocht
dat men hem zyn Metale stucken wederom soude Bestellen, ofte
soude hem daar over Revengeeren, In somma t is Tulee dat den
gemelte Quimilala en syne Creaturen het verouderen der nagelen
een gem: stuck soodanigen alteratie op loe boe en Plaetsen daar-
onder sorterende aangebracht heeft, dat by de selve en veel andere
gerisolveert was, doch tegens den wil vande oranje: van loe boe
die den onderkoopman waarschouden dat hy den oppercoopman
Jacob Jansz Pattacque alle de neerlanders en Comp: effecten tot
Restitutie van voornoemde Nagelen en metale stucken haar ver-
seeckeringe wilde nemen, en dat haar oranje: van Lochoe onmogen
soude wesen, Tulee te Belletten, inde haar des aangaende met
en konde openaren tegen den quimilala waar op eyntlyck gevolcht
dat Raatsaem gevonden zyn om meerder quaet voor te komen, en
dat om dyerscke Redenen die ons dagelyx voor vielen en het eyn
naar alle apparentie een quaet gevolgh naa sich gesleept souw
hebben,

't Comptoir van Lochoe te lichten en de saack alsoo op zyn beloop
eenigen tyt aan te zien, tot tyt en wyl dat naerder ordre van de
Zullen Bekomen,

Die van Lochoe Zyn ouer ons verstreck Gemiscontent en souden
aangaende tusschen haar en den quimilala harde woorden
gevallen, sy hebben ons eenen Lacht Brieff tot haar onschuldig

gyscrivē Soot sy geworden hadden ons niet in soudē hebben
laaten vertrecken, waar op haar mit alle Beleefthyt hebbē ge-
antwoordt, Als dat ons gants niet aan dezē Plaatse was gelegen,
gemerckt dēn quimlala ēn syn orangg alle humē Nagelen aan.
Malayers ende Maccassaren, Rúyten ende ter Contrarie geen in
onse handen en quamen. —

Also door dagelycxse Eervarenthyt onder vonden hebbē dat onse
Jachte Mocha ēn dēn Boyit Banda wel mich zullen verrechten voor
dē Revier Mire, daar gesecht is 2 Joncken lagen, Also de Malayers
2 Joncken laaten liggen ēn haar nagelen met cleyn vaartuych van daar
off andere Plaatsen vervoeren, derhalven qualyck tselue te bekōmen
is offe moesten hantsame Roÿ Fregatten hebbē die ook bestant waaren
eenich gewelt te wederstaen. Soo ist dat wÿ desē saeck op 2 Junyo
Rypselyck overleght hebbē ende eensamentlyck gut gevonden —
dat de Jachten Mocha ēn Boyit Banda op ont boden zolde voorden
ende voor Assalorlo haar ancker plaatse soecken, alwaar sy verssen syn.
voor sy malanden, omme te gaen mit het nieuwe Roÿ Fregat Rosschieve
ende een van onse beste thiggans van matroosen 40 sold: ende alle be-
hoeften, ondert beleyt van dēn Capteÿn wisterman, om te gaen naer
Boton in t Eylandt Pangasamma alsoo wÿ mit den swyssers offe
zullen daaron gelyck mit den dienst doen gemerckt sy van dach tot
dach met cleyn vaartuych vertrecken die soo wanneer desē Plaatse
wel bereit sÿ mit het voorn vaartuych ende haare Salope, qualy
Ymant sal komen schaffeeren, ēn d'onse naar alle assurentie gaen
Buyt maken, wy laaten ons hier verlÿden, dat ons vaartuych —
tusschen Bouro en Amblauw en tusschen Bouro en manipo
kruysen en off dat sulcx gelooven zullen worden d'Amboynese vissers
altemit eenige lieden tot gesicht soo sÿ eenige Jachten van
ons in zee gemerckten dat haar aan sullen seggen dat op hueltos off
aande Broes tot Rede comen hit moetsoock verwesen, dat sy
dit kruysen gelooft geven want soo wÿ verstaan loopt meest
albaar vaartuych door t gat van Nassauw waar mede sy soo
beneden wents zullen raaken, soo dat wy hoopen meestal
door de voornoemde straet zullen moeten ēn qualyck soo sy
all wedēn boven Bouton komen geraecken, —

Den 22: Junÿ zyn voor ons verschenen den Sergant Rogier
Jansen d orangg van oma ēn amige gesanten van hatouwa die ten
tyde veertverbreck van h Gouvernieur Philips Lucasz hun als rebell:
getoont ēn vermiddelyck gesight hadden mit de gouverneur offe
die vant Casteel mit en begeerden te Pangayen noch baat —

onder dissesse gehoorsaemheyt Wilde bygeven Corrosteerende dat
haare bygaerne faulte met vergift bouck mochte gestelt worden
Ende eck haar wilde consenteeren dat die van Oma met haar mochte
Paysseeren zulex haar toegestaen, (mitsconditie dat haar vrijwillig
zonder eenigh tegenspreeken, onder onse gehoorsaemheyt mosten
begeven in sulcken voegen als ten tijde van Couv: verhaagen
en Speult hadden gedaan, zulex zy doen met valscheyt gelieden mit
te corrigeren, maar soudent haare hoofden voorhouden en troyssede met
ofte alles soude een groot Effect mede min, Ick hebbe haar doch rondt uit
gesegde dat wij van haare Vrijdt mede in hielden soo dat Pomet met
naer gecomen voerde Eyntlyck is hier op gevolgt dat zy den vrede
mede in andere hebben getroffen, ende ons door den voorsz Serq: —
aen gedient dat sy alles voor wij begeerden in geroullicht hadde en
van mede ingecomen t samen aant Cast t comen doch eck was des
aangaende van sommige Amboynesen anders bericht daar Eyntlz
op gevolgt is dat sy ons desen Eysch ontseyt hebben, en rondtuit —
verclaren dat niemant in kennen als den qüamis aa daar by voegen
geen twee maals willen versoucken, soo aen Dyck gesteh te worden
als den Couv: Speult haar gedaan hadde als sy vande tocht van Ceram
quamen en haare Corcot op den houck van Alangh verloren metal
Cruat hadden dat men haar niet soo veel gaff dat haar schamte —
konde Pardeckin etc en dat onse travalie nimmer een Eynde nam
meffens eenige andere circonstantie meer te langh om verhalen —
den coningh soot schynt uyt silver by d Quijmelaa op loer —
groetst om hier ouer sijnen Raadt te hebben —

Cot d Olliassers hebben tot diverse Maalen verschijde advijs
gehadt tot antwoort van onse oere vergens de Bijgemelde dersdoen
op Iha Mauw geluchts namentlyck tot de plaetse Conwaba —
en sorrisorrie doch sonderlinge geen Profeckt anno: bekomen door
oorsaecke dat die van Iha Mauw haaren Hock in een man op
d Cust van Seram waaren, dat eck geloof op hoe groetsty
Eyntlyck voert van een van onse Volck: synde door onse last —
derwaarts gesonden, verstaen dat sy onse Inwoonders vraegde
wat haar soovele aende Hollanders was gebeuren, ende oft sy
niet en wisten dat syt voor een onse gewoonders t achterschip
Cruaren en soot syt eens waaren haar niemandt souden komen
meester worden, voordt dat het bitter waar dat d verlopene
daar by haar waaren dan van stondt op andere plaetsen te spen

Om dese saecke mit langer op haar verstreckte laaten hefft ons goet gedacht den fiscaal S: Ottens naar oma Tha Mauw en vlassers te Zindin ommie te onderstaan wat t' permsyaecke oorsaeck van de sterfte. multe zij die allangen tyt geduert hefft en sonderlinge geen remedie m gestelten sij, waar op volght dat de voorn fiscus mette Mardjekers orangb: darwaerts gesanghayt is, om d' gem: questie en questien prompt te ondersoecken, saetyen aan wider zyde te hooren, waar op ons op. Zyn wider komen. gedient hefft dat soo Ras op homomoa. gearriveert was, dat lyck en solt: naar de Nigery" Tha Mauw gesonden hefft en hun laaten aan seggen, dat wt ons naem mit d' orangq te spraecken hadden. en soo sy t selven gehoor volde geven hy sick op t spoedichste daar soude laten vinden (dit sy verl wat buyten dien weg dat roy. ons in haare plaetse transporteren maar Redenen hebben ons daar toe gemoveert omme door dien Eynde ofte middel enige kennis van haare Plaetse te becoomen) van gelycke waerden ock twee Boden afgesonden. aan den coninck Touwaha en den Patty sortesory die haar tyt geordonneerde plaetsen luyden vinden, van Tha wert geboot schapt dat d' orangq ons mitten Rieten noch het komen verboden en by soo verre wy daar tetren gort Eynde quamen ons aldaar gien quart soude geschieden, &c

Onder tusschen Moybesie Cominck van touwaha als ock den Paty" harman van sortosory' af gecomen zynde coart haar gevraecht — waarom by haar gien beter regulement en worde geobserveert — en t volck haar dir Nigery" in soo slicht de voetie wert gehouden dat tot moordom verlieten. daar op tot antwoort gaven, d' opstmaeke: diers persoonen, gien gort regulement wilde gedoogen en dat ock noch veel minder t coande vruchten yets gorts waere te verwachten, daar naar hefft sigh den fiscus met enige mardye: en sommige van Paty" Harmans volck op den wegh van Tha bigeven gemoetende naar turre wuyren gaens byna halfweegen zynde erk swaert van Gabba gabba aan een stock gebonden recht. nde passagie gestelt daar wt syn by hebbent gesilschap oordeld dat doort selve trecken, haar den wegh openbaer ontseyt ende verboden was, waar door onverrichter saecken wederom gekeert zyn. des anderen daecks hefft hy Amachoda Moussa op sortosory wegonachtich mitten Cold andermael derwaerts gesonden, en Oranqquays afgevraecht waar om haar de vry passagie toegesyt was en mit soo quaden treken.

Segginde waar op sy geantwoort hebben dat het voorsz swaart
door d' Jongelingen ofte eenige quade menschen daar gestelt waar=
naar met met d' orangq voorweten welck nachodo hem ock raport
dat eenige Tarnatanen ende malayers op haar stangh lagen doch
om onsen Ordre Promptelyck naar komen en eenige misdaedte voegens.
d' Hasche vermaerde Plaets van Iha te nemen herft sich den
Fiscus andermaal naar Boyen getransporteert. alwaar hy sich
datelyck op een vande grootste Negerys Balleuwen setten en op=
stont diede versoucken aandien Coninck om audientie te hebben die hem
tot sander daechs wt stelden. des selven daeghs gingen veele orangq
gemene Inwoonders Malayers Tarnatanen en andere voor by
haar, doch wierden van Niemands gesalueert.

Des anderen daeghs smorgens wierden d' Orangq: van alle canten
in dese Coninex Quartier vergadert en quamen (naar Amplecon=
sultatie:) met den ouden Patij gevluchte van sorresorij als mede=
Patylabo ende d' verloopenen van Soulala met den tarnataense
gesant op de Balleuw by haar mede setten en naar dat gevraecht
was van wien dat waren gesonden en waarom dat daar waaren
gecomen, wiert geantwoort wt onsen naem wegens seeckere dyse=
rentie onse dorpsen ofte negerys daar van een ruym gedeelte derop=
stinate mede negerij Iha opgehouden wierden, sulex met cort ge=
segt alle quartieren van amb, en d gantsche Cust van seram
ende alle omleggende Plaetsen genoech bekent was en sij tot
dese haar welstant gant genegen waaren ouer sulex tot Infor=
matie dieser waarck af gevaerdigt om syne Ma: en gemelte orangq
aff te vragen ofte ondert ons gebiet eenige haerder onders saeten
waaren ofte meniger manieren afgetrocken wierden, en zoo
neen waarom. dan aan haerder zyde niet alleen onse geassocieerde
bont genooten. maar selfs d' onderdanen tegens alle ordre ende
gewoonten verbonden soo trouwelooss. van ons sochten aff te
trecken en met aan lockinge haarder negerije in hunne ongh=
hoorsaemheyt quamen aan vorden Ende daer op de Coninex=
Broeder, dien Coninck en onsen naem gebruyt hebben verbiedt
geantwoordien, den Coninck nesthens alle de orangq: orangtouas
daan noch > Negerys Namentlyck CVROV, MAOV, Pia=
Matti Lota, OVT SORRESORI, en HATIALAHA, haer
op de Negerije Iha mitten ontbieden om aldaer mit der
volck en Namentlyck, de zulcke die hun niet en comparen
daan te halen, maar dat wy mosten geloouen dat sy medde,

Macht mgerije mit anders insichten als in vrede en Eenigheyt te leven
sonder oorloge als wesen konden en tot preservatie haar der toe behoor
de voornoemde Negerije sochten te behouden alwaar sy nooyt schriftl.
onderdanen geleumm dese haare bekoyde heeren gelyck selfs bekent
mosten gesocht hadden mit te slaatsen, en, wat eyndelyk d oorsaeck
was van t verloopen der gem: onse Negerie mochten wy door d gevluchte
die daar present waaren onderstaen, Daar op geantwoort wort
dat daar de regte plaets mit en was sulex te ondersoucken, en soo
sy verongelyckt waaren, dat haar voor haaren competenten Rechter
hadden behoren te beclaagen alsoo wy die mit en waaren, die den clagen:
van der hands te rugge worden, doch souden essen wel vermits sy daar:
in presentie waaren, des aangaande yder Particulierlyk hooren, waar
op erstelyck den ouden Paty Louhaba van sorresorry gevraacht wort
waaromme mit sijne twee dochters (die doch Cristenen waren) sieder tre
waarts hadden gevoeght en wt sijn negerie gevluchte was, Gaf tot antwo:
dat niet tot verandringe van Religie ofte door aan Raden van gem:
Comack ofte oranggs noch door ouerlast wegens den staet der Nederland
maar aemlyck door onredelyck procedure van Paty harman hier
toe was gedrongen, hier by een van gevluchte mooren van sorresorry
staande Comack aan te seggen dat sy nooyt waren ouerlast van eenige
Nederlanders als allernelyck dat eenigen tyt geleden, ofte doen
tegens de Maccassaren uit drooge mouson haaren Hartye Raty wesen,
tegens Bekosten tot pangajen gesorgert ende by weygering gh van
den mit het verbranden haarder Misquit tot het constrengeren van
varcken vlees door Paty harman gedreygt waaren, en soo daar ouer
geclaeght hadden, wel wisten dat geen gehoor souden hebben gecregen
Voorder gevraecht zijnde aan Paty Labo ende Andere gevluchte
van Toubaba, gaven tot antwoordt dat haar Negerije voordesen
noyt ontbloot waren geweest van oude voorstandige Hoofden, Maar
dat nu van een Jonck woulps, onbedacht en onverstandigen hoofd
vaerdigen Comack wierden geregert dat volck als sijne slaven
hielden en d Orangcays als Hamban en een yders vrouw voor syn
hoer mit en schroomste achten naar alle dese Sachten, wert
de drie gem: Orangqs Particulierlyck aff gevraeght haare gesint
gaven tot antwoort dat wel wt haare negerije, maar niet vant
Landt waren gevlucht en dat sys voor dese tyt noch patientelyck
wilden aensien waar op die van Jha is aangeraden haar
voorsichtelyck mdienen te willen dragen, In somma naer sieght
laat aan sien is daar t so gestelt dat wy van haar niet anders.

Sullen krygen dan door force, Alsoo desen Moorschen hoop haar op-
hum[e] sterckten verlaaten naart rapport vanden fiscus en d'dagelix
ondervmdinge soo komen sij over d' 1500 weerbaar man uytmaken-
d'plaetse is onwinbaar ten waar dat uyt gehongert wert sulcx een
yegelijck kenbaar sij, en dit stelt de Gouverneur Philips soo licht
al oft roy haar maar te gebieden hadden, Ick houde dese Plaetse soo
Bastant als enige der selver in Banda gevroest zyn onmogelyck uyt
boven te komen, ofte mort ten minsten drie trappen ofte laeten passeren
Effen wil sullen daar een Blauw oogh naar moeten wagen waar
door d[e] order zullen verwachten vban op deser hoope met allen die
van d'vlassars, t' Eylands Oma en d' Rebellen van Hattouwa maar
oock die vande Cust van seram en alle onse quaetwillige sien; Soo-
dit nest eens geruymert waar souden Batterdegh met alle onse ond.
daaren hebben. —

Belangende het Eylandt Nousselauwt daar was alles in stilte.
en goede Eenigheyt, alwaar sich de in woonders Provincie dat met
haar wisten niet een Moor oft gansse landt en was Sulex gods
gevelangt te mogen continueeren —

Op Oma en hattouwa wert gerapporteert dat sij met malcanderen
Verdicht waren en dat den volgende dijn sergant aant Casteel
was om Paspoort aan Gouverneur te doen, waar van voordesen
hebben aangeroert met wat schelmachtich Praktyck dat de moren
van hattouwa deze saacke ook bleyft hadde, en dijn sargant met een
Judas bootschap aan myn gesonden, desen suelen hebbent oogh openia
als spoedig van Iha zoot ons mogelyck waar die te straffen derest
zouw volgen ick laat myn voorstaan dat Cast: Hiettoo over deze-
Prosedure vandie van Hattouwa met voryjnich ontstelt is, alsoo
Ij haar voordezen altyts gelaaten hebben dat aan niemant meer
verobligeert waaren als dan die van Hiettoo die sy nú gantsen-
gehiek verworpen ende niemant als den quimalaba ofte Cominck
van tarnaten willen kennen, deze saacke wort myn vanden
Gouverneur Philips mede ten hooghten gerecommandeert sonder
sanderen Haet dan dat sieght dat ick myn van desc godloose-
Moren, mogt ontlasten waar door t Landt in Rust en vrede
Zal gebracht vanden dat wij wel weten hebben al eer de-
Gouverneur Philips gedacht in India te Comen, Tis bedroft
dat sommige Luyden soovel raat weeten Tegen en op haar
Contrieck Ja in sulcker voegen al oft sy de gantsche werelt
Dwingen konden en gedueten haar Gouverno hun mit-
dat t selven dan getrocken hebben syn E Recommand[t]

my Oversche saacken betreffende dienduenst vande Comp waar
wt eck eens dirls beslugs soo t'selve volgende de Comp verlon,
duenstich mochte geschiede, Eerstelyck soo sigbt naar dat gesproke
hoofd vande Plaatse ofde Cust siram staande onder ons gebet
Oe in Zy met schurpulens du dorpen yetste last te leggen tgeest
by gevolgh groote Authoriteyt en hun met minder obligatie
Stim obtoirth dese selve om een Plauwe bootschap somwylen
aant casteel etc op een ander Plaets sight hy dat dese Plaets
gelyck waar is bynoot altyt een spys camer van Sagouw tot
geringen Prys voort casteel ende ander om leggende Eylanden
Plyst, sulcx dat loopende Jaar met laden vande Track Croaen
hebben om Sagouw te noodicht wesen hebben Oe geen prys
vande selve te maken, maar een sucker quantiteyt Cleeden
darr waarts te Senden, in form van schenckagie doende yder
dorp voort selve Lyn Quote ofte tacx tegens gestoden tyt
Leveren wen zal we Niet seggen dat alle desse voorige Proposten
tegens malcander strijdich zyn in Oe ff Convernéur wat
te varre m desse Lyne commissie gegaan heeft maar had ons
ter Contrarie bevoren te vertrouwen, dat wij misschien
soo wel sullen weten hoe ons te dragen Zullen hebben tegens
onse ondersaten als desommige van onse voorsaten mistigen
staande desen Raadt Doo blyft ick ieffen wel van soo dommen
verstandt dat myn duncht dat wij d'luijden tot merder devotie
t'onswaarts Zullen trecken, met civiliteyt als andersints en soo
sy soo dom waren, dat desse Cours averechts verkiert verstonden
soo en zal haar aan geen Moorsche schoolmeesters gebrecken
daarumme best dat wij dienduenst van haar trecken als hem
meest van noode hebben. —

Wat aangaet dienstant van Amd is in Suyd Lycken doen
bevinde gants geen veranderinge mden selven, allenelyck dat
sedert myn af weezen Eenige vande Principale hoofden
Zyn gestorven. Namentlyck den oudsten Cominck van Rossenieve
t hoofd van hattive en halou m welcker Plaats wederom
ander Jonger Parsoon in Zyn gesuccideert daar myns oordels
de Comp soo wel met geduent is als met de voorige ick en sie
niet dat hier yet wers is dat by haar in Consideratien voort
getrocken, van eenige myl noegen ten waar de groote travalie
die zij Jaarlycks subject zyn wegens de Cokorren gemiert
Zy ter swyl ick hier gewerst ben tot den macht Juny —

Drie maal in zee geworpen zijn dat de luyden seer lastich valt waar over die vande eylanden haar ook zeer beclaegden dat sij vanden Gongsten tock 13 dagen thuys geworpen waren en haar klaren quam brooght waren wederom aant Casteel ontboden worden onder Protest dat den nieuwen Gouverneur solde bevestucht worden waar naar men haar hier eenige dagen heden wachten en daar naar versonden worden op een nieuwen tocht naar kilang onder schyn dat den gouverneur Philips buyten geconvoyeert soude worden sij seggen noyt geloofd te hebben dat die hollanders soo leugen achtig geworpen waren, en met weerom comen dede men haar ook noch eenige dagen wachten, tot het d H: Gouverneur gelegen quam synde sargie te visiteren dat deselve luyden met heel buyten proposte in spreecken en met fundement seggen dat zij hier dickmaal veel dagen onnut als slaven tot believen vande amboynesse moeten wachten inde met een Pangayen konde voor dat sij gereet zijn. quetsulex by haar geoordeelt wort dat zij als tochten doen tegens d ander een inde als sij alles op gegeten hebben ander met haar volle Corcorre Vie gaan dat groote onlust onder haar Pangayers causeert en alsoo diese redenne met sonder schijn van waarheyt zijn verhoopen de saack met tocomende soo te beletten dat wy met in haar in dusen meerder contentement zal worden gedaan wij verstaan van onse sargenten wt d vlaasers dat sommige van onse onder daen rondt wt seggen soden Gouvern haar wederom mandeert met de Corcorren aant Casteel te komen om als voorn op de Maccassarsen te gaan cruysen dat zij haar korcorren meer Pirandt Zulen steecken inde met gebreeht vluchten want al ist schoon dat haar Corcorren verliesen moeten dienst van comps dat met haar daar voor met een Coyan te goet en komt ten kan ook met min wesen off dit valt de luyden hart. alsoo ick bericht bin dat onse onderdanen van dit Jaar 4 sitx Corcorren verloren hebben waar door Corcluyden in doott perijckel zijn geweest Radia soijen heeft syne Corcorre ongevaar 14 dagen Claar gehadt vervinde van 4 Naguis die myn verclaart dat de selve meer dan duysent Realen hadde gekost soo wanneer het loon vande timmerluyden Rijck en het ijsen dat haar gegeven was als ook de narbeyt dat de Amboynesen daar aan gedaan hadde tot een quaert

Reaal daghs gerekent de corcorin die hier nae volgen staen Casteel zijn, Zyn deselve namentlyck

1: D' Groote corcorre van d' Hr: Gouvernr Synde van 7 Nagies wort gepangayt Vanden Comingen van Bessnise ende kilang

2: D corcorre van Soyen Synde van 4 Nagies wort gepangayt van Soyen en hun Crijne Negries

3: D corcorre van hallive wesende van 4 Nagies die zijnde Vlas gecocht hebben ende Eerdaags gehaalt zal worden wert gepangayt van Allive, Tanere ende Ouequonalo —

4: De Corrcorre van Halou wesende van 4 Nagies wort gepangayt van Halau en Allive kolchil

5: D' Corcorre van Emauw wesende van 4 Nagies wort gepangayt van Emauw en hun Crijne Negrie

6: D corcorre vande Mardyckers wort gepangayt vande Mardyckers Synde van 4 Nagies wort tegen woordich verzien en verbetert —

7: D' corcorre van Poetty Synde van drije Nagies wort gepangayt vande selve

8: D corrocor van Oette Motty Synde van 4 Naagies wort gepangayt van oette motty

9: D' Corrocor van Baquaal zynde en corrocor van 3 Nagies die noch nde maeck is, sal gepangayt van die van Bogu, waal en soulje —

10: D Arangb: van Cwaij Synde van 2 Nagies die noch nde maak is zal gepangayt worden door die van Cwaij —

11: D Corrocor van Alang lilliboij zynde van vier nagies wort gepangayt door die van Alangs en lilliboij

12: De Corrocorre van Laruequo en Coackeriff zijn van 4 Nagies dese corrocor sal van dese maent Claar wesen

i nde wort gerangayt doorde van Latucko in Cwoekasieuw ——

13: d Orangb vanoutien Assaloulo Lynde van 3 Negius is — Cregtewoordich mde Maack en sal gerangayt worden van voetnorzijde Plaetse

14: D Orangbay Papoa ofte Bono door d'onse mde macht van Gunij voor lissij verkeert wort gehoude om dorschaersh Cvan volck in Plaats van een groote Cprocor gebruyckte Cworden, t

15 en 16: Soo Orangb: van 15 a 16 Pangaijers Lyn in handevan Kaapo Soych en Natto horijge vande Mardijckers gestelt doch zijn nieuwers toe nut als om eenige Beschrijvinge te doen

17: d Cprocor van 3 Negrijs van Naecko en Hatti Lavolcht Neerlants vaartuych.

1: S Jacht ofte Fregat Rossemiven dat wij hier hebben laaten maken van an Jonck tsedert het vertreck vanden Gouvern: Philips Lucasz wesen door gans niet een vaste Convenient om in tijde van Noot te Retireren, voor wtschieten stuck van 4 Pont yser en op de vnit varingh C. Portugese bassen t silve vaart gevoyt met 12 Rumers.

2: S Jacht Amb. Lynde een Jachtonge vaar van 50 last op gemaeckt van an Maccassase Jonck dat noch niet volcomen Claar is, doch hopent van dit mouson noch naar Bouton te Lynden, dat Jacht 2 alven stuck voor wtschiet twee op de half twee op de vmt varingh twee achterde Mast en een ende Constapels Camer om alwaar twee poort te bedienen, en zal gevoyt worden met 12 Rumerhebbende een vaste overloop van achteren tot vooren wt de Constapels Camer kant voor schip met sterenstuck en Musquetten gelyck ook gedaan kan worden van voore het achter schip met twee sterenstucken bevoyt worden met midden vandien overloop is een groot luyck met traliwerck om dies noot Lynde mte retireren ende gewelt wt te doen van dit vaartuych hebbin gedient te verwacht

3: Een Joncxken dat noch op de wal staat, dat ick ook metten
eersten, tot eenigh Royende vaartuych hoop te spreparæren
alsoo ons niet en sal kosten als eenige planken de Baleken
in houten ende anders smits laat door ons Eygen volck halen
den Arbeyt hebben aan ons Selven.

4: Een tingan daarmet tot noch toe Alles vbat de Compe: van
noode was, hebben gesonden ende den meyster dienst van Compe:
op de wacht vande Maccassaren nde straat Boubon gestaen

5: Een Ander dergelycke Tingank is mt weer om komen van
Compt: ontrent den houck van Alang in stucken gesmeten
de derde is ook soo leck dat ons onmogelyck is langer bouen
water te houwen soo in Batavia eenige der Silver vand
Cavanen Zyn verouert versoucken Ernstelyck dat ons een
a twee mogen toe gesonden warden alsoo sert dienstich zyn
om volck te Imbarqueren.

Die vande Eylande vlaesers komen
diese naar volgen Corcorren namen Namentlyck

1 Corcor van Eylandt Oma wesen van 5 Nagies wort gepangaijt door
die van Oma ende de omleggende cleene dorpen

5 d°: ... Door die van vlaese Namentlyck.
1 Corcor door die van Coninck van Oulatt en syne cleene dorpen,
1 d° van Patty Sorresorij met haare Slaven negerije wesende
van 4 Nagies
1 d° van Coninck van Soúsaba wesende van 8 Nagies
1 d° van Papoa wesen van 3 Nagies
1 d° van Eygen Harrye wesende van 3 Nagies

2 d°..... Van Nassalouw Namentlyck;
1 d° van Sittoway wesen van 5 Nagies
1 d° van amitte zynde van vier Nagies

Belangende die van Cust sitram daar van en hoor ick not
minsten mit Ja soo wijnich als oft mijnadt vandersijde
onder onse gehoorsaem heyt hadde gestaan. soodat heel
noodich zal wezin dat ick mit den eersten soo ras weer
en wmt sal toelatend' rondo door op alle Plaetse onder
onse gebiet sortirende.

D'Heer Gouverneur Philips Lucasz heeft myn=
volgens sijn gedane reeckene memorie bihandight. dewelck=
gehoorsaam zijnde Instructie mach noemen ende hemdieselue
hiet gevoeght hadde aen zyn minder te geven hoe wel dat
sich excuseert den Inhout dieselfs is vant Comende wt een.
schuldigen voer ten dienst vande Comp^e en met in myne pre=
judicie, heeft hem ock gelieft de silve nieuwer over te geven voor
alleer dat Zyne gantse gereisingneert hadde en straex daar
naar aen boort gaen ende om te overtreden, sonder datte soude,
malcanderen in sommige saecken gedient hebben d'oorsaeck
dewaarom mij beyden thuys bleven op den Jonghsten toch naer
als voornu^r gereesolveert was, ende myn by den Raedt toege=
staen wiert dat ick met den Commandeur op het Exploict soude
gaen ende d'Ed^e Gouverneur onder tusschen desijne memorie
ende ander saecken tot zijn haestich vertreck soude Preparer
wiert doorhem alleemlyck weerhouden door oorsaeck en Reden
dat hij my wegens voorn^de Memorije hadde te spreecken
en mit den anderen te debatteren oversommige gerechtige
Zaecken dienden gem: gouver^e souzo verdeelen kan, in myn
Regart soo gerings voorstelt als oft altgeene te verrichten
Ij nu maar te Commandeeren soude sulex woesende verwonder
ick my dat d'heer Gouver: dese Ert met met genoomen
heeft want hij doch tot op het Lacke daarnaar getracht heeft
doch vertrouwen dat de ende andere heeren Raden geloove
soo langh ick live ofte ten minsten hier bij soo veel inde
weereld wesen sal, als d'gouverneur Philips geweest is
Belangende t'Fort Amb: vnde gelyck ick op myn vertreck
gelaten hebbe wt gesondert dat op Gouverneurs huys een pan
dack gelicht is, inde de Poort verandert vorder de Cuypers en
Gordynen versuynt op te vullen gelyck den Gouv^r verhagen by
myner tyt voorgenoomen hadde dat ick in dien tyt zeer gaeren
gesien hadde waar op vanden Gouvern^r Sgrulst doenter tyt
geantwoort wert dat het dus soo gaet als quaet was, daar
ick op antwoorden het dan nootsaeck waar, dat wij dan eenige
dagen op voorraat kuypers maken om in tyt van noode de schoe
d'gote op den hals te geven om by de borstwerringe op te klim
alsoo die op sommige Plaetsen namentlyck de oost Punt 9½ voe=

hoogh waaren en miden Lijn soovel putten vinden dat myn voet,
wonders met alle de Gordynen onder de voet gevallen zijn alsoo
nieuwers water loosinge is Insomma ick en weet niet waar
met dat al desen voorigen gouverneurs hadden tijt geslaeten hebbe,
onbereempt gesprocken mach ick seggen dat de suyt Punt 4 voeten,
en d Gordyn tot aan west Punt van 5 a 6 voet tot op de zee punt toe
niet op gehoocht hebbe omme alsoot water door de Zeepunt te loops
inom t werck voor in Bassen te stuyren hebbe doorgraens op de wal
Langs de solds huiten ende muren gelicht van drije voet de boven
met de aert gelyck loopt sulcx vanden Zuytpunt tot aande poort
ook gedaan is ende mede Resteren helft vanden noost punt.
tot den noorder zee Punt oock binnen drije Maanden voltrocken.
te hebben de Aerde wort uyt de graften gehaalt die ick over haar
gantsche lyftien toe wyder gemaeckt hebbe en van mee minge.
Nij de selve soo tas het droge mouson beginnt, te duyn soovel
mogelyck zal beyen. Inwelcker tyt van mee minge ben den
Barm vant fort te breeden en der selver wtd graft met steen
op te setten het sal wat snaps in hebben maar sulcken wel door
koomen. bevert salt wesen dat ick byder hant neere dat andere
versuymt hebben, dat het oock met vergeet bouck stelle het buyten
Packhuys Paarde stal timmerhuys en Planck huys tnegans.
vaerders vooneplaets Lach alles onder de voet. het schampt sick.
daar van te spreecken dit alles hebbe ick gerepareert ende een nieuw
huys gemaeckt van 34 voeten. Lanck Rontsomme en over eants
Pleyn die naart Fort open is om de werck Luyden te coomen beoogen
vorder syn by ons gemaeckt de twee fregats waar by de Comp
goederen sal gemisten, hadden myne voorsaten halff soovel
Baarlyck gedaan als wij nuen tyt van drije Maanden sonder dat
de Comp: daar van eenige Last hert te dragen, wy souden Bat:
in Banda van veel nigen hebben komen versorgen maar
ons thende nader als den Rock, op den oosten Zuyt Punt
is mitsen Beddinge die goet is, ick segge dat meer is, mitsen
Planck die dooge op de Zeepunten gaat het soo talter-
qualiter heen de Huiten vant gantsche fort geruige tot gesond
oft alle de Balcken zyn vergaan vervrot oft te vande voorm
off gegeten soo dat ick alle de Huiten binnen Lagie sal

Moeten aff Streecken en vernieuwen Insonnia d'Ht Gouverneur
Zulx d'voet staysen vanden Gouverneur wellem Jansen soo verr
gevolcht als ymandt het verder bericht salve vanden Commandeur
hinde Andere komen verstaan, t'verdruet myn dat de Comp: soo —
qualyck gedient wort, doch dw de Naeni. van vroegh op te staen
mogen langh slaapen zulcke ick noch dagelyx onde —
Voordt salt voorzien dat wy soo Ras mogelyck uyt Jarecquo en —
Cwackosuwo een steene Logie maken tot preservatie van Comp
goede waar doordaar ock te minder Guarnisoen zal gehouden
Comen worden, dese saecke wort myn ten hooghsten vanden Ht
Gouverneur gerecommandeert twaar quaas genouch alsoons
Jaan soo getrouwen oordeel gebrack dat wy mitten konde Jugeren
dat m plactse van een vervalle Logie een nieuwe vereyste ick
geloove dat het lichs voor geschreven wort om dat mennt daar
voor een kalck hoven gebrant zy die door langh heyt van Jaaren
Zoo beroofft is dat ick meene daar van voorsichtigh te vinden Zal hoven
doch daar om sullent mit naar laaten en soot mogelyck zy —
Cverhoopen vandt droege Mouson daar mne te versien, alles legt
daar soo steedeloos, dat onlangs een Papouse Corrector dicht langs
strangs Pangayde on mogelyx was een stuck schoot vaardich te
maken effen soo schaffelyck ost op huetto ock gestelt ——
Het steene huys op de pas dat daar seer dun steck is, legt onmiss
Zoo Steedeloos, dat van binnen Zoo gestelt is dat onlangs voor
t verstreck van Ht Gouverneur een soldaat van binnen door
de planckendoor gevallen is en 5 a 6 dagen naar zyn vertreck
in sit gant die oude Alphoros gesonden was ock voordoot aant
Casteel gebracht dw al zyn leden vermmckt Zal blyven —
Voordt ongeluck had een timmerman binnen en macht komt
voorkomen mit dat ick dit verhaal om ymandt te accuseren
Cvan negligentie maar dat soo hier soo daar genouch te doen
Zal vinden hoe op de Eylanden gestelt is Zal ick ar lang
gewaar worden, ouersulcx is ons Ernstlyck versoeck dat
Cde omt noch 40 a 50 Jonge slaven gelieve toe te zenden —
alsoo dese silve door forval van aldt werck zer noodich hebbe
gemerckt uyt ock van smits bien sommige aan timmeren —
houtsagen tot smeden mandemakers en Andere werken

te gebruycken omme de somp te gelegender tyt te ontlasten
van swaare gagie, verder bevindt dat onse Guarnisoenen
maentelyck Consumeert aan Cassus Lont ende Tomtuck
Scaales vanechten om suleke excessive oncosten voor te
koomen, zullen daar toe eenige slaven moeten gebruycken —
dien volgende zullen de tselve oft hoogstick Recommandeere
Een moolen Maker soodaar een is zullen wy ook verwachten waar
door VE. Jaarlyck quantiteyt swaalsen en planken toegesonden
zullen komen worden, —

Een goet slotmaker souw ons ook seer van noode wesen alsoo
veel ongereedert geweer hebben van verlede soo daar toe gelegenth:
van eenige Schip hadden gepresenteert) als soo souden toegesonden
hebben, op dat wy met vaderlandt wederom haar voort en op gemaeckt
konden worden, —

Een groot metalen Stuck genaemt Erasmus dat achter wyt
gebrant is ende hier gemeent hebben, te harmaken, doch veel
brot sullen met de eerste gelegentheyt naar Batavia senden —
als ook eenige Bassen die en bequaem zyn de smit hebben meer
dan een macht gearbeyt gelyck zy noch doen aan Bas kamers
alsoock alle de oude Camers hebbe doen soecken m vorgen,
dat sommige gekort eenige gelangt en gedunt zyn, soodat
meest alonse valckeins nu twee Camers hebben gelyckaemerst ook doen, waar met groote moyte heb gehadt en de smits
met te mets an Lot sa gewees te geven geanimeert, den
noyt gelt ons gedroongen want sonder desse Middel souden
niet gewerckt hebben, waar met dat onse Jachten soude
arriveren alsco wy ordmarie versien moeten blyven voor
15 a 16 stx corrocorrin Canon daar toe maar sieven Ermse
stucken hebben en ses gesmede schroef stucken die wy van
den Jonghsten tocht hier gehouden hebben onse groote Corocorre
moet den minsten 8 stuck stucken canon voeren en d'andere naar
advanant bassen syn Gantsonnut ick wenste dat die aen
onse in gesetenen. tot eenen Redelycken Prys conde vercoopen
soe dat wy dan ofte Ermse stucken in plaats hadden soo
VE: gelieft ons met desselve te versien de Comp zal

Voor aangerde ouerst geschieden ick hadde mt vaderlandt
by d' E Heeren Bewindthb, en dosyn derselver geobtmeert
dieyoor d' Gl.e Stge syn belast te doen gieten een naar-
Hoorys gaen E Ll.e bevom thebberen, monse volvot geschreyt dit
P.e Hoorys.

D' Groote Clock leght hier op an vande Puntten geborsten
die wy ook gaarn m Bat.e sagen om benessens, Landeron,
bequaam geschut naar t vaderlandt gesonden te worden
m wylders slaetts voor andere Clocken hadde van geen
minder groote als desen namentlyck tyder 5 a 6000 ℔ cr
groote als Clinder vant het anders onmogelyck is dat door
de groote vande stadt de klock ouer al gehoort kan worden.
nd ust ons qualyck mogelyck de selve mt Casterel te hooren
dat soonaar by is, om een orgel ofte hoosetuyg souden ock wel
aan houwen soodie te bekomen zy waar door ick geloof veel
Volck te kercken souden koomen de klocken verhooyen soy dat
Cd Ed. mede aande H.rn Meesters zal Recommanderen alsoo
Coy onse kerck daar metsullen Pamiseeren omme alsoo de
Comp.e vant iser als t'ander te ontlasten, ——.

Wat aan gaet ofte belanght onse kerckelycken stant is in
redelycken doen de nieuwe kerck door d' H.r Gouverneur
Philips gebouwt is te klein voor de menichte vant volck
tot de tafftel des heeren koomen verscheyde Amboynsen —
die d onse beschaamen dien soon van Radja soyen Andrea-
mt ons mt Landt gecomen is Tegenwoordich diaconye van
dien selven gelyck vanden Anderen ock te hoopen is hebben
alles gorts te verwachten, ——.

Belangende het in voerch van an Commissaris die volgens
Cd order vt onsen name inden Boecken Raadt soude con-
sideeren, is mt voirck gestelt tot voirleden eynde. gecommit-
teert is den secretaris Cruys doch alvooren eer den kercke
Raat sulex heeft willen aanneemen hebben sy enschriftelyc
protest ingestelt waar van Cd copie authentick hier-
nessens voert gesonden soo myn dunckt syn sy nedersinde
beste Advocaaten mit gewerst alsoo sy haar selven soo
veel tegens als mit: sticken doch de saack zal geen last
lyden wy hadden dit gaarn eer int voerck gestelt ——.

tot wiℓcken Eynde door manquement van stoff S. Custer.
wt d' vlassers hadden ontbooden dat sy verstaan hadden en
sulex dat lyck tot haar voordeℓ namen alsoo hem op de
Nommitatie vande ouderlinge stelden daar by voegende dat
hem mieten conde voor by gaan oft nimmer door sulex
dat d' afgaande langen tyt gedient hadde en dat hy Custer
het selve Ampt beneffens synen dienst wℓ conde waar
nemen sulex wy haar afsloegen in hun echter mogelicht
dat hem als ouderlingh souden gebruycken gemerckt wy
ons mieten gecommitteerde Zoude behelpen daar toe de
voorsz Secretaris gequalificeert hebben ——————.

De Scholen mede om leggende Eylanden zyn in redelyk
gestalte d' Jongelingen hiermen zeer aan ende begunnen.
Zeer te Iveren maar wat is myn Hr. ick en hebbe de rechte
Ingangers op Amb: niet gelaten noch in vinde haar niet
Synde oude huerlingen die noch al dagen daer d' Amboyns
in zy synder selver d' oorsaack af dat niet meer in weiten
meest all de principaelste Plaetsen hebben haar Swarte
oft swarte schoolmeesters daermentmaal meest op aan
laat Coomen tsiedert hᵗ vertreck vanden Gouverneur.
Philips zynder 241 kinderen mede boven plaetsen gedoopt
40 a 50 paar getrouwt inde was mede selve plaetse wel
maanden geen visitte gedaan wt de Eylanden wert myn —
vande schoolm: gravieert als dat daer in 18 Maande —
gen predicant geweest in zy waardoor veℓ kinders
Ja by hondert ongedoopt zyn in veℓ van 7 à 9 maen
gestorven, alsoock zyn daar diverssche Persoonen die getrouwt
moeten worden, In somma t' is sulex dat dese broeders.
haar swackheyt niet wijnich getoont hebben, maar —
Ware pligt alles oplden hals vanden Gouverneur sulex den
kercken Raadt ook dienaers getuyget wat belangt
de Broederlyck Liefden is nu meenen herten anderen.
stant als veℓ voorgen geweest is doch niet soo oft
gaat noch tenderlen stanck soo vᵉ gelyckde dat wy

D°: Hurmijs voorien Jaar ofte twee° mochten hier hebben
twat geb Amboyna zouw Erlangen mienen anderen standt
syn rek verclaare VE myn Heere dat het ons hier maar aan
goede Verraets gebreeckt Soot VE: gelieffde souden een ander
Predicant m° plaatse konden senden D°: du PLAES presen-
teert synen dienst om langer te continueeren waarom rak
geloofft aan syn E: Schrijven Zal D° Wouters Melchior.
geldaat sich alofft naaste Jaar verstrecken wil derhalven
hebbe door onsen Commissaris den kercken Raadt laaten
aan seggen. Soo yemant van haar tot het selve melneert
dat ons sulcx souden aandienen daar op geantwoort is by D°
Wouters dat hy vorhoist dat dit op syne Rekeninge liep maar
dat hy de Comp°: van nu af noch twee Jaar en hadde te dienen
inde dien sijnen tyt genigen was hier op amboyna te voltrecken
van D°: Helmichij te groote hoop te verwachten alsoo sich
Hier offrent m° Malaijsche taal, daar by seer wel begaeft
in syne Nederlantsche Predicatien soo dat ick verstrouwe
dat hy de Comp°: in d gemeent goede dienst sal doen, God
Almachtich wil hem een lanck Leven geven want wij de
sulcke m° gelegenheden heel noodich Lyn ——

Ick heb met verwonderinge gesien de groote quantiteyt van
wt staande schulden door den gouverneur Speult soo gesegt
wort naar gelaaten, inde door d'H° gouvern°: Phulps
volgens ordre van gouverneur Gortom als geschreven
als dijs juraate schulden dat myn gants ongerympt duncke
eenen post 5 oa 60. beboort om met te verdienen monse.
Boucken want alst soo verr komt dat de schulden met doot
Bouck gestelt wordt soo isser met meer van t verwaechten
alsoo meindan aan behoorte dewijl begint te Manqueeren
gelyck in dijsen ook de Gouverneur Phelps geschiet die rent
het sijde dat sylex voor ons souden blijven. Inde dat hy de Luyden
met moeylijck uit manen mocht vallen. In somma men-
laat ons meyt alle de plaagen op den half dese schulden
bedragen f 595:66:- noch door d'Heer Gouverneur Phelps
f 62:14 maken tsamen f 657:80 niet tegenstaende
dat onder dese schuldenaars syn veel Luyden van qualiteyt

ende Middelen soo synde mit gen gesproken tot Betalinge
dat nochtans zyn Ed.en moet hebben. de Adoys dat
wachten hier op off men Jegens de sulcke die betalen komen
mit naar behoren zal procederen, sulcke merckelycke
groote somma behoorden mit sonder Advijs van de H.H. Gen.l
aff geschreven te worden. ick hebbe de Boode gelast
bi last haar aan te seggen dat preparatie moeten maken
om te Betaalen, die zyn de oorsaecken vanden particulieren
handel door welcke oorsaeck die luyden dier belast zyn
gebleven. de sommige haar versuijt Eenige door leuyen
geconsumeert andere hebbent door onnutticheyt door gebracht
van alle tgene de Comp.e de last mi dragen moet ofte mijn.
verstreck soude aant Casteel maar 15 R.e vol staande daar 4
personen, aan participeerde daar naar hielden Gouvern.t
spreukt soo groot aan gegaen. off dat de. macksien wat daar
van sij gaat de Memorie hier nefens. ——

onse wijsheyt is Redelyck te versien van Contant ouer
sulex gelooc de te dienen off daer mi Bat.a genigen
middel soude worden de silvere Pinningen off de possibel te selle.
hier op Antw.t ist ons onmogelyck een honderd Ryalen te
Inflouteren, alsoo gants niet gehandelt en word d'meeste
mi woonders geniren haar mit Coraliere de Chinesen
syn seer verarmt en hebbent mees al verspeelt wat hebben,
om sulex voort te comen. twelck de principaele op ons ook.
hebben versocht. is de verpachtinge geannuleert en ofte
silvere speelen en groote geene gestelt. t sidert hebbin.
vernoomen. dat de mge Chinesen haar mit andere middel
gesocht hebbin te Cenzeren soo dat meenen dat den slecht van
chieden de silvere Pacht zal Extenderen. Ook en kan ick
mit oordelen dat de speel pacht onse meesters zal bieycken
f. Hooft gelt van onse Chinesen is sooick onder vinde door
Ordre van H.r Gouvern.r aan Cas.r vanden Chinesen ende
sabander verquent te minen van welcke chijnery 1 en R.e
welck hooft gelt ouer 500 Chinesen 150 R.e zoude bedroop
sulex sij maantlyck genooten hebbin en daar voor aen

Comp.e Maar ℔ 0 K.e gout gedaan hebbin, dat onder de chinesen
niesen een groote fl multe heeft gecauseert en gants quaal
verdragen konde dat eenige chinesen die niet meer als vij
m haar landt souden wesen soo groote Provisie van haar
trocken, Wes haben tot diverssche maalen aan ons gesocht
hebben dat met meer als een Riael souden geven alsoo wy
soo wel als sij konden oordelen dat voor haar in dese quartieren
soo groote profijten mette doen waaren als op Batavia
daar op haar toe gesiet hebben, daar van aan Eyn Ed.e
sullen schrijven en alsoo wij sagen dat dit spel geen eyn
en nam hebben de oude ontfangers haaren ontfanck op
gesicht, en is met contentements van alle chinesen
besloten dat de Comp.e die tot noch toe maar ℔ 0 K.e heeft
genoten voortaan 100 sal ontfangen en de dat den salan
sen en eenen Artus gecristent Chinees elcx 12½ K.e sullen
gemeten voor haare moyten om tselve te Imen soodat sy
haar gelaaten heel vernoucht te sijn. —
Onse Borgeren hebben ons Ernstelyck versocht op VE te willen versoecken
dat haer waarts aan eenige liggers wijn mochten gesonden worden —
tot accomodatie van silver als ock botter olij & anno vleys speck.
en anderssints Zulex op Batavia sal comen gemist worden twelck
sy presenteren te betaalen tot suleken Prijs als VE met den Raat
Zal gelaaden vinden myns oordeels salt heel nodich wesen dat sulex
geschiet en veel dienstiger voor den gemeenen Burgger dat de Comp.e
diverse vrije gemiet als particuliere die doch alles vervalschen en
malcanderen Casteelen Water voor wijn vercoopen Cassus olij voor
Lissebonse olij waar wt niet anders dan groote te multe en ruine
ontstaat —
Wij willen VE: gerecommandeert hebben dat haar woert in geen
Vinesse pannen bequaem om olij mede te branden anders als struys
pannen gesonden worden om alsoo de vrije te Batter in ons cospel
Cwerck te maken dat redelycken steck begint te krijgen, alle de —
groote olij pannen zijn voor in wort seer naar gevraacht soo
Daar noch eenige Zyn die men ons haer waarts gesonden de Lampes
ock meest voort van groote Lampen met sessen hebben haer
noch geen vermoomen. onder de selve sijn eenige met noortsins
in plaats van piramida diesen duinen meest voor banda
Batavia en Amboyna en de andere sonder moor om op de Comp.e te
vercoopen oft met Moluco voor de swarten met vaert

Hebuck ongevaar 6000 stx Parangs laaten maken
op de wijse van d' Amboynesen, swaardin die altsamen
op de Prijus ontfangen sijn die sie duenen ons metten eersten
altsamen gesonden, zullen ons meesten Bacros ofte 12 te
nagelen. Rinderen alhier wel maar 12 a 13 stuyvers kosten.
als oock eenige Amb.e Byles en timmer gereetschap schoppen
spaden. Ick sullen mede verwachten die metons gecomen zijn
ende noch komen sullen versoucken wij dat harrewaerts geson
worden, t sal bitter sijn dat die onder ons vruchten gevent
worden als by de tatnatanen.

V.E. gelieve ons met den eersten Comoditeyt en mitslaar
oft voor harrewaerts te sinden nit gantsche quarmoen
komen mitten omden soo dat wij met verstrect maker moetten
behelpen eenen moolen Maaker met de gereetschap dient nit
vergeten,

Nensen Eyck hebben mede genoteert en versocht dat de ons an
sien offte voor gelieft dinte sinden waar met wij opstocken
aan Corcoren grootelx gedient sullen wesen, dese sullen V.E.
Comen vinden op de scheepen die wederom naart vaderlandt
gaan die d' Selve mitten Comen gebruycken als aan kaep

J.E. Zal mdachtich wesen dat ick die maals vergeten hebbe
het Congnossement vanden grooten Robyn Balays mochte
bekomen, alsoo V.E. bekent is dien sieken aan H.t van die men
hebbe behandecht maar neyt is mijn dien aangaande Eenigh Comten
te mint gedaan mettegenstaende dat daar dick wils omgesprocken
hebbe,

Eenige Lichte Anckers inde swaare dreggen als oock Cabel touw
tot de selve zyn ons hier noodich. ons Persondien vaartuych
is hier qualyck geprovideert tot het Jacht ofte Frigat dat
bmen da 14: Dagen te wachten sal raaken, hebbe gemoette
kabels en loopent waert bydie amb.e laaten slaan om ancker
zyn hier vertigen. hadden maar een lichte ancker daar een
nieuwe hant aan hebben laette maken het gelueck hierstons
een spaans plicht ancker toe gesonden, Dat wy met of Salz
vande Jonck nde Rivier hebben gevonden Sonder dat mosten
Jacht aande wal laaten liggen, dick staet yser mot ons met
versuynt worden te sinden. soo geen dreggen. bycomen
alsoo ons groot Corcoren oock ontbloot is van zijn anckers

Sonder dat hadden de Jachten aande wal moeten leggen
tot het Lijn stregatt hebbe ook dreggen moeten maken
verscheyde groote Anckers tot schrijven van 3: 4: a 500 Last
liggen hier op strangt myn verwondert dat die hier gesonden
zijn alsoo de selve bij ons oordeels in Batavia meerder dienst soude
doen, sullen niet naar laaten, soo tas daar toe gelegentheyt
vaceert de selve op te senden t Jacht Mocha heeft in verseyles
naar de Revier Merre voor somb: ten ancker geweest op welcks
tijt hij een ancker op gewonden hierft van 3000 tt: ick geloofft dat
luyer gesien hebbe dat hier maar 300 tt geweest waar ick mee
dat hier mt Jacht voor Ballast gehouden hebbe in Batavia
brengen sullen, —

Den 23 Augustij is al hier op Hutto een Borgers Jacht sijnde
uyt Banda gearriveert waar mit schrijven van Hr Gouvern:
Raemburgh becoomen de soot schrijven in groot bidechten is ge-
weest dat hem de Maccassaren in Banda soude hebbe komen
besoucken tis qualijck te geloven dat sy sulex mit een oft in
zin hebben voor dese zoude voor haar tot Banda te halen
zijn, als eenige Boomen te Rasseren, dit en ist myn oordeels
mit t hooft dangt haar naar Amboijna daar sijn proviant
inde voordrijven genietten, ouer sulex geloofft ick hebbe de —
Maccassaren, soo een stratagema gebruyckt om onse macht
door verrijs van sulex te divertieren ick geloof dat zijn E duick-
maals gewenst hierft soo ick wt sijn schrijven bespeuren kan
dat sy hier in bisnegoen Boom wederom voltacken waar gewest
soo verstaan bijgondt daar niet te sterven, zijn E sijght noch
maals geschreven te hebben mit den Jonck die naar Bocton
gaat daar hebbe mijnant vernoomen Ick en kan mit vernem
dat sijn schrijven dat van mininge is de Fluyt hier aanteseni
daar bij vergeten geschiet alsoo hier noch 6 d Baer nagelen
hebben die door verlitt van schrijven aan te senden VE
mit een onder sendes t is vreemt dat min soo ruchtbaer: maekt
t compt: Hutto aan te doen daar nochtans geen schrijven
in gelegen is —

In Bat: Dese ende was myn aen genaem te verstaande
goede disfragie in order daar in am bijna was gebracht
het welck myns oordeels soo hiel breet niet t onderstaende
soo myn duijnckt hebben de sommige mee gelitt E off partien
Lere gunst als oock den dienst vande Compangie ick vinde

hier soo veel gelegaciëerde tot Last gaende Comp.e dat daar
haerst onder koot zal blyven stadts Bode die 30 gulde Mant
vlimen boven haar profijten, en aande Comp.e 3946 schuldich
zyn dien Legertie of amboynese Bode omt 10 R.a die voor
dien altyt wt de Boeten betaelt is geweest kosters ende Andere
Etc.a 4 secretarissen in plaets dat hier een kanselaar nevens
daer by notarissen Procureurs die de Comp.e Gagieert ende
Bouen dat de Luyden zoo schatten en sekeren dat hier de
maet te Bouen gaet Ja soo zijn gestabileerde ordre wort
hier gehouden, dat de Boeckhouders secretarissen vendutie
meesters winnende Comp.e dienaers haar silven 5 P.e sinto
goet doen van ouer Lieden haare vercochte goederen alsulcke
grove faulten, dien ick verseeker soude stygen recht reden
hen de: volle sijn gecorrigeert hebbe soo veel mogelyck ge-
weest is, O hoogaerdy, is hier soo een gewoonte geweest, dat men
niemandt heeft willen hooren als doot Request soo wel Amboyners
Chimers als Nederlanders waar voor de Luyden 1/4 R.a moets
betaelen, In somma ick verstae myn dienst niet
het is een groot misverstandt dat mijn ampt gedenoteerden
assistent oft twee het Gelt inde Bieurs Gracht en dien arme
Luyden t'hoort wt het hart treckt

D.r Heer Gouer.r Philips Lucas Recommandeert myn
dat ick (nessens den fiscaal Otten) denen schout soude setten
daar toe eenen andren verselle zynde Tegenwoordich ondersing
nomineert, dien selven gelooffuck veel die bequaemsti van
alle amboynesen te wesen, maar daar tegens dunckt myn
dat hier was dat wy uytters practiseerde om de Comp.e te
ontlasten dat de selven te belasten te meer alsoowy sien dat
dit Comp.e door een persoon can waar genoomen worden, doch
tien is alle mans werck met in 4: meer alsoo den voornoemde
Ottens hart aan hout om van dese Charge ontlast te wesen
op hoope dat in eenige andere bedieninge gebruyckt sal
worden, dese persoon is een seer bequaem Jongman daar van
die Comp.e goeden dienst te verwachten hefft op Batavia
gelyck de wert gmeen werd die beste getuchenis van hem.
met waar op gelieft hebbe dochtoe noch toe met anders sommi-
vermerken, dan dat hy suck in alle dese seer comporteert
ouer sulcke gaere sagen dat hij hier gemyloyeert nochtwoort
daar toe Ed.e Heeft dat ooch een eerlyck vroom Jongmans

Nieder Schreeren En alst schoon sulex dat gemelte
Hulff Thim volgens &c. orde zyn onder Coopman Ampt
ontrocken hirst soo houden met malcander Soo gerde aenq
hirst als ierlycke luyden gewoon zyn te doen, &c gelieve
te Considereren, dat diese twee personen myne Comsipa
noothulpers. zyn alsoo van alle de rest met veel hulps en
hebbe door oorsaeck merst Jonge Luyden zijn. ——

Sot noch toe is hier oyde voorige Gouvern. geobserveert dat —
d'Assistenten die onder de stoutick gull. ff. Macht wommen
op twomtick gl. syn gestelt soo tas op anno quamen t'arrw.
daarinne voy niet in hebbin willen treden te meer alsoo gesien
hebbin dat d'Gouvern. Philips d'Assistenten eenige benefitis
van Rantsoen mier genoodt. inde t'silve by naer de dubbelt
Gevert daarom orde gestelt hebbe oursulex alle de assistin
buyten haar kost gingen kopen. waar voor sy maentelyck 8 à 10
R: moeten betaelen door welcke oorsaeck de sommige voor niet
naer huen moeten vaaren soude in waar door heur Kart aen
houden op den voorige voet getracktert Zullen voorden met sulc
m sicht dat wy vd: daar ouer sullen advisieren en zy onder tusche
op hoop liven dat de gemelte 20 / Zullen gemeten

D Heer Gouv: Philips Luccas heeft gedurende zijn gouvt
merst alle de Clapuis boomen staende voort somme t'Casteel
aande Borgerije gestrouwde nederlanders als ook aan sommige
Chinesen en Amboneesen Verert in voorgen dat den eenen 100
den anderen 50 en mier tot minder naar gunst heeft —
genoten. van welcke gifte eenige Zaeyen syn verguent in
voorgen dat Jaarlyx d'Helfte vande silue boomen aande
H^r. Zal worden Betaelt daar sy gants niet naar hooren wille
i'a voor laaten staan dat ick haar t'merste ongelyck vande
Werelt voorliggende door dien daar noyt ouer aan gemaent in
Zijn, d kocke Boomen aant Casteel Zynde namentlyck

96 : stx^e daar van Pruymen zijn verleent
134 : stx^e die door dwersche duenaars van Comp^e volgens onde-
Benifitie worden genoten Namentlyck door den gou,
verneur drije Predikanten, d' Orangk vande Cam^rs —
den opper Coopman, Fyscael Schoolmeester ende eenige
Weduwen &c. ——
203 stux^e die noch alleen ouruch Blyven ende tot profyt
vande Comp^e verpacht worden. ——

1904

Compt. Transport van Dandery

1904. Lydt 1904 Boomen
Co: stux d'welck in 29 verschryde Cirsoonen hun paggers
staen en vande silve gaare Brieven hadden, waar mede
1964 wel stredden, tin waare dat VE: ons sulcx gevoyerde Int
toecomende zullen het ouerschot sublyck verpachten
alsoock mijne dat ydt Boom 1½ Riael Jaarlijcx zal
Rendieren, ick en kan niet sien dat door dese gifte eenige
boomen aan geplant syn. Niemandt van alle de getrouwde
heeft syn devoir gedaan, als d' de Praet en Mattys Slatting
Capitijn van Burgers die Lest verstaen sich nieuwers
Pitir op als op de bosse
op myn vertreck van Amb: Soude ick voy ons in dat de Comp
ongevaer vinde dat op t minste 5 a 600 stx Cirsten met
welk hadden Loopen, dese bouck verstaen geen honderts komen
Rendieren, Ja dat meer is het getal wort soo kleyn gemaeckt
dat ick myn schamen souw t silve te schryven, om het op orore
te stellen en het aantellen te bevorderen, hebbe ick een bequaem
Jongman gelast sich soo veel met bos te onthouden als moegelyck
zy en als Amboynesen, die daarontrent met gevaer komen
sulex te bletten, ende haar aan te klaagen
Op t vertreck vanden Gouv: Philips Luccas is hier een
Jongen ofte aencomen Jongman gebleven dien wijle ick
dien bustin soon, van een in Radia Papoa is zynde een Eyl:
achter Seram gelegen onder t gebiet vanden Comineck Sedoor
dese wierende een Jongen is dood dien Capt: Wisterman met
een papousche Corcorre vervoert ontrent onse Eylanden,
met Jaar .... Op wijle ick tyd dien Quimlaba Stadt houder
van Cominck van Tarnaten, een hongie ofte armade van
dwerschi Corcorre soo op de Cust van Seram ende de Eylan
daar onder gebleven haet doen versamelen tot een getal
van stucx op wijle ken tyd dese voor noemde Corcor voor
ut waar gevonden op Jha de wet te doen van haar komst
of dat van daar voort geboots chap Louw voor den aan Qiii,
mi laba doch alree op Jha quamen wrde vande onse soo
begrepen dat veel van haar t werrom komen vergaten door
vorbeck gerucht d gantsche Armee meest in Route geraeckt
Zy, ende onordentelyck gevlucht is sin wel niet naarlaets

Verhoorlijck dvoir te doen ommé den gevangene Koninck
Zoon Vidiromatte bekomen daar soo wij verstaan den Zoon
van Cap: Huetto 600 R: voor geboden heeft ick dese kom
Daar midt Zyn prosyt te doen t'welck af geslagen wert
op hoope van mindere voordie Londertusschen is den selven
Gongelingh door Cap: Casupien als een Jongen ende ordinary
Slaef gebruyckt naar zyn vertreck is hy by den Gouverneur
Gorcum gekomen, ende soo voort van Gouv: tot Gouv: die al
t'samen soo veel asseuren met hoop hebben geladt dat niemant
van hun allen eens gedacht hebben gelt ende dienstich te
Coopen, dat men dese Gongelingh ter school beooren te houd
ende nootdich met stuck van Religie gecasseyert wert sulex
ick dadelijck naart vertreck van Gouverneur met werk gestelt
hebbe in vorgen dat dese Gongelingh inden tyt van 3 maenden
soo te genoomen heeft dat alle zyn gebiden van buyten can
en daar boven zeer cleyn niemt met heeren. ende met anders te
koopen staat oft sal een goet Christen worden, de nederlantsche
taal heeft Sy prompt en is soo goeden in Boost en goet leers
dat veel nieder landers beschaemt sich hebbe hem aangesegt
dat klorck heeren zal sooras hy wel gestileert is, mde Religie
dat hem wederom zenden zal alsoo myn dunckt dat de Comp
misschien remgh voordeel zal genieten en twaar al anders
soo sullen een slaef verarmpt wezen; hy inclineert mitrom
te blyven, dan te gaen, alsoo hy myn gesegt heeft doot de
van Huetto verstaan heeft dat zynen vadir doot is, den welc
voordesen een Campan met dwersche slaven, om aan E:
Gouvernur te veeren, en 4 Corcoren om de selven te accom
panqueren ende Zyne verlossinge te soucken waaren —
gesonden, ende alreets op Siram gekomen waaren, welc
door haar naar buerige vijanden, aldien Tydoor gerapporteert
was, de onder tusschen met den galey ende sommige Corcoren
haar stadt af liepen de resterende mansen daroblieben naar —
Sydoor gevoert en sommige Sydoorers en spanjaerden
tot bewaringe aan Nigery onder Rietoock te haalen
daar geladen, zynen Broeder op Siram wesende sulex
verstaande syn mder haast weerom gereet en de spanjaerts

Doot geslagen. Als de Galij wederom quam tegens de Silver
slaegs geweest in voegen dat eer haar der ettelycken hooren
hebben, met een synder broeders soo hij meent, zal zijn broeder
sich wel laaten genoegen, met commen commandamint-
ende hunnen amboynees laaten blijven, en soo hij daaral
schoon quam soude met oft hem zal willen assisteren, soo
hy myn sieght can zyn vader wt sijn Regerij ofte woonplaetse
9 lotten te water setten in de Stadt met eenigh volck
versien laaten, dese persoon is soo vroom en deughtsaem
dat hij daar inne de Natuere wat te boven gaat Derhalven
zullen van hem Eenigh werck maken, ende hem met alle
Redelijckheyt bejegen ——

VE Sal aspirant mdachtich wesen dat met de andere mds
tuyn vanden Sabander in discours geweest zijn, wegens den
Bouw vanden Cruys dat die naar myn gevoelen op de hollantse
wyse souw komen gewonnen worden, in welcker voegen
dat met 50 man meer vrucht souw worden als op de Javar
wyse met 500 Jae honderd dat VE: vernuft docht ende gants.
geen geloof konde geven Ja onmogelyck oordeelden. daar
van hun proeve genoomen hebben en tijdt soodanich —
bevonden hebbe dat het met geen meerder moeyten verbetert
can worden derhalven sal noodich wesen, dat VE tlandt
laat plorgen op onse wyse en daar naar ter bequamer
tyt laat sayen ende om eygen groote Arbeyt ende extraordinary
moeyten sullen VE daar met spaaren ende ommers soo goeden vrucht
becomen myn dunaars hebben bey myn Plougen met vercantmt
packhuys vergeeten duechtenden Eysch versoucke gegonden
te worden soo VE daarden begeerte houden, t klan geschu-
den, ——

VE: gelieve te Recommandiseren, aan Hn Schouth: dat
Saa dlycker dubbelde en Eyncke stuyvers worde gesonden,
sonder te vergeeten halve stuyvers waar door de gemeente
grooten dunst Sal geschieden soo nu met min als met dubb.
stuyvers comen te marckt gaan doorschaersh: van Eynckele
daar zy voor dienen gewoont zijn gewest met kaskens die

5000 ltn 12: doen te handelen, voorder syn sÿ ook seer
karratachtich en veel vanden haaren vermagt de beurs qua-
lyck een dobbeltien te geven derhalven zouden dienhalven
Stuyvers m allen dielen dienstich zÿn waar met de oude
Rigaalen in Beter gelt gespaert souw worden
Uyt vaderlandt hebben wÿ Nieuwsche packetten Maleysche
boecken, oft packhuys sullen leggen, twaar gevt dat die al-
t'samen harrewaerts gesonden werden sy souden hier
eenige vruchten konnen doen, m plaats dat daar leggen
verrotten, quantiteyt gebiedt boeckens van Haerlman-
waaren ook zeer dienstich

2: dese gaat d' Monster Roll van ons guarnisoen waar
uyt vE: Partmentelyck sal komen Bedogen wat yder
wint ende maendtlyck voorrantsoen treckt, stem de rol van
ammunitie van oorloge soo nú Jegenwoordich op amboÿna is
van bos cruyt sÿn wÿ heel wÿnigh versien ende is de helft by
naar bedoelen, salpeter sal onnoodich gesonden dienen
alsoo doormanequement vant selve het out kruyt mitten
konnen vermaken.

3: Jacht Amb: sal versien worden met twee Ysere goetelinge
4 Ysere valckoens ende een metalen stuck 4 stock stucken
ende de Rest naar advenant die op dese lyst mitten staen
alsoo daar toe gedestineert sÿn,

Met het voorgem: Jacht hadden gemient de Bruyen naer
bouton te senden om vandaar voorder t Jacht Mocha af te
senden, naar Batavia ende doort resterende vaartuych
de besendinge mde Straat op de Maccassaren te laaten, dan
alsoo vreesen dat het voorgenomde Jacht t'Lact Laar-
dal wesen, hebben de voornomde Bandanesen Jonck
aff gesonden, doch met Intentie soo haast doende Lyckly
t'doen: Jacht te laaten volgen alsoo wÿ bevinden dat
daar den bistendunst sal doen sy mogen trachten met
Mouson weerom haarewaert te komen

Dus verde geschreven wort myn voorde twee maal eenen
bruyn van oorangkays van 1 aho gezonden mden welke

Sy dienstelycken versoucken dat wij dien ogier loopm
Jacob Jansen Patacque wederom op Lochoe souden zien
die wij alle gerects volgens Syn Ernstich versouck ende
hart aan houden, toegestaan naar Batavia te vertrecken
om aldaar sijne Comps te dienen in sulcx Sy gradinsal-
vinden, dat voorn schrijven, dien Raat voorgedraagen en
alles sypelyck over wogen is eensamentlyck goet gevonden
dat wij onse gecommitteerde Raymentz M. Hulft & Patacq
in S. ottens Fiscaal naar Hutto souden senden omgem:
orangq te hoolen Syzercken ende ons te gelaaten alsoff
wy dien mhoudt van haaren Brief mit wel en hadde gevat
nochtans mit sulcken mscht ende voordacht datons volgens
haar versouck soude laaten vinden in dat onder bi Soorlycke
conditien alsoo wij oordelen de Comps daar aan merckelycke
Profyt was gelegen te meer doordien Bessuren, dat vrevel
mbruch: van die van Jha ende hallouwa eenige onser onderdan
waar door die vensters mslaan sullen gesocht worden, Eyndelyk
die gem: gecommitteerde op hutto gecomen zijnde hielt sigh des
anderendaags eenen Hatib Mamalo geacompagneert met
sommige smalle orangq wt dien naem van 4 hoofden, van
Lochoe op Hutto laaten vinden die volcke bynesens dien
Oudin Capt Hutto ende sijne orangq: mons: Logie quamen,
alwaar die saeck wegens t'luchten der Logie aan wederzyde
gedebatteert wert ende by gem. Hatib die saeck op t'schoon
miesser mamieren Ontlieft seggen aangesien door dien quimelal
Lochoe eenige differentie tegens ons gemoveert ende daarom
ons Logie vandaas gelicht was voors 4 hoofden dewelcke
d'ostreckte vrede altyts wel ernstelyck bemint hadden,
nu aan myn mstantelyck versochten, d'goede correspondent
die door veel Arbeyt geprocureert was doortsenden van
een Coopman te continueeren ende haar doch mit nette
vorte te verstaeden willen te meer vermits door die van
Lochoe noyt den wegh van Ridelyckh: door quade bejegenis
aan die Nederlanders mis geloopen, maar altyt des selfs
Reputatie dienst en voordeel gesocht hadden op alwelck

Siden ten behoorlijck geantwoort is, Ende ten presentie van
voorn Cap. Hutto ende dese sijne orangcays overluyght
is de sulcke Proiecture dreygementen met gevent, verl
inde selve soo schandelijck te verdragen eenigsints gerust
waren Daarom ook mit anders geconde Resolveren selfs wel presumeren mochten by weygeringe van een
steenen huys ofte andere goede verseckeringe onsen handel
aldaar te diesteren, en mit dat advijs Ed: Hr: Generael
dese onverdragelijcke overlast naar d'rechte waarheyt te doen
vyseren, daar op den voorn: Hatib antwoorden by aller nedr
van gem: orangq: om ons te verhaelde aante seggen buyten
weten van Quimalaa was gesonden maar eyter wel wist
en seecker hiel dat noch de Quimalaa noch de hoofden van
Lorhoe tot in het maken van een steenen huys mit consenteren
souden Maar in gevallen wij soo veel als zij tot vrede en conti,
natie der voorgen handel meineerden, konden door ons
Comptoir op Lorhoe gekontinueert en het steenen huys
aanden Cominck van Tarnaten verseeht worden, in welcks
geval zy altsamen Effectuerlijck hun gevollieck soude
staaten gebruijcken, inde is Eyntelyck goet gevonden dat wy
tot naader advijs van VE: als ook op dese belastinge van
Eymo Magestrijt in tarnaaten, mit d'eerste gelegenth:
ieren coomen daarwarts sullen senden wel verstaende
onder stelde Reserve dat den Quimalaa Lorhoe ons ook
alvooren sal versoucken ende een schrifftelycken brieff
mit syn hands getrijckent toe sent Broeder heeft Cap:
Hutto beloofde in presentie van alle de orangq: soo ons sulck
bij gemingc wederom over quam de selve naar mogelijcke
te helpen vreecken, Dus verre gebisomgeert eyndelyck
taccoort wesende hebben d'orangq: van Lorhoe versocht
dat den schoot mit gross kanon vant fort op hetto souw
worden geschoten sulcx den Quimalaa en oranggays
op haar hadden begeert, ommo daar door verblijvende
verseckert te wesen dat haar versoeck geavoyeert was,
Den 19 dito Maent septembr arriveert mo: Vlas
den Jonck van borgers tot Banda Sonder eenigh advys,

vanden Gouverneur vanden Moluccken. Wij verstaan dat
de stadthe aldaar hoe langer hoe minder tot nemps ende de
sieck huysen gants vol waeren, alsoock. waerens daar noch met
de Macassaren vrees bevangen —

Soo VE. geraden vint waar goet dat de Heeren bewinth.
gecommandeert wert dat Jaarlyx 100 vaetgens seep
tot coopmanschap gesonden worden omde selve tyn hier
gants seer verlegen. die vande Cust voort hier tot 18 a 20
cent Ja aen R.o vand. Ed. vercocht en is geen te bekomen
wat wij tot neerland komen bekomen dienckt myn oodt
Correcte behoort men Coers mette gaen soecken desc
gemelte quantiteyt sal Jaarlyx soo in Bat.a Amb.en
Banda genouch geconsumeert worden —.

Soo VE. daar een doctor kan Missen ons souwvruntschap
geschieden, inde Comp.s dienst alsoo Chirurgyns seer kleine
kennis vande Medicamenten hebben ock hebt ick sulcken
gevonden dat in Amb.en Banda menigh minsche gepreser
veert souden blyven soo elck met een doctor versien waeren
oock sulex VE. gebieden wil hebben hier op te letten onsen
oppersbarbier gaat heel Cranck daar met ick meen Heynde de
voet sal wesen sulex geschiedende dat Godt verhoede souden
met twee Jonge bengels die niet en connen versien blyven
in plaats van een doctoor. souden een onder koopman komen
missen en hem nuttes selfs slaets gebruycken —.

Wij versoucken ernstlyck dat VE. gelieven den Eysch die hier
neevens gaet ons met gehiel toe gesonde worde sonder den
selven te vermindren, het constant hebben soo sulcx
ingestelt als moegelyck sy Alsoo wel weten dat daer aan
de Comp.e dienst geschiet wij is waar dat
wij noch Cassa hebben. Soo aant cast als op de Comp.s
met den ontfanck vande wissel de somma van ontrent
130 R.e van 8 t daar tegen aan diverssche Boonen
schuldich zyn in specie gelt de somma van 455 R.e
sulex wij wt de verwacht cassa sullen moeten bet.
gemerckt eenige honderd Realen op notrest loopes

inde dese tot incoop vande Nagelen moetenop
lichten
op de Comptoiren van Hutto en Larrecque sijn nochon-
gevaar de Schaar nagelen die door Manequement van
voorsichtige schrijven niet naar Batª hebben connen senden
welcke Nagelen soo ras mogelijck sij tot meerder effect
aant Casteel sullen doen hadden belangende t' Mouson
ofte nieuw gewas Val sonderlinge niet omt lijf hebbes
Dan voort seer starck vande vant Casteel geroepen-
de naar haar Liggen ouerde 300 Blaª sullen leveren.

Also wij voordelen Noodich te wesen, dat onse missive hoer
hge lieue afgedepecheert warde inde ongeradesijden volgende
maar schrijven, ofte versouck vanden gedemandeerde wachten dat
wij vastelijck geloven eersdaegs komen sal door oorsaecke sij met
vreese bevangen sijn herstons den volgende goet gedacht de:
te adviseren dat wij noodich dienstich en raetsaem achten dat
den Fiscaal Jan ollins behoudelijck zijn ampt tot de: opt Comp:
lorhoe als opperkoopman sal worden gemployeert waar mede wij
voordelen de Comp: sonderlinge dienst sal geschieden alsoo seer
noodich is dat op de selve Plaetse een gequalificeert Persoon
gehouden wort, door welcken middel onsen staet alsoo op ende
groote gerusticheyt zal aan gebracht worden de luyden alde:
Naementl: die van lorhoe hebben haar dickmaels metteedt
laaten ouerkommen Julij wij verhoopen ditmaal oock te
sullen geschieden doch soo geviel dat de den Resolutie-
quamen te Raimen omtegens haar Extremiteyt te gebruijc
soo sullen wijmaar soo verre tyts gewonnen hebben, doch te selve
gants ongeraden, vinde ten waar de: Resolveerden van
saack een Eynde te maken, ende soot ons onmogelijck waar
ons de zelve in gen een Mouson te verbrecken het ander
daar aan te noorsen, ——

De Dijc gaet een Factuere aengens sekeramminitie van
oorloge door den H: Philips Ibetas m Brouwers haven ge-
schiedt ende op die tyt vergeten aff te schrijven monteert
de somma van ƒ 1503 In toecominde behouden karrewaeth
geen losse wapenen gesonden worden alsoo selve bastant zijn 2a
300 man te versien ——

Op 16: Meyer bekom ick P: een Expresse schrijvens van
Sarg.t Nuyts wt d'vliassart waar in myn geadviseert werd dat seeckerlyck verstaan heeft van sommige orangq: van Oma dat die van
gem: Oma haar bassen en meubelen op het geberght van hattouwa
gebracht hebben, en soo haast sy haare boontjens en Padie gepluckt
sullen hebben, de selve mede derwaerts souden brengen als ook dat
de timmerlieden van Noussalouw hemouer eenige dagen geleden,
daar synde geraeckt hadde dat die van Oma haar met weer en
brachte volgens haar wijs en haar belasten, met het maken
vande Corcor soo sert met te gaen, en de plancken alvooren,
eer die aan Corcor brachten wel drooghen souden, waar wt genoeck.
saam te verstaan sy wat sy met sin hebben, als ook dat an orangq
Namentlyck Sabibessie van titouwaij hem gesecht heeft seeckerlyk
te weeten dat ture orangq te weeten eenen Oedis der soon van
Paty Racmie en Hs op Hattouwa syn geweest ende aldaargebt,
chaart dat die van Negerije van Hattouwa Laybobo en Caban
drie sabos in haar gebiedt souden maken voor die van oma —
samit en Atrouckb tot preservatie van haar victualije Ce komes
wt deze actie oordelen hoedanigh de wreetmoedicheyt en trouwe
looshey[t] deser Amboneesen ende onse naar buerige Mooren zyn en
hoe dis Comp.e constitutie met regart vanden sigh in deze quar-
tieren toedraaght, tschynt dat alle diese moedt ende onse quaet
willige onderdanen altsamen gesien hebben, op den apparent en
oorloogh tegen den tarnataen en deses selfs Comp.e onderdanes
waar in sich de Sommige voorers seer lelijck bedrogen sullen,
vinden voorder bericht sal sich Eerlangs openbaaren, ——
Op stont bekom ook schrijvens van quimLasa Lorhoe dat door
gemelte hatib Mamalo selfs op Hutto gebracht is met welck
hy met minsten geen vermaen en doet wegen t versouck vanden
Coopman, maar versoucks vant begin tot het eynde syns briefs
alleenlyck syn stuck soo wy hem selve met werom en wolde
geven, dat ten ander m plaats mochten bekomen, wy hebben
hem geantwoort dat synen brief mit en tendeert tot onse —
meeninge ende dat Sy ons most Laaten weeten, off Sy ons —
weercomst soo wel versoucht als die van Ioebol wat belangt
het stuck dat daar ouer aan zyn E.e Lde schrijven, alsoo sulex
met ouer ons dorsten Neemen, ——————.

Wij E: Sullen geluve order te geven dat desen onder geschreve
2en Joonen volgens haare wissel brieven worden voldaan en ons
Compt: voor desen 5488¾ R.s worden gedebiteert Namentlijk

Joss: Agaetha vander donck om gerestituiert te worden aen d:
sebastiaen dancker - - - - - - - - - - - - - - - R.s 310—
Jan alderts de wits om Bijl te worden aan sich selfs " 650—
Adriaan d'Hasse naar opte validerren an Symon bolenius 400—
D Weesmeesters van Amst: om te betalen aan weesm.rs
van Batavia - - - - - - - - - - - - - - - - " 403—
de huysvrouw van Jan storm om te bijt aand: storm " 813—
Lieuwert Adriaensen om aan sijn selfs gerestitu.t te wor." 1500—
Claas Jacobsen om gerestitueert te worden aan nicolaes
Thidoor Cooman op Mocha - - - - - - - - - - - - " 150:—
Mathijs de Clerck om voldaan te worden aan d: sebastia
dancker - - - - - - - - - - - - - - - - - - - " 110—
d: Hilmich ye Hilmichij om voldaan te worden aan
d: Gysbert Bastiaensen - - - - - - - - - - - - " 40—
d: Jan de Praet om voldaan te worden aan daniel
du bucquoij - - - - - - - - - - - - - - - - - " 208¾
d: Cwoutier Melchiorsz om voldaan te worden M.r
Adam Megandre - - - - - - - - - - - - - - - " 100—
Gacob Jansen, Patacque om gerestitueert te word
aan sich selfs - - - - - - - - - - - - - - - - " 800—

Somma — R.s 5488¾

Wij E: Gelieft mijn te accomoderen dat ick met d'eerste Jonge
Haven magh bekomen, alsdenselve heel noodich tot mijnen
particulieren dienst vaken doen heb soo V.E: die Cl: facture —
laat stellen salick contant betalen en alsoo voor dit maal mit
anders vaarrt salick eynden V.E:

Edele Ernveste Manhafte wijse voorsienige
Heer discreete heere bevele mede genade van Godt almachtich
die V.E: wil gunnen voorspoedige regeeringe ende lang
durige gesontheyt, t'saempt onse vruntlijck gebiedenis
aan mijn vrouwe ende Jonge Joss: Buijs —

Actum Amst: Dij 15 September Ao 1631 —

Copie dit Notitie van Loopman=
schappen, Comptantien, heminge Victuy
Ammunitie van oorloghe tgeene met den
eersten uyt Bat.a naar Amb gesonden
dient t Vaderlant Lyck.

46 Packen Geblocket Guinees Linne
10 d.o cust seydoeck
4 d.o Roode Carickans
2 d.o Tafferelas van Tegenampatnam.
8 d.o Patta Malayo
21 d.o Negros Chiden,
4 d.o Polongoars
5 d.o Witte Parcalyn
3 d.o Swarte Salalous
2 d.o Dragams
15 d.o swarte Baftas,
1 d.o Cassa Bengala Extraordinarij fijn.
1 d.o Tarnatanes witte
2 d.o Pistolen met figuerin van Olyphanten,
Tygers &c van 4 a 12 asta
1 d.o witte Chribats
3 d.o witte Ramboutyns
2 d.o Sarassin Gobit,
4 d.o sarassen Maleyo ende Leyd'Couchyn
3 d.o Tapi sarassen en Layo d'Couchyn
3 d.o witte Betilles a 40 asta.
3 d.o swarte Betilles a 40 asta.
3 d.o witte fyne Chaucnijs met Roode Flossen,
3 d.o Bruyne en lichte Blauwe
4 d.o witte salampouris
2 d.o Bruyne d.o
4 d.o Cayn Goulongs.
4 d.o arritchodes,
4 d.o Madapsons.
1 d.o Blauwe Poulos,
2 d.o Cust hemden
3 d.o casken swarten Lancelins.
2 Packen d.o Candekyns

3 ℔: Groff Catoen gaaren sieg. root:
2 ℔ witt gaaren,
10 ℔ — stx Patams Cantes,
300 a 400 ℔ Pampuren Chines goudraat
10 a 12 ℔ Catty Floszijde van diverssche zijde.

Cleedinge voor d' Officieren en t'guarnisoen —

50 ℔: soo gecoleurde als swaarte Effen satynen —
20 ℔: Sluyerlen van diverssche Coleuren —
150 ℔: Dubbel armosijnen, van verscheyde Coleuren
80 ℔ — Cattij gecoleurde Zijde
20 ℔: witte
20 ℔ benaem om Passament te Maaken —
15 a 20 ℔: afgesoden swarte Chauls.
20 ℔ — swarte } hoeden —
40 ℔ — graeuw's }
50 ℔ — Tanches van diverssche Coleuren
25 ℔ — damasten van d' Coleuren
1 Pack geschilderde salpicados
2 ℔: Carmosyn Rood } wolle Laecken.
1 ℔ Licht blauw . . }
1 ℔: groen . . . . }
1 ℔: greyn Root . . }
20 a 30 ℔: sagette Coussens.
200 a 250 ℔: droogh lierre } schoenen.
30 a 40 ℔: spaens lierre }
200 ℔: Hollantsche Imne Cousens
— ℔ Eenige veel spaens, droogh. en soo lierr,
40 a 50 ℔ Ruymen schrijff Pampier,
10 ℔: voorde school kinderen —
5 ℔: groot formaet tot boucken,
— ℔ Perty schaften en Int stoff
— ℔ medicamenten —
— ℔ eenigh segelgaaren en laeq
50 ℔ stx slaven Jonck volck —
24000 ℔: Pa: van 8: m spetie
36000 ℔: m Croonen en dubbelde ende Enckelde stuyvers —

Cierijs —

COUVERES —

200 a 250 " Lasten witte Rys
90 " vaaten vleys en speck.
8 " leggers spaense
4 " d° Franse — Zwynen
6 " d°: Arack
5 " vaten Hollandtsche Boter.
25 a 30 " sacken tarw
6 a 8 " Amen olÿ van olÿven, die seer van noode hebben.
1 a 2 " Camers Hollants Broot
25 a 30 " kaasen — — —

2 a 3 Bossen staal
30 a 40 " Plaaten Cooper
2 a 3 " dosyn Nurrenborger Byjlen.
10 " bos stucker Roeden.
2 " stant schroeven
2 " Oroge's
1 " Blaas Balg

Voor de Constabel en t'Quarmso

— " eenige lichte prmse stuckiens tot Corcorren —
14 a 1500 " stx Rondt Iser van 3 tot 5 ℔ waarom zeer verlegen zyn
11 a 1200 " Bas Coegls waar van het onbloot zijn —
700 " Cogels van 18 ℔
400 " D° van 15 ℔. waar van geen en hebben.
400 " D° van 12 ℔
400 " D° van 8 ℔
500 " D° van 6 ℔
4000 " ℔ salpeter voor de Cruyt molen.
— " eenige vormen tot Mutsquets Cogels.
2 a 3 " Casen fyne Hollantse Lont
— " Pfyc stoffen tot vuerwerken
150 a 200 " Fréquetten
2 a 3 " Trommel vaten met hun toe behoore,
2 " Middelbaare Clocken,
— " eenige donder bossen van Coper door myn mit gebracht voor den hoogh bootsman dat alles hooch noodich zij —
6 " vaten peck in teer
6 a 7 " Cabil touwen van 5" 6" a 7 duym die tot Jachten ende Corrocotten —
— " Pertij loopen in staande want tot dito
2 " Cabilstouwen van 10 a 11 duym tot het Nieuwe sacht
— " Pertij Seylgaaren —
5 a 6 " loot Linen —
2 " Baalen Camfas —
3 a 4 " goede vaardige timgans.
— " eenige lichte anckers tot de Corcorren —
1500 a 2000 " ℔ Roer suycker
9 a 10 " Picoel swarte suycker —
— " Pertij camel gmangh anys en Seep —

4 a 5 de Amphioen.

—" Die aengeboden sijn Porselein om te verkoopen.
—" eenige corgies Jauaense Matten.
2" Segens om voor de Corcorre te visschen.
2" Plougen daar mit viercant mit Packhuys door ons vergeeten,
—" Alle de Parrmes door mijn met gebracht te weeten die op d ambonneese manier gemaackt sijn.

Rolle der Soldaten ende officiers Quarmisoen houdende ende tot bet. settinge van Casteel Amb: ende omleggende Quartieren van Hitto Iaricqua, Ourien Paro, Oma Hono, noa, Noeselouw en Amblauw —

	Des maendelijcke Gulde	stu	Des maendelijcke Ramsoen In Comptant, Rse	stre &	Kamen Cōpn	Mutgens Aracq	Ponden vlees en Speck	Ponden Cijs
DE Hr Artus Gijsels van Iselstein Raat van India ende Gouverneur	450	"	30	"	30	"	"	"
Evert Hulff van amsterdam op. perceopman	90	1	13	"	>	"	"	"
Joan Ottens van amstedam Do en Fiscael.	80	"	13	"	>	"	"	"
salomon de waal van middelb coopma	50	"	10	"	>	"	"	"
lovys de buys D en secretaris	50	"	6	"	4	"	"	"
Pieter Christen van amsterdam onderceopman	36	"	6	"	4	"	"	"
Pieter de Goijer D en bouckhouder	40	"	6	"	4	"	"	"
Maarten Rombouts eerst assistent	25	"	4	"	"	"	"	"
Jan vander voort assistent	25	"	4	"	"	"	"	"
Mathys de meer D	20	"	4					
Octavio Macauclenn D	20	"	4					
Claas Jacobsz vand stuurd	20	"	4					
Thomas brekelmair D	20	"	4					
Hendrick bosman D	20	"	4					
Cornelis Outhoorn D en secretaris	20	"	4					
Hendrick Bruyninxh D en Nots	20	"	4					
Jan Mechant en Bottelier	20	"	4					

	Maant Gelden	S	Maant Rant	Roer constant	kamer — amr	Mutgens aracq	℔ Vlees en speck	Rijs
Gerrard Westerman Capiteyn	80		13	5				
Pauwel Doneck luytenant	60		5	4				
Walrave Riviere vendruch	42		6	4				
Jan outger van Haarlem dº	42		6	4				
Bartel schut sergant	28							80
Jan hendricksen van amsterd^m dº	28							80
Hans Jurriaensen van duerlaeck dº	22		4					
Cristoffel Russelaar Cap^n d'armes	18		4					
Jan willemse Corpor^l van d'adelborsten	24		4					
Pieter Bastiaanse veltboen dº	16		4					
Pieter Bastiaense opperbarbier	44		6					
Johannes Nicolaÿ onderdº	16		4					
Gerrit Harmansen van Emden dº	16		4					
Willem Evertsen van utrecht Corporael	22						8	40
Adrian Gerritsen vandelft dº	16						8	40
andries vander venne dº	16						8	40
Hendrick Reymiersen	14						8	40
Lucas verstraat van Gent dº	18						8	40
Hans Galland van Quercadelle	11						6	40
Maarten Pietersen Pool dº	14						6	40
Willem thimesz vt den Haeg dº	14						6	40
Jacob van Buestinge van amersfoort	10						6	40
Staets wessels van Lubeck dº	10						6	40
Jan Pietersen van Mencs dº	10						6	40
Adriaen Bouwman van warmondt dº	10						6	40
Jaques Cornú van Breda dº	10						6	40
Adriaen Jansen van Schoonhouven dº	14						6	40
Frans Hendricxz van Leyden dº	14						6	40
Jan Jansen vmck van Breda dº	10						6	40
Jan Jansen van Cortraar dº	20						6	40
abraham thymusz vander Goes dº	12						6	40
Roelant manckmackr van Ros dº	12						6	40
Lauwerens Experiens van Leyden dº	13						6	40
Dirck wachtmans van Cleenburch dº	10						6	40
Claas Selle vt Landt van Hessen dº	10						6	40
Pieter Pompe van Haarlem dº	10						6	40
Jan Brour van Roseel dº	10						6	40
Jan willemsz van warmont	10						6	40
Gillis Philipsz van walmedurdº	10						6	40
Antony davidtsz van Delft dº	10						6	40
Gabriel Remwoldt van Stractburg	10						6	40

	Maantsoldie	Maant Rantsoen	Contant	kamer wyn	Mutgens arraes	℔ Vlees en specks	℔ Rijs	
Reijnier Nicmandt Jansen d°	96					6	40	—
Claas Joppen van Outrecht d°	10					6	40	—
Jacob arertsen van Diff d°	10	"	"	"	"	6	40	—
Leendert harmanssz van Rotterdam	10	"	"	"	"	6	40	—
Mickuel Meyer van Duffeld°	10	"	"	"	"	6	40	—
Jurriaen Hummerickuys d°	10	"	"	"	"	6	40	—
Jacob Boosche van Calis d°	12	"	"	"	"	6	40	—
Melchior Thyssen van Groningen d°	10	"	"	"	"	6	40	—
Frans Acker van Haerlem d°	10	"	"	"	"	6	40	—
Harman Trohouro van Sonst sald°	12	"	"	"	"	6	40	—
Thomas Andriessen van voortensier	9	"	"	"	"	6	40	—
Jan Jansen van Leyden d°	9	"	"	"	"	6	40	—
Claas de Cuyper van Brugge d°	9	"	"	"	"	6	40	—
Pieter Cornelissen van Leyden d°	9	"	"	"	"	6	40	—
Claas Janssen van amsterdam d°	9	"	"	"	"	6	40	—
Matheo Cosmo Portuges d°	10	4	"	"	"	6	40	—
Anthonij van Kedange d°	9	13	"	"	"	6	40	—
Davidt Abba van Goa d°	9	"	"	"	"	6	40	—
Iacob Pietersz van amersfoort d°	10	"	"	"	"	6	40	—
Marcus Jan van Amsterdam d°	9	"	"	"	"	6	40	—
Andries Andriessen van Haarlem d°	10	"	"	"	"	6	40	—
Jan houten van Lubeck d°	8	"	"	"	"	6	40	—
Dirck Cornelissen van amsterdam	9	"	"	"	"	6	40	—
Gysbert Claasen van Stedum d°	9	"	"	"	"	6	40	—
Leendert Gysbrechtsen van dort d°	9	"	"	"	"	6	40	—
Arent suppeht uit den haage d°	9	"	"	"	"	6	40	—
Jan Janssen van Leuven d° van Rotter	9	"	"	"	"	6	40	—
Gelcy Jansen van Middelburg d°	9	"	"	"	"	6	40	—
Jan vesey van Gourick d°	9	"	"	"	"	6	40	—
Cortsaack Japonder d°	9	"	"	"	"	6	40	—
Frans willemsen van Swol d°	9	"	"	"	"	6	40	—
Marck lamy du Normandie d°	9	"	"	"	"	6	40	—
Touchyn dimple van alleville d°	9	"	"	"	"	6	40	—
Hans Michielsen van worms d°	9	"	"	"	"	6	40	—
Isaac Wietelingh van amersfoort	9	"	"	"	"	6	40	—
Lauwerens van Couverson d°	9	"	"	"	"	6	40	—
Franchois Loreth van Nort d°	9	"	"	"	"	6	40	—
Christiaen Gerritsen vander gouw	9	"	"	"	"	6	40	—
Douwe Jeddes van franicker d°	9	"	"	"	"	6	40	—
Joris willemsz van soetermeer d°	9	"	"	"	"	6	40	—

	Maant Solde Gulden	st	Maant Rantsoen Contant Rd	st	Kamen Goyn	Mutsiers Aracq	℔ vlas en speck Rijss.
Jasper Jaspersz van Zuylandt Sold	9						6 40
Thys vos van Temmeren d°	9						6 40
Hans hartroyck van Machden d°	9						6 40
Maarten Jansen van Tommen d°	8						6 40
Philps hemen van Weynen d°	9						6 40
Jan Jochums van Middelburgh d°	9						6 40
Hans Kitsmer van Oostenrijck d°	9						6 40
Michiel sipel van Weenen d°	9						6 40
Claude Bernart van Vttrecht d°	9						6 40
Vaal Jacker van Donay d°	9						6 40
Jan Tyte van Rouaan d°	9						6 40
Joamest'iel van Smmerna d°	9						6 40
Henrick Geerwyns van Amsterd d°	9						6 40
Hans Hevy van Gosselaar d°	9						6 40
Juriaen Rotter van Nieumarck d°	9						6 40
Simon Slesiger van Hasevelt d°	9						6 40
Michiel sassen van Magenb d°	9						6 40
Bartel Fistel van Helbron d°	9						6 40
Claas Bartels van Tangebrouent d°	9						6 40
Hendrick Janssen van Breemen d°	9						6 40
Hans beckenaar van Ausburg d°	9						6 40
Jacob Hens van Clooster hartse d°	9						6 40
Goost Gabrielsz van Antwerp d°	9						6 40
Mathis beyns van Praagh d°	9						6 40
Nicolaas Knoor van Cruytsnacht	9						6 40
hans Smmer van Berckesel d°	9						6 40
Smon Seckhoudt pLeminingen d°	9						6 40
Tyger Christiaens van Pomcoopen d°	9						6 40
Evert Stevensz van Haarlem d°	9						6 40
harman Jansen van Breemen d°	9						6 40
Maarten adelaar van staalsondt	9						6 40
hans Weyjmer van holsteyn d°	9						6 40
hans keursenaar van hamb d°	9						6 40
hans Leur van wisseveld d°	9						6 40
Juriaan valck vt Meeren d°	9						6 40
hans Reynebout van noorenb d°	9						6 40
Frederick Engelsteyn van Louenburg	9						6 40
hans Lademaker van Kiel d°	9						6 40
Jan Tolis van Gunlick d°	9						6 40
Loüis d bogiers van Tours d°	9						6 40
Obadija Edwaerts van Leydn d°	9						6 40
Jeriaenias hensel van Breslo d°	9						6 40
Paulus Burckie van Robilden d°	9						6 40

	Maant Soldie		Maant Ron ssoen Contant			Kamer Coyn	Mútsgen Araaq	Ponden Vleesenspeck	Ponden Rys.
Symon Reylmgh van anhoet — soldaet	Gul. 9	st	R.°	stc 8				6	40
Abraham heyns van wormsd°	9							6	40
lodewijck. Alle van Heydelberch	9							6	40
Jan maartens van Gromnagen d°	9							6	40
Christoffel margraef van ossenb.	9							6	40
Joris verre van alckmaar d°	9							6	40
Damel Cappers vt den Haagh d°	9							6	40
harman adriaensen van soetermeer	9							6	40
Juriaen Burger van Bernstadt	9							6	40
hendrick Jansen van staden d°	8							6	40
Jan Jacobsen van Bleyswyck d°	9							6	40
Gerrit Jansen Besem van delfsd°	8							6	40
Jacob struys van Ceulen	9							6	40
Elbert Jansen van haarlem d°	8							6	40
Juriaan Schmckeler vanwyck	9							6	40
Alexander Ritser van rieckzad°	9							6	40
Isaack andriessen van haarlem d°	9							6	40
Velden diel van franckfoort d°	9							6	40
Willem Jansen van delburgh d°	9							6	40
henrdrick knoock van hannover	9							6	40
Willem Claasen van delft d°	9							6	40
hans olvits van franckendaal	9							6	40
Jan Gerritsen van delft	9							6	40
Jacob Gerritsen vereist soldt	9							6	40
Steven harmansen van wyck	9							6	40
Jacob Arentsen den appel	9							6	40
Jasper willemsen van yselsteyn	9							6	40
Arent Gerritsen van appeld	9							6	40
Charel de Bruyn van kilkoorn	9							6	40
Barent direksen van Campen	9							6	40
Willem van weerden	9							6	40
Joris webber van schotlandt	9							6	40
Roeloff Jelwelten van sonsbeec	9							6	40
Adriaen wegers d°	9							6	40
Abraham Pauwels van sandoor	9							6	40
Boñ Caspersz van dtmarts	9							6	40
Teunis Pietersz Tamboer	9							6	40
Abraham Symonsz d°	9							6	40
Lodewijck Schomberch constab.	32		6			40	8	—	
Maarten arentsen van Rotterd: bosschieter	12						8	40	
Ryck Jansen van Hoorn d°	12						8	40	
Willem Cornelissen d°	12						8	40	

	Maant soldij	Des Maans Ransoen	Kamer Ceyn.	Muitgens Aracq	Penden Vlas en spec	Penden Rys
	Gul. st	P.	st.			
Adriaan Fredericksen Boss:	15				8	40
Hendrick Hansz van harlingen	11				8	40
Jacob Franez van venlo d°	11	10			8	40
Jan Jansen van Rostock d°	12				8	40
Vrbanus spremaman d°	12				8	40
Roeloft albert van Enekhuysen d°	12				8	40
Intje Tipkens van harlingen d°	11				8	40
Timerluijden						
Pieter Cornelisz Me Timman	54	6		40		
Mahu de Back onder timmerma	30	4		30	8	40
Pieter Jacobsz d°	40			30	8	40
Sybrant Maertens d°	10			30	8	40
Jan Gerritsen van amsterd d°	10			30	8	40
Jan huyden van hoorn d°	33			30	8	40
Jan Pietersen van Blockdyck d°	22			30	8	40
Crijn Frans van de Goude d°	24			30	8	40
Christiaan willemsz d°	30			30	8	40
Jacob Macours van Middelb.	18			30	8	40
Jacob Jansen van ditmaers d°	15			30	8	40
Jan Semmensen d°	24			30	8	40
Jacob Willemsen d°	6			30	8	40
Jan Gerrit alis Jan met de kuyt	20			30	8	40
Inde Smits te Coecken						
Carsten andriesz M. smith	20	4				
Jan de Groot van Corcmen d° smits	18			30	8	40
Jacob Philips van Enessy d°	14			30	8	40
Dirck Teunisen hasse Jager d°	12			30	8	40
Hans Barentsen van Hamb. d°	9			30	8	40
Verscheyde Bedienincge						
Cornelis heyndricksz Timmerma	30	4				
Henrick vogel stadts boode	30	2		30		do
Pieter Moyses Lyfschut	12	4				
David Byl van Termonde sieckentr	24					
Gillis Gillissen Marmoder slave	20			30		40
Jan de Crous Japonder provoost	20	8				
Reymer Jansen lademaker	24					
Jan Jansen van haarl drayer	18	2		30		40
Jan adolfsen Cuyper	16	4		30	8	40
Jakan Lauweren steenbacker	12			30	8	40
Pieter Lucas Metselaar	18			30	8	40
Jan Lare Coster	10	4				

	Maant Salaris	Maants Ransoen Contant	Kamer Cleyn Mutsgens Araca Condeu Reesenspe Londen Ryf.
Hans Michel hems stalknecht	Gul ſt 9 " "	Rx ſt 2 " "	" 30 " 8 " 40
Claas Jansen Lamboer der buresry	" 10 " 40 "	" " "	" " " "
Pieter van Coulqvelvaert Jonge	" 6 " "	2 " "	" " " "
Jan Coñmans dº	" 8 " "	" " "	" " " "
Johannes arnoutsen dº	" 8 " "	" " "	" " " "
hans fredrick Pithaan dº	" 8 " "	" " "	" " " "
Pieter Jansen Barburs Jongen	5 " "	" " "	" 6 " 4 "
Predicanten voorlesers ende Schoolmeesters			
Jan de Praat Predicant	" 84 "	13 " "	7 " " " "
Wouter Melchior dº	" 90 " "	13 " "	7 " " " "
Hellemisius Hellemisius dº	" 90 " "	13 " "	7 " " " "
Hendrick Pontkaes schoolmr ende voor leser	" 50 " "	6 " "	4 " " " "
Jacobus Cruysius voor Leser	" 20 " "	4 " "	" " " "
Joris Hasparts schoolmr op Baqual	15 " "	" " "	" " " "
Willem willemsen dº op Ema	" 10 " "	4 " "	" " " "
Swarte Coppen			
Jan Pays secretaris van Camer	" 22 " 19 "		
Dommgo vas Procureur	" 36 " "		
Jan de Costa besaer wachter	" 20 " 8 "		
Thomas d'Jas m Lantse Boode	" 25 " 10 "		
fransisco nd Lander Coster	" 12 " 15 "		
Dommgo d Lima op suender der Coor	15 " 6 "		
Codja Mama Buffel ende koewach	15 " 6 "		
anthonie Mardonado dº	" 7 " 13 "		
ventura Morea dº	" 5 " 2 "		
Bastiaan d almeda Cock	" 7 " 13		
Dommgo Sodra houtsaqer	" 12 " 15 "		
Papona Ostaqer	" " "		4 " "
Pedro Caster Jonqen	" " "		2 "
Antonio Jonqen quitasol drager	" " "		2 "
Abraham dº	" " "		2
Isaac dº	" " "		1
salamma Bouton dº	" " "		1
fransisco de fiscaals dienaer	" " "		3
Andrea Bengala dº	" " "		3
Joan sento dº	" " "		3
Bastian Mirando ospasser	" " "		2 "

	Maant Soldie	Maant Ransoen	Kamen	Coeyn	Mutsen	Aracq	Ponden vleys, spec	Ponden Rijs
T Guarnisoen op Orien,	Gul	st	R°	st				
Crouter Segoyen onder Coopman	36	6	4					
adriaen Dircksz ast	20	4						
Henrdrick Hendrickz Corporael	17						8	40
Jan Pauwelsen Adelborst	12						6	40
Albert Pietersen van Naseyck	12						6	40
Pieter Adriaensen kip	14						6	40
Andries Demster van utreckt	10						6	40
Pieter Dircksz van Delfft	15						6	40
Dirck Dirricxz van Amsterdam	9						6	40
T Guarnisoen op de Passe.								
Gillis Deuenies Sergandt	34	4						
Jan Jansen van Framickerbos	14	4						
Harman Ottens van haarlem	16						6	40
segge van Geveren Sold^r								
Pieter Michiels. van harlen Sol^t	11						6	40
Dirck thomasen van D°. sol^t	9						6	40
Hans kmipel van Norenb.	9						6	40
Gregorius Claassen van Semm.	9						6	40
T Guarnisoen op Oma.								
Roger Jansen van Cortrick sergant	20						8	0
Isaack Simme Schoolm^r	24	6			40			
Hans Reynderts. abelb	15						6	40
Hans smit van Bougenhout	15						6	40
Cornelis van hout van amst^o	11						6	40
T Guarnisoen op Honomo								
Dedeloff Stroeff Sergandt	20						8	0
David vanden Brouck adelb	12						6	40
Hendrick Meyer van hamburg	13						6	40
Claas fransen van Dort	12						6	40
Joseph Carera portugeesade	15	6					6	40

	Maant solde Gul st	Maantl. Rantsoen Comfort R° st	Lammen Zuyn.	Muttgens Aracq	Londen relas. spec	Londen Ryn
Garnisoen op Nosselaur						
Pieter Luyts sergant	20					80
Blasius Gerlach schoolm^r	15	4				
Gidion Gidions van der Gouw	13					6 40
Jacob adriaensen van Sneek	10					6 40
Garnisoen op amblau						
willem willemsen Delborst	13					6 40
Otten Reehout van amersfoort	16					6 40
Marten houdaen van sluys	9					6 40
Op t Jacht Amboyna						
Pieter albertsen hooq bootsman	30					
Jan Jansen van harlmozen qua	12					
Jan Cornelis seylmaker	15					
Claas Schrader constabelsmaet	14					
Theunis hendricxz Boss	12					
Abraham hendricxz d°	12					
Gerrit Salicx Schiemans ma	16					
Jan Jansen Purmer Bos	12					
Cornelis Pieters van Leckerkerck	10					
Hendrick Hendricxs bootsm	9					
Jan Jansen van oudenaarde d°	9					
Gerrit de haas van sant en d°	8					
albert kunbertsen d	8					
Thomas Pietersen d°	7					
willem barentsen d°	6					
op t Jacht Rossenive						
Pieter Roelantsz quartierm^r	13					
Cornelis Joris van Gous d°	8					
Leendert Joris boss	12					
Jan Jansen bootsman	9					
Jan dircxs van voorschooten	9					
Marten Isaacxz d°	7					
Isaac Jansen van amsterd	5					
dirck Cornelissen van seuenhoues	5					
op de groote tingang						
Adriaen Idemans quartm^r	13					
Jan michielsen boss^r	12					
adriaen hendricxz bootsm	11					
heyse volckers d°	9					
Claas fredricxz van vryburgh	7					

Swarte Cossen	Maantl: Pol die Gul	stx	Maantl: Ransoen: Re Contant		Kamuen Cuyn.	Muitgelt Araeq	Pondm vlas spec	Ponden Rys
Anthonie dias houtsaeger	"	"	"	"	"	30	6	40
Anthonio Fonseñco d°	"	"	"	"	"	30	6	40
Pedro van Pallicatte d°	"	"	"	"	"	30	6	40
Herman van Bouton d°	"	"	"	"	"	30	6	40
Catharina van Maccaser	"	"	"	"	"	30	6	40
Manuel van s^t Thome d°	"	"	"	"	"	30	6	40
Joan Fransisco d°	"	"	"	"	"	30	6	40
Joucan Chmeus d°	"	"	"	"	"	30	6	40
Salamma van Maccassar op passer	"	"	2	"	"	30	6	40

School Meesters leggen Inde Enlanden

Hendrick Luevens schoolm^r dã 3 huy	"	3 13
Jan Cayado d°: op amb	"	5 2
Domingo paterad° op alangh	"	20 0
Phillyps Rodrigo d°= op Ema	"	15 6
Constantino Martino d°. op Oma	"	15 6
Thomas Rodrigo d° op Oulat	"	11 10
Lourens Teeuwoch d° op Soyen	"	22 19
Cosmo d anyano d° op honomoa	"	15 6
Salvadoor Merella op amb	"	15 6
Nicolaes Mmchaarc d° op kielang	"	3 13
Joordaan Lopes d° op Naco	"	3
Pedro vaar d° op hattalao	"	3 13
Pedro sou Peroneo d° op soilly	"	3 13
Carel Smauw d° op Boy	"	10 4
Andreo Theÿ d° op d^e Passe	"	3 13
Joan Tambessÿ d° op aboore	"	3 13
Gonsalvo Leuw d°. op hattouwa	"	3 13
Matheus Pattÿ d° op Nouselaut	"	3 13
Pedro Touserecko d° op Goan	"	3 10
Joan Smta Varella. op Iuleboñ	"	10 4.

d'Guarnisoen op Hietto

Thymon Laendertsen Coppel Coopmã	30	"	13	"	3		
Abraham vollen. Houen vaand^r	42	"	6	"	4		
Pieter Naming ondercoopman	36	"	6	"	4		
Abraham vander Plasse Assist	"	20	"	4			
Nicolaas Mirou d° van yselsteyn	"	20	"	4			
Anthonie d Jas Barbier	1	3	17	"	2	"	40
Abraham Jansen van wtrecht adelb	"	16	"	"	"	6	40
Jan Hendricxsen Speex d°	"	10	"	"	"	6	40

	Maant Soldie		Maandt. Ransoen Contant		Kamen Coyn	Mutgens Aracq	Ponden slas: spec	Ponden Rys:
Pieter Haij van bommel adelb	12	"	"	"	"	"	6	40
Gerrit Jansen Burg Gaeff d°	10	"	"	"	"	"	6	40
Pieter Bouton van Rouan d°	12	"	"	"	"	"	6	40
Nicolaas de walon d°	10	"	"	"	"	"	6	40
Jasper Leendertsz van Lastert Corpo	13	"	"	"	"	"	6	40
Laurens van Neck. Sold^{t}	12	15	"	"	"	"	6	40
Pieter du Peyn van Bordenacx d°	9	"	"	"	"	"	6	40
Robber Touwij van valour d°	9	"	"	"	"	"	6	40
Theunys Jansen van Beverwijck d°	14	"	"	"	"	"	6	40
Hendrick Jansen van amsterd°	9	"	"	"	"	"	6	40
Pieter Jansen van Leyden d°	8	"	"	"	"	"	6	40
Lourens Lauwerens van Masst^{ric}	9	"	"	"	"	"	6	40
Jan Gerritsen van haarlem d°	9	"	"	"	"	"	6	40
Harman Jurriaansen van oldinb^{g}	9	"	"	"	"	"	6	40
Jardmandien Stalman van Cleef	9	"	"	"	"	"	6	40
Jacob Friesbeeq van Crumpen d°	9	"	"	"	"	"	6	40
Gerrit Henricols Groen rijs d°	8	"	"	"	"	"	6	40
Martijn Cool d° de tamboer	9	"	"	"	"	"	6	40
Jacob Hendricxs uyt den haghe Son	4	"	1	"	"	"	6	40
ventura Morea mard: opasser d°	3	"	13	"				
Oranje d°	10	"	4	"				
Joan Bengale d°	10	"	4	"				
Manuel Crous d°	5	"	2	"				
Joan Pornore Slaeff	"	"	1	"	4			
aren d°	"	"	1	"	4			
Jan smoula d°	"	"	1	"	4			
Sommoo d°	"	"	1	"	4			
Michiel Caster d°	"	"	1	"	4			

Int Guarnisoen ofte Fariecque

Jan de Meyer van amst Coopm	46	"	13	"	3			
Jan de Corbi hem Luytenant	50	"	9	"	4			
Daniel de Larve ass^{t}	20	"	4	"	—			
Baltazar van Doreck ass^{t}	20	"	4	"				
Frederick Borsloo Jeuren Corp^{l}	16	"	"	"	"	"	8	40
Lubert Den adelb	13	"	"	"	"	"	8	40
Pieter Crijnen Sold^{r}	11	"	"	"	"	"	6	40
Huybert raskin van Imburg	13	"	"	"	"	"	6	40
Willem Locq van Lomen	11	"	"	"	"	"	6	40
Jacob pietersen van amersfoort	10	"	"	"	"	"	6	40
Flores vmeersen van dort	9	"	"	"	"	"	6	40
Willem Harmansen d°	9	"	"	"	"	"	6	40

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

	Maant Sold. Gul	st	Maantl Ransoen Contant R°	st	Samen voyn	Mutsgien	Araca	Pondon vlas. spat	Ponden Rys.
Willem Dircxsz van vasten ou	9	"	"	"	"	"	"	6	40
Jan albertsen van haarlem	9	"	"	"	"	"	"	6	40
Jan Jansen Quant van Ooltgenplaet	9	"	"	"	"	"	"	6	40
Pieter Pon van Compangie d°	9	"	"	"	"	"	"	6	40
Paulus Cornelissen van antwerpen	9	"	"	"	"	"	"	6	40
Jacob willemsen vander Gou	9	"	"	"	"	"	"	6	40
Daniel Pietersen van utrecht	9	"	"	"	"	"	"	6	40
Symon asdriessen van Bree	9	"	"	"	"	"	"	6	40
Hans Adams Holdorst van Egger	9	"	"	"	"	"	"	6	40
Wouter heyndrixsen van amsterd	5	"	1	"	"	"	"	6	40
Dommgo mendos Slaaf	"	"	1	4	"	"	"		
Jan Mallabaer d°	"	"	1	4					
Pedro Paramo d°	"	"	1	4					

Getal der Blanck coppen. Namentlyck

1 Gouverneur.
1 Oppercoopman.
1 Fiscaal.
3 Cooplupden.
5 als 1 secretaris 1 Bouckhouwer en 3 onder cooplupden
15 assistenten tot verscheyde bedieninge.
1 Capiteyn.
2 Luytenants
3 Vaandragers
4 Barbiers als een opper en 3 onder barbiers
10 als 5 Serganten 2 Corporaels vande adelborsten en 1 Capt. des armes,
8 Corporaals van soldaten.
202 als 5 adelborsten 15 2 soldaten
3 als 2 tamboers 1 portier
12 als 1 Constabel 11 bosschieters,
14 als 1 Mr en 13 timmerlupden,
5 als 1 Mr en 4 smits
23 als 1 hoochbootsman en 26 soo quartm bosschuters ende Bootsgesellen.
14 diverse bedieninge
5 Jongens
9 als 3 predicanten 1 voorsanger 1 voorleser en 4 schoolm

Som 347 Blanck Coppen

Swarte Cossen Namentlyk

20. Schoolmeesters Naturale
16. Mardicquers van verscheyde Bedieninge
26. Swarte hout sagers en andere die Rantsoen gelicten

8a: 62 Swarte Cossen

Oerto.

Notitie van d'Ammomtie Tegenwoor dich aen Castel Amboyna Zynde

Op de oest Punt

1 Metale stuck wegen	℔ 3>00	Schiet	10 ℔ Iser
1 D° van	" 3>14	"	10 " —
1 D° van	" 3400	"	12 " —
1 D° van	" 2160	"	5 " —
1 D°: van	" 3>60	"	12 " —
1 D°: van Iser	" 3000	"	8 " —
1 D° van			

Sunt Punct

1 Metale stuck wegen	℔ 1695	schiet:	15 ℔ Iser.
1 D° van	" 1400	"	6 " —
1 D° Iser van	" 3000	"	12 " —
1 D° van	" 3>50	"	12 " —
1 D°: van	" 3>50	"	12 " —
1 D°: van	" 2130	"	5 " —
1 D° van			

OOst Punt

1 Metale stuck wegen	℔ 5028	schiet	18 ℔ Iser.
1 D° van	" 1>65	"	15 " —
1 D°: Iser van	" 3>40	"	12 " —
1 D° van	" 3590	"	12 " —
1 D° van	" 3500	"	8 " —
1 D°: van	" 2650	"	12 " —
1 D°: van			

Noort Punct,

1 Metale stuck wegen	℔ 3>00	schiet	10 ℔ Iser.
1 D°: van	" 1930	"	5 " —
1 D° van Iser v	" 4520	"	10 " —
1 D°: van	" 3>60	"	12 " —
1 D°: van	" 3000	"	8 " —
1 D°: van	" 2190	"	5 " —
1 D°: van			

Op de 4 Puncten 500 Metaale
als yserestucken 24 stucx

Sot Corrocorren als ander vaartuch.
Namentlyck

1 Metale schroefstuck wege	1>96	schiet	24 ℔ Iser
1 D° van	1345	"	18 " —
1 D°: van	492	"	6 " —
1 D°: van	460	"	6 " —
1 D°: van	460	"	6 " —
1 D°: van	350	"	6 " —

Prmee Stucken T'weeten

1	weegende	845: schiet	6 Iser —
1	d°	823	6 —
1	d°	311	3 —
2	d° - Iser van	292	3 —
1	d°	290	3 —
1	d°	240	3 —

Drij Metaale Maccassersche Cootelmoen —

1	weegende	600 Schiet	3 —
2	d°: Iser van	300	1 3/4 —

Vyff Metaale valkoens schieten 8 d°: Iser hier toe 5 Camers Nâ: dat ein vañ 5 maar 4 d° yserschiet

Cruyt Ende scharp te weten

Cogels van		24: stx	200: —
d° van		10: —	100: —
d° van		12	400: —
d° van		8	340: —
d° van		6	100: —
d° van		5: —	1200: —
d° van		4: —	150: —
d° van		3: —	" —

60 Granaten ẽn Vuerwercker —
63 Vaaten Cruyt soo quaat als goet
10 Bassen schietende door malcanderen 1/2 d° Iser.
hier toe Zyn 12 Camers, —

Op t' Jaacht Amboyna.

2	Metale valckoens Schieten̄ Der	5 d° yser.
2	d° Gsere schieten. Der	5 d° —
2	d°: d°	3 d° —
2	Isere gotelinge. schieten yder	3 d° —
2	Cleene ysere Bassen schieten yder	1 d° —
2	Steenstucken	—

Op t' Jaacht Cassemive —

1	Metalen Prmse stuck wegen	d°.
	schiet	4 d° yser —
2	Metalle Bassen schieten Der	1/2 d° yser —

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Edele Ernt veste Wel Wyse Voorsiemige seer
Gestrenge Heere,

Mijn Heere op 18 7bre hebbin wy onse
brieven aan VE gesloten, ende deselve L. een Burgers
Joncq van Banda naar Bouton gesonden, om VE vandaar
L. t Jacht Mocha te handucht te worden. welcke Joncq
alsoo met bouen bouto konde geraaken genoodsaeckt waar
beneden om te loopen. m voegen dat sij de selve ontrent den
Noo: houck doort hart weer haar roer gebroocken Synde
op een Reeuff verlooren hebbin, waar van ons op 6 octob:
des avonts rapoort gedaan Sij, dat s. Patacque met syn
bij hebbint gesel schap op Louboe mette Corrocorre vanden
Quimlaba Seliattak gearriveert was die by geval met een
champan en Corricor daar ontrent was, sonder dat mochten
sy altsamen nide kaars gevloogen hebben, alsoo opt selve
Eylandt veel Maccassars en Malayers ont houden —

Ons Jacht Amboyna is Tegenwoordich noch niet Claar omde
bisenkom te doen, met Tegenstaande dat ick daar van dach tot
dach D. donelyck by sij, Ons champan daar ons L. Manequement
van dit Jacht op verlaaten hadden. is aanden houck van alang
verongelucht soo dat ons moeten dienen van an Joneq van
banttam die door VE was vergunt was op Biemma te mogen
handelen Corlcke Joncque van mermingo geweest Sij op huitto
te arriveeren doch door d'onse op de Passe gebracht welcken anachoda
Synde genaempt Amachoda Meire bevoocht hebbin onse —
brieven aande wacht houden Jachten mde straat bouton te be-
handigen onder Beloften dat hem daar comende 30 L. zullen
vereert worden, Ende soot gevies dat de Jachten niet en konde.
Vinden hierft hij aan genomen. Soo hem Godt daar toe weer
en wmt verleent D. de selve aan VE op Batavia te behandig
mits Conditie dat vij hem eijn vrij Borger sigh verstaande op
de Navegatie Zoude met geven waar toe een Abraham
Vrij borger bevocht hebbin, over sulex VE: gerecommandeert
hebbé gem: Amachoda naar Meruti te Contenteeren —
alsoo Syne Mermingo gewerst sij van Huitto daar Buruma
ofte Baliban te vertrecken en vandaar wederom harrewaerts

te karen. Alsoo hÿ mit hun Comen Seer sober versun en
gantsgeen proffyt gedaan haft —

Wat aan gaat den Stant van Loesoe is in goeden doen, als
onse Coopluyden daar quamen waren soo groten blyschap
onder de groote en Cleene, dat het voorder onsen aen verwonderen
waar te zien, Den Quimelasa Lousoe was niet saraffie op
Manipo soodatter eygentlz geen voordes bitsiarnige gevallen
is doch hebben D'Orangh belooft dat sÿ Eerst daags dant Caste
Gevilde koomen om ons te Gerieffe kommen ende thoonen dat zy
den vrede mit gantscher harten mienen en haar als trouwe
Bontgenooten zullen quiten dat den tyt sal leeren onder
en tuschen sullen haar oertronwen gelucken alle valsche
mooten bihoort te doen daar waar diverssche Maliyen
die de Passer en Commarsie frequenteerden daar d'onse met
Reden Jets tegens hadden, waarop gem: Orangh antwoor
dat haar door ons absentie met de Maliyers en Maccasaren
hadden mogten bihelpen doch niet van meninge waaren
die selve naardesen te admitteren en sÿ ons dien aangaande
in alles Contentement zullen doen —.

E: gelieve ons soo Ras alst mogelyck sÿ van alle sortering
kleeden te versien als ook van Rys en Porselÿn waar met
de nagelen, en quantitÿt Contant zullen mienen Naar
gissinge meenen wÿ dat ongevaar 3 a 400 Bhaar zullen
ontfangen die binnen 6 weecken op sommige Plaatsen
sullen gelevert worden —.

Die vande Eylanden Nassolant hebben op ons versocht
aant Casteel te mogen Comparceren, zulex haar toe
gestaan hebbe en met groot Contentement wederom te
Rugge gekeert zyn, die van oma en Vlassers hebbe ick
ook ontboden om te hooren wat haar miscontentement
zÿ, hadde garne gesien dat die van Nossclout tot haar comst
gewacht hadden die beleefdelz versochten dat ick haar wilde
Licentieren te vertrecken, als haar vandoen hadden —
souden altyt tot onsen dienst weesen ende hadden d'ander
yets quaets gebrouwen, dat mochten zy verantwoorden
haar Landt was Suyver, zy wolden ook zuyver blyven
en met dandere geen gemeenschap hebben soo gistere

Bekomen schryvens vanden Jarg: mde Eylanden oma
ende Vlaessers die ons adviseren dat gem: stangl: beloft
hadden binnen d'a 10 dagen aant Cast: Zoude wesen, doch
dat de moren zaer Arbeyden zulex te beletten en haar wys
maactin, dat ick haar altsamen wilde vast setten, soo
dat myn mirckers siet dat anige haarer Contuntie begint
te storingen, soo zal doen wel dienstich zijn dat wy mode-
ratie gebruycken, en voor als noch, een verquert Mombacus
aantrecken, noodich zal wesen, dat wy ons vande moren
ont lasten. —— De gevluchten houden haar in voorigen
stant doen ick vastelyck geloof niet wederom sullen comen.

Den 22 Desem: becomen P: an Burgers Jongq vt banda
vand'H: Raamburgh schryvens vandato 14 d° waar
in zyne advisert, dat hy de Fluyt Edam op 16 d°: naar
Batavia afgesonden hadde Zonder anders, dan dat hy seer
naar onse advisen was verlangende wat belangt de suete
waar ons gerapporteert van gem: Burgers. dat opt hoogste
was, en seer bigonde af te neemen, Zulex God gaft te
mogen Continueren, dese vryluyden hebben haar Jonq
op Vlassar aen houck van honomoa. verlooren
soo dat het nu een verlede Mouson, seer ouerden burger
in Banda gegaan heft ——

Wy hebben gelast voortaan Continuel een Predicant mde Elan
Zal versin, dat zijmalcander om de twee maande offe seswecken
mogen vervangen, het hoofd hangt daar al de Jongeluyden
meer naar t moorsdom als onse Religie door d'groote Libertyt
diet moorsdom in haar regart toe laat ouersulex sij verlangt
altsamen moors souden worden soo door d Predicanten met meer
geyevert en words als tot nochtoe gedaan zij, tis nu meer dan
36 Maanden dat daar geen Predicatin geweest zijn als een ter
loops met d° Danckers, wat vruchten dat op soo een sprongh
gedaan zijn kan VE genoechsaem afmarten, wy sullen voor
taan sorgh dragen dat daer Continuel Predicantin zyn op
hoop door dien middel iets goets te verrichten wy hebben hui
aant Cast: en in eenige Negerys mgevoert dat des avonts
naar somen Ondergangh als de Luyden meest thuys zyn mde
Peercken een gebedt gevoert gedaan, alwaar veel Luyden ——

Comparceren ẽn tot slaven in Cluys Zulex wij voortaan op alle
Plaatsen, daar schoolwt Zyn Zullen mevoeren en æn gernige
Pene op t' Verzuym Stellen, mits dat de depositie des selfs aan
Oranje sal staan, waarin zijn marder Contentement Zulks
Neemen, als wel voordesen hebben gedaan alsoodesel ve —
Tot voordeel vande meesters gewerest sijn diverse dochter
begmnen wij ook ter schoolen te krijgen ——

Onsen Secretaris Louysis op den 4 deser mden Haren geniet
ẽn des anderen daags staatelyck mde Lerck begraven desen
Jongman hierst in een zeer sobere staat gelegen waar inwy
altsamen verdriet gehadt hebben ẽn qualyck yets alsoo
tselve buyten onse vocatie is voor hem hebben weeten te —
applicceren, ouersulex noch macts versoucken dat metaen
Persoon hemdese verstaende mogen versien worden, gemer
wy veel van verscheydenen diergelycke swaarichden gesien
hebben, en zeer veel van onse orangbaros ouerleden zyn
voor voleckers accedenten naar alle apparentie Remedie.
gevonden Louzewoorden ——

Int openen van sommige Packen hebben wij groote disseren
gevonden Namentlz in den cas N°. 9 im aprijl geoopent —
3 goude pette te cort bevonden 11 d°. m een pack 8te d een
dogerie 18 Maij daar aan in een pack N°. 23 een stuck guines
linne Vel° Jumj daar aan volgende in een Pack 8te d'agt
Chelis vande Cust voleke packen, met s'. hulst Jonghst
wt Batavia gekomen syn ẽn 2nde packen door ons met —
brouwers haven gebracht te cort bevonden op 7 octob nit
Pack N°. L: 34 dongouris ẽn nit pack N°. 29. gdragams
Patane die wij volgens den im Coop. weerom afgeschreven.
hebbe als ock 1019: 18: 5 waar voor ons Campstoir
mde ongelden wegens d'gesonde goederen d'. Brouwers.
haven te veel belast was tis bremst dat men in sulke -
dingen zoo los gaat daar wy vertrouwen dat mt corman
in Oersen sal Sebat belanght het macquement mde —
Packen behoort men de Coopluyden op haar Reckeninge
te setten door welcken middel Zy beter op haar packasie
Zullen letten, maar in cas men niet sal dat te groote meesters

Zyn om op alles Regard te nemen oursulcx
vrt omgen op haar Haven en haare dienaars laatenaan
koomin, Int vaderlandt hebbe d' Hr. Meesters tot verscheyde
maalen over dergelz hooren klagen waar over haar E:
groot miscontentement hadden, sonders anders sulles vt
E Erntveste Manhafte voel wyse voor
sienige Gestrenge heer bevelen mde gentde van God
almachtich die vt verleene langurige Gesontheyt
en voorspoedige Regeeringe Actum Amb: Hoy
9 Octobr Anno 1631 —

E. Erntveste Manhafte voelzwynse voor:
sienige gestrenge Heere —

Syn E Missive m dato 14 Novembr P: t' Jacht de Seljede
van dato 6 Maert met de vloot van h: Commandeur Heraenant
als ook van 26 Novembr met de schepe Bommel, Noortwyck
Cwarmont en Coechyn zyn ons ter behoorlycker tyt geworden waar
vt mt lange ende Breede. gesien zyne E: intensie en goede ordre
die wy sobveel mogelyck gevorst is gevolcht hebbin en noch
volgen sullen. Op syn E. Missive van dato veertien Novemb.
vaktwerymich te antvoorden door oorsaacke den mhour mast
getendeert hirtoe tot een advys die van 26 Novembr sullen
P: desen tyn deelen bantvoorden en de rest alhoe vrit aan
aan geen materie en zou gebrecken op zyn Beloop laten om
Redenen ons daar toe Movrende en willen syn E: by desen
vriendelyck gebieden hebbin, alle misnoegen m ons regart
aan an syde te stellen alsoock verclaar by den Eet waar
mit ick aande Comp: verplicht bin dat ick niet anders en-
trachte als de Comp: eroom en trouw te dienen en soo yetwes
in myne voorgaande Missive geschreven hebbe dat sulcx
niet geschiet en is om myn voorsaten te Eslammeren.

Maar allereerst ons syn E: als een Rechtmatich Gouv: schuldich is aanteroysen hoe ick den staat alhier gevonden hebbe, op dat syn E: daar voorsiende soo verr kennisse mocht hebbe als wij, verden mijne goede intentie anders geduyt daar in moet ick patientie Neemen, —

Wij hebben met leetwesen verstaan t'geene zijn E: Advisert wegens de verroerde Nagelen in Macassar door den Dirsen Generaal Crape ende dehrgelsche gegaideert zyne Aligatie den aangaande. met lange en Breede aangeroert syn gevoechtige en Bondige Redenen beraachticht maar wat ist en wat salt langer worden, naar alle Apparentie sijn wij staande Saysoen, met Pieter verwachtende tin waare door Zijn E: voor geslagen middel daar in versien voort den volgende zyn E: Advacht geluft te verzin, Soo bij voorgaan Resolutie geparsutar voort dat ons de Zilve macht soo tydelijck toe geschiekt voort alst mogelyck is, want voor ons tin zij Int drooge Mouson, hier in Amb: mitte verrichten is, en ter Contrarie onse saacke Zeer licht tot schaade nide schande Soude tot vallen, —

Jan Ottens heeft sigh de novo verbonden volgens zyn E: gegeve, Ordre in qualiteyt als Raadt vanden Gouverneur en opperkoop man opt Comptoir van Louboe a 120 fl: p: Maant wij vertrou dat syne Gagie wel verdienen Zal en ter geligender tyt in meerder qualiteyt Zal Comin gebruyck worden, —

Wij verhoopen, dat syn E: ons sal gelieven te Excuseeren wegens de Terugkomste vande Boyer naar Banda ten tyde van E: Hr: Gouv: Luijcas en om mitte manqueren aan ons de voir hebben volgens t versouck van E: Heer Gouv: Raemburgh soo haast weer om wt Bouton gecomen was dat lijck naar Banda gesonden soo dat wij midlerin zyne E: ordre niet in hebben Comin volgen soo ick verstaen souw gem: Boyer door den E: H Gouv: Raemb naar kay Aroú gesonden worden, Godt Geeft daar yetts goets — verricht mach worden, —

Wat aangaat de gedane timmeragie Banda Jacht in alhier in Amb: gemaeckt daar met voorderlin als noch de Comp: mis dunst als onduerst geschet is het Jacht amb: hierst door gaans nesens andere wt Cruijsen geweest ende zynde voir als andere gedaan & Seegat Rossemebe dat gants cleyn is, en vrij wat gegeten hebben wij soo ras van Bouton quam laatin op saalen ende

onder een Cacke geseth dese Immeragie is met aen Radinge
van h^r Gouverneur Luycas geschiet. Ja dat meer is dat ick de ide
Joncq gants omút wesende ock souw op maken, Maar ter Contrarie
is d^e selve aen een vrij Burger van Barde vereert, Die syne Joncq
nden dienst Van Comp^e verlooren hadde Sonder dat daar voorys
als gemelt Joncx genooten hadde; Soo dat ons docht wyder met
dese oude Joncx goet Coop aSquamen, wat belanght d ander ge,
denoteerde Articulen, kan zijn E: bevragen aen gequalificeerde
officieren die van hun derwaarts Gaan, offe de selve dienstich offe
ondienstich zijn, Sulex ick zijn E: t voorleden Jaar in Myne missive
ock gerecommandeert hebben Soo sijne E: sulex gelieft hadde
gelooft ick over t' sijl sool onbehoorlyck niet geschrobt Sou syn
geworden, waeraen gaet d^e quade offsenie van veele t' mynwaerts
daer aen behoort ick myn niet te stooren, maer den dienst vande
Comp^e daer om te bidden te vorderen wij sullen ondertusschen God
bidden dat ons den dienst goede in Plaets van quade Effecte mach
voort bringen, tis sal niet bevonden worden dat myn fortificatie
mer sullen Bij loopen als die van eenige myner voorsaten, niet
tegenstaande dat al gereets verschijde noodige Reparatie geschiet
zijn, tis waer dat Extraordinary bevonden wort een Middelschot
oft separatie van St Rulfs en St Ottens camer inde de Planke
vande Bottelrij tot myne Misnagie, Item een vloer met myn —
camer dat ick eenige dat tot Laste vande Comp^e mer sal comen als
de maentelyck dispense. —

Syn E: gelieft myn t' Excuseeren en den sin van myn schrijvens,
soo verkeert niet te verstaen dat ick d onderdanen. onder t Last^e
sorteerende te veel gehoor van Clachten, geve tis compt altyts
soo hart gelegen Niet haar te troosten over haare clagen, Na,
mentlyck Cramer met onbondich en zijn t' zal zyn E: geheve
te gelooven, dat wy de mitsin zijn die haar in haare onrecht willen
volden. maer sulle soolange als eenen Druppel bloets met lyff
hebben sulex helpen weren. t is ock veer van daer dat wy niet
soo wel als onse voorsaeten. haar tot behoorlyck onderdanichz
houden soude tot noch toe kan ick den aengaende niet clagen
maer ter contrarie is somwyle by die van d' Vlissars eenige mis,
noegen, groeyt daer de Mooren d oorsaeck aff zyn geweest.
die soo veel quaets Practiseeren, als haar mogelyck is ende

't gantsche Lande daar ontrent genouch in Roere gestelt het
Outersulex bij dijn Raadt ondienstich geacht daar meer vijan
t'verwecken, Maar ons Recht tot bij der occasie te bewaren —
Zyn E: sight wel dat sulcken ongebonden in commutive proost
m andere met straffe haddin behooren in gebonden te werden —
m plaatse dat d'electie met simuleeren door de vm geren is geven
maar tin hirtter met bij gelegen, om sulex met werck te stellen —
ock en hirft hem dezin koop met ontsien te seggen als den fiscal
S. ottins op Iha was om onse onderdanin wederom te procuree
(t gene ons dn Sergant ons geraportiert heeft die ons ock
waarschoude soo wij haar op ontboodin dat hy geloofden mieten
Corricor af gerst souw voorden outersulex gort gevonden met —
d'mijn advijs voor eerst aan die saack met te hiffin, alsoo soo —
Danigen boos voornemin in quaet gevolck naat sick gesleept
souw hebbin, en Zij naat soodanige doin haar zeer licht tot
de mooren begevin zoudin hebbe, want dit volck soo wel als
de Mooren met verder sien als haar Neus lanck is, ende alst
Spel verbrodt is eerst om t'achterste beginnen te denecken —

Wegens myne gedane en noch begonnin verbreck daar op en can
met te seggen vallen, alsoo de Comp: daar van gen lastte
dragen heeft anders als de monteosten die de slaven dock voor
dezin genooten hebbin, als liegh gnigen en ine te bitter door —
haar verdient salvordin, tot wijl dat in actie Zyn d'Amboyne
noch mimant Zullen mijn bewaardin dat ick haar langer —
als drije vercken, tin dienste vande Comp: gebruyckt hebbe —
inde dat tot hit getal van 23 a 24 persoonen die myn noodt
waarin tot hit dupen vande graft alsoo onse slaven, doort
watir hoosin te seer gematticht worden om sulex voor te.
Comin, hi bick ineenton Mooren dorn maken, vordir seght
Zyne E mitte Comin geloovep, dat ick zoodanige voor.
gehoomi werck Condi voltrecken mz 260: a: 270 slaven
sonder merckelycke beswarin gedit amboyne zin, daarop
dunt tot antwoordt dat Zijn E. qualyck bericht is, en mde
Boucken bevondin zal worden dat di fortificatien maintte
maar belast wordin mit 315 Persoonen dat verre van 260
is staat te noottiren dat ondirt getal 260 persoonen waar
voor onse Boucken belast zyn, worden begrepen alle sieckte
Vermintlycken, Oude & Creuplen, Lamme en onnutte —
menschen swangere vrouwen. veele die aande Amboynees

Pockin leggen, Jonge kinderen die mede afgestorve plaets
gereeckent worden: en mede dirtich kinderen die de h. Gou-
verneur Lucas omde Comp.e t'ontlasten aande Mardyckers huys
gedaan, om als haar Cost komen winnen vrij en lyber te weten
Noch moetin van 115 wercken Persoonen afgetrockin worden
de Slaven opt Comptoir Huello, Louboe, Ouvien en Lariu ko Item
die mede smits wercken, d Comp.s houtsagers eenige op de timmerwerft
Kruytmoolin, steenbackerij suckerhuys waterhaelders het
koyhuys en andere verschiede bidieninge. Zoodat ock van t'gem
getal gien 60 a 70: in Extraordinaris dienst kan gebruyckt —
en dan volgende anders voormij een groote onbidachtheyt ge-
plicht soude zijn. gewerst dat ick noch 50 a. 60 Slaven ontboden
Zoude hebbe alsoock myne oncosten soo geringh socke te maken
als ymandt, wel wetende dat myn eer daar aan dependeert
Syne E. ordre vorgens top houden ofte diepen der grachten vant
Castel hebbe gesien en soude seer gaarne Syn E: last daar
inne naar gecomen hebbin, maar oordeelende dat Syn E: gans.
qualijck bericht was vanden standt van am.s: en hoe noodich het
ware dat mit het bycomen. ofrock voort gevaren wirt, omde
Slaven aant werck te houden tin aansien tselve buyten costen
van Comp.s gedaan conde worden, alsoo algereets de halve —
gracht uyt gegraven was wieleke spectie mit eens by en quam
op de wallen en punctin en t'regen monson verrom voorde dure
soas hebbin noodich en de Comp.s gants dienstich geacht mit het
diepin vande gracht voort te vaaren, dat binnen een maant
off ses weecken, Gods de voorst voltrocken salwesen alsoo ons
minder als een derde part Resteert wat het buyten last van
Comp.s geschieden kan, alsoo niemant aande selve en werckt
als Comp.s Slavin, eenige gantvoeven en vagebondin om dit
werck vort te Soeken maack ick Selfs myn werck aff en opdat
Syn E: mit rondicke dat ick Syn E: ordre sonder fondament
het over gedreven wordt tyndelic bericht dat aande N.O.e Syde
vant Castel de gracht op sommige Plaatsin een half voet
diep ock maar een duym water is gewerst de rest naar —
avanant aande Oost Syde maar $\frac{3}{4}$ voets sulex ick geloof
Syn Ed: noyt bewust is derhalven dit diepen vande gracht
Seer noodichis gewerst ende Ommers soo noodich het vullen
vande Ballen en Punctin die voordesen onbequaem waren

ẽn nú alons water bygoorlyck quyt komen worden —
De Logie van Lariecquo sal eerdaechs by dit hant genomen
worden, wy hebben met een Champan t'gheschut droogemonson
dorende gevaren om kalck te haelen. ook hiert herons aan
met schaars gebroocken, dat wy tot nochtoe aant fort hebben
laaten stopen, ende lappen hebben met cinstraatmaet moeten
doen, oursulcx alvorens wat gemaeckt is tenware dat ick
selfs ossassar gevaren waer nú herbuck twee andere wbanda
bycomen. waer met de Redout op Lariecque dattelyck sullen
beginnen. alsoo de Logie aen Pardelaars schuyr gelyck is soo
Kas de selve gemaeckt is meen alle soldaten tot gesonderte,
als man van daar aant Castiel te trecken —

De Logie op Ouiren alsoo die ook gansin duygen vuil hebbe wy
doen afbrecken, en den Coopman belast bouen mede Negery
te transporteren, alwaar een nieuw huys gemaeckt hebben
om door dien Middel t'garnisoen vandaar te trecken en
d'onse best te verseckeren welcke logys jegenwoordich soo —
bequaem ende gelegen in haar Negerye licht dat door het —
selve t'gantsche strandt bevryet can worden ende een goede —
borstwerinch voor ons aanval voorde Neeus hebben soodat
wy hun ongelycx beter te wergh syn als op strandt doch alsoo
dit meerin syn schien het met eerst vry voor te gende borst te.
weren Even wel deden haar ons voor memen meerdigen daar
met un schynen heel wel vergenoegt te weesen —

De logie ofte Pardyst op huitto daar met syn besicht omegesien
verder ommi met nieuw galdrye te versien waar door te seer
bestricken comen worden remige balcken syn mede selve dient
gelyck den gantschen Cap ook gedaan sal worden dat alles
met Yser hout om met dagelycx te timmeren gepreparert
wort, —

Fort op de Passa is mede gesolderet en naar behooren ge,
holpen daar toe meest alle de preparatien gereet lagen, soo
dat ons werck voortaan wat afsal minder en met toecomen
plaatsen naar gelegentheyt sullen accomoderen doch —
verse dat het aanstaende drooge monson noch werck aan
Soldaten hutte sullen vinden. alsoo die aande een zy soo aan
Muragie als houtwerck sniert moet worden —
Syn E schynt een groot misnoegen te hebben in onse voorige

Eysch ẽn daar tegens van ons een Retour van 3 a 400 Bhaar verhoopt wirt die ontrent 4 a 5 V Rtalen soude beloopen ouit sulex zyn E: mit den Conne consideeren. waar op onser Eysch van 60 V R: van achten gefondeert is en d'H: Gouvrn: Philips Lucas voorsyn vertreck naar suratte mit hun als da. 12 V R: in Comptant voor ambt: voor geslaagen en Noodich geacht heeft, daar op tot antwoort dient dat ons soodanige voorslagh, vremt duncht en d'H: Gouvrn: Lucas al vergeten moet zyn, dat aan nijn en andere dickmaels gesecht heeft soo hy t voortleden Jaar tgoetlyck versien waar gewest hem mit t anen nagel souden ontgaen hebben offte met vreemde linge handen geraackt zyn. die zyne soo veel honderd Bhaar sigt te wesen Ouit sulex ons ook op sooden ongeval te letten stondt en soo voort toe comende te sorgen als t gresent alsoo dickmaals gesien wordt dat het seours te laat compt en de scheepen qualyck tegen vont en de stroom op comen, wat belanght dese Eysch is met voor sicht inde gorde Consideratie gestelt, hoe die wt gevallen souden hebben soo het Monson soo op Lousoú als Hutto gewest waar sulex ons doen ter tyt voor gestelt wirt, souden wy nit mer dan te vrouck gewaar syn geworden ende duer volgende noch wel getz in Plaats van ongelyck mochten crygen, alsoo naar alle apparentie ende maant van augustij ende Septembr te vroegen Jaar wordt de principale en noodwendige Cust Schepen wirt syne E: daags ook gebreicken en mit gesonden zijn, ——.

Wat aangaet de verhoopte 400 Bhaar hier voren aangeroert daar in ist ons vry wat ontschooten rendeert door dien, dat de van Sram groot opgegen hebben om ons door dien middel te bitter darwaarts tot haar devotie te trecken, sulex mit ordempten is alsoo syons doen ter tyt van den hadden, dat wij eensdeels geloofft hebben, door oorsaack dat sulex by ervarender die wij nu soo loofwaardich bevinde als wij waaren) gaarne, mirt wirt die van Hueltoe Meynde ook 100 Bhaar te leveren daar mit veel vante voorschyn. compt en die vant gaerl daer mit van verhoopt en verdroet en nu wirt t'meyste leveren en dorsten door haar onervarentheyt en Jonc heyt der boomen mit Roomen dat nagelen hadden, mit tgenstaande dat

1155 Bhaar a 600 & P. Bhaar gelevert hebbin daar
op gants geen reek gemaackt in hebbi[n] alsoo bi ome-
dat di[e] livrantie van Siram in Huetto gants mist omtlyft
in hebbi[n] di[e] Nagelin wordt rom m bladeren veranderd-
Lijn Plaght voordesen wil tsticken te Lyn van een vroech.
inde goet gewas, Zulcx tegenwoordich ook verhoopt wert-
ende haar alle apparentie een hertvrouch Mousou Zalewes
inde soot ons alontschoot mogen mit die van Molucquo in een
graat gestelt worden, want ons door de van Siram nimmermeer
gelesentjert sal worden haar nagelstuynen te besuchtigen
derhalven op haar woort moet dan comen

Syn E: schynt ock mijnor gen ti[e] hebbin dat eenige pe mingen
op di[e] posto Zyn genoomen tot op Coop van nagelen sulcx is
mort dat t maar niet by myn maar bij d Hl: Gouvrt. Lucas-
geschut alsoo daar toe genoodsaackt geworden is en naarder-
het mzie wy verlangh dinsdags ganck zullen gaan Na-
mentlyck soot Comphour Lodzoe mr wirsen wort gehouden
inde di[e] sramminrs behoorlyck livrantie doen ——

5 stuck Crassimus obligende 5 a 6 V tt nettens onse groote
clock wort by desen volgens syn E: ordre gesonden alsock
336 oft mitael bestaande in gebarste basen, Item 9 stuck
groote Portugeese Metale Valeoins volgende t mmste-
330 tt en de reste van ontrent duysent ponden, dit geschut
is voordesen op de Corrocorre gebruyckt maar wort door ons
te Swaar geoordeelt en sullen mettertyt m Plaats vande
selve prime stucken verwachten alsoo onswaarschut-
ondienstich is Item 324 ouwe Mutsquetts loopen, ——

Dienstaat der kirchen u Godt Loff m eenige floristanten stant
Ja sulcx dat d' oranjens haar kirck om krijs begonne op
te sirchen en te vergroten dus savonts naar somenonder-
ganck comen altsamen, om de gebeden te hooren, inde —
kirck soo dat soo wel inde Eylanden, als aant Casteel de
schoole inde kirckelycke Religie Zeer aan nemptsoo
wel in vrouw als mans & Joonen inde algeritts wel Doochter.
kens Schoolgaan daar mit nittersten wel mogten gehadt
hebben, maar nu in gevoirt, en mettertyt eenich goet te-
hoopen staat d' voutter Melchiors hebbin wy volgens
syn E: ordre gelecenturrt mit syn familie naar Batavia

te vertrecken om aldaar syne E: nader ordre te ontfangen,
twelck Godt almachtich mit gelieft en heeft maar is ter
Contrarie sijn haest en miserabelyck voor dese wereld gerucht
De hemste heeft langentyt gelt noch doet aan en heftige branden
Coors geligen, soodat van hun wrymich hoop van Coomste
te verwachten is ouersulex noch wel ernstlyck souden aan
houden, tin dienst vande kercke dat ons d: Heurnius mochte
tot gesondin worden, syne E: gelieft te vertrouwen, dat synen
dienst hier mit als noodich is, doch syn E: wel geval sullen dun
aangaande verwachten, Syne E: voordir Ordre wegens de —
kercke daar naar sullen ons Rechten, ——

Wat Hinquat de Disperatie schulden daar tot sullen ons devor
doen om de selve te Jme sulex algereetsins werck gestelt en enige
Pijen ontfangen sijn, daar in gecontinueert sal worden. De
schulden ons door de E: Gouv: Suyckes ouergetransporteert —
monteren 62 14 k sullen de sommige langsaam betaelt worden
van eenige hebbe Lands van andere wijnie te verwachten
staat, waar van P: de naaste Breder Adrys sullen gesen
op Alle verpachtinge als soo danige ordre gestelt als tenduyste
vande Comps: Noodich Ly. waar mme zoy verhoopten, De —
continuatie met Sulne mijn, voorige bienstien by ons se voor
saaten, syn gans en heel affgeschaft, soo dat de Comps:
de selve nu gemist, ——

Syn E: Adviseert ons dat de Cas mit de Amboyneese swaarden
alde: wt vadi Lands gearriveert, ons toe gesonden word, doch
en hebbin de selve tot dese uren mit vernommen ouersulex
als noch versoucke dat ons dese selve volgens syne E: goede meninge
toe gesonden mach worden —

De groote Anckers door ons alhier op het stangh gevonden
Hebbin wy volgen Syn E: ordre in dwersche schijven —
geschreven, om die haar des noots synde daar van te dienen,
Namentlyck een nit schip meden Blyck een in schiedam
een in Brouckers haven, ende 4 in warmont, waar van —
d'offisiers vande gemelte Schepen, aan syn E: Reck:
schuldich Blijven ——

De partimente Notitie vande Cappus boomen doorwien die genooten worden sal Zyn E: Ed: onse Naasten sonder faute gesonden worden, als ook alle onse Negotie en Logie bouck en dewijnders door Continuel secke van s. Hulft en den Coopman vande Logie nit gesien sullen comen worden sulcx ick wel gewenst hadde des sal syn E: dan mede verwachten, —

Zyn E: Sicht dat hit gewer door ons wel rom gesonden en t Comptoir Genraal mit 1) 03 gl. belast hebbe wel dat onsin lasten behoorden te loopen, daar aan hebbe mit gewerte qualyck gedaan te hebben, alsoock bij sicht was dat de selve Cassa noyt geopent is gewest syn E: gelieft te weten, dat mit onse Kennisse door de H. Commandeur hier mit en is gelat als de harnassen en enige vondassen, —

De Memorye die wel rom gesonden wijsiel bryven hebben ontfangen waar mt toekomende syn E: order stromp t gevolcht Zal worden. Maar Lieft in aangenaam waart myn gewest dat myne Cassie aan d: Danckers Monterende 389 Rd. betaalt waar gewest alsoo de silve Limingen alhier aan s. hulft getelt waren dat de selve tot geenen Negoote gestrecken hebben, daar van heeft Zyn E: genoech saam Kennisse gehadt en is den oorsproncke by diverse Raden van Indien genoech wel gedruckt soo ick voor soo een ranconter gewest hadde soude myn Lust op Batavia, die bestuyt was wel ruym gehaalt hebben, ende danckert daar betaalt syn gewoorden, —

De attestatie wegens t'mancquement der gecoopende Packen voorsien versuympt sijnde gaan hier neevens ietwis meer gebreckende sullen mtoekomende soo danige sorge dragen dat syn E: daar m Contentiment Sal geschieden —

Volgen Expres bevel en last van syn E: hebben wy ons op 30: November A° 1631 mit de Cercorren vant Castel op de Reij begeven, om de Rebellen van Tobo en waernam nia soo t mogelyck waar te straffen, en op dat ons de geyn mit ontdeckt soude worden, geluten ons voor Cap: Hudo alsoft wyt op Tha gemunt hadden. die om haar vaerse Comste te waarschouwen terstondt enige boode —

Ostwaarts sondt ẽn by Capt. Suetto groote misnoegen
betoont dat by de Neus geleyt was in somma dat wy hono.
mea getrust hadden hebben onse Courstese gestelt ende de
Cust van Siram ontrent Cammilauw ẽn haja aangedaan
voelcke onderdanen, sich seer rouerd d'huetten bekladden
sustmael de dat sy Castelsonderdanen ẽn Offsibus waren
ẽn de huetten onlangs geleden de olisias van Hattemette
op den Naam vanden Gouverneur soolelyck ende schandelyck
bedroogen hadden Jae dat haar quaetlyck de Naem van
olisias hadde doen afswaeren en den naem van olilma doen
aan nemen, dat mmermeer gedoocht most worden. dien
volgende ootmoedelyck versochten, dat die van Tobo ẽn war
namma hueroner wilde straffen, alsoe de huetten sonder haar
doen. Nmmermeer vande gemelte Negerije Ribot —
Hattemette soude syn geworden. alsoodit versoeck metons.
meminge gans ouer een quam, ẽn oksoock gelieten als oft om
haar de Mamtimmeren daar gecomen waren hebben haar
bilast haare Corcorre aff te setten, dat sy op Cammilauw ẽn
haja met groote naerstichyt met werck gestelt hebben,
Ja tot macholis in Cuis ẽn ward datelyck doort hooft van
haja aan zynen Broeder den oranga van hattihauw —
gesonden, om vandaar ẽn vot de bocht de Corcorre in aller.
yl aff te Presten, ẽn dat hy met soo veel Corren als gevoechlyk
by malcandieren bringen Conde sich in aller haast op sobo
soude laten vinden, ende alle gevluchten ende verloopenen
van Ribot hattemette voor hem met soudod Brengen.
voorder syn voÿ vandaar met 14 a 15 stx soo groote als.
Cleine Corcorren, van haja naar Thobo gestreecken,
ẽn op 21 d: des morgens voor daach gestranght met onse —
Corcorende des Mardyckers Arangbay de resterende.
Oeÿn, alsoo noch achter waren, ock voordendach gecomen
ende doodlyck alle passagien ende vorgen bleef opdat niem:
van boven vluchten souden den 23 d: quamen de boeren
tot Sobo Cooper, met getalle met den bloet vlagge ver.
gesellschapt met den oranga van hattysauw een outgrys

knecht, Dese Luyden scheenen hert ver blijdt te wesen
Namentlyck alsoo wij haar seyde dat wy mede olisuas
waaren, sy vraechde oft de Prins van holland ook olisuas
Cevas en oft varcken vleys dat daar op wij antwoorden Ja,
waar in sij haar scheenen seer t'verblijden, en merdenu
mocht haar mi manet dieren en nu mostende alde olisuas
die geen varcken vlees aaten onder dien en soo wij haar
ouer de vorgh wilde helpen vrecken wegen het ongelyck
dat sij die van Rubot hattemitte gedaan hadde solde met
vandaar gaan voor en alleer dat Zij al in haare handen
soude worden, en spreck gegeten hadden, op de Compste der
boeren, wasten dieren daeck dat wij daar gewerst waren
synde bieuck om onse Corcorre op te haalen daar gen raat
toe gewerst soude hebben, door de hooghte vande strant
ende gallichyt van sant sy op straeghte Comende en dat
sunde vorpen Schut swaart pylen booch van haar en
vuelen mit soo een furije aande Corcorre sonder dat wy
haar sulex belastten, dat alle de Corcorre metter haast
op gehaalt waren voor welcken dienstuck gen roof
genomen souw hebben, alsoo dun aangaande mit anders
geschapen was oft souden eenige Corcorren verlooren hebb
ben aansien enige alreede schadeloos waaren mit tegen,
staande, dat onder t selve getal vrij Corrocorren waaren
die haar eerste tocht deden,

Den 30ᵉᵉ Dito zijn bij haar hebben die van tobo haar onder gehoor,
saamheyt van haar ho: Mog; Zyn Exᶜᵉ. Ex: ende de e haere
Pcommitteerden gegeven, volgens den inhoude der contract
by ons ende haare gemaackt alle onse onderdanen verna,
mentlyck de Boeren hadden gaaren anders gesien alsoo
altsamen, dan Mieninge waren haar te verdueren
daar toe ick mijn haar minder tyt gebrack als ons en
alsoot Mouson begonde verlooptte, en tusschen tobo en
onse Eylanden, mit mier als voor Rijn Zyn. om met
Corcorren te anckeren, hebbe dit alsoo oirboir voorde
Comp: geacht voor ons vertrek hebbe alle onse presente
onderdanen een Matteraus oft Eedt op de ambonese

Cruse metmalcanderen Laaten drincken ẽn naar dat sÿ
Ons beloofft hebben, in alles de behulpsame handt tegen
alle onse vÿanden Namentlÿck de Olimas op de Cust
Seram vlassers en oma soo hebben sÿ haar ock verbonden
haar vande selve te Suyveren, ende alsoo Eyntlyck
naar dat het schermaal gegeten hadden, haar afscheyt
genomen en te rugge gekeert ende syn onderen tusschen
off daaghs voor desen, dat wÿ met die van tobo in accort
waaren door andere 400 Boeren die ock naar ons toequam
twee Negrys van Tobo met gebrught leggende
inden Brandt gestoocken, sulex Mons: hulpt bouwende
Negrye in ostatie gynde gesien heeft voor ender selver
Negrys was daachs tevooren, de heeft van onse gantsche
macht afgeslagen met verlies van veel gequeste ende
twee dooden soo dat wÿ Presumiren, dat sÿ door vreese
gevlucht zyn en desc Crawaaten metten resterren Roofft
Door gegaan

Tot versterckinge van Tobesien haar wÿf Doch ende goede
gehoorsaamheyt syn ons in ostatie gelangt den soon van
Raydia Manÿcro en een vande Principaelste oranqs
de gevangens van Ribot hattemette hebben sÿ geloofft
naar dat haar getracteert hadden, en wÿ verstrocken waren
wederomme mede Negerys hattemette soude brengen ende de
andere Resterende op Cabaramma wederom soude prou-
cureren het gevolch hiervan den tyt —
der ongelegenthevt des tyts alsoon alreets een maent
uyt geweest waren hebben wy volgens zyn E: ordre war-
nammen mit Comen aandoen maar te lve tot naeder gele-
genthevt laten berústen, haare Negerye is gants hoogh
en vast op een hoogen Bergh gelegen Doch wel meenende
dattier Raadt toe sal worden de Negerye Tobo is wtermate
Starck en onwinbaar om daar op mit geweldt yets te atten
teren, sulex wÿ twee maal mit stormen onder worden
hebben voorder Rapoort zal d'h Vlack zyn Ed: daar van
Comen doen, alsoock verstaen dat d'h Vlack tot syn on-

geluck door synen Eersten Intre heeft gedaan, doch hebbe
maar dat geaccordeert waaren bevonden dat ons ongelijck
Coorderlyck was Soodeen Accoort Aentegaan dan langer
met het hooft tegen de Muÿr te Loopen te meer alsoo
sy haar verdiroem door aenen harden Diamenten Regen
voor langen tyt met water Cersen hadden ende haar vol,
gens d'Amboynese wÿse met haare provisie Langen tyt
Souden Connen Beholpen

Syne Edele nader Advÿse dato 6e Maert synons P: des Heeren
Commit, Voortvÿck, Warremont, en Coutchyn, op 30
d: geworden waar op dese lyck de Cruysende Jachten en
schorpen ontboden hebbe, alsoo sticker was dat vandaetmon,
son geen Macassaren ofte eenige Andere vremdelinge te
verwachten waaren, door oorsaecke ons ook schynelyck
blieck gants geen gewas van nagelen voor handen was

Hoedanige Ordre Syne E: gerefft met stuck van Nagelen
daar op sal gelet worden, en alles Conform syne E: gelieve
naar gekomen werden, myns oordeel salt wesen geraes,
suijeren middelwegen, om t'vervoeren der nagelen voort
te Coomen, dat Syne E: mente de huÿsen midden ommer,
soo veynich te verschoonen, syn als die vande overzyde
dat is waarachtich en by syne E: mit anders te geloven
staat doch principael ongelyck dat ons desen geschiet
mern ick mist vande van Mamalo te Comen die altoos
met in gewoonte hebben gehadt haar nagelen op Louroe
te lieveren als op huÿtoe doch verhoope in toecomende daar
in soodanige ordre te stellen, dat sulex voorgekomen sal
Cevirden, dese ordre vergens tewerrender Jonken, op alle
Plaatsen daar inne mern ick huÿtoe ook begreepen is —
nochtans is de huÿtsen, tot myn arrivement alhier Jaar,
lyxe geconsent verscheyde Jonken op haar strandt te
Carveeren Namentlyck Javanen onder protext van
Radja borkit hier over sullen Particulierlyck an
Haer antwoort verwachten om ons daar naar te
Reguleeren want het sticker is dat de huÿtsen ommers

Soo onbidae Sij zijn als d'andere bouenden voorß
Cap: Hetto Jaarlijcx opß verßreck der selver Jonckeÿ
gelaentieert aan gem: Radt boeckie twee groote Bhaar
Nagelin tot een verrermgh te Mooge sinden dat by myn.
Sijn maar an Javaense Bhaar zijnde 10 Bharot plaght
te rorsch, 7 vurhoofden en houcken Hierroen ook hardt
aan, die ick het affsloegh, en daar by vorgende ten regarde
vanden ouden Hette sillex en E: h: Generael souuadri,
giren, hier ouer was onder haar soodanige alteratie dat
haar haast gelieten al off de wapenen mede hardt volde.
nemen, In somma soolange wy met dese aueloose Mooren
op gescherpt zijn, Salt ons qualijck gaan Nummermeer
gott te verwachten zij?
Syne E: drie vergenst voorgenom. Exploot hebben
wij met die vande Rade met langh ende Breede ouer
wooge en Naar diversche debatte eenstemmich gearresteert
dat nu mu voorgenoomine deseyn, op de Cust van Seram
soude staacken, de redenen waarom, syn met lange Deduc.
tie gemintroneert eerstelijck door verloop vantijt ten
anderen doorschaarsheyt van Macht Alsoo naar onse
calculatie geen 800 eloucke solo: ende Boots gesellen,
connen wt maken daartegens alle de Tarnatanen, opt
gantsche Lands de ouer gebleevene Macassaren, en
Corremdelingen, als ook de mewoonders tot Partye soud
hebben, welus waar dat met tegenstandt den oorlogh
mde Vliassers noch ongevaar noch 12: a 1500 swaerte
Cossijn bijeen sullen brengen, Maar vande selve is sonder
linghe gerendinest te verwachten, anders als den hoop te
verstercken, en een dootman thooft aff te houwen, wat
soldaaten datter sijn heeft voor tobo en op dese Jongste
Jocht wel geblicken soodat sy emmers soo bestant syn.
Confusie te veroorsaacken, als un soldaats hart te thoonen
minder macht soude van onse onderdanen van onse
macht van Serang wel bijcomen als ook 2a3000
Boirck soodaar toe tijt hadden. ende haar tijdelijcke

ontboden wat Belanght haar soldaetschap mede u.k.
ommers soo groot is als d'Amboynesen. en maken een groot
ontsach dese luyden soude ons groote dienst commenderen
met t' Raseren der boomen Oursulex sal dese noodich
sijn, dat wy tydelyck adoys bekome soo sijne E: by vorige
Resolutie persisteert op dat ons daar naar sal preparere ende
Regulieren een Maant te voren Mortiere Boeren ge,
waarschout worden Want sy meest altyt op de roofsijen
en soo sijne E: ons vertrout eenige geringe Schinckagie
te mogen doen, vermits ons ongevaar 4000 Boeren all,
wegart met by malcandieren te brengen, daar toe onse
Amboynesen en sijne E: genominneert getal souw onse
Macht ongevaar op 5 a 500 coppen sal loopen doch hier
van soude d'overste met bekoorlycke bigettinge besorgt
worden wesen, om geen ongeval dese te lyden,

Soo gesien hebbe dat ons geene Maccassaren ofte eenige
andere vrijndelingen verschijnen. Ende sijn E: ons derwaert
gesonden hebbe een Redelycke Macht van schrijven Cyclis
Inde varent volck de welcke hier door oorsaecke dat het
Mouson noch niet door en waye vruchteloos gehouden
souden worden, hebben wy dien raadt voor gehouden op het
ernstich versoeck ende dagelycxse aan Lagchr vande
oranje: ville Liassars ofte met gerade ware dat wy
eenige Reventie op de Thaijsen sochten als ons soo
wel als onse onderdanen langer onverdagelyt is soo
danige hostiliteyt te gedoogen te meer alsoo door dwersche
oranje: vant Lant de restitutie van ons verloopene
onderdanen, soo wel moorsen als Cristenen hebbe doen
versoucken, daar op eer schamptlyck als redelyck antw:
bekome naar datum dat dien fiscael Joan ottens gesonden
om te hooren wat Pretentie datsy dien aengaende
mochten in Brengen die ook met diverschen vrijsel
wt vluchten gepayt wierd en onvruchtbare saecke
wederom eerde als ick naar Sabo ginge d° de Praet
mits. vander voort derwaarts gesonden om te onder
staen d'oirsaecke van haar vluchten. Maar quamen
Even soo wijs wederom als derwaerts gingen Jae be,
toonden haar sulcke Cruskheyt dat niet een mensch

water Conde Chrijgen Eyndelyck ist meeste ende grootste
quaat gevolght als wy van Tobo quamen mvougen —
Dat den Quimilaba Louboo sick mit ontsuen heeft hem —
Persoonelyck derwaarts te transporteeren. ende alsoone
gevluchte onderdanen, tot mde Jo sielen moors te maken
Dijselve ons dadelyck doen af sweeren, welcken Eedt be
vestight most worden met de doot van een Christen sulex.
door haar op Tittewacke een vande Naaste gelegene Plaetse
mt wirck gestelt is en t hooft aanden Quimilaba gebracht
ter wijlen Quimilaba noch daar was heeft tot gestaen
Familie Door Misverstandt van Oulat gevlucht op poost
Doot die van Lucielle gevangen, t'ener men, Namentlyck 2
Vrouwen 1 en Jongen en een doot geslagen, 2 mans persoonen
ontsprongen naaramich gewerckt den dans alles wat ynde
huysen was wirt mede genoomen. tot dit exploot waren
gebruyckt 11 mige Persoonen van Caylola op hatuwa gelegen
soo dat sy desen ende alle Mooren, gevouchsaamt te beslupten
is wat sij in haar schilt voeren, sy waaren soo wel versiet
dat daar mit geblven is maar alles mit Namen Goude kettinge
oir hangers gongen Cleeden &t een Alsoo Lisela onder
gebiet van die van Louboe staen syn ons de gevangenen,
wederom gerestitueert de doot geslagenen doot vande
geweeren, als mit te vinden den Quimilaba heeft op syn
vertreck van Iha 4 persoonen mit genomen 2 vrouwen,
een twee schoet Jongers die ontrent Iha woonde ende
door Radja oulat verjaacht alsoo berlaat waaren mit
toverij die hem ock af gevordert te sijn, doch alsoo hij haar
Moors wilde maken, versocht een schoolJongen reppt
tot sanderen daachs die hem des nachts syn ontlopen
en jn onse logie gevlucht onlangs daar naar hebben die
van Iha tot verschijde Maalen op onse onderdanen jnde
Vlassers uitgaaren gewerpt Namentlyck op seecken tyt
op Oulat mit ongevaar 3 a 4 cortoe Orangbaysen
Masoulijs doch mit verrichts maar mt werrom keeren
hebben sij de Negerij Tittewacke welck volck ick

Bylast hadde op Oulat te gaan woonen afgebrande
seeniger sagouwen en Clapus boomen, onvruchtbaar gemaeckt
Namentlyck 360 vruchtdragende Nagelboomen van Laty-
Nay, dese Persoon is ons gants toe gedaen en wast gebruyckt
met haalen en wederom thuys brengen vande Boeren tensy
ook dat hy compt maenen de Boeren Altys dat verraden zyn
en sullen haar sonder him mit luchtelyck te cobatter begeven.
naar datum hebben ock een hoop van Oulat gehaalt twee
van Soresory verschryde van Doubaha dat haar wil naast gelegen
is, alwaar sy ook verschryde Nagel ende vruchtboomen, om
gehouwen hebben, het schilmachtichste van alle was naar.
onse Jonckerste birendinge dat eenige familie haar ontgaven
weerom naar Touba wilde keeren dat haar gelonsenteert
ende dien aangaande versochten Eenige persoonen soude comen
onder Amboren en Bogagie te haalen, sulex geschiedt half
weegen aande groote Rivier comende worden van Eenige schelm
soo gegroet dat 3 a 4 persoonen, soomans vrouwen en kinderen
doot bleven, mettegenstaande dat dewederom keeren scheen
met haar veil te versien, dit is tgeene tendrile gepasseerde
weegens den quimilaba de Yhaesen. en onse ondersaanen
op Vlassers den Quimilaba verschoont syn doen met hetongelt
dat hy sight him geschiet is met het verweeren van tobo hy
heeft sick soo my bericht is van een huttes, laaten ontvolgen den
gouverneur Can mit bistaan tegen Jha, daarom salick de
Colianers op tharste aantasten en soo hy haar mit een scron,
dirt salt haar verdrietig, en sy (om vande hollantsche tieran
ontslaagen te weesen) haar Car luchtelyk. om smyten en als
de hollanders gaat syn, Jalomma ook veel volgen, met die
van Noussalauw weten voy Raadt. en daar mede sullen die
van Seram ook afvallen, ende sy van haar boeren verstoort
zyn. soo dat hy gemient heeft eenen hoop verschryde vliegen
mitten laste slaan ende alle andere Mooren slacht die niet
voorder als haaren Neus zyen alle dese hier voren
genominerde onverdragelyke Redenen hebben den Raat
gemoovert eenstemmigh te resolveren, dat men die van

Tha soo damge afbreuck soude doen in alle haar Negrie
Classus, sagoleu vrucht boomen en vaartuych als tyt ende gelegen
heyt soude toelaten, tot welcken Eynde ons met alle de schepen
en Jachten wt gesonden te hyn dat tot de bestelinge voor
louse geordonneert was, derwaarts getransporteert daar by
gevoecht 18 stx Corcorre vant Casteel, een van Oma twee van
Nousselouw een van kelkepoula nebens eenige arangbays van
omliggende Plaatsen —

Den 13: Apryl syn wij voor Tha met de gantsche macht geseylt
en op den 14 de gelandt met nege Comps yder van vyfftien vrtnck
blancke Coppen, Item 30 Amboynese Comps onder haar vendels
naar dat elck hebben comen wt maken, soo wij onder de Negrij
waaren is Capt wortelman met de gantsche macht vande vlaet
by ons gekoomen, en hebben ons in twee quartieren gedeelt op-
worpen tyt met alle haar Corcorrs arangb: ende Prauwen
om stucken sijn gesmeten, en een Macassase Jonck vanstraet
gehaalt die maar 5 a 6 dagen gearriveert was, soo ons vande
orangCays van quilpaporty verhaalt wert was hij van Baeck.
gekomen, daar van salana en Silemoa Orencays van Macka
riesse en Ammase gewaarschout was wie dat onse vrunde was
ofte vijanden waaren, die van quilpapoute bewesen haar groote
vruntschappen bij oft van Nagelen, of hoops vande Jonck
ende den Prijs te becomen, maar gaven tot antwoort dat haar
mosten Priesten, alsoo den Heyls brieff van Cominck van Macass
aan Quimilaba hadden, soo dat sij maar een ander Land regen,
die sy den koop afsloegen desen orangkay is swager van Patij
Nay en ons seer gunstick syn neeryng light op de poort vande
boeren, dat dit vaartuych des Cominck van Macassers sij,
waarnae vreemt vantuck most per truenter vaartuych.
gesien hebbe soo sulex is waar wil niet vreempt dat met aan
staande Mouson quantitijt Macassaren quamen te mer.
alsoo naar alle apparentie en gort groas Tal zoo sal op den
9 Aprijl quam Patijnaij met 300 Boeren Namentlyck
bijde soonen van Radja Salouso haar Excuseerende dat

Dat mit Staecker quamen was door oorsaacke haar macht
volck met Radja Sammit waren vertrocken ende ontrent
Lissabatte een negerij gelegen hadde als oock dat sy eenigh volck
naer Cayboboo hadde gesonden om haar te verdecken ouerde
Neerlaage en Boot van een synde Neve dat men hem op een
andermael een Maant te voren most laaten weten alsmen
hem begerde om syn volck rontsom op te soucken alsoo altyt
op hasart gaan ende mmmermeer thuys sijn Patmaij hadde
een missiue van sammit aan Radja Sammit, naar Lisseba
gesonden welcke persoon 16 dagen int gaan en Comen wt
gewesen was, die ons Rapporteerde dat Radja sammit ons
diende groeten ende liet weten dat hy voor soodanige Plaats.
lach als Iha was ende hem schande Louw weesen, daer van af
te trecken, alsoo sij hem hadde laaten weten dat haaren dreck
(met reverentie gesproocken) soo eten gelyck hy haar wilde
doen, en ondat wij met en soude dencken dat hij afgevallen was
soo sonden ons 11 van syne beste soldaten ende soo wij Iha nu
mitsen vermerkte dat hyt mit ons op een ander mael souw
helpen herwatten, maar dat men hem tydelyck most waar
schouwen om sich daar naar te regteren. —
Eyndelyck naar dat wij voor gem: Iha soo veel hebben ver-
richt als dentyt herst willen toe laaten, ende al het quaat
gedaan dat men ons vermogen was hebben geresolveert op 5:
Maij weerom op te breecken de soldaten ende Bootsge-
sellen aan Bboort te senden d'Amboijnesen en Castiels
soldaten aan de Corcorren t'embarqueeren ende die vande
Pliassaars wederom naar haar Negerye te senden, ende op dat
sy haar lust in Vollicheyt aan ons: onderdanen haare vruchtboom
solde verwerken, hebben enige Schaten om schrijcke te baaren
tot naarder ordre daar gelaten, alsoo die tot Negens dat den tyt
van Cruysen aan Compt gemist Comen worden de Boeren
Presenteerde haaren dienst gantz willich seyde dat haar
schande souw weesen, soo sonder hoofden weerom quamen
ende Alsoo wij desen Soldaten sonder gelt en ransoen Comen
houden hebben wij haar tsilver niet afgeslagen, mogenden
dat haar yder hoofd met een ouwe Parrangh betalen

Sen is noyt gesien dat 300 Boeren op een Eylandt gesmeeten
Lyn dien volgende die van Tha hier met meer benaubsyn daroff
wy duysent Neerlanders opt Landt gelaaten. hadde sy sullen
haar Tuynen niet Connen gebruycken. t is al op gegeten en af
gehouwen, wat rontsom de Negerÿ staat ick gelooff als de Luyden
binnen. Comt by malcanderen sullen sitten wenen Cvantsoo-
danigen Jammer geloof ick is in Amboyna niet gesien, dit Tha
is den Lusthoff gewrest van gants Amboyna en t vermakelÿ
lant dat gewonde Cende Cwoorde, hit is soo geladeert met bossen
en valaije dat het een Lust om sien is, de rest ende Cvat vertucht
is sal de H Commandeur comin Cazzertiren, ——

Cvat aangaat de Negery met Particulier is wtter natuere stare
en soo haar Europische Natie in waare onwinbaar maar soo
lange die met dusdanige volck bysit is te vermeysere ende
met geschut te dwingen, alsoo achter Landewaerts vande
Negerÿ een stroock van Eenen bergh licht gesparreert van
Negerije in bÿ naar soo hoogh als dese selve daar men groot
quaat met Kanon van souw komen Connen inde de Negerÿ
gants onvrÿ Maaken soo min haar Maar aan een syde aan
taste mene ick. dat sÿ de Negerÿ Abandonneren Soude
om inde tyr Maserije van Syne: voor slagh oft met
mogelÿck soude Wesen de Christenen aant Casteel te —
Trecken inde de Eylande desert gemaeckt verl ersoude —
ons af vallen als tot Sulcke gehoorsamen. twaar oock —
soude en Jammer dat Sulcx geschiede souw en Alle die op
Amboÿna Cwonen Miserabel. alsoo dese Eylanden onsalder
spÿs Camer is. doch als de Comp dit dienstich Soude sien,
daar over Behoeft met veel volck gemaackt te worden met
alle de Nederlanders en Boeren, vant Landt te Trecken,
soutlicht geschieden want in sulcke voegen Soude Malcanderen
sier licht verdrucken en ons afvallen, en met gehaet ende
gants in Ruÿne te geraaken Maar dit dan vreesick soude
wÿ beclagen, alsoo de Mirmichte der Christen te groots
en sal gedeets in gevrist worden dat de Comingen ende —

Patys Emdern haar Hls schoolm: laaten gebruycken
die boeck redelyck wel gecostent syn inde Zeelgie ende soo
gevrie[l] dat voy eens meester vande selve plaatsen worden
soo in salt ons aan geen heydinsche onderdanen gebreecken
om daar te comen woonen Ja sommige vande Inwoonders
selve die plaatse us ons te dienstich en te wel gelegen om daar
van mit een maelm: te worden inde soo voy die van Siram
Mermen sal hoochnoodich wesen, voar mede haar vlugt
gecort syn, en Niemandt van haar dorven kucken die van
Laato halloy Zynde t'wee plaatsen, tegens over Ihagelegen
hebben 3 Cogricorren afgestom ons als onderdaanen te.
comen Admistreren, maar hebben dese selve wederom opgehaelt
en laaten certen als Capt: Hetto mit ons pangayt dat daer
ock konde volgen. dis te geloven dat Capt: Hetto haar
voornemen om gestoten heeft, daar voortoock by gevoicht
soo de Gouverneur Meester van Iha waar voy soude sulck
nyggen niet durven dencken, dese Corcorre soude voy afft
gehaalt en met genoomen hebben maar op hoop vant Compt:
op Loubo te Continueren inde noch eenige nagelen te
becomen hebbe gort gevonden, dit tot naarder gelegenheyt
te spanien en soo voy het tot Comende Mouson gestroos-
sullen verrichten mostin voor arst alt vaartuych om hulp-
hilpen waar mit haar by een rotten voor gecomen sal worden
wat aan dese saecke verder tendiert sal de Se Commande:
syn Ed: volcomen Rapport doen inde tgene inder door
haast vergeten, souw mogen wesen, Salr syne Ed: P onse
naaste Broeder geadviseert worden

De Met gesonde Salouse verdan syn E: P: & Heere
Commandeur wederom gesonden, als ock de prinsestuc
voy wensche mit eenige dese selver versien mochte
gevorden, om ons daar van in Plaats van Bassen die doch
onnut syn, inde alte mets een ongeluck door geschiet,
off de Corrocorren daar van te dienen, waar dat eenige
van de a 250 tt hadde soude ons dienstiger wesen als
d waardir conden voyt mit wenschen hebben soude onse,

gesondee Valcoens gaarne mde Selve veranderen
en in Placcaaten stuck 3 a 4 comen. hebbin. —

Dit gesonde Mistaal weegende 1360 ℔ bestaande in
geborste Baren. valcoens en haare Camers daar van hebbe
ons voort gedacht te ontslaan alsoot hieromtrent is en zyne.
daar de coyl mit queten besuch syt Eenige dienst candoen. —

De gesonde Coylen die sijne: sighs 300 mt getal te vorsen
hebbin ontfangen, doch niet meer gerend: als 293 joodaller
> stx Manequeeren. Namentlyck wt noortwoyck ontfan
140 en wt warremont 153 Maken t voorn getal vande.
welcke naar dat de tocht van Jha gedaen is gerooyt niet
meer als 293 by malcandiren hebbin comen verzamelen
hoe groote Mouyten dat daar toe ook dien gerd: is voorsien
hebbe ick soodanige Sorge als voor myne Eygen borsse niet
tegenstaande dat die onder de Negerijs by d. Imbojnesen
verdeelt sijn. en haar veel Expresselyck belast haar stic
lick te moeten verantwoorden, soo ist seeker dat soo door
Matroosen, als soldts haar aenge afhandich gemaeckt syn
en ons verbreck mit mee als 293 hebbe comen verza.
meelen, die doort schip Noortwoyck en Middenblyck ver,
antwoort moeten worden en syne: daar van satisfactie
doen zoal belanght die deucht de gem: Bylick daar van
is val te seggen. alsoo geen 156 van gem: getal bruyck
baar zijn gebleven. —

Swaar inde bequaem Timmerhout in us by ons in voor.
raat mit tgene door ons dagelyckse wt bosgehalt wort
is dat Lyckaande hulte gebruyckt doch om syne: ordre
naar die comen. hebbin schip Middenblyck geordonneert
syn schip volyser hout te soucken, die die baleken..
in herst van bequame Dickte en Linghte volgens nevens
gaande Memorie waar onder eenige van 4: 5 & 6 duym
verkant Lanck wide 30 a 40 voet soo dat dese hoete
bequaem tot schaaren Zullen voeren die reste is naar.

Verbonant: en onverganckelyck Cout. soo syn E: met toecommer bigeert soo moet dien Equipagiemeester de scheepen van touwerck en Block hier versien alsnú geschiet is hoedanige Moyte met het selve hebbe gehadt salsyn E: komen verstaen. —

Het Metaale stuck vanden Quymlaba daar in sulcks doen volgens syn E: ordre zyn ock met van Meninge t'selve te laten volgen tin waar daar door merckelycke voordeel sage aangaande dit voorslagh van syn E: wegens de Principaelste bij samen Namentlyck den Quimlala ende syne Consorten by den Corte vallen. en Naar Batt: te senden. Sulcx sal onmogelyck wesen, soant sy haar soo buyten Schoots houden. dat wij daar met lichte comen en sullen, sy seggen Rechtsoo dat wij weten dat met ons verklaert hebben. dathalven met Kent Casteel of daar wij seggen hebben om eenige Pitsanringe te houden comen willen tin waare op Hieto, Loubo, off eenige haarder gelaat op syram dat sy haar Dagelyck Tegens den Cominck Mandt opposeren, ende alle solimpnele gemaackte en beswoore Contracten violeren, ende voorscheyde Natie ons vijanden aan Nemen, is waarachtich. daar in sy haar gelaten, ende staande zullen houden mit mant te Cort geschiet en haarden Cominck haar in soo danige Regart met te Commandeeren herste soo sy anderssints maar trouwe onderdanen van synen staat en blyven, en hem syne tributten, ende gerechtigheden Betaalen. —

Naar dat wij alreets met onse Amboynneesen macht vant Casteel waren vertrocken ende de schepen ontrent Tho op haar versamelt plaatse waaren bequamen wij schryvens d: Texel wt de Molucques met eenen seckeren Brief van Cominck van Tarnaaten waar in hy den Quimelara Loebo Mandert zyn genoemde stuck en Nagelin van ons mitte mogen vorderen en voort hem mede bevoelen gerne vremde Namentlyck Maccassaren op haare strande t' Edimitte

op hooge straffe, Item dat syne Mat. ons toe staat een
steenen huys offt Loge tot verseeckeringe van onse Coopmā.
schappen, Den offer coopman S.t Ottens wirt dat lyck
met een Corrector Naar Toeboe gesonden om deselve Brieff
naar haar wyse over te translateren sulx verren, doch
den Quimelaba was mit te vinden ick quae omdat hy sach
dat wij naar Tha gingen niet voorden dach wilde comen soo
dat S.r Ottens sonder Antwoort op den Brieff te hebben weer
om quam, dan naar Datum verstaan den Comingh gern steenen
huys wil in willigen, Waar tot genoechsaam te besluyten
is dat sij noch naar Coninck noch naar Ysmant en vragen
en soo maar eenigh voordeel suen ons wederom achter de Banck
sullen setten, onder tusschen dat wij van Tha gewerst syn
heeft den Quimelaba sich zeer onbehaylyck aan gestelt in
voegen als te voorige Jaar geschiet is die van Toeboe hebb
onse Loge eenige Nachten helpen bewaaren, doch Eyndelx
d'onse aan geraden alle gort met Jacht gereedt te maken,
queeren, ende met het selve van daar te gaan alsoo doen,
den quimelaba soowel opt' Jacht als de Logie getwes voor
genomen hadde t'schynt de vrees heeft den onder Coopman
en officieren vant Jacht doen vertrecken en wat des quimela
voortnemen gewest is en weten wij niet. t'eenelyck dat
ontrent de Broers voor Ouden het Jacht Many vans
Roobol lach die wt Banda Comende daar gancken was,
van woun gerapporteert sij dat hem op schooner Middach.
d 8te Daartuych was comen Besoucken Elck gemant
met 10 a 12 Man doch door vrese met groff Canon geschoot
souw worden Eyn wiederom geretireert ende afgehouwen.
niemandt wil ons seggen wat voor volck het gewest sij soo
dat seer Licht te bespeuren is wij van geen mooren goet te
verwachten hebben, en soot in haar vermogen, waar niet
anders en soucken dan alle de Christenen de voet te Lichten
de papoen hebben op ons wt wesen niet wij mich debeest
gespeelt doch onder ons gebiet Ysmant Lyck in aande.

Ja die maar een hooft gehaalt, ende op verscheyde Plaatsen ondert
bivel van Huetto diverssche persoonen gevangen genoomen op wedek-
mensche roovers voor ons verbreek naar Sha meer als een Maant
met 5 a 6 Corcorren heb laaten Cruysen in voegen dat Cap: wes-
terman eñ der selve Corcorren met drie nagids voor mamalo —
verovert is waar van 4 hoofden mette Corrcorre eñ een Bas aank
Casteel gebracht de Papoin synt ont Vlucht ende door die van
mamalo in haar Protectie genomen door oorsaacke dat sy een Soon
van 13 die alsame'm slavernie gestorven zijn, ende door gem:
Papoin over 3 a 4 Jaar gerooft nú wederom gebracht wy hebb
ons over dot doen aan Cap: Huetto eñ de 4 hoofden Beclaght
ende hart aan gehouwen op de gem: Soonen in onse handen te
becoomen daar in van Syt tot tyt vot gestelt syn en sijnse weerom
Comste van Sha nochmaels versocht en eyndelyck zoo verge-
bracht dat den hockomsilver naar Mamalo eñ Capa gegaen is
om dit versouck te obtineren, het vervolch leert den tyt —

Een Ander Corrcore van Papoen is d'onse ontrent het eylt
voor Caybobo gemort en mit de selve slaechs gevecht die ooc
by naar mde kaars gevloogen was, doch mit verlies van da 10
doden, den dans omstrongen dus dorde sullen sy ont achterste
begmnte Dieneken, daer gem: Corcorren hebbe 3 a 4 dagen
Coor ons thuys wesen, ontrent den houck van Alangh gevaest
maar voordir Niet, dese Roovers hebben onder haar enige
Corcorre van Tidoor, en des selfs Cominckx onderdanen Ick geloof
dat den Quimlaba zijn Personagie met naar soo veel speelt
als hem mogelyck is Alsoo wy dickmaals bevonden dat syne
onderdaanen Namentlyck die van Bono assa houdy ende lust
batte mit haar vermincht en haar gidjes zyn —

Ls schynt dat den Cominck van Tarnaten ommers soo trouweloos
is als syne onderdaanen t verleden Jaar hadde wy mt lange
aande E: Hr: Gouvern: Lodewyck gravisert t geene quartieren
was gepasseert en ons misnoegen wegens des Cominex bevel
hebbers mt Brede geremonstreert Namentlyck enige on-
gerechtheden door sarassa gepleegt soo wy verstaan hadde
hem in Plaats vandaar over te straffen mit het sijn gagieschap
van Grootsheyd versien soo dat hy voor qualyck doen goe
beloninge ontfangt, waar vot anders niet te beluysteren is

off dese gasten haar doch mocht mit voll van haar Meester
Cersen —
Alsoot Godt Almachtich gelieft heeft d: voorders wt dese we-
relt te haalen heeft sijne Huysvrouw op ons versocht om voort
voor in haar faveur te zoude schrijven. Namentlijck dat sijn E:
aan haar gelieffte gunnen mitten Eerste naar huys te gaene de schep
mach vertrecken. Waar met soot schijnt haar sonder Imge faveur
ende vruntschap Sal geschieden. —
D'ellemste die tolder doot Cranck is geweest verhoopen wij soo Godt
Almachtich hem gesondtheijt verleent gerdiendt sal doch den
voorsiene Tuckshaff doer sijn E: haestwaarts gesonden omde
kercke alhier te dienen heeft serr instantelyck aande vanden
kercken Raads versocht sich weerom naar Bat: te mogen trans-
porteren. alsoo wel sach dat voor hem hier geenerdiendt te doen
was, ende hem onmogelyck ware de tael te Leeren, nietegenstaan
was in onse vergaderinge geresolveert ten aansien gem: Soon,
doer E: last haestwaarts was gesonden, totnadier ordre soude Blyve
ijder is hem door sijn hart aan houden en Ernstich versoeck, met
gout omdien vanden Kercken Raat vergunt te vertrecken door
oorsaack ons rontwt verclaarden geenerdiendt soude komen doen
een andier sieken troosten sant schijn Bommel is volgens ver-
souck en voorstel vanden kercken Raat, aan Landt geordoni-
D' de Praat is gants gemiscontenteert en ontrust dat hy dus wort
gestelt wort ende ten aansien dat hy eenen grooten omslagh.
Heeft niet in wert waar naar hem Reguleren sal —
Volgens syn E: ordre hebbendien Brack maker Yl naar Banda
gesonden dat er mitter haast volgens t' versouck vande heer:
Gouverneur Raemburgh eenige Planckin en Ribben in ge-
schrijft sijn, gelyck onlangs te voren P: een Borgers Jacht
ook geschiet is d' h: Gouverneur beclacht hem dat niet meer
adasse ontt hierst soot sijn E: gort onder t' aanstaende Mouson,
eenich schip ofte Jacht in Jassant op amb: aan te senden soude
Banda in corte dagen, met quantitijt sonder eenige kosten,
Comen bestellen dat mi door haest niet in hast comen ghe-
schiede. —

Cort Jacht de Brack syn ons volgens Factuire 38 Lasten
ryst a 300 ℔: P: t Last tot gesonden dooch door s: van dalen
end Schipper par desilve voor Last en 300 ℔ te cort geleverd
welcke Lieferasie door ons niet behoorlyck can aan genomen
worden dochwort door gemelte officiers gesuslineert den voorn
Rijs groen ontfangen te worden en eer meer als min behoorde
geladeert te weesen oock sulex door haar aan syn E: voorder
verantwoordinge Can geschieden. —

Cort de vryluydens Jachten Namentlyck dat van s: Roobol
en Jan Barentsen hebbin wy 56 Lasten en 32 ℔ ryst
ontfangen a 65 f: P Last mits conditie dat sy des heeren
gerechtigheyt sullen Betaalen dit vertrouwen wy syn
E: aangenaem sal zyn, alsoo op Louboú Combelle en Pisidy
het speans gelt met goiden Rys Cargasoen getrocken worden
volgens syn E: ordre hebbin wy t schip Schiedam voor aft naar
Panjaroneoú gedespescheert waar met dien onderkoopman
Coachier Laan gesonden alsoo voordiesen daar gewerst is hy
hiert by ons heer aangehouden om verbetringh in gagie alsoot
onder Coopmans Plaets sonder tractament bekleedt doch
hebbe hem aan zyn E: gewesen goide rapporte voorde van
hem gedaan —

De Schippers door syn E: dit mouson harrewaerts gesonden heb
ick onder vraacht oft haar Yets wys met regart leg herwaerts
Comen is ontmoet daar op ons bericht is vande schipper
op Schiedam als dat hy volgens syn Bericht op onse voor,
gem: droochte gewerst is doch op dieper water ick heb
hem belast sulcx te Notificeren onder syn E: daar van behoor
lyck Rapport te doen, dat by de schipper van Broucker
haven, ock behoorde te geschieden alsoot hem genouch
gerecommandeert was —.

Soo ons door d' Commandeur bericht is hebbe myt alle syne
schepe aan en op het boomkens Eylandt in groot gevaar ge,
weest ouer sulex met Comme laten Syn E: daar van te —
vaarschouwen, en ofom gader voor te Comen, met goets
en waar dat voortaen de harrewaerts Comende schepen
tusschen de vaste Custe ende gem: Eylandt doorlieren sonder

Sulcx staat te bedugten dat de Comp.e op gem Plaets
in mindre ongeluck sal vervallen

De Caart van Amboyna wort nessens desen gesonden doch is
soo partinent mit als wel gewenst hadde ofte wel sal syn.
E: wt desen ten dele die gelegenthyt van amboyna comes
brogen, sommige faulte van Bochten en drooghte hebbe
gedorrigeert sulcx van tyt tot tyt door onderwindinge sal
geschieden

Oft verbreck van Ll. Commandeur hebbin wyt getal van
ons quatmsoen wirrom compleet gemaeckt alsoo tsiders tot
verbreck vanden h. Gouverneur Lucas tot nu toe 44 pSoon
syn overleden, 16 vry gegeven en nú mit de ll. Commandeur
verbrocken, makende tesamen de Nombre van 91 pSoon
waar mit onse bestellinge genouch versiecert zyn als ock
dry noots wesende mit twee Jachtin en 1 a 2 tm gansop de
vriendtlinge Coennen Cruysen soodat wy de gepresenteerd
houdt soldaatin voordesen maal sullen excuseren ende
allernelyck volgens genom. Resolutie twee Jachtin hier
sullen blyven door oorsaacke an drouchmouson te verwachten
is en de Nagelin alreets schoonstaen. Ja wert van verle ge-
sustinieert een groot orwas te sullen zyn, soutchyn salmede
hier gehouden worden om door hem Amt: ofte Mochade.
Jongste Bezendinge te doen, waar mit syn E: mirder
sirckerhyt sullen comen toe sniden

Soo syn E: ons mt toecomende Jaar eenige Machtherrewaert
sint versoucken wy mstantelyck dat de Monstringe vant
schips volck by eenige Expresse gecommitteerde Commissaris
worde gedaan op dat syn E: daar van wel bericht mach wesen
de saacke is vanti groote importantie dan dat men die onder-
Correctie op nen Equipagie mester laat aan comen.
die syn E: abuseert en mplaats van Boots gesellen Jongers
heeft gesonden t Can wel zyn geen diefstoffe gewerst is
maar dan most hy wt deuchten van Jongers en Boots gesellen
datter op de schicpen zyn die sommige hebbin 50 en 3rde.
de Jongers op gehaelt diese mogen bequaem syn om een Mar-
syl mte haalen maar onnut om mit de Cevaelen wt.

Velt.

Corts te gaan. Soodat wÿ wtde 500 Bootsgesellen daar
by noch gecomen waaren die vant onverwachte schip-
breuck wtde Molucquo niet meer als drÿe Comp: elck van
50 Coyen hebben comen wtmaken daar van een als t Jacht
Midenblyck verstrock om hout te haalen Casserÿde ofte
most in t selve naar gelaten hebben. soo dat sÿn E: huer.
wt bysluyten kan, midsien groot lyex gerabuyseert te
becomen. en dit getal verre van 500 is doch hebbe eenige
der gem: Jongers als omtrent tot anich ander werck weesen
bequaem d Amboynesen, tot het om hacken der boomen
gebruÿckt doch daar tegens vast wederom wel noodich
gewerst dat een Comp: soldaten mede met bos gesach waar,
onder sen ongebonden hoop in behoorlyck. ordre te houden
door welcke ongeregeltheyt, van Thadesen 5 Persoonen
doot geslagen, ende de hoofden totten sr schande mede negery
gebracht —

Dit tot bruen wiegen de vryeluyden sÿn volgens haar aan-
gesien voldaan. wÿ hebben tot noch toe niet anders cq mer-
konden als haar doen is eerlyck en vroom daarmede sy wel
soo verde sullen comen dan of anders de wy hebben haar
wederom gelicentieert te vertrecken te weeten Robbol en
t Jacht van Courtin Barent naar Banda route dat van
helmont en Gabriel borger in Amb: naar saccadane God
wil haar geluck ende voorspoet verleenen, mitsdien
de Bandanesen, borgers sÿn in en ontrent onse Eylanden
verongelückt Jae de sommige hebben haar tweede en
derde Jonck verloren, de vryluyden Namentlyck die van
Batavia hebben ons hart aangewerst dat min haar soude
toestaen eenige stucken van Nagelen en rolangh te mogen
vervoeren, sulex voor desen gelicentieert is doch sen hebbe
t selve om dat onder soodanigen schyn dickmaels bovery
geschiet niet willen toe staen tÿn vaare dat sÿ E: sulex
mtoecomende Licentieerde

De Cargasoenen met de scheepen gesonden sÿn ons volg.
factuire voldaan opden Rijs compt sonder lymgh mette
Manequeeren wtgesondert die vant schip de Brack sulex
Zyn E: huer vooren geadviseert is van geemige schaden

Meer als 3000 ℔ P.t Last ontfangen die wÿ verantw.
sullen, verder hebben wÿ bevonden dat inde facture
van Midenbliek 20 vaaten soo vleys als speck meer
genoteert is als door ons ontfangen en by haar geleverd
is sulex wel een merckelycke abuÿs mortveisen als met
cognoysemint genoteert staat in Plaets dat eerst 20:
vaten uyt gedruckt staet sygge 20 soodat de correctie wel
met cognoysemint geschiet is maar in't inde facture over
sulex sÿn E.: ordre gelieft te stellen dat wÿ vande twintich
gemelte vaaten wegen ontlast worden. als ook
voor een vat uyt schiedam ontfangen dat in Plaets van een
vat speck met sout gevult is over sulex t'generael voor
1360 ℔ gedebiteert hebben, —

Din staat dier wegen gesonden wesende brieven hebben wÿ
ontfangen, waar in gesien dat ons Comp.t 50 R.a van d.e meer
belast is als P.o gem.e wesel over gemaeckt. over sulex voor
dese selve somme voorcomme moeten ontlast worden en op
dat alle dese selve saute behoorlyck mach worden gevonden hebb.
gout geacht din ontfanck des selfs hier mede te senden —

Nessens desen gaat boven de voorgem.e attestatie vier andere
waar met bewÿsen, word dat in de Packen N.o 2: 7: 13 en
14 de nomin: van 18 stuex dongerys te cort bevonden sÿn —
Monteerende de somma van . . . . . ℔ 60: 15 stuÿvers
en voor dezen aengeschreven . . . . . „ 65: 3: 12 mael.
Te samen de somma van . . . . . ℔ 125: 18: 12 penningen
gelyck mede sien Nevens gaanden staat gesien can worden —
waar voor t'generael belast is —
Voorders hadden wÿ t Comptoir Generael Pol.t last voor —
D.e 20 synde door ordre van E. Hr. Gouverneur Lucas aande
officieren en soldaten vanden E. Hr. Commandeur verstreckt
deses Reek op Batavia sijn loopende en den volgende t'gener.l
voor gemelte somma belast de Memorie daar van gesonden
heeft d.e h.r Gouverneur met genoomen om daar van acten sijn
E.: openinge te doen, ende sorgh te dragen. dat ons Comptoir
ontlast souw worden

Actum —

Item ƒ 30:- 18 stc daar voor de Hagelen vant azuel en
de van ourien vaarin vergeeten te bilasten Namentlyc
ƒ 34:- 16 stc op Ourien ende 36:- 2 stc aant Cestalsulex
daarin verandringe zal morten geschieden ende wij alles
vooren ontlast warden hier ouer Heere Mons: hülst voor-
dien aande heer vlack geschreven —
Twee vrij borgers van Banda die hagre Soncke albier ver-
doren hebben, syn opt Comptoir albier geaccommodeert
met de somma van 1500 Rs van 8 ofte 3:- en 10 stc-
waar voor wij mede morten gecrediteert mogen worden
voor tobo volgende ende onse Cretualie als ammontie door
de mermichte van Minschin, bi gonst te Amboen syn
genoodsaackt gewest om secours naar Banda te senden
dien volgen ons Comptoir voor de somma van ƒ 57:- 8 stc —
mot te last worden, de vorderc Postin accordeeren en soo
Yet wers Mochte wesen, daar inne mit accorteneigen
sullen daar op Syn E: Advys verwachten, vand' onder ges
Persoonen hebben wij P: wyssel ontfangen 5000 Rs
van achten soom Comptant als Rys montierende de —
Somma van ƒ 2750 Cr: waar voor syn E: ons Comptoir —
gelieve te bilasten Namentlyck —

1500 Rs van 8: van daniel Isaacxsen Roobol de waarde
van hem selven in Rys ende Comptanten
ontfangen . . . . . ƒ 4335:-
1900 Rs van barent Jansz om te Betalen aan
Anth: Hurt de waarde in rys ouste — „ 4845:-
1000 Rs van Jan storm te bitalen aan symon
Bolontyn de waarde in Contant — „ 2550:-
400: Rs van lambirt heyndrexsen te bist
aan hem selven de weerde in Contant — „ 1020:-
5000 Rs a 5 st 2 P: Rs Somma ƒ 12750:-

In onse Cas bevonden wij in spaans gelt om tot het aanstaen
gewas te gebruycken de somma van 14 V Realen van
achten, op huijs hebben eenigh hollandts gelt volgens
de gegeve bruskens morten mede reecken ofte hebben den
Raat in bidincken gegeven ofte de Comps duenstech sal
wesen van gemelte somma eenich Capitaal aff te steek-

ende volgens syne E ordre Naar Batavia te Sijnder doch
is by gem: Raat geresolveert dat om Redenen hier vooren
gemoveert de Comptantin hier sullen Blyven vbandt het
sieckt is dat syn E: ons soo tijdelijck als wÿt noodich souve-
Eevisen gen secours en sal comen senden ——.
Het fiscaels Ampt wort alsnoch door den substitut Eecleet
sollistantin tot het sÿlve en gebreecken ons niet doch en bevin
hier niemant bequamer alsden de Goyer synde ontfanger
van slants Middelen ende Zouckhouwer vant Guarnisoen
soo syn E: ons mitten Naasten geen Bequamer stoffesent
soude hem voor andere Presenteeren ——
Wat Pulangh het Comptoir op Loubo is ons weerom in
gerechticht doch en heeft den Quimlaba Selfs niet doroven
Comparesen. die ront wt bekent dese onlust door syne on-
verstandicheyt en onbehoorlijcke Prosedueren ontstaet
is door heeft gem: Quimlaba Quimlala sÿ liatte doen toe-
siggen en sucht met beloften, verbonden sulcx door alle d'
Orangq: bevestight wort dat sÿ altsamen voortaande vrede
en eenigheyt in plaats van oorloge wilde beminnen. ende dien
volgende belooft hebben dat sÿ van nu voortaan alle vreemde
Zuiden weeren, haare Zoncken en goederen aanslagen ende
verbeurt Maken. mits Conditie dat de gevangen aanons.
overgelevert sullen worden, daar tegens aan hem Quimlaba
belooft is soo sulcx gepresteert wort en wy daar van volcome
Preuve hebbe dat hem alsdan Zyn mitale stuck wederom
gerestitueert sal worden en naar datum met een goedt trouwe
nader allantie Zullen maken, Item dat Jegens de amer-
de nagelen op de Westcust geplucht worden. op combille.
ende Jusid een Comptoir versocht sal worden om alsoo een
oogh. mit sÿt te houden. ende op alles gelet te neemen
het naar der beriecht sal zijn E: P^te naaste gewerden de-
gesanten door Quimlaba op Tha gesonden om ons te spreck
en met een Praatjen van daar te Secken verscheyde
met drÿ Orangq: Thaesen schÿnen bynaar dat accoort.
am gesloten te hebben, alsoo wegens onse verruchtinge
voer Tha soo on hebbelz groot en groot aan gingen dat

uyt de Maat wat te boven gingh en den volgende het goet succes dese saacke verl. eer een quade wtcomst souden verOorsaackt hebben sy rieden over dese distructie veel luyder als naar de waarheyt behoorde in voegen dat wy meer dan 18 V Cocksboomen, ende wel dryemael soo veel sagouw boomen om gehouwen hadden behalue alle haar nagel en andere ontbaare vruchtboomen benesthens veel andermortwillicheden door ons gepleecht ick geloofft dat haar dese rapporten eer een Bedieneken hebben gegeven om met ons een goet accort te Maken dan soodanigen wy eenter merckte verwachten, wataan gaat de saacke van Tha is soo op sijn beloop gebleven, maar waart vanden Quam Laba versocht dat myn op Huttu wilde Laaten vinden om van dese saacke verder te spreecken, alsoo sy sustmirden dat door de Boeren gantsch verdistrueerd souw worden die sy seggen allereets eenige hoofden op Tha hadden gehaelt

Met die van Capba en Mamala was de saack noch in voorstant en waren verygelick gerevest voors. gevangenen aan ons over te geven doch op Huttu en Porakgeay hadden sy Pattaque im haar Pitsiaringh ontbooden ende hem t voorige aan gevoert in voegen dat sy wel wisten dat ons ongelyck geschieden en myn met verschreyde Logen gepayt hadden doch Sobilge alsoo geen leverantie van geen Papoen onde doorAcht Portugeese Pshaar tot een Amende geven welcke saack wy voorder sullen Behartigen ende sien wat dat van Zal worden In somma t is suicx dat wy met een hoop troulooss moorden opgeschrept zyn. oversulcx wat qualwaar in haar geloovigen sullen, —

Also myns oordeels hier vry Meer geschuts in Amb. hebben als op onse schuiten van noode Zy hebben gort gedacht zyn E. twee Metale Stucken, van 18 Ysers toe te senden — soude noch wel vier stucx Ysere sacchers Commen — missen alvaart mits soo wy verstaen dat sulex door synde wel genomen soude werden, noch gaan hier nevens twee Ysere Bassen sonder Camers en 2 Bloecxstucken met een Camer die ons onnut syn. —

Mede de scheepe de Stadt Broucker haven en Bommel worden Lyn E: Voe gesonden de Nomb: van 169 cos graft Nagelen. Costen ni Coks met de gevalle en costen. de somma van ℔ 44814:1: Doch waar voren syn E: ons Comptoir Zal gelieve te doen ontlasten & gerne mier gesonden is bestaande in Sommige Stucker Coolcoens mitsdien de ander Zal zyn E: met Brede en mitsdat schepen sulcx geschiept is mede silve factuire comen Brooger.

De memorie vant hout dat Middelbyck allegeerts in gerom heft gaat hier niet ins waar tot syn E: aansien de dicktte ende Lingte der Balcken ons sich daar naar te Reguleeren het sal noch wel 5 a 6 dagen aan Loopen eer dat syt schip vol hebben sullen. ofter hebbin goet gevonden hem soo Lange te houden. door oorsaacke dat noch een goede party hout van schoone dickte en lingte voor handen is vertrouwen dat syn E: sulcx aangenaem sal zyn, Alsoomin sich op dit hout dat Extraordinaris Goet is genoechsaem mach verlaaten, Sonder anders sullen desen Eyndigen en syn E:

E Edentveste Manhafte wijse voorsienige Zeer gestrenge Heer, bevelen wij de genade van Godt almach die syn E: veel gesunde Langduerige gesontheyt en voorspoedige Regeeringe

Actum Amboyna ult Augusti dey 28ste May Ao 1692.

Factura Ende Reeckninge vand' ondergeschr[ev]e Nagelen
door ordre van d' Heer Artus Gijsels Raat van Indie —
Gouvr[neu]r ende Directeur over d' Eylanden van Amboyna
geschreept inde geladen mer scheepe die Godt Bewaere gent
Bommel Broucker Haven, inde Brack geconsigneert
aande E: H: Gouv[erneu]r Gr[a]l ofte zyn E: gecommitteer
in Batavia

Amboyna Int Casteel. adi 22 Mey Ao 1652. —

56844	lb. Suyver gerechte vant Casteel geladen Int Jacht de Brack Costende mcoops a 60 R: van 8 de Bhaar van 600 lb.	f 1449	5 : 6
45000	lb. T: mt Jacht Broucker haven. costen als voore	1145	— : —
2910	lb onderwicht op de voorsch[re]v[e] Nagelen bevonden in des Comp[a]s Magasijn gelaxt te zijn	„ 742	1 —
	voor d' stucx sijl eerdin mt ontfangen der selv[e] vier nagelen, soo voor sacken als voor droogh sijl soo aent Casteel als op Nossi Lauo honbonoa en oma verbleeft a 1 R[ea]l lb.	„ 221	1 : —
14556	lb suyver gerecht vant Comp[a]s Lauerquo geladen mt Jacht de Brack Costen mcoops a 60 R[ea]l van 8 de Bhaar van 600 lb.	„ 3711	15 : 9
12606	lb. Geladen mt Jacht Bommel costende als voren	„ 3214	10 : 9
935	lb: onderwicht mt vorgender Nagelen bevon[den] voor oncosten van sacken maeckloon als anders smts op de voorschreven Nagelen gevallen	„ 44	12 : 8
3250	lb Suyver gerechts vant Compt[oi]r: Flieth geladen mt Jacht Bommel Costende in coopts a 60 R[ea]l van 8 de Bhaar van 550 lb,	912	2 : 8
1132	lb onderwicht op de voors[e] Nagelen mt lads bevonden	„ 314	12 : 8 :
	oncosten op de voors[e] Nagelen mt in neemis soo voor sacken als anders mt gevallen —	109	12 : 9
166536	lb grosse Nagelen costen mt oncosten	f 4362	16 : 12

1665 36 ℔ Nagelen P.e Transpoort ... 436 28:16:8
2404 ℔ Nagelen suijver gewicht vant Compt.
louhoe geladen mt Jacht Bommel costen
60 R.e d' Bhaar ā 550 ℔. ... 660:15:-:
60 ℔ D.o voor tarra vande sacken endt droogen .. 16:13:12:
200 ℔ suijver gewicht vant Compt. Ouriens gelā
mt Jacht Bommel costen in Coopts a 60 R.e
d' Baar van 600 ℔ ... 51:-:-
voor R.e 136 van 8.e 100 aan verseeyde perssoō
betaalt hebbē voor mitrest van haar verschoote
Lijninge.n voor dato door d' Heer Gouverneur
Philips Lucasen Artus Gysels ten dienste
vande Compt.e tot in coop der nagelen opgenom
men ende door ons nu wederom afgeschreven alles wijt
wijsende d' Boucken ... = 440:16:-:

1692 00 ℔ groff Nagelen costen mt oncosten ... 448:14:1:8:

1 Metaale Salekoen geborsten wicht 650 ℔
4 d.o Basijn geborsten, 7 weegen .. 710 ℔:
7 d.o Camers ... 7
1 d.o Clock geborsten wicht ons a 600:
324 Oude Loopers ...
4 Swaare anckers ...
1 groot Metale stuck weegen 5 Boots geladen
mt Jacht noortwijck ongetaxeert
2 groote metale stucken schietende 18 ℔gers in
Broeckers haven geladen ongetaxeert ...
7 swaar portugeese valcoens weegende ontrent
mt haar Camers 900 a 1000 ℔ yder. } mde Brack ongetaxeert
2 ysere Basijn sonder Camers
2 d.o Block stuck stucken mets Camer. ... }
1 Ancker in Middenblyck }
1 d.o in broeckerhaven. } ongetaxeert.
1 d.o in schiedam. ... }

Memorie der oetrocken wissel
bryeven Actum 13 May A°: 1631

2000	R[s]	van gabriel sort te betalen aan hem selven	5100:—:—
1000	"	van Jan storm te bille aan hem selven — "	2550:—:—
500	"	van Adriaen de Masenaar te bille aan symon Bolenstijn — "	1275:—:—
450	"	van Jacob craack te bille aan hem selven — "	1147:10:—
500	"	van Pieter de goijer te betalen aan daniel Isaacx Robbol — "	1275:—:—
300	"	van daniel Isaacx Robol te bille aan hensche:	765:—:—
389	"	van E: H: Artus Gysels gouverneur te bille aen d° danckers — "	991:19:—
383 1/4	"	vande comm: van Amb: te bille aande comm: van Bat: — "	977:5:12

Adij 15 september

1500	"	van liendert adriaensen te bille aan hem selv:	3825:—:—
811	"	van Jan storm te bille aan hem selven — "	2073:—:—
800	"	van Jacob Jansz Pataque te bille aan hem sel	2040:—:—
650	"	van Jan alders comy te bille aan hem selve	1657:10:—
403	"	van comm: van Amb: te bille aande comm: in Batavia — "	1027:13:—
400	"	van Adriaen de massenaer te bille aan simon Bolenstijn — "	1020:—:—
310	"	van agata vander donck te Bille aand° danc	790:10:—
208 3/8	"	van d° Jan de Praat te betaalen aan daniel de Boucquoy — "	531:7:2
150	"	van Claas Jacobsz te betaalen aan Nicolai Thirdoor — "	382:10:—
110	"	van Mahu de Sirck te betalen an d° danck	280:10:—
100	"	van wouter Melchoirs te bille aan d° danck	255:—:—
100	"	van Pieter Claasen Schapen Caes te betaalen aan Claas holm en Jacob thomas	255:—:—
40	"	van d° Hilwittils te bille aan d° gysbert bastiaensen — "	102:—:—
200	"	van Jaan ottens te Bille aan Isaac stryck:	510:—:—

11310 5/8 R[s] van 8: van 51 Stuyvers de Real — 28842:1:14

Memorie der geprotesteerde wissel, brieffkin Actie 21: Januarij a° 1632.

1500	R°	van Leendert Adriaans: te betaalen aen hen selven	3825:--:--
800	"	te bil: aan Jacob Jansen Patarque	2040:--:--
650	"	te bet: aan Jan de wees de weerde van hem selve	1655:10:--
389	"	te bil: aan d° danckert de weerde vande E: H gouverneur Artus Gysels	991:19:--
310	"	te bil: aan die de weerde van Joff: agata van done	790:10:--
110	"	te bil: aan d° de weerde van Maria de Serck	280:10:--
208 3/8	"	te bil: aan daniel de bouequoy de weerde van d° de Praat	531:5:2:
200	"	te bil: aan Isaack strijcker de weerde van Jan ottens	510:--:--
100	"	te bil: aan Adam Mirgander de weerde van d° woutirs	255:--:--
100	"	te betaalen aan Claas helm de weerde van Pieter Claasen schaapen huys	255:--:--
40	"	te bil: aan d°: Gysbert Bastiaens: de weerde van d° Hilmichum Hilmicks	102:--:--
4405 3/8	R°:	van 8: a 51 stuyvers de Real	11238:16:2:
6903 1/4	"	P° tegenstaende Partyen	17663:5:12:
11310 5/8	R°:	bedragen a 51 stuyvers de Real. Somma	28842:1:14:

T' Comptoir Generaal. dr bet.

Voor dr Cargasoen Cr dese Reespen Middelt Brouwers haven en Brace Aÿ 22e Meÿ			
van hier gesonden		226279:	4:12:
voor de Credeuren		7578:	3: 8:
voort Cargasoen van dese retour na balangb		2015:	2: —
voort t geene door Cortchyn terugge gebracht		1240:	— : —
voor dwrtsch amonitie van oorloge door brouwers haven		1503:	— : —
voort geene hier door ordre van H. Gouverneur Philips Lucas aan verscheyde officieren ende Soldaten verstreckt sÿ zoens Reek op Batavÿa loopende ende der halven wt voorn ordre tgent daar voor bilasten waar van de Notitie aen E. Hr Gouverneur Phs: Lucas mede gegeven		1581:	— : —
voor ekosten door abuys op de nagelen mede factuer overgeven te weet f 234:16: op de nagelen vant Casteel en f 36: 2: op d°. van ouden waar voren het gene: nu mede bilaste		270:	18: —
voor R°. 150 aan 2 vrybergers van Banda hier verstreckt om aen t Comptoir alhier: gereetlijk te voldoen		382:	10: —
voor verscheyde koopmanschappe met open der Packen te Cort bevonden		125:	18: 12:
voor 10 vaten vlees en 100 speck P. t Jacht Middelburgh te Cort ontfangen		1300:	— : —
voor een vat sout P. tschip Schiedam in Plaats van speck ontfangen		60:	— : —
Somma		242545:	1): —

't Comptoir Generaal. Credit

voor Reste Ao vlte January Ao 1631 Fl:

slot van afgeleyde Boucken over verscheyde Compts Coopmanschappen, Victuren Ammonitie van oorloge
geruytschappen als andersints ter somma van - - - 451009:18:4:-
voor Cargasoen van Brouwers haven ontfangen - - 18191:15:-:-
voor 6903 1/4 Rx. van achten voor soo veel hier van wegs
overst brieven ontfangen - - - - - - - - - - 1>608 5:12
voor Rx: 100 van 8: voor soo veel d'oncosten der nagelen
van Louhoe te veel mde Factuere par abuys gestelt
hebbe synde in een rest van f 854:5 alsoo maar syn.
Rx: 235 en door myn gestelt 335 Rx: waar omme te veel
genitaal voldt gecort dorn - - - - - - - - - - 255:-:-
voor verscheyde vyvres Ammonitie van oorloge vant
Compt Banda mde bystellinge van Banda (als sal.
om Jobo ontfangen voorlek hier genitael weder
gecort dorn - - - - - - - - - - - - - - - - 55:8:-
voor de Cargasoenen P. de Sckeepen schiedam
Middelburgh Brouckershaven Brack en Mocha
ontfangen - - - - - - - - - - - - - - - - 10564:1:6:

Gaat af voor tegenstaen P. tyen - - - 593491:8:6:-
242545:15:-:-

Rest: f 350945 11:6:-

Brief V vanden Sultan Cominck van Tarnaaten getranslateert gesonden door de Ed Gouverneur Lodesteijn. wt Tarnaten

Gÿ Quimelaha Louhoe gouverneur vande quarte van Amboyna endegy sengasis en sjaallis van olisiva en olili, ma gesamentlyck den Gouverneur van Malaye herft mynaar geschreven, dat gÿ luyden mit den Gouverneur aldaar geaccord Zyt om een sterne huys op Lousoto maken. doch dat het selve alvooren door mÿ Edle gevisiteert worden ick staa het selve coolcomentlyck toe, conde der halven mit de opbouwinge laaten voortgaan het mitale stuck dat gÿ segt v toe te hooren ende de hollanders mit de Macassers Jonck verovert hebben tselve is gebeden Buyt en zult omsulex verdiennen te Eyschen gan nogstendach, Gy Quimelaha, hebt ock mit voorliden Mouson 25 Baar nagelen naar Macassar gesonden die de hollanders genomen hebben de selve Nagelen zyn ock gebeden Buyt ende voracht u sulex voor de tweede reyse te ondersoecken t geen ick v Liedn mitte seggen hebbe Registreere mÿ aan Ymant Sebonÿ die mit den eersten deese waart vertreckt

Malleÿn 14 Maertij Ao 1633

Translaat mit Malleÿ wt den Tarnatens Brieff van Sultan Commek van Tarnaten gesonden Ao 1632. met 2 schÿ Texel aanden Quimelaha Louboe en door zyne ondersaten getranslateert worden mit cort begrip accordeert mit het translaat ons door de Ed. Gouverneur wt Tarnaten gesonden

Sourath Sultan amirie mma hamha

Hee Quimelaha salahacan de tarma Ambon, daen singagie daen Quipati vlima daan Vlisiva orangquaya sacahien kalla tanya. Cappada Caneú jni Gouvernadour de Malays dia, bry tan Capada kita Catna Camon. daan Gouvr. dry Ambon mem pitchara Mau Cargja Rouma batou Dirÿ Lochoe Tafey

Camoú salatten Handack Memantyken Litta Jonga —
Catte die Lb catta Mañ macca Camoú bonat macadyrÿ Ytoú
Gouvernadoor derrÿ Malaye Pitchara Pade Lita souro —
Cita Cirum Sourat de Amboń souro Cardyo Roymoú batoú
de Louloú tafafy Lita boulom Poutos Pitchara Jtoúsa,
Jarcara Lagÿ Lita denger Gouvernad.r Ambil Dirrÿ orang
Mahÿa Jkara tambangge Satoú Jtoú Orangeaye Jangan.
minta Doúla Sajacarra Lagÿ Lita Denger Quimelada.
Mousop Jang doulo Jtou souro Pada orang maleyo bava
Jsincke 25 Bhaa Tafafÿ dery Pada Jtou boulon Pit.
Chara, sasa Coactoú Malirynken, sourohan Lita Jman
Seborÿ Samptÿ de Tanna Amboń Jtoula adda segala
Pitchara —

Pruff vanden Sultan ominek
van Tarnaten.

Ÿ Quimlaza Gouv.r vant Lant Amboyna de
Comingen en Gouv.r van syllin ende Negen mit alle
Orangÿ: ick vrage Aen U: den Gouv.r van Malaya de —
sÿght my dat gÿ en den Gouv.r van Amb.a U.E brraetslaeght
een Steenen Huys te Maaken op Louhow Nochtans ghy
alle Pruff te Coaechten tot ick het segge, soo ick
vol sult ghy t Maacken, want daar over den Gouv.r van
Malayo mit myn Braat Laadt in brgeert dat ick an
Pruff naar Amb.a Lende om een Steenen huys op Louhow
te Maken, Nochtans ist mit afgedaen,

Een Ander ick Eorden Gouv.r Heft vande Malayers
een Metalin Stuck genomen, dat ien sult gÿ Orangÿ:
voor Erst Niet Eyschen —
Doch een Ander ick hoor Quimlaha mt voorgaend: Mouson gesonden hebb
de Malayers 25 Bhaar Nagelen, nochtans is hier over oock noch.
mit gepetzaelt allereerst myn gesandt Jman Sibÿ Compt
op Amb.a die sal alles Petcharen,

Dit voorgaende is Copie van onsen Jonsten aan
Syn Ed: d'Heer Commandeur Adriaan Anthonisz: met desche
Pommel. Texel Noortwijck, Waarmont, en t Jacht de Brack
gesonden t'gedient is alhier voor eenigen tyt niet gepasseert noch
te Jetwis op de ouer Cust voor gevallen, Eenelyck dat den ond
Coopman Vaningh ons van Loubos toe gesonden heeft het tranf
laat van des Comincx van Tarnatens Bruff door t Jacht
Texel wt de Molucquo mit gebracht en ons door d Hr Gouv:
Jodijtsyn toegesonden, het welck sy sustineren niet Conform
den Inhout te wesen vanden Geenen die ons gemelte heer Gouv:
translatiert ouer gesonden heeft daar by soo danige sustinue voegt
als oft wij haar mit onwaarheyt sochten te abusiren daar te gen.
gen Redenen gemoviert mochte worden mitte genstaande dat —
geprotisteert wort den Bruff aan ons gesonden trechte translaat
ende inhoudt vanden Tarnataensen Portugh en Vermingt des Comincx
te wesen, en sij geen vrees voort Bouwen vant steenen huys be.
houdens te hebben, alsoo wij mit in wisten oft sulex de mi'minge
vanden E: Generaal souw wesen sulex dat dese twee Brieven
vande vanden Andere zijn, want den Cominck segt in dit gemelte
Translaat, ons door den Quimlada toe gesonden, ten waar dat het
valschelyck ouer setst is dat hy hem op alles eerst beraden zal en nader
beschrift mit Iman Sibarij zinden zal en op dat zyne: machten
wat daar van sij worden d: Copie van gem: brieven hun nessens gesen
den onder Cooxman Schrijft dat des Comincx Bruff 4 maal door ver
schrijde Persoonen hefft doen translatiren, maar wort altyts van
eenen Inhout bevonden, In somma t Zy hout zij den Moortschen
aart vertoont sich dagelyex —

Soo vooget is op 2 Julij mit syn Jacht wt Banda gearriveert van
wien wij verstaen d E: Gouverneur Raemburch mondelmgh
bi last hefft ons aan te seggen dat sedert het vertreck vande Brack
in sijn quartieren mit voor gevallen was Allernelyck dat den Boyer
Banda voor rom te rugge van kayaroa was gecom en ende de reyse
niet en hefft connen langen —

Den 11 July Arriveert op de Pas de n Nieuwen Boyer
wt Banda, die naar Rossangijn was gesonden, doch synde door
hart weer ende onbequaemheyt genootsaeckt geweest alle de,

kalck die in kadde buyten Boort te smyten en Amb aante
doen wy hebben gemelde Boyer dadelyck doen helpen het roeren
swaarden doen de grooten ende twee schuyten onder den kiel gelicht
waar mit bevonden dat nu ongelyck bier naar syn Roer luystert
soo tas ons dunckt dat het tyt is zullen hem Reys doen vorderen.

Volgens t' Advijs van onsen Jonexsten waaren wij van Macassare
gevaren syn d' t Jacht Mirdenblyck geordineert te te sende alsoo op
14 Junij syne Ladinge herst ingehadt bestaande in dd Swaare yser
hoede planckē altsamen varkant te houden van een bequame
dickte gants duenstick tot syn & voornemen onder tusschen waren
den 4 diser bericht van een amboynas genaemt Abrahan Boelle
woonachtich In Banda die mit Lecntē vande heer Gouverneur
Raemburgh mit eenige Nouse Lauwers in onse Eylanden waren
Comen handelen den volgende haar volgens hun versouck geconsenteert
weerom de waarts te mogen keren gem: persoonen syn door contrary
stroom en vont op de Oust Sceram verdreven en haare Champan op een
Reciff ontrent sceram Laut in stucken gestooten, daer sulex haaren
toevlucht naar an dlusives Negrije Kiesmah genoomen daar wel ont-
haalt ende getracteert worden, welcken persoon verclaarden dat mit
die van Kessmah tot verscheyde malen op het eylandt sceram Laut
geweest syn, alwaar gesien hebben 2 d stux vremt vaartuych Na-
mentlyck d Maleyen & Macassaren en d'erst Javanen van Bantam
Japara ende Bocquit de Javanen alsoo verstonden dat geen Nagel
Mouson en was willen mest al weerom keeren, maar de rest waren
vast geresolveert haar avontuer op Lorhoe Combelle en Lysdie te
soucken hier van wel versekert Zynde als ock dat daar mede
gecomen waaren twee champans een Van Combelle en een van
Mamalo die haar naar alle Apparentie geroaarschoutsulen hebben
vant apparente vroege ende goede Mouson, hebben der halven geresol
veert het gemelte Jacht voor an tyts hier te houden op ofte volek
ende t silve schip van noode mochte hebben alles Prevel blyckende
p.e Resolutie duen aangaande genomen ——.

Hier op is gevolcht dat den 16 Junij Sis der silver Jonekin opekelang
ende Assabondy gearriveert de voleke mit gemelte Campan van
Combelle achter sceram om Zyn gelooven, en haar mede Rever-
van assabondy ende ontrent attapoetty verstarckt de selue ——

Kortsomme met aen Pallassaden Pagger besiet de revier
gestopt en haar mede hast soo veel versterkt alst mogelyck was.
volgens voorgaande Besloten vanden Quimalaba waar op
hem het metale stuck weerom soude gerestitueert worden het
hem vandach tot dach aen geprest tot verzenden derselfde alsoo
ons onmogelyck is geweest sedert het vertreck van heer Comma
tot het Attrapement der tarnataense Gesanten. yetwes met onse
Macht te komen verrichten alsoo waarachtich is, en by yder
bevestight zal worden, dat geen drye volle dagen goet weer souw
uytgemarckt comen worden waar door soo Mestichse Mens
staruen, ende suck zyn, dat het ongelooffelyck is soo desen
Oirmedelinge van soodanige voornemen zyn ende ons intregen
Mouson sullen komen, besoucken sullen wy een ander lyn
noorden trecken, ende gengotsaackt zyn de Inwoonders met
drooge Mouson aen Castrie want het ons swaar sal vallen
yetwes met Regen Mouson te verrichten dat wy hier dagelyx
gewaar worden, en oversulcx vande noot een deucht moeten
Maken.

Den 21 Juny Arriveert hier acht Casteel Leenen Radja
Sammit den Richten Cominck van Sammit een plaetse
gelegen op het Eylandt Oma wesende den seluen die ongi-
vaar 3 Maenden geleden arm Castel gerooft is, ende
versocht mit syne Negerys Naikabila op Oma mocht comen
woonen, op welcke tyt hy ons verhaelden dat synen vader van
Portugesen, op stram achde Alfoorosen was gesonden ten
tyde als d'huttisen vant lant amb: op stram waaren verdreven
om haar vanden kant door gemelte Boeren den oorloogh aen te doen
inde is Eyntlyck gem: Radja Sammit door de Mooren van
Amin en locky t'Hooft aff geslagen en desen synen soon
mit een dochter dit Principaelste orangk van een Radja —
sesoulou hooft over 31 Oliswas Negery getrouwt waar by
geprocureert een Zoon en een Dochter inde alsoo by volgens de Natuer
aller Minschen naar syn vaderlant haeckt heeft hyt voorgaende
versouck by ons geobtineert en hem Plaats aen gewesen waar
mit syn volck op strant souw komen, om als dan met Correcorre
gehaalt inde op Oma gebracht te worden synde hem alvoore
aff gevraacht off gemelte Synne Negery mit onder het gebiet
vanden Quimalaba sont daar op geantwoort heeft Neen —

Ende Nyntmeer gedacht most worden dat olisivas onder olilimas stonden, doch dat door de vorheyt vant sort en de Olisivas daar onder sorteerende met den Quimelaha in vrede waaren — die haar ock alle middelen afsneden om met de Nederlanders inde olisivas te verkeren. niet tegenstaande dit voorgaande — versoeck verclaart Radja Samuit met noch drye andere oranga Alforosen Expres afgevaardicht te wesen van haar hooft Den Coninck van Soulou als ock wt den Naem van alle de — oranga van 31 Negerijes die ons haar alegantie onderdanicheyt inde dienst tegens de Mooren presenteren als wiserde haare inde onse doot vyanden Namentlic D'Olilimas waar by — voorgende dat sy 31 Negerije staet waaren en 3400 weerbaar man konde tot maken waar mit sy presenteren die van Soulou Den Quimelaha Gambillo Lissidi en Crangh den oorlogh aan te doen en met den Coninck van Samuit ende Saulou samt alle de Olisivas te willen leven endestieren. ende Nymmer souden bevonden worden dat sy ons sullen ontvallen, Alsoo sy doch mit tegenstaande het Contract mitten Quimelaha gemaeckt haar dat gelyck — Soo val Afbreuck te doen als haar Mogelijck is ende haar wijs maken Dat sulcx van Saulous volck geschiet soo dat myn onder Couretie Duncket dat — vandese en Andere Boeren grooten dienst te doen is

Radja Saulou heeft op zyn vertreck wt de vlias vier slaart dat 1350 weerbaar man kan bymalcanderen bringen dien volgende Ernstelyck. versoecht dat die van Gha met het Droogh Mouson wederom aangetast mocht worden ende dat gein Alforos als allein hy mocht geroep Maar dat myn hem tgroeylyck most voorschouwen, mitraseer dit Roomin souw ons dit volck grooten dienst konnen doen

Soo voy Dagelycx verstaen ende van Alle.

Canten.

Cantin gerapporteert wort eerst De structie voor Iha
soo danige Coree gebaart, dat sij aan allen canten Beven
wanneer daarom Dienetin den volgende wt soodanige Prosedu
eenigh goet te verwachten sij, Doch bitter Goddelycke ende
Christelyck waarte, Ja ongelyck Profitabilder voor de Comp
dat dese wt een ander gelegenthyt ende Liefde vbos voor
comende Cust blyven zij van soo danigen gevoelen dat de
Coninck in Tatnatin hem diesen voel soo seer mit en souw
aantrecken als bij de sommige gemeent wort en dat sijne
Liefde tonswaarts nit verder en Strekt dan wt msichtvan
Profyt ende gemiedinge Dienaren sonder dat souwet met
ons daar soo slight af loppen, en van hem daar nit meer
te verwachten zyn. Als van alle de Mooren, alsser meerder
quaet hebben wij wt haar Particulier te verwachten dan
haar vanden Coninck gevordert Sal werden, Redenen
Zyn dit die dat alle deze omgelegen Plaatsen segge Mooren
rondelyck wt verclaren ende ook schynnelyck sien dat haren
staat van tyt tot tyt bigin te Minderen. Zulex waarachtich
is ende dagelycx geschieden kan soo wij by occasie en alle
voorvallende gelegenthyt de wapenen volle gebruyck
in plaats dat wij alles mit onse Nederlandersche autoriteyt
willen Maintineren dese ve en gelter langer niet sy
sien ook wel dat het maar een mon bachuys is, om haar
gelyck men de kinder doet soucken verraat te maken hoe
verr ende Mimichvoudige Beloften dat ons door die van Iha
voorgens de restitutie onsir onderdanin geschiet is, souw
by dese ongelooffelyck wesen, hoe schelmachtich dat die van
Mamalo off Cassa Int, overgeven vande Passen geweest
Zijn heeft den tyt ook geleert wij moeten ons met anders
Inbeelden off Alsaar doen is dien wil van Capt. Hutto
en den hodekom geweest, Jabet blyven van alle Hueltes
de Ridenen sijn diesen, Dat Capt. Hueltoe ende de 4
hoofden haar op Hueltoe gelicentieert hebben te vertrek
als de Jongelingen de Sorcerre volde afloopen ten twade
keer thij sijn Statagema gesperkt ende ons haar daarwesen

gevaarse hout als sÿ alwegh waren, t'in Verden, als onse
Cruysende Corcorren met de Jachten op ontbooden waren ende
van Meminge waren ons allentaat op Iha uit te werck te stellen
Is Pattaeque gelast met een Jacht eñ 5 a 6 Corcorren voor Capba
te gaan leggen, daar sy haar niet ers aangestoben hebben maer
is door die van Capba eñ Mamalo haar starckte wel bewaart
daar toe sÿ by Malcanderen getrocken hadde 80 Negertjes Namen
lyck een derdepart vant gebiet van Hietto te weten die van Iato
Looyen, Capba, Mamalo, bÿde Attusieusils eenige van verÿ liam
die van Konuk Toom, eñ Hiettolamma die soodanigen antwoort
gaven, dat daar uit genouchsaam te besluyten was, dat ons mit
hulp te veel wisten, eñ rondt uit seyde waren t'onsen gyanden hebb
waare haare vrienden het behoorden ons genouchte te geven, dat
wÿ die Corcorren mit de bas eñ Eenige hoofden aant Casteel
gebracht hadden desc verloopenen was haar Baqen, oock en
konde wÿ niet recht mit anders pretendeeren Capt Hutto Inter,
sidierden tot accommodatio, eñ versocht dat wÿ mit de Macht
wilde vertrecken, Zulex geschiet is onder belooft dat de Papoen
binnen 29 dagen in onse Hande souden gelevert worden welck
accoort wÿ gaaren aannamen eñderts om Redenen dat tot geene
Extremmiteyt eñ binnen lantse oorloge konde Resolveeren
door dien de uit komste vande ze saacke mit verseeckertenwaren
den Anderen dat onsen tyt om naar Iha te gaan te gond te naken
en onse andere Macht gants gerust was, soodat de se saack Eyntl
op de Belofte van Capt Hutto hebben laaten aan coomen die tot
verschreyde Maalen aangesprooken is, en van dach tot dach belooft
heeft dat de Papoen ons sonde gewoorden, en die van Capba eerst
daaghs sonde Comen Pitsaaren ende haar mit brengen, om de
saacke te sporden Ende een maal een Eynde te Maacken, hebben
wÿ Capt Hietto ende den Hockom verscheyde presentatien
ende Belofften gedaan van treffelycke Recompense Namentlyck
een gedrie te dirsilver of de waarde daar voor. Item den Hockom
door ons voor Iha afgesaalt aanden Hockom sÿnen Soon 5: 2a3
Bassen naar waarden al dit eerst haar wel aangestaan maar
nooyt tot ons voornemen Comen komen, ontrent een Maans
naar dien Presentatie eerst Capt Hietto een Baar nagelen.

Voord: Jonck doen presenteren. Waar vp genouchsaan te besluÿ
is dat hÿ gem: Jonck nidersin mit sin herst vollen verdienen, Naar
dato dyser waarin die van Mamalo op Hutto alsvoremt gesam
lyck gebotschaart hebben en myn aandoen schrÿven alsoo die van
Mamalo In gebreecken bleven en de Papoen mit sin Severen —
dat sÿen Portugese Baar Negelen tot een Amende souden
geven, Daar op hem behoorlyck geantwoort hebbe, en bÿ onse voor
gaande begeerte gepersisteert S: Ottens gelast de saacke van
dach tot dach aan te Bimden ende gem: Papoen souw vorder
Daar op gevolcht is, Dat S: Ottens mette gesanten vanden Comm
Intamatin op 26 July aant Castiel gearriveert is opsoecker
sont mede aant Fort gecomen was eenen hamarÿ hites Dieck
voordesen dickmaels in Sommige Saaken tendienst vande —
Comp: hebbe gebruÿckt ende nu afgeraacht wat hem dacht
vanden handel der Papoen en wat die van Capsa medesin
hadden. Gaf tot Antwoort dat sÿ alBaar Geene Negerÿs bÿ
Malcanderen getrocken hadden, Ende mit veel Conde geloove
dat sÿ tot levrantie der Selfs souden Comen, Ock dat hÿ nae
Bitcharinge op Hutto den ouden Hutto had hooren segge
Dat die van Mamalo inde Capsa d'papoen eeten off een fest
hadden Gegeven en voor haar een Corcorre hadden gecocht —
om haar te laten vertrecken. hier van de Waarheÿt te weten
hebb ick hem versocht darrewaarts te Cerillen gaan daar hÿ in
Officulteerde en mit een verhaalde wat swaricheden dat hem
naar mÿn Vertreck voordesen gevolcht waaren dat sÿ voor
Enen Cassie wt gescholden was inde hem de Logie verbood
hadden. om nieffens andere te Comen handelen etc ick hebb
sulex aan S: Ottens verhaalt dies mit veel en konde geloven
Alsoo hem Cap: Hutto op sÿn harwaerts Comst alles goets
geloofft hadde Eyster wast de waarheÿt want ons Cap
Hutto twee dagen daar naar dienen aanschrÿven dat die
van Capsa haar haddin doen weeten dat sÿ sonde komen
Bitsaare maar dat de Papoen mit konde Mitbrengen —
alsoo die alsamen mit sieker Corcorre daar ontrent van —
strangh gehaalt waren door gegaan soo dat sÿ E wt alle dese
Circomstantie kan afmerken of Cap: Hutto en alle de
oranqq: geen kemelse vansaacke hebben gehadt dit bl
ick Vbat brieff Cullen ontlyden door oorsaack dat ick wat

ditselve vee Reproosie Subiect zÿ Nochtans bebbie mit
Comin Pesolveeren anders te Prosedeeren, vaut Soop op te setten
ende Lagh te Laaten Dalen, Besseúren vÿ dagelyex Meer tot
onsen nadeel als voordeel te strecken en om soodamigen saeck
den oorloogh op onsen Bodem aante Czangen soude d' H^re M^ren
naar alle Apparentie geen voordeel bÿ Bringen, Namentlyck.
Soo lange vÿ sien dat onsen staat aande ouersÿ niet anders Sterckt
zÿ, Ende soo sÿn E: Bevinden dat dit ongelyck van soodamige Im,
portantie is, Salons Nimmer tyt om breecken tselve te vereeken.
Daar toe onsen ordinarÿ Macht bastant is gemerckt mirstal
haar Nagel boomen en seer schoone Tuynen op het strantstaet
Dit halven haar doen voor een groote Luchtvaardige onbedachte
mort gereeckent worden en sÿ alle d'Amboyneesen Slaven dumet
verdrÿsen dan Saar Neris Sange is, ende alst spel verbroot is,
erst om hit achterste dencken, de Tarnatanen Namentlyck
Quimlasa heeft in desen Saacke hun boven gemelt mede syn. —
Personagie grÿpelt want onlangs naar haar groote Feest heeft
hÿ de Dochter van Cap: Hetto getrouwt ende op hetto comen
Saalen, op welcke tyt Quimlasa Seliatte op Cappa is aange,
langayt ende vandaar naar Louhoe ouer gestreecken als Cap:
Hetto gevraagt wort wat de Tarnatanen daar gingen maken.
ontkende hyt Cbil Expresselyck dat hÿ daarvaarts waaren —
hoedanigh Contract alle de Mooren eenige Maande geliden —
mit Malcandiren gemaackt hebben ende doe sÿ aen den anderen
verplicht zÿn is an yder mitmirt dan te wel Bekent, want
sÿsien dat het haar geleden vil, Ende dat set ons nu voortaan
nit alleen, te doen en is om de Vageelen, maar ook om de —
Religie ende soo wÿ een vryen Jaarlyckx Consumeren willen
een groote Meemchte Boeren, tot onse devotie Crygen sullen
die myns oordeels Soo veel 1000 Tegens 100 Mooren Zyn, die sy weten
dat met het hammer en bÿlen vande Christenen in verdongen
ouer een Cogmen. Eerstelyck seggen sÿ dat een man mitmirrals
een vrouw Mort Hebben sulex van ouwen Heer comen en gebruyc
onder haar is geroerst ende ter Contrarie mit de doot sonder.
genade gestraft moet worden, Boven dat soodamigen spys.

Mogen Heeren, Als d'Nederlanders doen waarent
sy een besluyt Maken dat oock Christenen zijn en bouen dat
Olisyas soo dat in deselen geen verandering te Maaken sy
veel vrouwen te hebben, seggen sij eenen Grouwel te zyn
ende onnatuerlyck sy seggen een vrouw veel Mans van node
waar Recht Contrarie het doen van Mooren sij willen oock
Reden geven van dit Saar geloofft sy seggen In voortyden is
inde Zeeuwe Maar een Man geworen, die sij gevoelen wat de locht
off dien hemel gecommitte zouden, Dese heeft Eyntelijcke uers
by der hant genomen en is op eenen Boom geclommen om te tyffiren
off eenige vrucht vande selve te Saalen die doe en Mes gebruyckte
ende sich met het Lelus inde handt gesneeden heeft verscke-
droppelen, Bloet op de Aerde gevallen zijn S'anderendaechs
weerom onder den Boom gecommen ende heeft sij een vrouw
gevonden, Niettegenstaande dat meer druppelen Bloet gevallen
zyn dit ist besluyt waarom Mder een vrouw ende meer mee
in Mogen hebben, Als wy ons Exempel dienaangaende bij-
Brengen soo Mennik dat wij met varde van Malcanderen zyn
en sy ook Consequentelijck Christenen moeten wesen

De Heer Gouvern: Lucas Mentromert in Syne Memorye-
dat eenige Familie van Assaloulo, wt haare Negerij off Sen,
mesloulo gevlucht waren ende sich daar ontsielden, Hem dat
dem Familie eenige tijdt geleden door Capn Hutto met voor
weeten vanden k: Gouvrneur in haare Negerie waren
gebracht doch onlangs daar naar door gegaen ende haar weder
om op hemibela waren ontsoudende Dien volgende heeft
Speciallij hockom van Hutto tot verscheyde Maelen aange-
sproocken dat ons dese Luyden mosten weerom gerestituert
worden en gantonredelyck waar dat sy onse onderdanen
aan hielden Daar op sy tot antwoort gaff dat synen vader
bij de H: Generael eene Lofelycker Memorie sulex
was toegestaan daar van sy myn op Hutto commende
Schrift souden toonen Eftter bleeff by myn voorige proposite
en goet recht alsoo Contrarie verst, daar hy voorder op repli-
ceerde, waerom ick Saar soo hartviel sy Saaden van myn
anders verkoopt off met soolange als bitten waar sy op

Hennebelou ofte op Assaloulou waren, bet waaren
doch Mooren en stondt in onder t' gebiedt vanden Gouverneur
ofte In somma dis sulex dat dien aangaande mit Lange mit
verrecht en is, Als ick naar toe gingh en op Huetto mit passant
aan was, bi quaam ick de selve Antwoordt van Cap[n] Huetto
daar op, hem Antwoorde dat syn in haar Negrye nostrewys
als ick voert om quam en soo iet ick souw Gaarn mijn slaaf-
lam irkomen soucken Wetrom komende Gebuck eenige Coor
m Passant op huetto aan gesonden gelt ook gedaan is op Henne,
belou en d' Orangg: van gen: Negrij gewaarschout daar
mit anders als bet voorige op gevolcht is Soo dat Egntelyck
Gebb mortin Resolveeren Eenige vande Gemelte verloopenen
te doen vatten, als met Gaar Brauwen naar de Broers tot
vlissche gingen, sulex geschiet is en drie slecht leycken aant
Casteel brochten, Den vierden voerende an Orangg: was-
Gaar voor lariecke ontloopen. onderen tusschen, dat voy voor
Gha waren Gyn sij t samen weerom in Gaar Negrij gekoomen
inde dattelycken begonnen een Arangbay te Maken die nu
voltoyt is, Gebben vier de honderd voet stuyvers soodat die
van Ouvien en Assaloulo elck Gaar orangbay Apart pangaydn
sulex wy goet gevonden hebben, om door dese Middel de papoen
te Beter te comen achtervolgen ook Gebben sij belooft an
correcorre te sullen Maaken, om te samen te pangayen-

Syn E Kan wt dese ende Alle Andere Moorsche procedu,
genouchsaam Besluyten dat alle dese Moren soowel
Cast[l] Huetto als den Comineck en synen Stadt Souder mi et anders
en soucken, danons wt dese Quartieren te stooten want sy
haar nit anders in en Bilden oft ten sal den Eenen tyt oft
den Anderen Gaar buit Lijf verworden, dien volgende wy
ons vastelyckende voorsz: mortin in Peelden dat sy
verschijde Secreten Conceptin hebben, oft Cubil Lais
arrivement in Couton wil nit quaets en sal veroorsaken
wat den tyt Leeren Allyns oor dien sal Syner persoon

Daar ommers Soo in dien stuck als in Eenige plaetse
alsoo te bevreesen is dat met den Macassar voel yetwes
tot Nadeel der Comps mocht voorvallen gelooftelijcken
Sal ons eerlangs mit bieters uyt de quartieren te verwa-
cht wesen. Dienvolgende daar op te letten staet den stand
alhier in Amboyna is seer soober en swack, ende mochten
naar alle Apparentie voortijnde Nagen raacken soowey
mit een Maal van ons en Pzytin roy bevinden Amboyna
Jegenwoordich het meyerijaerst Gouvernement daarinde
Indios bedientroort. alsoo hier tin Prmsipaelste twee.
Jegens een strydende Saaken moetin waar genomen word
Namentlijck t' profijt van de Negotie ende trecht van
onsen staet daar omtrent dien oorloogs aan vast is ende
nochtans sonder d'een of d'ander te breucken malle dagen
voorvallende saaken niet verricht can worden oursulcx
alles een quaat gevolch naar sich moet slepen ten waar-
syn ons soodanige exempelen, oock toe sondt dat wy ons
aan sommige gesimde saacke mette Bmden hadde gele-
nu, doen dienvolgende altyt mebedencken en duysentvree
syn, soo de saacke mit wirt uytvallen, groote Sorgvuy
te verwachten sebbin allsoe wirt mit anders en practise
dant Meeste voordeel ende Profijt voor de Comps noodel
in voordit Lijck salt wesen dat ons overal door redden
ende dat met soodanigen autoriteyt als den tyt ende
gelegentheyt toe laet want het secker is gelyck al
gerits gesiet sy Sier naar de Nederlantsche autorit:
ende t Hollantsche Momback Buys mit meer gevracht
in wort.

Wy syn hier dagelycks in verscheyde en diverse dis-
coursen geraeckt met sommige onse Raadts persoonen
wegens den stant van Amboijna en de wat middel wil
best mesen by der hant genoomen dient Eerst —
Sulcks dat wy dagelyx door onder vindinge ende wil
roorige valschirren der Mooren en wysse stuerlu
ernige onser onderdanen, de saack soo bevinden

Dat by ons mit anders geoordeelt en voirt oft tot redres desselfs
Zullen eenige Extremme middelen gebruycken moeten worden
mit tegenstaande dat daar wt vele Consideratien synte
verwachtin ende geen ander beslyt en kan gemaeckt worden
of den oorloogh en tgene daar aan dependeert synde slagen,
Godts Vierbolgens mit Licht verdruck tot den selven gereedt
moit worden tensy dat men daar toe door hoogdringende Noot
gepaest ende gedwongen voirt.

Swaare en excessive Lasten staan voor de Comp. hyr wt
te verwachtin, en noch swaarder souwt de Comp. vallen soo
d'Amboyneesen en alle diese onderdaanen mit alles wt haar
eygen Motiven en bycostighe Tocht en biligeringe voor tobe
bestaande In de Blancke Corpus 1500 swarten mit hare
Corcorren en 11 do boiten sterck 2065 fl. gecost de biligeringe
voor Tha bestaande wt ons Guarnisoen 120 Blancke Cossen
2500 Amb. ende vlaessers samen 300 Boiten Sterck 2452
gecost soodat mit cens in Comperatie te trecken is wegens de
apparente Last van Eenich voorm. ment attentant alsoode
Comp. op verschyde plaetsen Daar geen sagouse Boomen
die handt suller moeten buyen, Metrys ende sagouw gemerckt
de plaetse van Locboe, vernamentlyck Combello Ysseljen
Erangh gans ont bloot is vandeselve, dat dese diserye wel
mit soo spoedelyck en sullen vander handt gaan als by de som-
mige voirt gem. ment voirt is naar alle apparentie de waarheyt
alsoo die plaetsen meyst al voir en verschyden vanden anderen
leggen op hooge ende steyle Bergen wel is waar dat wy geen
Plaetsen hebben te Conquesteren, maar allenelyck haar
bossen en Berchden hebben te soucken daarock veel fatsoens
aan vast salt sien alsoo op yder oort een vast rendevous ast
loop Plaats gemaeckt sal moeten worden om t volck by nacht
ende ongeval onder dack te houwen Daar toe sommige saecke
geen beromte Reuse verreyschen ende ons de behoorlyck-
me Magie verstrouwt moet worden, dat tot dit Exploot mit
alleen een maar twee Mousons vereyscht worden us buyten.

Buyten Despúyt en soo het nat Mouson soodanigh is als
dit Tegenwoordich gevonden is, soo syn wy genouchsaam ver-
seckert dat met allen het tweede maal ook het derde daar
aan vast sy, ten waar dat wy door eenige presenten t'gros
van alle de Boeren by malcander tregen daar met myns oor-
dels niet met vrucht souworden dan met 4 maal soovel
amboynesen als wy komen uit maken en de dan maar
soo veel soldaten van noode sullen hebben als tot bevaringe
vande Rendevous Plaatsen. vereyscht wirt ende 3 a 400
man tot een troup oft vluygent Tijger om de hackers te be-
schermen,

Tegens gemelte lasten Travalien en over groote Ruyne die hun
daan vast sy, souw buyten twyffel de Comp. dese naar volgen
groote voordelen te verwachten hebben Eerstelyck dat haare
vyanden sulx harden aanstoot gelieden sullen hebben ende daarent
boven van alle haar vaartuygh en Montcasten ontbloot sullen
comen Die volgende om haar te Redden veel genootsaeckt sullen
Zyn te morden vertrecken op eenige Naast gelegen Eylanden
sulex sy algeheels uytgeven ende haar selven vastelyck in beelden
mittegenstaande dat dit quaat selver komen weeren —

Ten 4 tweede dat daar door alle vremde handelaars geroert sullen
worden en gerne Negotien uyt desen houck in Landen van eenige
Europiesche Natien sullen vallen TEN DEREN dat daar
met alle onse amboyneesche Onderdanen van dagelyx Een swaare
Excessive lasten die tot Eynde soot lange Dienst verlenigt quaet
Paaren Mochte Zullen ontslagen weesen. Item dat door desen
handel alle vryslaars die nu door ontsach vanden quimelasa
en Cap: Huetto algeheels ten dalen t Noordom aan genomen
hebben, ende dienvolgende haar niet als ons gehoorsamen tot
Redelyckheyt sullen gebracht worden en ons tonteen exempe-
lare straffe gestatueert dient om haar Inttecomende beter
in devotie te houden dat anders niet wel gevonden sal
Comen geschieden, ende efter Perijckel loopen dat onsgans
ende geheel sullen ast vallen Zulex te bedenken staat
de Heeren ook wel mochten doen soo zy sien dat wy soo seer
tonder Nooten vruntschap geneygen Zyn dit Exploot

geluckelijck verricht vorsende soude t'quartisoen naargele-
gentheyt van saecke Commen verlicht worden alsoo niet anders
als de Forten en redouten waar te nemen souden hebben soo sy
haar mit Corcorren ter See bi gevoen daar toe soude ons niet
min macht als haar gebreecken ende altyt meer Corcorren als sy
komen tot maken Om t Mancquement der nagelen bi soiff olt
dese rijs onder Correctie niet naar gelaaten te worden, alsoer-
langh soo grooten quantitijt Nagelen in Amboyna ende de
eylanden daar onder sorteerende gelevert sal worden, dante
bidachten staat de selve Ho Mo vervullen sullen soudes
dat wort Bhaar van onse Onderdanen Namentlt d'Christen
tot 600 ℔. gelevert halff nerlandt gelt ende halff geleeden
in plaats dat de Moren van hetto ende die van Lacko als ook dee.
onder ons gebiet staan daar de Christenen ge Smaden P. Bhaar
maar 5 50 ℔ Gevoren ende haar spaans gelt morten gevoen sulex
mitter tyt ook af geschaft kan worden soodat tegens verscheyde
Lasten en ongedullen groote Benefitien voor de Comps. te ver-
wachten staan wel verstaande soo Godt Almachtich de saecke wel
bestiert ende een goede en gelucksige Vorkomst verleent Esmeer
bin ick van advijs gevoert dat min noch een maal Bsoorden te
onderstaan wat gedt ofte quaat dat wel des Cominckx van ternates.
Jongste voorslaegen te verwachten waaren waar mit ick mijn
dat haar de Maat genouchsaam volgemeten souw waesen, dienvolgen
een samentlijck gedt gevonden ende gearresteert, alsoo ons De Hn Gouv.
Lodesteyn aanschrijft de goede Mieninge vanden Cominck in Ternat
welcke Bilossten ende toesreggingen van syne gesanten Gonossa-
en den singadja van Moortier soo seer becrachtight wert datons
dese haare Rapporten Eenigh bedencken gaven ende gants bevaart
ende bedacht waaren, oft dese Nieuwe presentatie ende goede
toesreggingen mit recht konde verwerpen ende niet en behoorde
aangenoomen te worden sulex Eyntlijck geresolveert is mitsgaen-
staande dat haar veelvoudige faulte ende schelmachtige treeken
syn aan gewesen ende door ons tont wel verclaart dat noch Cominck
noch quimLaha noch haar konde geloven ten waar dat sy haar
toesreggingen anders bevestichde ende tselve mitter daat bit soonde
wy hebben haar voor gehouwen dat nú soo wel als het vorige Jaar
gewaar schouwaaren van des Comucx valscheyt ende contrarie

uyt Seggen inde dits Cominex Missive wort Expresselyck
belast was soo vremige vremdelingen quamen dat die geadmitteert
soude worden ende soo ende soo wij ons jegens desselue opposeerden
dat sij haar de handt souden bieden, sulex noyt voordesen gelast
is geweest doch wart dit seggen by haar gecontrarieert, ende
sulex onwaarachtich te wesen. maar den last vanden Cominck
te Syn, sulex sy seyde alle de Philimas en Offisiers aangesegt hebbe
dat voortaan geenne vremdelinge geadmitteert soude worden ofte
vremige dits Cominex Stranden nochte dat sy den quimelaba m—
soodanigen geval niet en souden believen Nochte den aangaen
de wapenen tegens hem nide handt nemen maar hare clacht
aanden Cominck in Ternaten ouersenden om daar ouer rechte
doen ofte dat hun alles verlsouw gaan soo bequaem ende belachelij-
ordre wettom voor den dach dat is dat quimelaba Liliatte —
Citchill Tacoman Souzonaij ende eenige andere opponboden worden
om in Ternaten te komen sulex veel te maal met myn weten
geschiet is hun met wouwen sy seggen souwen alle onlusten uyt
dese quartieren geweert worden maar veel dienstiger souwt
myns oordeels wesen dat quimelaba loe soc in plaats van Liliatte
naar Ternaten gesonden worden myndunckt dat die Vyre be-
droogen syn die gemient hebben voordeel van anen Narte
trecken gelt quimelaba loe hoc geoordeert wort ten waar-
sulex ick geloof hy souw het voordeel van syn landt ende onder
damen bittersoucken als nu wel doet —

In somma tis sulex dat wij naar twee dagen Butchartes-
die op de Indische wyse veel tyts consumeert met malcanders
verdragen syn, nu vorgen alst volcks Namentlyck door oorsake
dat getouchsaam konde bespeuren dat al daar doen den wilden
van haaren cominck ingewortelt, doch nu geresolveert was an
andere lyn te trecken sulex sij wilde beveiligen metten heftigen
oorloogh die mede Molucquos seer hart was dangevangen daar
sonderlingh vanden Heer Gouv: geen mentie oft gemaeckt
inwert dienvolgende vont wt seggen dat geen op last vanden
Cominck hadde eenige Feytelyckheyt aande Maccassaren soude
bitoonen Maar dat men haar door souw senden in belasten
dat op verbeurte van al daar goet lyf en liven mit weder
souden koomen, ouer sulex by ons besloten dat gemelte
gesanten sich naar kelangh souwen vervougen om haarte
doen uitstrecken inde dat binnens haar gecommitteert sou

worden den Capte ende Coopman van Loubo met 2 a 3 salde
om de visite te doen ende onse verseeckeren dat geen nagelen
souden vervoeren waar met meende Comp. sonder lingedienst
souden hebben gedaan en Beter gewerst sou syn, dan oft roy haar
Joncken gebrandt hadden alsdoch gesien wort dat het haar
aan gene Prauwen gebreeckt voorder wert ons door haar
bi loost, dat van hout recht door naar Combelle souden gaan
daar den Coopman gelast war te wachten, en soo ras de Joncq:
vertrocken waren. Souwoge hu tlo eenen generalen Landtdach
gehouwden worden, om alles te Beslusen hur op is gevolcht
Dat sy Ambassadeurs voor haar vertrec Eer gaine eenige
Verrermige voort brengen Vande Brieven hade gehadt daar
ick Saak op vtstelden tot verruchter Saacke ende dat sy alsdan
naar Meryte getracktieren Souden voorden Op hu tlo Comende
bi gommenden Bedi Isack weerom om te hangen haar d'Jonc.
was nat en haar gebrack alles tot soo een Reys wi Sal ven sy
om de saack te vorderen geattestiert voorden in Plaats van naar
Combello te pangayen, gingen naar Loubo daart hooge voort
vt quam ende dien Coopman weerom van Combello ontbooden
wert als wamier stondt wt verclaarden dat sy den Gouver:
meer belooft hadden dan konde volvoeren dat sy ook geenen
last vanden Cominck hadde de vremdelinge soo te tractaren
ende m des Gouverneur Presentie nit anders hadde darven
verclaren Ergo den Cominckx vbil ende Mandement dat
die vremdelingen daar komen ende Nagelen vervoeren soodat
klaarlyck te bespeuren is dat nu voortaan anders gemen middel
te gebruycken sy dande ellerste Remedie die nit anders.
en is dande nagelen ofte haare Boomen selver aan te tasten.
die volgende souverk sustinieren t Contrarie te voorkomen.
Van veele dat dit redres mit gevonden sal worden Cyt Cruys
van Jachten oft verbrande vande Joncquen sulex onder
stentie gelouch gelevert heeft, soo lange sy met de
Inwoonders eens syn salt haar nummermeer aan vaartuych
ontbreecken dat sy ook soo verstrecken comen dat voyt
qualyck onden sullen haar Marquart tegens dat gaan sullen
gemen Middel om Vaartuych van Bonoo Isbatte en

Is Batterw^e te^ Caalen sulex^ altyts myn oordeels geweest is
i^nde^ noch is dienvolgende ons quantiteyt sold^ gebreecken
en maar soveel cleyne Jachten als tot vervoeren der selver
van noode^ syn

Hyr^ boven gem^de^ Rapporte^ op sondach wesende den^
Augusty becomende hebben wy^ den Raadt dateliycken bey^
inde^ gerisolveert soo as mogelyck souw wesen onse^ macht
aste^ setten die^ alreets belast was haar gereet te^ houden
alsoo doch niet anders als haar onde^ scheltnisse^ verwacht
omde^ vremdelinge met de^ selve te^ gaan besoecken onderthus
blyven sooper, dat het weer souw afneemen ende beteren
op den selven avondt is naar de^ vlassers gesonden omde corre
voor soo veel daar gemist komen worden op Sultot^ doen
Comen die^ Jachten syn voor die^ Reviet gesonden om haar tot
onse^ comste bynnen te houden, den Admirael^ Heft ons doen
aansegen soo wy^ gemelte^ Jonequen aan tasten dat ons niet
eenen Nagel vall^ toecomende Mouson te^ verroechten staet
wat hier van worden sal Wert ons den tyt leeren.

Doort ongestadich weer waar door verscheyde^ Corcorren niet
aff gesteken syn konnen worden hebben wy^ de^ Macht ofte Jonge
bestaande in 27 stx^ vaartuych Namentlyck 17 Corcorren van
3 à 4 en 5 Maquen d Arangbays inde^ 2 timgars versien met
ongevaar 300 Blanke^ Coffren op den 20 Augusty voorseiden
by malcandieren versamelt op dito smorgen vandaar ouergestaen
ende^ den 21 d^ geluckelyck by de^ schiere^ gecomen de^ Jachten
Corte^ hyn ende^ boyer Banda belast vande^ Cust stram naarde
Baatse^ daar wy syn ende^ de^ Jonequen te^ versch doen Looper sulex
aan Amb^n en Mocha ook gelast is die^ wy met de Corcorren
doort gadt van Kilangs dieden bouchsaarden doch hebben
haar door hardewint ende tegen stroom met heel buyten
gaats komen Peringen nocht ook met^ Corcorren komen
komen daar wy merende de^ Jonequen te^ vinden waaren
ouersulex om tyt te winnen genoodsaeckt alsoo voor dat
maal door Continuerlicken regen ende hardewint niet gera
was yet wers te^ attenteren syn wy den 23 d^ met alle de
Corcorren naar asseholdy gepangayt alwaar bevonden

Wort

Voort dat de Inwoonders de Negery verlaten hadden,
ende de vrienden mede op verschiedaat sy dan te waterwaert
te landen gevlucht waren, Invoegen dat by verscheyde van
onse Amboynesen redelijcken Buyt gemaackt is Eenige
sacken Nagelen worden door de selve bekomen doch voorsich
Insomma 't is Sulex dat de gantsche Negery daar haar de-
vrienden oock ontsonden hebben, geplundert is, en Eenen
groten Hoop Sacken tot verversinge bequamen dienende.
Voordt hebben wy als de Straten omden houck van Lisbetta
gesonden, om de krencken te besetten ende ons geen voordeel
souw ontslippen des smorgens daaraan, Syn twee Jonequen
gevonden, alsoo een Premie van 25 R.en op de selve gestelt
was, de Mermichte der Gaten ende krencken syn soo veel dat
het onder dese selfs ons wel lichtontstaan souw hebben, alsoo
water den halven Dach Lieg Sees, is den Brandt mede selve
gestricken, Sy teenen wierende een groote Javansche Jonck
ende d'Ander een Maleysche Corab met een spiegel en pen
d'welck voor ons vertreck tot assche verbrandt syn des selfden.
Voorts syn oock alle de vrienden huttenRontom assaoock
m Brandt gestricken, ende naar dat een voorsich gerust hadden
vandaar vertrocken, s'morgens met den dach het gat ofte
straat van Kelangh gepasseert de Gachten Mocha en Omb
by Cortchyn en boyer geranckert ende met de gantsche Macht
van Corcorren nit gesicht vanden vyandt gesett den selfden
avonts spraacken wy de Inwoonders van hatte boetty ond:
onder ostagiers die ons Raportierden dat de vrienden
300 gewapende Mannen waaren met 100 Langi roers
ende de resterende 200 met spiessen Pylen ende boogh onder de
welcke 30 Bandanesen waren doot haar met van stram
gebracht Item dat 5 stx Jonequen in een krieck tussen
de Bergen Lagen maar voorder quemingen konde van haar
niet becomen dan Allenelyck dat sy borstweringe t'zee
waart hadden ende haar ontrent de Jonckers met palissaden
beschanst hadden

Vorte

Den 26en Jonderdach naar dat eenen grooten vianinten
slagh tegen gehadt hadden, ende twert sich begonte bedaren
hebben soo trachten ons voornemen te effectueren, dienvolge
gelast aan alle de Capiteynen ende hoofden der amboyneesen
met haare wapenen ende voorder preparatien gelyckelyck
te landen Julex geschiet is, aan een Rugge van een
Bergh daar sy hadt voor datum dagelyex op vertoont hadden
boden synde wert belast dadelyck voorte Marcheren alwaar
onlangs daar naar met verlies van een Man haar arste stant
gemelt portiert wert waar sy handt aan handt vochten de vlucht
nemende worden soo vervolcht dat sy ons selver den weck
wijsen by de Tonequen Comende Bevonden dat sy ons langs
dien wegh niet verwacht hadden ende in haar opinij gants
bedrogen waaren want bynaden op ons soo getoocht was
dat het onser veelsiet beclaagt soude hebben, aande eene sy
vande Revier hadden sy extreffelyck Borstweringh ende
aand' andersy een bequame schans van binnen met anloop
graeffs Borstweringh ende dicke Pallesaden beset daarvry
wat satsoens aan souw syn geweest soo wy hadden willen
vechten verscheyde Personen hebben sy oock geslaept
soodat d'onse maar een hoopt bekomen hebben dadelyck syn
al de Tonequen tot seven mt getal waar onder een Vrouw
ongevaar van dier groote als Amboyna verbrandt gelyck
de hutte ook gedaan hebbe, naar dat geplunderd waren
ende syn alsoo gelueckelyck gerembarqueert hebbende, soo
geschooten als die mede voet tangels geloopen syn mede toge,
queste aan haardr zyn sebben sy mt mis gedobbelt
Des selven Avonds sebben order gestelt dat de Jachten souden
oetrecken Julex wy ook gedaan hebben ende zyn.
Dis anderen daags snorgens voor Lissidj gecomen daar
den quijm Laga Hoeso op 't strandt stont Latende van
zyn Arangh: achter ende voor een Prinse vlagge wayen
die ons dede weten dat sy maar alleen daar was doch
dat hy mt alle de orangij gepitchaart hadde dat Niem
op de verbiurte vanlyf ek goet enigh vaartuijch souw
verkoopen aande vrienden inwoonders met een hoop anderlogies
volgens haaren gewoonelycken Aart ende versocht dat ick

m alle songroute

Myn oss. Hueto soullen Laten vinden om een Generaale Bits. Jar
te houwen. ick heb Gem. Boeren wyten dat Sy myn. die van sorteeren
ende Jouvoaba wederom souw. restituweren oft dat ick aan Jhaden
oorloogh weertoom Sal aandoen.

Wij komen nu naar Laaten Lijn E: nit Cortte verhalen 8 geen. ons
wedervaart is, wegens Capt. Hueto alsoo hy sich onlangs seer
beclaacht Seer. dat ick algereets verscheyde tochten by der Sant
genomen Sadde sonder hem ofte eenige Hueteseen te kennen volgens
t' gemaackte Contracht soo Sebmynnen schuldigen plicht mdesen.
Willen guyten en hem doen aanseggen dat sich met eenige Correcte
Tegens onse Comptz klaar sou houwen op hueto komende vondt ick
met mm alsulex gereet Ester persisterde ick op mijn versoeck
ende myne voorige Clachten, t was sulex dat sy malcander met
wijnich mt haar saaken wegens haar Negotie wij gelieven.
ons al oft Saare schelmery mieten Sterken en geen ander apparente
zuende Procureerde maar een Arangbuy waar met wy versochten
dat kackialy den hockom alsoo hij daar geworst was, met souve-
gaan, maar varre vandaar sulex wertons dadelyck afgeslagen
ende gesecht dat naar Jha souw gaan om ons werck geloopen volc
werrom te vorderen Den orangquay Caros ende Coutousato
soude Met gaan en ons sanderendags voor oeren by komen alsoo
wij daar naar onse Resterende Macht moste wachten naardat
wij een Etmaal op drien getarderet hadden en twee etmael op
t' lang geworst waaren. sonder dat doort Sart weer yets kon
verruchten, Quamp Sy by ons vertrouwende. geloofft ick dat
Jet werck al bycheckt was, hy worst veel Excuse te maken,
mt afSaalen vande Corridor was een planck gebrooken nissens
andere omstandicheden met wij versochten mt gaan van hueto
dat kackialy een persoon oft slaegs vande gene die mit Sem daar
geworst waren plaar worden soo bedenckelyck ouer watwoch
Dat het ook Lijden afgesett dat sonder gidio vandaar
gingen, Doch Godt die de beste gidse van allen is heeft ons
op den Rechten wegh geleydt soodat ons wt haar onwillicht
groot voordeel ontstaan is, want syons afparent den ordinary
weech Sonde geleydt hebbin souden Capt. Hueto noch
eenige Orangquays die met ons waaren hebbin noyt van
actie van die van Mamalo vermaent daar wy om redenen

Wij Mijde niet van te seggen willen verSaelen het schijnt
dat Capte Huello een Moderateur van alle quáa saacken wil
Zyn, ende soo hy sich gedraagt wegens t'selven in ons vaderr-
is, ende alles tot onsen voordeel sal helpen tot voeren daar-
van hebbe ick een heel ander gevoelen als de sommige want doen
ick houw hem voor een Mooi gelijck alle d'Andere zijn een
Moderateur dat staae ick toe. Maar wije sal komen seggen
dat hij niet altijt sijn voordeel met het selven en doet ende door
dien Middel Synne Authoriteyt soo Maintenert dat hij-
haest over al langs d'ganesche Cust seram soo gerespecteert
wort al oft quame selfer vbaar wijen moeten myns oordeel
van hetsijen niet anders verwachten dan tegene ons van
over kust dagelyex ontniet, ——

Also wij opt lissij niosten vertouven om ons volck wat te rusten
hebbick unige vande onse boven nde oude Negrije gesonden om
te sien hoe het gewas stont ende watt apparentie dat tot
Jetsselve waar soo wij berucht zyn, ende naar de monsteren
ons toe gebracht zijn Sal vande toecomende Maant Septem
gepluckt worden daar toe Saar bossen al schoon gemaekt zyn
ende tien waar den Cyaneesten Regen weerom in gekrompen
Zyn, souden niet allein deese maar veel andere negrije Set
gewas gemt Zyn gewerst. Vorder is ons gerapporteerd dat
veel vande boomen, die de Heer Gouverneur Speult gemeent
heeft geraseert de wresen wederom beloopen zijn ende der-
haast aan gegroyt is, die onmet soo vol stonden als de raat
Stem veel Jonge Boomen vander dickte als een arm die sij
naar de distructie aan geplant Hebben en beginnende te
dragen, als ook mermichte van Jonge boomen van an: 2
3 & 4 voeten hoogh de slaven van lactto Colan hooft vis
Lissidye die vt haar nagel tuynen quamen Rapporteerde
my dat binnen 4 a 5 dagen t'sedert dat wij gepasseert waren
de boeren daar ontrent 5 hoofden hadden gehaelt off dat
van Salous volck off die van Pradia se Souloe hebben gedaen
weeten wij niet deese schelmse slaven quamen ons den koning
om de mont smeeren ende verhalen waar an treffelycke
Pitcharmgs dat al saar orangs gelegt hadden ende vast
voor genomen hadden geen vremdelingen meer te admitere

Maar dat voortaan met ons in vrientschap zulde leven, en dat die van Embille en Lusidie Elx een coopman wilde geven sy sagen doch wel dat tegens de Nederlanders niet en conde bestaen. offer de groote Macht was oft niet dat Eylen wel victorie bevochten Ock vielt d' vrouwen swaar dagelx met haar kinder saeck en pack met loopen, het can wel zijn dat zij een goede Meininge hebben, Maar ick vrese dat die niet lange queen zal Vandat sy beter occasie sien, Ock breckt ick myn vastelyck in dat sy met Eersten van Mouson een groot secours wt Maccasser verwachten saen waar het achter Blijft door vrese van Rancontre soo wy versaeckert waaren — Vandet Jaar quaat voorneemen waar geenen beteren Middel dan dat haar dat lyden den oorloogh aen gedaen voort Namentlyk ter plaatse daar Nagel boomen hebben, waar door haar slucken dessells belette souw worden, en dienvolgende Consequentelyck — in yemandts handen geraecken; Lobdut ommerweg en mocht sal Noodich zijn dat die van Erangh, Oellatouw Noela, horlon, en Labina alo. Eerst aen getast worden, daar wy versaen groote — quantitryt. Nagel boomen zijn en voordesen gern in vasie — gedien hebben waar mee sy tevoren op Namipo en Kelangh ock belet souw wesen. Also van daar off daar ontrent gemeneck ouerstroken, ——.

Desens dese worden sijne E: toegesonden de Notitie van Ammonitie van oorloge die wy tegenwoordich met fort ende Redoutin zijn hebbende Item tgene dat tot bestorffer corroren gebruyckt word Elex Appart geextendeert zijn E. Zij gerecommandeert dat noch eenige prime stuckens wt Batavia ofte vaderlandt mogen bekomen alsoo tgesebuit. ons hier een groot ontsach maakt ende gemelte stuckens seer dienstich en bequaam sijn. om op tcorroren te gebruycken als onse Bassen Louden hun tot goede avance dan onse in cooncomen quyt worden. het is doch een onbequaam geschut ick. wensche dat al onse naast geliyen vyanden Bassen hadden in Plaats van Mutsquets want de selvete swaer sijnde selve op Scheuwerste Nemen, gelyckmen an Mutsquet doet, dienvolgende suller sy die vielt tyts onder d' Aarde begra. oft in een holle slip stecken wanneer die Merst vandoen. hebben inde blyven altyt in bedyncken, dat die quyt sullen. Raacken wanneer de vluchtnemen sulex sich op Ba ock ver. toont heeft daar Niemant syne Bassen wilde Pruituren,

Volgens Syne E Ordre Gelyck wÿ eerst voorgenomen hadden voort sÿn E toegesonden de Caarte van Amboÿna, Banda en de Custe van Ceram waar in syne E zal komen sÿn wat Plaatsen dat onder t gebiedt vanden Nederlantschen staat sÿn sorterende, waar tot ick myn vaste lyck in bilde Dat sÿn Ed: noch eens geanimeert sal worden ende voortaan langer onverdagelycker Zult oordeelen den moetswoochmoet te dragen, voor desen gebruck aan H: Gouver Baamburgh gelycke Caart gesonden op dat sÿn E syne ongeluckige Negotianten kan onderrichten waar dat vrienden ofte vÿanden hebben Sulex haar al gereets te vast gecommen is, den Cominck in Ternaten laat sick ook beclaagen dat wÿ die van Latto Saloy eenige Corcorren aff genomen hebben dat onwaarachtich is, en waar hecht den Cominck, zoo sulex waar, op haar mette Pretendaren hafft, alsoo onderdaanen vant Casteel sÿn. Doch essen soo goeden gehoor als de rest zodat met haar wat verstaande hebben Deselfden waaren gereet met dry Corcorren voor Ita te comen daar toe vol comen Claar waaren off den Moderateur van Hetto sulex niet verhindert heeft dat weet hÿ wel, Ende op dat d H: Gouverneur Lodensteÿn gorts bericht van Amboÿna Mach hebben, sullen sÿn E met eerste gelegentheyt een der selver Caart Toesenden

Bÿ desen gaat de Notitie van alle de Clapis boomen, waar bÿ sÿn E sal konnen sien bÿ wien dieselve genooten worden Als ook wat quantiteÿt dat tot profyt vande Comp: verpacht worden Item de gerechten die den Gouverneur Officier Cooplÿden Predicanten, en andere Comp: dienaars geduirende haaren dienst genieten, ende voordesen genooten hebben Ester bevinden komste Order naar te komen gemelte Personen. Voornaamseggen soo sÿn E tot Restitutie des selfs inclineren dat sÿ gehouden sullen blÿven den Pachte die bÿ gelyck andere Publÿck gegolden hebben Esters blÿven sÿ altsamen versoecken dat haarlÿden niet min als haar voorsaaten mach geschieden, ende dat haar ook mit gelegen zouw komen D Amboynesen te verscheneken daar mit sÿ Da gelyck te doen hebben zoo sÿ-

Daar Tegens overtroni mijn Eenige Incoomen hadden de
50 Boomen Elex aan s.r Hulst en s.r Ottens sijn Saar door d:
Hl.: Gouverneur Luijcas op sijn Verstreck vergunt De drije Sond.t
en vijftich Boomen die ick gemeete hebbin alle voorige gouvern.rs
genooten, ende is zulcks bij alle Heeren Generaals toegestaan,
in gelijcken is goedbevonden soodat ick vertrouwe Dat myn in desen niet
min Sal geschieden. ook sijn meest alle boomen omme ende
onbequaam Alsoo door ouwerdom niet Halff soo veell en geven
als wel Pachten voorSalven in mijne Ofsienie bedroegen
bin gewerst in Plaats dat ick mende dat yder boom een R.r
Ja andersalff behoorden te geven Soo hebbin Ons Comp.e Boomen
mede openbaare verpachtinge mit meer als 26: 36: 38 en 44
Stuyv: mogen gelden. Doch wat sijn E: mede in gedaan geheft
Zullen met Devotie verwachten, ende ons naar sijn E: ord.
Reguliren, sijn E gelieft te gelooven dat myn boomen
d'helft van de Pacht mit en souden opbringen door haar
onbequaamheyt uit welcke onstaat dat ick die met Moordyck
Quartier doorden ontfanger allen heb doen tellen, om op spraack
vande Burgers voor te Comen die doch anders Meenen dat
wij uit besten hebben,

Wij versoecken Nochmaals vrindelijck dat sijn E:
ons aenen Doctoor hatwaarts gelieft te senden Godt wat
een Misrabel yck dat sijn val menschen aan haar doet
sij geraackt ende wat an Jammer dat aan Malcanderen sijn
hebbin wij Danckin Godt voor sijne groote genaden, dat
dese Vuil is Niemands vandin mijnen Sonderlingh —
besocht geworst E: Ster bin ick schuldich voor andere te
sorgen, wat helpt dat de Heeren Meesters nu Costen.
vallen Als Niemand de Medicamenten dorft
te Applicieren

In een Casken D: A: worden Eenige Wortels

gevonden die Ick op mijn Naar Huys gaan het
Expart en gort voor t water gevonden heb gemt vader,
Lant verscheyde Menschen en Beesten daar met gecō,
rert gelijck Sur in Amboyna. Nademaal, op mevent
ook gedaan hebbe der halven Noodich geacht eenige naar
Batavia te senden, om op die Naarhuys gaande Scheepen
verdeelt te worden. Die selven moet geraspt worden
hoe synder Gor bitter; ende dan smorgens met wat wijn.
ofte arraeq in genomen soo veel als in een vrouwen vinger,
kort gaat ick geloofft soo mierder quantiteyt genomen
en die kracht daar met water wt getrocken word dat
het noch Bitter souw wesen,

Item gaat met selven Kasken, eenen schors van een boom
door d Amboynesen Massooij gent die in voorigen tyt door
verscheyden Jonckers vande Cust seram gehaalt is ghe,
worden, en nu mest alden selven vervoert te hebben syn
Edelheyt te doen onderstaen wat voordeel dat daar aan
Sou wesen, op of noodich waer voor de Comp: daar op te
letten, ook gaat Nefens desen een in Medicinalen
Bast bij naar den voorigen gelijck die hier aant Casteel
in Rienlycken abondantie is: doch Nievers als met
gebrogte van Soya gevonden word,

Syn Edelheyt mette komende Scheepen eenige Noronborgery tesen
daar met wij yt wes gorts by die borren sullen komen vernucht
alsoo d Commandeur ons bericht hierst dat op Batavia veel
onnutte storm bedden sijn, waar gort ook eenige Tairewaarts
gesonden woorden, daar mit anders geschreven voor gekomen soorden
soo syn E: voor yder Alpdoorsch Kommek een vande vergulde por,
tugeesche stoeltgen ofte yvers anders gelieft te senden om die wt
Syn E: Naem te vereeren het souw Gaar aparent aan genaem.
sijn,

De Amboynese Swaarden hebbe tot noch toe niet vernomen
schossen, spaeyer Lucken, ende houwitsen daar van moeten
Noodtwendich versien worden Item eenige Bylen die voor
al niet vergeten moeten worden, die amboynesche

Comen met gaaten Hent zouwen met haar Spraaken

Den Schyn Medinblyck gaat Zydersen t Jacht Coutchyn, ende Mocha van gelycken wat belangt Coutchyn dient versien van gelycken dert Mocha t waar Jammer dat gemelte Jachten niet geholpen souw worden, maar hier ist voor ons en mogelijck alsoo meten kom ter oft Pick aant Fort en hebben. Dit halven, wirt Mocha vroeger gesonden als anders wel doen zouden, wij hebbinden schyper belast eenige cracht en Bast door zijn bootsvolck te laaten haalen. alsoo wy bevinden dat gemelte Bast soo geet als most is, door syn begin zijt de schorsen dicht houdt t bysonder worm verhindert en t haar varre te Bouen gaat, dit zijn schipper op Mocha is ons ganz dienstlick alsoo hem alle gaaten houcken en Loop stroomen Bekent zijn dienvolgen versoucken dat wi dit om mack Comen. t Jacht Amboyna zullen hier houden, alsoe wel hem ock alles gebrickt vant staanten Loopen voandt selle sullen tselve op de Cust van Ceram moten gebruyck om sagouw Matoequo te soucken. ofte ofte die van doen mochten hebben,

Zyden Heffins gaanden Eysch zal zijn Ed. komen sien wat hier noodich is. wij salven versoucken dat ons Mogelyck wesende mit den alder Eerstin Jamt wijfslin vant Mouson hat waarts gesonden worden. d Nootwendige Cust chiren, soo mit sullen ganz verligen. raacken, onse Cas Blyft in voorigen Staat door Manquement van Courantten, chiren Comen. geen contanten in trecken. sulex ock te. vreesen staat, wirgens de Nagelin. Tin waar dat wirgens onsen eysch tydelyck versien worden, contanten ontbreden, voor dit maal mit. Alsoo mit en verten. wat syn E: mussen Can en vat van Noodt zullen hebben een gort Mouson zwort verhoopt. Die van Ouren en Assalouse verwachten alhier mit dan honderd Bhaar. daar toe mit een Last mede logie hebben. gelyck Lanecko en Saeka. sive ock dort ende de Comps. sien dienstich dat wij hier zoodanigen Eysch Comden doen dat mit mer als onse noodtdruft hadden en Batavia mit ontydich ontbloot en worde. Syn E: heeft mensen voorigen Eysch groot Miscontentement gehadt ende ons den.

Volgen.

volgende vrij wat hardt aan getast Maar doe suyver dat wij hier sitten sijn al gerits gewaar geworden, ende sullent noch bitter gevoelen, want wij mit een Courant slat met fort ofte Logies en hebben, soo dat de Nagelen met Contant dat ons ook Cort sal vallen, gemt sullen moete worden ——

Volgens t'neffens gaande Cognosiment worden sijn E: toegesonden 1000 R^a van achtien stuyvers te silver bestaande ste schooltjs en te gooren, dat hier onderstich heeft gehegen dewijl gedt gevonden dit onnoodige te verzenden ende ons daar van te ontlasten, sulex opt silver Sat vies hebben laaten afschrijven t Comp^e: Generaal gedebitteert a 5 1/2 st p^r R^a Comt ƒ 455,3: R ——

Voor Cassen sijt gewees sijn voor desen tijden van de H^r Gouverneur Luycas gesonden en door mijn geopent het welcke doe dat ick bevonde dat het de vracht niet waarten is, Ick laat staan voor dat gewees gecarrigeert wort, ook behoort daar gedacht te worden, dat ons de goede wapenen hier soo wel Overstich Zijn, als in Batavia, het waar ons Jaast soo goet aan Besemstock nae handt genomen als soo danigen sijt gewees, denet Wapenmeester heeft met het selve sijn wapen Camer gesuyvert en Cas met trommel Zeilen, snaaren, Lynnen, en treckleeren sijn ons met den heer Commandeur toe gesonden waarin alles verrot is en vergaan was, gelyck het ook Langen tijt geweest is ten waar ons Cas^t vogel ende ander borgers geaccommodeert hadden maar an trommel hebben komen tot maken sijn E —— geluft mijn dit niet qualyck af te nemen Ick moet mijn belagl doen aanden gemenen dient remedieeren kan, Alsoock mijn verseker dat sijn E soo wel hier als in Bat^a woont het is een out gebruyck dat men van daar gemeenelyck het slimpste in plaets want beste versent dewijl volgende hier dickmaels verlegen Zijn,

Poskruyt dient ons in Alle Manieren gesonden alsoo dagelx geconsumeert word ende door onbequaem heyt der molen geen Nieuw off bedorven gemaeckt kan worden doch sijn met den selven besich die wij verhoopen eerst dagelx klaar sal maken ons dienen ook Cogels van 3 a 4 R^a gesonden alsoo gerne van silver en lebbik, ——

De Predicanten hebben onlangs versocht dat men haar wanneer de visitatie nde Eylanden oft eenige andere buyten gelegen Plaetsen doen, eenigh dack gelt wilde toevoegen om voor den Middel de Negers niet Lastich te vallen waardoor haar dickmaels liever van achteren als van voren sien, syn E: Antwoort sullen hier op verwachten —

Alsoo onse Inwoonders op Amblauw Clachtich vallen wegens Stecker tarnataen die naar haar en de Neerlanders seggen de Luyden sien omgelt en Lastich valt soo hebben met der anderen oirt gevonden, te waare E: H: Commandeur sulcx verricht had dat d' Inwoonders hem onder t' een oft t' ander pretext aan boort sullen Brengen, en hij met naar Bat.a gevoert sal worden soo wij verstaan is desen guyt een Bandit vanden Cozineck en hout sich daar als een Tebelly. —

Soo syn E: gelieffden aen Pasiaens Springh hengst oft trou haar wat te schoge ick mein dat hier aen goen rasse van Paarden aange, teelt souw worden, eenige Paarden souwen van hier naar Bat.a gesonden komen worden, soot syn E: gelieft, dit Jaar hebben minst alle Merrien hengst paarden gewolfen en redelycke goye rassen maar niet vande grootste,

E: Heere soo wij mede desen te sluyten Hoofdt s.r ottens den Diver dat den onder Coopman van Loebo hem geschreven hadde aan gesecht dat wij hem Lyn metale stuckende amige slaven die sustinirden byde mardyckers in handen van Jorow Coues te vervoeren wirron souden geven binnen den tyt van 10 dagen oft Hy souw wirden wat hem te doen stont hut in verwonders verstinde ende mit wetende wat den gemelten Quimilasa hier mit voor mocht hebben, Is s.r ottens aangeschreven heni dadelyc naar Loubo souw vervoegen om Partitelyck te onderstaan wat des quimilasas voornemen mochte syn, die ons tot antwoort bringt dat den Quimilasa sich seer beclaagden dat wy onse belofte, wegens sijn gemelte stuck niet en presteerden daar op geantwoort wert selfs d' oorsaack was, ende alsoo wy t' lichten vant Compt.e all.e mit onbaar en achten is met hem.

Wedermaal geaccordeert dat hem gem: Stuck gegeven zal
soo ons de Nagelen vant nieuw gewas ter handt gestelt. —
Wegens de slaven dat sulcx hier naar ook gevonden sal wor
soo dat weerom goede vrunden geschieden zyn onse onderdan
op Iha sigt hy wederom te stellen geven, gelt hy den verlope
Spangiaert ook belooft maar wanneer t selve geschieden sal
mach den goeden Godt weten, Voorder spreken desen mooren
haar Personagie soo daenich mit ons, dat ick myn mbeelde
dat sy haar verlaten, staan dat wy geck en Narr syn ende
alsoo dit spel langh geduert heeft weeten quaelyck over wat
Couch, dat ons de Logens verkoopen sullen, hy raeyden d. ottens
als vrunt den Gouv. te seggen dat den Cominck van Maccas
hem hadde geschreven en doen aensegghen dat by dit aensta
Moison een macht van 500 Jonckin souw senden om alsins
lyck dienste tegens de Neerlanders te gebruycken, sulcx ons
Hackaly ouer amigen tyt ook gesecht heeft vande vremdelinge
Verstaen te hebben, den Quimalaba seyde dat amige Europische
Natie Souw mit Comin dien volgende Recommanderen
dat niet laaten souw, een goede macht haer waerts te ontbied
wie is soo verstandich die wt desen Doolhof raaken sal dit
word by vele van ons gequalificeerde voor vast ende sekr
gehouwen offenwel kan ick mit voor heel autentyck
aennemen, het souw een groote saeck wesen, Sulcx voor den
Cominck van Maccassar dan te vangen ende veel grooter om
wt te voeren t'is seker dat den Quimalaba ongevaar 300 —
Maccassaeren by sich heeft die meest al slaven en door armoet
verpant syn, ick geloof dat een groot gedeelte vande se daer
by sullen Raecken soo hy ons berieht syn 4 persoonen doot
gebliven, ende 15 gequest de rest sight hy sullen hem noch
altsamen Eygen worden, alsoo gehouden komt herft dat
Niemant haar vaartuych mach verkoopen, de sulcx
gelooft en godt als gaat is verre verdoolt syn E. kan oor-
Oorlen hoe ons disen hoop mit Logens souckt te abusiren
hy sight tegens s. ottens dat wy op assabouw mit destrueeren
der Jonckin veel gedaan hebben hy souw haar ook straffen
ondat sy de vremdelingen gelooghert hadden ende soode,

Oredidelingen van Kelangh mde Negerije Hattaboeby gevlucht
hadden, gelast was dat mense altsamen doot soude gesmeeten
hebben, ende sy ons helpen souden, hier tegens quit nu was.
een strydende Party de Ambassadeurs conden haar soo niet im
miden door oorsaeck dat sy merenden Kackialy onsden wegh op-
hattaboeby gevonden hadden. off sy sieten haar ontvallen dat by
eer doot soude wesen eer sy mde Moluccos soude syn. Stim dat
het om de Nagelen mit te doen en was, maar dat wel segende.
Christenen in Amboyna soo danigen macht creegen dat sy er-
langh te Cort soude Raecken. Derhalven nioist den Macassar
in den Arm Neemen.

Den 9en Savonts Arriveert Kackialy hockom van sue Mocaart
Casteel die ons Rapporteert dat die van Iha gantsgenegen syn
tot vreden en restitutie van onser onderdanen, Derhalven ge-
resolveert 8e Hulft ende gemelte Kackialy mitmalcander naar
sorresory sullen gaan, om vandaar mit gemelte Orangh haere
Waerts te comen, des sullen om. sijn Ed. daar van voorder berichts
en advys te geven mocha noch voor 3a 4 dagen hier komen-
hier sal den Moderateur voor hem en voor ons voordragen, de
Iharers seggen voorgens dat naar den quimelaba mit Langer
hoorer willen, alsoo sien vanden voorschaft geleyt worden, den
Spangiaert was door de Ternatanen vandaar genoomen, die nidop
Seguella is sulcx door den Quimelaba ontkent wort ende alsoo
min dien droes dickmaels an kaers ontstecken mogt hebben-
Kackialy voorgens die voorige Propoosten gewaarschout, die
tot antwoort gaff den quimelaba mit willen Nam dathem
die van Iha voorder dat wij voor ons souden sien, alsoo quitsilaly
m boton tot geen gont Eynden en lach en hy wel versekert was
den Macassar socht op t'hitsen ende naar alle Apparentie het
tot omende Mouson an groote Macht waaren verwachten
sulcx hem van Syne vrienden, op Combille ende Lisidde voor
sreker vertelt was, Soo sy ook quamen, dat wy sien
souden wat hy doen Souw

&c.

De Personen hier getroc ken wesen sijn deser waar-
voor ons gelijck te voorn bi laten Namentlijck op
Voogel te betaalen Aen Jemsteven . . . R: 1600: —
's Jstom te bil aan hem steven . . . " 1600: —
Voraen de Massenaer te Betaalen aan
Curiaen Courtte . . . " 300: —
Matys Rijl te Betalen Aen Jan Arentsz
Mol . . . " 135: 3 d

Somma R: 3635 3 d: —

Sijn E: gelieft ons met een goet schryven off twee te-
voorsien, alsoo gants verlegen Sijn gelijck sijn Ed: bijdese
genoechsaam bespeuren kan, —

Het blyckt dat de vrevelmoedicheden hier onse onder-
danen Namentlijck die Aent Casteel Resideren ende
sulex wel best gevoelen ook doet Clagen gelijck sijn Ed:-
wt haaren en der Mardijckers Brieff sulx komen salt
komen verstaen wy syn halff van synts gewerft dese brie
mit voorts laaten Gaan doch op dat sijn Ed: dienaan,
gaande geen misnoegen hebbe, ende te geloouen staat dat
Sijn Ed: haar mit een goet woort ofte bieselinge tenoodes
Contenteren sal soo hebbin haar belooft dese te doen: sijn
Ed: te Lenden, —

Een goet Timmerman ofte twoft ouer alle de werckluyd
sal sijn Ed: ons gelieven te senden, alsoo onsen werckbaes
den d: dese ouerleden is als d'andere timmerluyden syn
mede siek van Hutto gecomen, soodat ons vorder werck
blyft steecken ende niet en connen wt Reechten. sonder —
anders sullen voordesen maeck eyndigen ende syn E: —

E Erentveste Manhafte wel wyse voorsienige seergestren
Heere Beheerlen nae genade van Godt Almachtig
Dye sijn Ed: veel gunnen voorspoet gesontheyt ende lang
Duerige Regeeringe. Actum Amboyna desen 10 Septbr
A: 1632. onderstondt sijn Ed: getrouwen dienaar A:
Cysels, —.

Notitie vande Naarvolgende Iserhouten

mit Jacht medenbl[ijck] in genoomen Sedert vltimo Aprijl tot dato den 13[en] July daar naar den 14 dito van't Comptoir Gluttо Batavia Cortrocken daar mee Als hiernaar Coddert, —

Ady	d:	1	Langen Balck	van	24	voet Breet	14	duym.
	d:	1			34		16	—
	d:	1			43		18	—
Ady 2	May	1	d° Lanck	van	45	voet Breet	20	duym.
	d:	1			45		16	—
Ady 3	d:	1	d: Lanck		30		12	—
	d:	1	d°	van	28		16	—
	d:	1	d°		25		18	—
	d:	1	d°		43		13	—
	d:	1	d°		32		18	—
Ady 4	d:	1	d° Lanck	van	33	voet Breet	12	duym.
	d:	1	d°		24		11	—
Ady 5	d:	1	d°		28		26	—
	d:	1	d°		38		26	—
	d:	1	d°		32		14	—
	d:	1	d°		32		12	—
Ady 6	d:	1	d° Lanck van		28	voet Breet	15	duym.
	d:	1	d:		35		19	—
	d:	1	d°		29		14	—
	d:	1	d°		22		13	—
	d:	1	d°		25		14	—
Ady 7	d:	1	d° Lanck van		36	voet Breet	14	—
	d:	1	d°		36		12	—
	d:	1	d°		34		16	—
Ady 8	d:	1	d°		32		24	—
Ady 9	d:	1	d°		20		11	—
	d:	1	d°		18		12	—
	d:	1	d°		28		16	—
	d:	1	d°		28		14	—
Ady 10	d:	1	d° Anck van		31	voet Breet	19	duym
	15	d:	1	d°		23		20	—
	d	1	d°		30		12	—
	16	d:	1	d°		20		16	—
	d:	1	d°		27		18	—

34 Balck: Transporteere vorder, —

34 Balcken P: Transport,

Mey	1	d	Lanck van	28	voet Breet	14 duym.
		d		30		15 —
May	18	d		41		23 —
		d		31		24 —
		d		23		16 —
		d		31		23 —
May	19	d		28		22 —
		d		20		18 —
		d		28		15 —
		d		29		15 —
May	20	d		31		19 —
May	21	d		34		16 —
May	22	d		32		16 —
		d		20		14 —
		d		19		13 —
May	24	d		36		16 —
	25	d		44		18 —
	26	d		28		15 —
	28	d		36		16 —
	29	d		28		15 —
		d		24		12 —
	31	d		31		20 —
		d		38		22 —
Juny	1	d	Lanck van	28	voet Breet	26 duym
		d		20		20 —
		d		32		20 —
		d		32		16 —
		d		34		17 —
		d		28		16 —
		d		24		13 —
		d		26		12 —
July	3	d		22		11 —
		d		28		32 —
	4	d		30		14 —
	5	d		30		16 —
		d		28		14 —
		d		30		10 —
	6	d		28		16 —
		d		29		15 —
July	7	d		30		16 —
		d		28		17 —
	8	d		28		16 —
		d		30		16 —
July	9	d		20		14 —
July	10	d		21		13 —
		d		20		15 —
		d		20		16 —
		d		28		20 —
	11	d		30		16 —
		d		29		16 —

84 Balcken transporteere vorder,

84 Balcken L: Transpoort,

Idy 12	Junij	1	0:	Lanck van	29	voet	Groot 12 duijm
	0	1	0		23		15 —
	0	1	0		25		14 —
13	0	1	0		25		15 —

Sommade Balcken —

Notitie der Ammonitie van Oorlooge,

soo aant Casteel Amboyna als omleggende plaatsen. Gegenwoordich Bevonden werd, Te rooken, —.

Op de west Punt van t Casteel —

1	Metaale stuck wegende	℔	3514	Schietende	℔ 20
10		"	3600		" 18
10		"	2162		" 5
10		"	1420		" 5
10	Ysere roorgh	"	3630		" 12
10		"	3000		" 9

Op de Suyd Punt —

1	Metaale stuck roegen	℔	3500	Schietende	℔ 10
10	schroefstuck	"	1396		" 24
10	Ysere d	"	3800		" 12
10		"	3650		" 12
10		"	3530		" 12
10		"	2130		" 6

Op de oost Punt —

1	Metaale stuck wegende	℔	3300	schietende	℔ 18
10	geschroeft	"	1345		" 18
10	Ysere	"	3340		" 12
10		"	3650		" 12
10		"	3590		" 12
10		"	2650		" 8

Op de Noordt Punt —

1	Metaale stuck roegende	℔	4200	schieten	℔ 24
10		"	1930		" 5
1	Maccasers van quimelasa	"	300		" 3
10	Ysere	"	4520		" 16
10		"	3630		" 12
10		"	3000		" 8

Op Sarrecque —

4 P.ces groote Ysere valcoons met hare Camers swaar yder ontrent 606 ℔ compt . . . ℔ . 2400: schieten &c

12: stx Piecken —

Op Ourin —

2: Ysere Bassin met haar Camers swaar yder ontrent 200 ℔: Compt . . . . . ℔ : 400: schieten; 1/2

2 P.ces Metale Basses met haar Camers swaar yder ontrent ℔ 130 en d': tot d' orangbay aan ourien en dander voor d' orangb: — Assaloelo: Compt . . . . . ℔ 260: . . . — 1/4

Op Hector —

1. P.ce Ysere saacker swegende . . . . . " 2190: . . . " 6

1. P.ce d': swegende . . . . . " 2000 . . . " 5

2 P.ce Metaal Bassers met haar Camers yder swaar ontrent 1300 ℔ Compt . . . . . " 260 . . . . 1/4

2: P.ce Ysere steenstucken met haar Camers yder swaar naar gissingh 200 ℔ . . . . . " 400 . . . . —

Op Honomoa —

2 P.ce Ysere saackers swaar yder ontrent 2000 ℔ . . " 4000: 5

2 P.ce yser steenstucken met haar Camers swaar ontrent . . . . . " 400: . . . . —

16 Puckin, —

Op Oma . —

2 P.ce Ysere saackers swaar yder ontrent 1300: ℔ . ℔ 2600: 3

Nota d' Ingwoonders hebbin haar bassen op de Redout:

1. Metacle valcoin omop de Corcorre te gebruycken ℔ swegt . . . . . " 500: 5

8 Purken —

Op di Passo

2: P.ce Ysere saackers swaar yder ontrent ℔ 2300 ℔ ℔ 4600 6

voor de Corcorren a Daar

1: Metale Macassers stuexken van hutto voor de Corcorre memory wegt ℔ . . . . . ℔ . 500: . . . 3

2 Cleyne Metale Bassen met haar Camers voor d' orangb: way en soudye yder ont: swaar ℔ 130 ℔ 260: 1/4

Op t' Jacht Amboyna

2	P.ce Ysere saackers yder swaar ontrent 1200 ℔	2400: schijfs	℔
4	P.ce Ysere ℔ swaar yder ontrent ℔ 1500 ℔	6000:	4, —
1	P.ce Metaal. Bas met haar Camer swaar ons	160:	½ —
12	Mutsquets		
12	P.ce bandaliers		
12	P.ce houvers		
10	P.ce halve Pecken		

Tot de Corz.e corren

1	Metaale schroef st.ke wegen swaar	530:	6 ℔
1	d.o	492	6 —
1	d.o	460:	6 —
1	P.ce d.o	460:	6 —
x 1	P.ce d.o Metaale vrltstuck wicht swaar	845:	6 —
x 1	P.ce d.o	823:	6 —
1	Metaale Prins.e st.ke wicht	416:	4 —
4	P.ce d.o yder wicht swaar ℔ 292	1168:	3 —
2	P.ce d.o yder a 270 ℔ swaar	540:	3 —
1	P.ce d.o	284:	3 —
1	Maccassars Metaale stuckie wicht ontrent	400:	¾ —
1	P.ce d.o Cleijnder swaar ontrent	300:	½ —
1	P.ce Metaale valckoen met haar Camer swaar	500:	3: —
6	P.ce Metaale Bassen met haar Camers swaar ontrent ℔ 200	1200:	½ —
11	P.ce Cleine Metaale Bassen met haar Camers swaar yder ℔ 130	1400: —	¼ —
1	P.ce d.o Groot ysere stijfstuck met d.o Camer: om vier voirck te schieten swaar	350:	—
4	P.ce Stijfstucken met haare Camers swaar yder ontr.e 200 ℔ tot 2 toe gans	800:	—
2	P.ce d.o Cleijnder met haar Camers tot de schuytiens vande Corcorre yder swaar ontrent 150 ℔ Comt	300:	—

T' Cruijt; en Scharp tot voorst bevon-

51 vaten Cruijt te sorteren 31 goet en 20 vaaten
onbequaam Nat cruijt —
5616 Stx Rondt Ysers van verscheijde sorteringe —

268 Stx van 24 8 —
581 d° . . . . 10 —
1515 d° . . . . 12 —
1800 d° . . . . 9 —
600 d° . . . . 8 —
800 d° . . . . 6 —
850 d° . . . . 5 —

80 Granaten —

T' Naarvolgende Ammonitie soo inde groote
saal als wapen Camer Tegenwoordich Bevonden
wort Als namentlijck —

403 stx Musquetten Als 103 inde groote saal en 230 in wapen Camer
333 d° Bandaliers als 103 inde groote saal en 230 in d° Camer
92 d° Ryt gewer bestaande in 50 degens en 42 Bouwers meest
onbequaem syn Inde wapen Camer —
1120 d° vorkettin in d° Camer
94 stx lange Lucken 40 inde groote saal en 54 in d° Camer —
10 stx d° halven in d° Camer
40 stx rustingen inde groote Saal
40 stx ringcragen inde groote saal
40 stx morlioens in d° Saal
12 stx donder busen met haar Bandeliers in d° saal
4 stx hellbaarden inde wapen Camer —
116 stx Yzere Brant Emmers inde saal —
39 stx houte schoppen — inde wapen Camer
22 stx Yzere spaden en schoppen in d° Camer.
14 stx houwelen en Lucken in d° Camer —
6 Cassen met hollandtsche Lonte in d° Camer —

Register vandes Comp^t. gode des inwoonders
boekartuych Tegenwoordich aan ende onder
Casteel Amb^a. sorterende Namentlijck

1 't Jacht Amboyna.
1 Fregat Rosemieve dat verruijlen moet worden soomen —
gebruycken wilde. —

2 Smigans door d' E H Commandr: ver: gelaaten.
2 Schuytgens tot gebruyck der Correcorren. —
1 Groote Correcorre van > Nagies die de Lende gebrooken is mt opsalen. Ende moet vermackt worden —
2 Arango: 1 van 3 Enden 1 van 2 Nagies om op de Papoens gebruyckers oft eenige haastige Beesten te doen — die wielen mit een aangehaalde Jongk gesuspleert zijn.

Cartuych der Inwoorders van 4 Nagies —
1 Corcorre vande Mardyckers —
1 van Radja soya.
0: die van halve wordt gemackt. Alsoo voor Agda verongeluckt is
1 van Oettemorry —
1 van Hattiva —
1 van Ema —
0 Die van die Langh wort gemaeckt.
1 van Aelangh en Lille-boy —
1 van Larieque wackasiena

Correcorren van 3 Nagies
1 Den Cominck van Rossimive
1 Latta Sallat. —
0 Korte wort gemaeckt. —
1 Bachroala —
1 Woy
1 Assaloelo
1 Socily van 2 Nagis
1 van Outien —

Extraordinary vaartuych omm de Rovers te voorkomen —
2 Arangbays op Larieque wackasiena.
2 D: op Alangh Lille-boy —
1 Bey de Mardyckers —
1 D: by Soya.
2 D: by die van Oettemorry

Inde Eylanden ende Cust van Seram.
Corcorren van 5 Nagies
1 D. Corcorre van Ema wort gespangayt van 4 Negerye

1 d°: van Nousselaúw wort gepangayt door die van Iturto Ackoon ende Abobo —

1 d°: van oillat ende Ouw. —

Corcorra van 4 Nagies —

1 wort gepangayt van Radja Papira en Trouw —
1 d°: door chatry ende Boy "
1 d°: door d'e van sorresoty "
1 d°: Corcorra van Radja Tourgaba is vercocht aan Iattabalat door d'en syn volck op Iha is gelooper —

Die vande Cust Seram syn van 3 Nagies
1 van Paulaly en Lammaky Is wtrom gepangayt, als door Iha voaren —
1 d°: van Laetto als vooren.
1 d°: van holooy als vooren
1 d°: van kelqueporty desé syn vroom en Boachten de Boeren voor Iha
1 d° van Mackarieeque } desen wey gerden voor Iha te comen nochtans wort
1 d°: van Mnaley — } verl goets door d'e H. Gouverneur Lucas van haar verkoopt: —

1 a 2 d° van Iammalaúw
1 a 2 d° van die van hayer.
1: ... van die van Toeloritty
1 a 2 d°: van Iattibauw
1: van Ribot hatti m'tto

Strangbays syn op d'ese Plaatsen in ouer vloet die van Iobo hebben tot dato deser met vernomen, soo dat wy dit register laaten, tot der tyt dat sy ons Beter gehoorsamen —

Notitie der Clappus Boomen wast

Goed stx Boomen die in verscheyde Persoonen Paggers staan —
Ende Bruyen van Eygendom d'erselven syn verlant —
Namentlyck, —

Lambert Heydrecksz vrij burger	stex	14
Liendert Adriaansen, Luytenant der burgerij		23
Wabmgl Cijners		7
Pieter de Goyer ontfanger		2
Damel Luycassen Horsborst		12
Jan Dircxsen van Breda Burger		38
Transportare voorder	Somma stex	96

De Transport Boomen 96 — —

Nicolaas Theodoor Burger . . . . . 25 — —
Hendrick Coogel d° . . . . . 31 — —
Diderick Storff d° . . . . . 14 — —
Gerrit des Riets d° . . . . . 9 — —
Gillis Gillisz d° . . . . . 3 — —
Engelbrecht van steenwijck . . . . . 4 — —
De Heer Gouverneur Gysels . . . . . 16 — —
Matsys Flamingh Cap der Burgerij . . . . . 29 — —
Wybbe Hellingh burger . . . . . 3 — —
Gillis de venits Sergant . . . . . 2 — —
Jan van Amsterdam d° . . . . . 12 — —
Hendrick albertsen Keyser burger . . . . . 5 — —
Jan de Costa Bisaar voachter . . . . . 3 — —
Pieter Cornelisz Mr Timmerman . . . . . 5 — —
Lubbert Idem adito . . . . . 6 — —
Jan storm vaandrager der Borgerij . . . . . 31 — —
Frans van Ravenbergh Corpl . . . . . 4 — —
Hendrick Strydriexz burger . . . . . 12 — —
Lucas Almex d° . . . . . 17 — —
Bartel schier Sergant . . . . . 11 — —
Codia Gusseratte Coewachter . . . . . 2 — —
Pieter Jacobsen timmerm: . . . . . 6 — —
Govert van Kapels Burger . . . . . 9 — —
Theunis Pietersz d° . . . . . 12 — —
Charel de Cock d° . . . . . 10 — —
Matys Flattingh Cap der Burgerij . . . . . 9 — —
Jan Craack Burger . . . . . 23 — —
Reynier Jansen Lademaker . . . . . 15 — —
Pieter Cornelissen timmerman . . . . . 24 — —
Adriaan de Massenaar burger . . . . . 88 — —
Jan de Croes Jasonder Provoost . . . . . 6 — —
Abraham symons Tamboer . . . . . 11 — —
Inchie Gyneas . . . . . 5 — —
Gillis devenies sergant . . . . . 51 — —
Gerrart westerman Cap . . . . . 32 — —
Mathi de Clercq borger . . . . . 42 — —
Jan snybroot d° . . . . . 21 — —
Theunis Jansen de Cock d° . . . . . 54 — —
Pieter Cornelissen Mr timmerman . . . . . 13 — —
Louys Gommes Mardicher . . . . . 9 — —
Pieter Claas schapen Caes burger . . . . . 13 — —
dommgo de Lymo opsiender der Corcotten . . . . . 3 — —
Artus Gyneas . . . . . 25 — —
Voltravende Revuren Luytenandt . . . . . 25 — —

Transporteert Boomen 900

	Transport boomen	900	900
34	Stx Boomen die de naarvolgen by benefitie genieten —		
	voor d' Gouverneur	350	
	Evert Hulft offercoopman	50	
	Joan Ottesd°	50	
	d' orangg vande Camer	84	
	Joan de Praat Predicant	50	
	Hilmichi Hilmichúis d°	50	
	Johannis Theodore hemster d°	50	
	voor de schoole	25	
	Voor May Ouricús vederoc	25	
			34
203	Stx Boomen die acht Naervolgende verpacht syn Namentlyck —		
	Jande voers burger a 22 Corpans yder	25	
	Jande voers d° a 19 d°	25	
	Jande voers d° a 22 d°	25	
	Jande voers d° a 19 d°	25	
	Jan storm d° a 13 d°	25	
	Pieter de goyer ouk a 100 d°	50	
	Joan sabander der chynasen a 18 d°	28	
			203
66	Stx Boomen die in verscheyde Persoonen haar paggers staan ende geen Brieven van Eygendom en hebben der halve aanlieden verpacht a ¾ R° Maendelyck —		
	Maria Parrera	1	
	Lauwerens Colfs Synees	3	
	Ensio Chimes	1	
	Jande Praat Predicant	2	
	Cornelis waalstraart burger	2	
	Sybrant maartens timmerman	2	
	heyndrick voogel	9	
	Jan dircksen van Breda burg°	10	
	Bastiaan Sprenderstein d°	2	
	Rorloof Adertsen d°	2	
	Heyndrick nourisseñ d°	2	
	Jacques hasaarts d°	1	
	Albert Petersen van Maseyck adit°	3	
	d' voed van Pedro vaas	2	
	Claas Christiaanse Burger	1	
	Therinis Jansen de Cock	3	
	Jan Gerritsen Cuyten timmerman	3	
	Willem Willemsen Schoolm°	4	
	Pieter Justen onderchopman	1	
	Gillis de oemis sergant	3	
	Cap° westerman	3	
	Jan Cracck burger	5	
	Cap° Mattys Flattingh	1	
	Somma Boomen.		1911

Notitie van Coopmansc Kassen

wyveres Amomtie van verloogde tgeene met den arsten
wt Bat.a naar Amboyna gesonden dient Namentlz —.

40: Pocken geblieckt Chynees linnen gan Grauw
25: d°: swarte Bafta groove Breede —
10: d°: suratse tangans
16: d°: stx stryldoecken
15: d°: Roode Petta Maleyo
6: d°: dragams —
4: d°: samadramgeris
2: d°: swarte salalos
6: d°: Roode Lerreans
7: d°: witte Percallen.
4: d°: Moeries —
3: d°: Ramboutyns
2: d°: Cheriboffs
6: d°: salampoeris
12: d°: Dongrys — witte.
3: d°: bruyne salampoeris
2: d°: Sasacelas van tegenampatuam
12: d°: Negros Cleeden roo gestraft sonder andere.
6: d°: Calyn Gaulongs
4: d°: Artegodes
3: d°: Blauwe Boelos
4: d°: Swarte Candakyns sonder Anders
8: d°: witte bitilles a 40 asta sonder Anders
5: d°: fyne witte chavenijs met Roode hoofden
2: d°: sarassa Malayo ende Ieyod Coutchyn vande Beste gen andere
2: d°: Cast hemden
4: d°: tapy satassen,
3: d°: assemmanis
3: d°: tapi Chindes van Pallacatta.
1: d°: Nequcania.
4: d°: groff, bruyn Cattoene gaarden } sonder Anders
4: d°: Roodt . . . . . }
10: d°: stx Patanisse Cantirn
3a400: " Pamphuren Chinees goutdraat
1: d°: Petoolen met figueren van olijfcantirn Tygers etc.
van 6 a 8 asta sonder Anders.
14:a15: " Kimpsoirn —
Partye Porselyn
Party Gintans amys en Seep
Eenige Corges Javanse Matten hoe meer hoe liever —

voor d officiers en Guarnisoen. —

30: " P.e soo gecoleurde essen swarte satynen } hoe meer hoe
15: " P.e fluyvelen van diverse Coleuren } Liever —
150: " P.e dubbel d Armosynen van verscheyde Coleuren —

50 P.sr̃ Catty gecoleurde Zijde
25 D°: Lotte, —
20 af gesoodene Chauvocls
40 Fyne swarte Hoeden } sonder Gindere.
40 D° grauwe . . . . }
40 Paar sayette Cousins -
300 P.n D° Linne
300 P D° droock Leer. schoenen,
30 P. D°: spaans leer.
15 Parpetuanen,
15 Goude en silvere Laeckens
6 Zijde Camelotten,
20 Colders
100 Bisaan Leer om scheeden te maken.
Eenige vellen spaans, droogh, en soo leer.
Partye schoenmakers gereetschap.
50 Riemen schrgs Pampier
5 D°: Groot formaat.
1 Card° voor de schoolkinderen,
Partij schaften, en stoff tot Int
Partij sijgel gaaren, ende Lack daar Leer om verliggen zijn,
Medicamenten volgens de Nôtitie
Quantiteyt Brayne Suyckers
Norgnborgerij, voor de Boeren ofte Pfedoeros
D'Amboynese swaarden
50 Stuex slaven,

Victuren.

1204 Lasten witten Rijs
100 Vaten vleys en spieck
14 Leggers Spaansche wijn,
4 D°: Fransche
6 D°: Aracq A
4 D°: wijn Azijn,
6 Vaten Hollantsche Botter,
Jaz Amen wijn Tint
1 a 2 Coaat gens Jouen Bier
Eenige saecken tarlo
24 Camers Hollants Broot } om op Tochten te gebruycken
25 a 30 Stx Caesen. — . . . . }
1200 Was
100 Bossen Javaansche Rollangh

Timmergereetschap —

1 Vaaten duyckers
14 Coat Enckele Middelnagels
4 Vaten Alderhande sortieringh van spijckers,
5 a 6 Casgens Tin —

— 4 Eenige Rollen Plat Yoodt,
— 4 Party Beytels en schaven verscheyde sorteringe
— 4 Party Schoffien en spaden
— 4 Party Cuypers gereetschap herlnoodich
— 4 Eenige Moockers die ons dagelycx te Pas Comen,

Voor de smits

20 4 Dubbelde Plaaten
1 4 Groote sparrhaack,
1 4 C: Cleyn,
2 4 Groote sortyslen
2 4 halff ronde d°
1 4 Banck schroeff
1 4 P: d°: hantschroef
1 4 Dubbelde° Blaas balck,
2 4 Blauw steenen,
5a 6 4 Hort smeckolen,
2 4 3 4 Dosyn noren borger vylen,
2 4 Domme° Grachten,
— 4 Eenige Plaeten Coper

Voor de Constabelen t'Guarnisoen

14a 1500 4 Stx Pontyser van 3 tot 4 ℔. waar van geen en hebben
11 1200 4 Stx Pas Corgels
4000 4 ℔ salpeter voor de Cruytmolen
— 4 Eenige Prinse stuckjens tot de Corcorten
5a 6 4 Cassen Hollantse Londt
Party Cruyt
Party trommelvellen snaaren en lynen hoochnodich,
150a 200 4 Stx Sneetten
Party Cardoes Pamper en schaegsvellen,
Party schuytgangen en Coperdraet
6 4 Cruyt ende Slichoors
2 4 Groote Clocken,
1 4 Ingeset gewicht
3a 4 4 Scheeps en Constabels Lantarens.
Patye lynsaat olij Sublimatium. Marcurium sallax moniacum.
Quicksilver ende Campher tot vierwercken,
Voor den hoogbootsman,
10 4 Coaten Peck en teer,
2 4 ℔ Arpeus
5a 6 4 Loot lynen,
Eenige lichte Cabel touwen voor de Corcorten
Paty loopent en staande want voort Jacht timb
Party seyl gaaren. —
3a 4 4 Goede en waardige tingans alsoo tegenwoordich geen anderen hebben als twee diedoor
de H: Comand: gelaten, die op Larecque doort quattstrandt sullen afhalen

Factura over een kistgen outsilverwerck

6	4	Schootels wegende	R°	106	1/2 —
1	4	Deexsel van een Punangh doosgen en staffen silver	4	20	—
2	4	Mosterpotjens ende lepeltjens	4	17	—
3	4	Sousieretiens	4	16	—
2	4	Bladen van kandelaers	4	8	1/4 —
1	4	Asyn kameken	4	7	1/4 —
6	4	Ornamentgens van soutvaten	4	3	1/2 —
21	Stx wegen		Somma	R	170 1/2 —

Rolle der Soldaten ende officieren Guarnisoen houdende en tot bescherminge vant Casteel Amde ende omleggende Quartieren van Sarieck Ouruen Huetloe Louloe Amblauio Passo Oma Homoyuwa En Nouelauio

Dese Maentgelden Soldie mede ende Stuyvers de maendts Rondt in Contant als mede Rabatten en Accoysten. Kamen wynt Mutpenningh Ponden vlees en Brodt Rondt Rijs

Dit 31ste Augusty A° 1632

D. E. H. Gouverneur Artus quicls	450	:	30	:	30					
Evert Hulft oppercoopman	90	:	13	:	7					
Pieter Christien ondercoopman	36	:	6	:	4					
Pieter de Goyer ontfanger d°	40	:	6	:	4					
Maarten Rombouts d° en schte	36	:	6	:	4					
Matyds de Mier onder coopman	36	:	6	:	4					
Cornelis outhoorn d° ende suyerbuyt	36	:	8	:	4					
Octavio Macoliyn assist	20	:	4	:						
Joannis Arnouts d° en Bottelier	15	:	4	:						
Jan Coymans d° en Bottelier	15	:	4	:						
Gerrard wertman Cap[e]	100	:	13	:	>					
Walrave Reuiere Luytenant	60	:	>	:	4					
Jan Outgers vaandrager	42	:	6	:	4					
Bartel schuer sergandt	28	:		:		:	:	8	0	
Jan heyndrickxen van Limsto d°	28							8	0	
Pieter Bastiaens veldthoorn d°	22	:	4							
Jan willemsen Corp[l] van Adelb.	24	:	4							
Jan Marchant van Bergen d°	20	:	4							
Christoffel Busselaar Cap d Armes	18	:	4							
Pieter Jansen oppersbarbier	40	:	6	:	4					
Hendrick Jansen d°	45	:	6	:	4					
Joannis Nicolaas onder Barbier	25	:	4							
Andries vander veemen Corporael	10	:		:	4	:	:	0	40	
Heynd: Andriesen vande Venter d°	10	:		:	4	:	:	0	40	
Adriaen Roodenburgs d°	16	:		:	4	:	:	0	40	
Hans barenburgs d°	16	:		:	4	:	:	0	40	
willem burgies d°	16	:		:	4	:	:	0	40	
Pieter Hillebrants d°	16	:		:	4	:	:	0	40	
Jan trevet detto	12	:		:	4	:	:	0	40	
Frans van Travenswey d°	14	:		:	4	:	:	0	40	
hans galants van Geersbergh Adelb.	14	:		:		:	:	6	40	
Maarten Pietersen Poot d°	14	:		:		:	:	6	40	
willem theunissen vt den haag d°	14							6	40	
Albert Pietersen van Maseyck	12							6	40	
Jacob Adriaansen vansneck d°	10							6	40	
Rorlant macmge van Ros d	12							6	40	
Lauwiren Experiens vanleyden	13							6	40	
Phillips tonteyn d° en portier	15	:	:	:	:	:	:	6	40	
Jan Pauwelsen van Alekmaar	12	:	:	:	:	:	:	6	40	
Andries demster van vtrecht	10	:	:	:	:	:	:	6	40	
Dirck wachtman van oldenb.	10	:	:	:	:	:	:	6	40	
Claes selle uyt lant te hessen	10	:	:	:	:	:	:	6	40	

Transport tierre

De Transport van de neffens staande Zyde	de maant tot Rantzon sligt soldy in guldens	stuyvers	Maant tyds t Kant soldy in Realen	Achtsters	Kamm royen	Mutsgens Groot	Gedaen vleesch ende spieck	Ponden Ry.
Pieter Pompe van haarlem d°	10						6	40
Reynier Niemant Jansen d°	12						6	40
Jan Bouwers van Rosad d°	10						6	40
Nicolaes Cnor van Rysenach	12						6	40
Jan willemsen van Warremont	10						6	40
Gillis Philpsen van Malmadeur	10						6	40
Claas Jossen van ouerest	10						6	40
Jacob arentsen van tiel	10						6	40
Michiel meye van dusterlt	10						6	40
Jacques Bouchie van Calis	14						6	40
Andrea de Silva van Soya	12						6	40
Lauwerens de Freter van kativa	12						6	40
Marcus de Freter van Culangk	12						6	40
Lauwerens Cerholt van Conerverden	9						6	40
Leendert Everhart van Neerlingen	12						6	40
Pieter Arentsen van Lexmont	13						6	40
Leendert Roeloffsen van waalwijck	12						6	40
Heydrick harmansen vandort	10						6	40
Thomas wilts van Lomen	15						6	40
Jan Gerritsen van Sanigum	13						6	40
Anthony de has van Rysel	14						6	40
Ezigiel mogaarts van Pontie	10						6	40
Lodys Tommantis van Camigiex	10						6	40
wirsel Eenckhorn van Erfort	12						6	40
Carsten Leendertsen tol	10						6	40
Jackvil Bombaij van sterrew	10						6	40
harman Borslo van Groeten	14						6	40
Adolff wilckhuysen van werden	12						6	40
Jan Jansen lichtelmgk van dilft	10						6	40
Pieter Borel van Gascoygne	10						6	40
Pieter Pieters van Mastricht	10						6	40
Roeloff wetten van sansbirck	12						6	40
valentyn walshouser	12						6	40
Damiel Luycassen van Cominex d°	11						6	40
Abraham symons tamboer	12						6	40
Theunis Seuters van Amsterd d°	12						6	40
Jan Claasen d° der borgerij	10	4					6	40
Arent supett wt den haagh soldt	9						6	40
Marckus Jansen d° en boeckbinder	13						6	40
Dirck direxsen van amsterdam d°	9						6	40
Jan vaesrij van Gorck d°	9						6	40
maartyn Cool van vyron d°	9						6	40
Jeromimus Canesmidt Tamboer	9						6	40
Marck lamyn du noormandio soldt	9						6	40
Touchin denipre van abliville d°	9						6	40
hans michielsen van wolvits	9						6	40

Transporture vorder

Per Transport van dom.

Staande syde	Aantal schepen in guldens en st	stuyvers	Marckx Rooster Realen	Oorlofs	Comen oyn	Mutgelts Tract	Ponden Mussen Spreet	Ponden Rys
Lubert Idem van Groeningen	13						6	10
Fransoys Lorette van Norette Sold	9						6	10
Dauwe Sidders van Iranicker	9						6	10
Thys vos van Vemirend	9						6	10
hans hartwijck van magenburg	9						6	10
Philys hemies van wesymis d	9						6	10
Jan Jochums van Middelburgh	9						6	10
hans kutsmer van oostentyck	9						6	10
Michiel stipser van wesnen	9						6	10
Glaude Bernardt van Laatreckt	9						6	10
Vaas Jacquer van dovay d	9						6	10
Johames tyel van sommersloot d	9						6	10
Jurriaen Robert van Nuemarck	9						6	10
symon sleyger van hasvelt	9						6	10
Heyndrick Janssen van Bremen	9						6	10
Hans rijckenaar van augspoorch	9						6	10
Jacob henes van Cloosterhartse	9						6	10
Joost gabrielsen van antwerpen	9						6	10
Mathys Brem van Praagh	9						6	10
hans t'simmer van Barcasser	9						6	10
Simon Eeckhout van lemmingen	9						6	10
Tyger Cristiaansen van Bmcoopen	9						6	10
harman Jansen van Bremen	9						6	10
hans weymer wt holstegn	9						6	10
hans keursenaar van Bambergh	9						6	10
hans Leur van wesel d	9						6	10
hans Reyneboit van Norenburgh	9						6	10
hans Lodemaker van tiel	9						6	10
Jan toolis vas Guntsche	9						6	10
Loeoys Rogiersen van tours	9						6	10
Obadia Edeart van leyden	9						6	10
Juriaen burgerd en swaartveger	12				30		6	10
Symon Reylingh van aenbolt	9						6	10
Abraham Reyms van worms d	9						6	10
Lodewyck alle van heydelbergh	9						6	10
Jan maertensen van Groninge	9						6	10
Christoffel Marcgraeff d	9						6	10
Joris viere van Alkerck d	9						6	10
Elbert Jansen arlmer	9						6	10
Juriaen smequeller van wyck	9						6	10
Alexander ruiser van Zyckzee	9						6	10
willem Jansen van dryburch	9						6	10
hans elwidts van franekendael	9						6	10
Jacob arents van Appel	10						6	10
Arent gerritsen apelboorn	9						6	10
barent direxz van Campen	11						6	10
willem van wirden van Emrick	9						6	10
Joris scribber van Schotland	9						6	10
Boy Carstens van dubmaerts	9						6	10
Glaude Elbek van allielly	9						6	10

Transporteert

Compt De Transport van Nevens gaande Lyde

	Maauttlyck tot 9 in guldens en m	Mayt eyck Rotte in Realen en	Rotterdam Rijd.	Rotterdam Schep.	Rotterdam Arneij	Rotterdam Kamer	Rotterdam Schuyt	Rotterdam Rijd.	
Robbert Roeliart vandwijn	"	9						6	40
Nicolaas boschier van dirson	"	9						6	40
gerrit huassen kuckvor	"	9						6	40
Jan Arentsen van schiedam	"	9						6	40
andrea smit van dandy	"	9						6	40
anthony mamget van amu	"	9						6	40
andries Jansen van weert	"	9						6	40
Glaude Planchon van Rochel	"	9						6	40
Lodewyck hamer van Ceulen	"	9						6	40
Jauwitens Roelandts van harwyn	"	9						6	40
Christiaan olissen van Coop	"	9						6	40
Jan Jacobsen van voorburgs	"	9						6	40
Frederick gerritsen van amsto	"	9						6	40
Jan mint van Tiel end	"	9						6	40
Jeuter smaulaars van woyms	"	9						6	40
Gerrit de Jasoy van Luyck	"	9						6	40
Andries Jacobsen van Coppenhaven	"	9						6	40
Gurlaen Groen van Mmne	"	9						6	40
Jan willemsen van Gorcom	"	9						6	40
Gurian Groesenbacho	"	9						6	40
Bastiaen Pietersen van Amstedam	"	13						6	40
Jacob Claassen van haarlem	"	10						6	40
hans Rypegast van stadvoort	"	9						6	40
Cwouter Jansen van Rotterdam	"	9						6	40
Gerrit otte van Nuyts	"	9						6	40
Adriaan Jansen van Petten	"	9						6	40
hans quelaar van franckfoort	"	9						6	40
Egbert Cornelisen van Naarden	"	9						6	40
Roelofft Gerritsen van schiedam	"	11						6	40
willem hoolemse van veenhuysen	"	9						6	40
Lauwerens andriessen van haerl	"	9						6	40
Leendert dircxsen van leyden	"	9						6	40
Guilyam blanchet van padem	"	9						6	40
Jhans felyex van Nieubeeq	"	9						6	40
Michiel Cruysen van wiltevl	"	9						6	40
Lauwers Gerritsen van Rotterdam	"	9						6	40
Jacob hendricksen van Bremen	"	11						6	40
Pieter willemsen van Emden	"	9						6	40
Roger harve van londen	"	9						6	40
Thomas beer van Londen	"	9						6	40
arnoldus van hamme van gen	"	9						6	40
Michiel Roelants vandelft	"	9						6	40
Lambert Arentsen van deventer	"	9						6	40
Jarck Jarcksen d'en houdnier	"	9				30		6	40
Abraham Claasen van utrecht	"	9						6	40

Transporteere Vorder

Transpoort van onsta[ende]							
Tomas Dircksen d° en stalknecht	9	—	2	—	30	6 : 40	—
Jacob Aertsen van watmont	9	—				6 : 40	—
Jan vander[s]co van Amsterd	9	—				6 : 40	—
Hans Fredrickxsen Rietaen	9	—				6 : 40	—
Matheo Cosmo spangaert	10	4				6 : 40	—
anthony Fedangh d°	3	13				6 : 40	—
Gortsack Japon d°	9	—				6 : 40	—
Pidro Japponder d°	3	13				6 : 40	—
hans knipser van Norenb[er]g Constab[el]	32	—	6	—	4	—	—
Vrban Sprengman van statyn	12	—				8 : 40	—
Willem Cornelissen van Abthoorn	12	—				8 : 40	—
hendrick hansen van Katlingen	11	—				8 : 40	—
albert gerritsen van Grabuysen	9	—				8 : 40	—
Cornelis Jacobsen van Schanbroeck	13	—				8 : 40	—
Adriaen bulion van Aixel	12	—				8 : 40	—
Willem steyn van Elberdyn	12	—				8 : 40	—
Jan Jansen van Noorwegen	13	—				8 : 40	—
Willem onfre van londen	13	—				8 : 40	—
Pieter Jacobsen van Enckhuysen	40	—	2	—	—	—	—
Sybrant Maartensen van om	28	—	—	—	—	30 : 8 : 40	—
Jan huydens van hoorn Timmerman	33	—				30 : 8 : 40	—
Jan dircksen van Blockdijck	22	—				30 : 8 : 40	—
Jacob Macours van Middelb	18	—				30 : 8 : 40	—
Jacob Jansen van Ditmars	15	—				30 : 8 : 40	—
Jan symonsen van scheflen wout	24	—				30 : 8 : 40	—
Jacob willemsen van Amsterd	16	—				30 : 8 : 40	—
Jan Gerritsen mit de kuyten	20	—				30 : 8 : 40	—
Jan Jansen spangaert d°	39	—				30 : 8 : 40	—
Pieter Luycasen van Amsterdam mit 4	18	—				30 : 8 : 40	—
Gerret Pruysen van Bergen op	18	—				30 : 8 : 40	—
Jan Jansen van valensyn	16	—				30 : 8 : 40	—
Bartel vischer van heydelbergh	9	—				30 : 8 : 40	—
Jurian walck wt M. heersen	9	—				30 : 8 : 40	—
Hindryck Coopman M. smit	24	—	4	—		30 : —	—
Jan Adriaansen Grootspith	18	—				30 : 8 : 40	—
hans Barentsen van hamburgh	20	—				30 : 8 : 40	
Dirck theunissen haas Jager	12	—				30 : 8 : 40	—
Indge tijskens van hartingh	11	—				8 : 40	—
Cornelis aertsen van Leytstend	9	—				6 : 40	—
Cornelis hendricksen Cruytmaker	30	—	4	—	—	30 : —	—
otti[n] Eeckhout Lyfschut	16	—	4	—	—		
David byt suckvaar mit hosspbael	24	—					
Claas Jacobsen vander stuer Marm	20	—	4	—			
Jan de Crous Japponder Provoost	20	8					
Reynier Jansen Ladem	24	—				30 : 8 : 40	—
Jan adolfsen van dortmont Luyp[er]	16	—				30 : 8 : 40	
Taecke Lauwerens steenbacker	12	—				30 : 8 : 40	—

Transpoort tere —

Comyt Transpoort.

Jan Pare van valenchien Coster.	10	4	—
willem Cornelissen Pijpstromp	—	30	4
Jan de Graat Predit van Cules	84	13	7
hilmichy Helmichuis d°	80	13	7
Johannes tdoore hemste	90	13	7
hendrick Pontaas schoolm. en voorl.	50	6	4
Burger Lubberts sieckentrooster	36	6	4
Isaac Mmne schoolm op de Pas	30	6	4
willem willemsen op Ema d°	18	4	
Joris haspart d° op oma	15		

Inlantsche schoolmeesters,

Salvador varelle gedenkm op Amboij	15	6
Lauwerens tirnhoeck schoolm op Soya	22	19
Pedro vaes d° op hattala	7	13
Jourdaan Lopis d° op Naeco	7	13
Nicolaes nimmerhuret d° op Cielangk	7	13
anthonij Ema d° op Cacaryl	7	13
tomas Patryse d° op Ronton	7	10 4
dommgos Parere d° op Cielangk	7	20 8
Jan smte varelle d°: op Lille Boij	7	10 4
Gonsalvo Lirrue d° op hattouw	7	13
heyndrick Lievens d°: op Cryhuysen	7	13
andries Thad° op Bagwala	7	13
Pedro souyzroe d° op Souly	7	13
Pedro toeuhereeka d° op weg A	7	10 4
Constantyno Martyno d° op Amet	7	15 6
Joan tambessij d° op Aboro	7	10 4
dommgos halate d° op harya	7	13
Carolij symauw d° op Boy	7	10 4
Jan Paty d° op Papera	7	13
Paty tjouw d° op d Tiouw	7	13
Jan Cayado d° op touwaha	7	5 2
Jochum Rodrigo d° op ouw	7	13
Thomas Rodrigo d° op Oulate	7	11 10
dommgo vaes d° op honomoa	7	30 —
Paulo Tuzuro d° op Anatapa	7	13
Radjo Amet d° op Amete	7	13
Paty Abobo d° op Abobo	7	13
Matheus Paty d° op tytouwaij	7	10 4

Swarte Cossen

Jan Pays secretaris vande Comp	22	19
Thomas Dias Pertera	7	25 10
domingo de Lima op sender d Corcore	7	15 6
Jan de Costa Bijaar wachter	7	20 8
Francicos Rodrigo Coster	7	12 15

Transporteert vorders

Compt. D.° Transport — £

Codia Mania koorwachter	"	15	6				
ventura Morea oppasser	"	5	2				
Bastiaan dalmeda Cock	"	>	13				
anthony Mardonado koorwachter	"	>	13				
Popava ostaquer	"	—	—	4	—		
Isvielle van tobo d.°	"	—	—	4	—		
salime van tobo d.°	"	—	—	4	—		
anthony Quitasoldrager	"	—	—	2	—		
Jan van Chion Jongen va. H. Gon	"	—	—	2	—		
anthony d.° Offer Coopmans Jonge	"	—	—	2	—		
Thomas van solor d.° Coopm. Jongen	"	—	—	2			
Anthony Bengala d.° sicks	"	—	—	1			
Abraham Christen Chineesmtsch	"	—	—	1			40
Isaack d.°	"	—	—	1			40
salomon Bouton d.°	"	—	—	1			40
Andrea Bengala d.° visca d.° kn	"	—	—	3			
salamma van Maccasser ond.m:	"	—	—	2			
Combor Gusrat van Banda	"	—	—	3			
aly van Banda d.°	"	—	—	3			
Catattaen van Banda d.°	"	—	—	3			
thomas van S.t thom.e houtsager	"	—	—	—	30	6	40
Pedro van Palicatte d.°	"				30	6	40
Manuel van S.t thom.e d.°	"				30	6	40
Anthony Jonesicko d.°	"				30	6	40
Paulo d.°	"				30	6	40
Francisco van Bengala d.°	"				30	6	40
Francisco Caffer d.°	"				30	6	40
Franscisco Rodrigo d.°	"				30	6	40
Op Laticquo							
Jan de Maijer van Amst.t Coopm.	"	40	—	13	—	>	
abraham van vollen hoven vaend.r	"	42	—	6	—	4	
Baltzar vander Donck ass.t	"	20	—	4	—	—	
Huybert Raskin van lumb corp.t	"	16	—	—	4	—	8 40
willem Loeq van Londen adelb.t	"	15					6 40
wyllem hatmansen van noord d.°	"	10					6 40
Anthony davitsen van delft d.°	"	10					6 40
Jacob Pietersen van Amersfoort	"	13					6 40
Flooris vincentsen van dorth d.°	"	9					6 40
hans Adam holdorff van Eger	"	9					6 40
Paulus Cornelisz van Antwer	"	9					6 40
Jacob willemsen van Gorcom sel.t	"	9					6 40
symon andries van Barend	"	9					6 40
Pieter Crynen van Rotterd	"	11					6 40
wouter heyndricx van Amsterd	"	5		1			
Jan malabaer slaeff	"	—		1	4		
domingo mendos d.°	"			1	4		
Pedro Perano d.°	"			1	4		

Transport — £

Compt. Transport . . . . .

Op Duren

Wouter Serooyen van Amst onderkoop	36	-	6	-	4		
Adriaen Direx van Rotterd as	20	-	4	-	-		
Pieter Adriaens kip van Viel	14	-	-	-	-	6	40
Anthony swart Jongen	-	-	1	-	-		

Op Hiete -

Joan Ottens van Amsterdam opperkoo	120	-	13	-	4		
Jan de Corbechem van Sluys Huyte	50	-	9	-	4		
Abraham vander Plasse as	20	-	4				
Jasper Leder van Lester Corfd	16	-	4	-	-	8	40
Abraham Jans van Utrecht adto	16					6	40
Jan heyndrickxsen Specht van Delft	10					6	40
Gerrit Jansen Burggraaf d°	10					6	40
Pieter Boutton van Rouan	12					6	40
Nicolaas de valoys van Nieuwstad	10					6	40
Lauwerens gar Neck sold	12	15				6	40
Pieter du Cyn van Bordeus d°	9					6	40
Robt Sonny van Vatour d°	9					6	40
Lambert Lambertsen van Mast	9					6	40
Jan Gerritsen van haarlem d°	9						40
Harman Juriaens van Oldenb	9						40
Ferdinandus staelman van Cleff	9						40
Jacob Frisbreck van Crimpen	9						40
Pieter van Cocquelweert Jongen	6	-	1	-			
Orange Mardiecquer offasser	10	4	-				
Jan Bengalo d°	10	4	-				
ventura d°	9	13	-				
anthoma Marseylis van agra	9	13	-				40
Manuel Crous d°	5	2	-				40
Dommgos slaeff d°	-	-	1	4	-	-	-

Op Louroe -

Pieter Nammgé van Amsterdam onderco	33	-	6	4			
Dirck Wory van Chuenen as	20	-	4	-			
heyndrick Jansen van staden sold	9	-	-	-	-	6	40
Jacob ver Elst van Mastricht d°	9	-	-			6	40
Jan Jansen van Leeuwen d°	9	-	-			6	40
Cornelis Cornelissen Jongen	4		1				
Jan Pourna slaef	-	-	1	4			
Jan silvero d°	-	-	1	4			
Michiel Caffer d°	-	-	1	4			

Op Amblaeve

Willem Willemsen van Amst adel	13					6	40
Frans schryver van Lubeck d°	10					6	40
Claas Jansen van amsterdam	12					6	40
Maarten Houdaen van Sluys sold°	9					6	40

Compt. Transpoort

Op de Passo

Gillis Govertsz van dam serg.	34		4				
Staets wijcks Corp.	16			4		8	40
Harman ter houw van soust. d°	13					6	40
Harman Otten van Severen d°	12					6	40
Huybert Jansen van d'Elft d°	14					6	40
Lenaert harmans. van Rotterd	10					6	40
Isaac Andriessen van haarlem	9					6	40
Hendrick knoock van henouw	9					6	40
Willem Claasen van Delft	9					6	40
Claas Bruyns van Enckhuysen	9					6	40

Op oma

Roger Jansen van Cortrijck serg.	28						80
Claes Reyndertsen switser ad	15					6	40
Hans smith van Buegenhout	15					6	40
Cornelis van houten van Antw	14					6	40
Hans Stausenburch van Lubeeq	12					6	40
Salomon Martyn van Oort	12					6	40
Jan Joosten van Cortrijck solt	9					6	40

Op honomoa

Jan vander voort van haarlemmer	36		6		4		
Hans Jurriaansen sergant	22		4				
Hendrick Mayer Corp.	14			4		8	40
Ryck Jans van hoorn Bosschiet	14					8	40
Claas fransen van d.	12					6	40
Adriaen Jansen van schoonhow	14					6	40
adriaen wiggertsen van Amst.	12					6	40
Gerrit harmansen van Emden solt	9					6	40
Velten duel van franckfoort d°	9					6	40
Steven harmansz van wijck	9					6	40
Jeremias hensel van Breslau	9					6	40
Joseph Saprra Portugees	15	6				6	40
Hendrick barrewijns d°	9					6	40
Daniel Cassiers vot den Sack	9					6	40
Claas Jacobsen van oltlandt	11					6	40
Andries Andriesz van harlem	10					6	40
Isaack wittelingh van amsterd	9					6	40
Hans weyby van Bronswyck	9					6	40
Gleyn Jansen van Middelb.	9					6	40
Pedro swart Jongen	—		1		—	—	—

Op Cassa Lauw

Pieter Nuyt van huysum serg	28		—		—	—	80
Gideon Gideons vander Gouw	13					6	40
Christaen Gerritsen van d°	12					6	40

Transpoorteren

Compt: De Transpoort, op de Timgangh –

Pieter Idemantsen Cartierm:	13	–	–	30	8	40	–		
Heyndrick Heyndricx van essenb:	9			30	8	40	–		
Hidde volckers van Isens:	8			30	8	40	–		
Thomas Pietersen van amsterd:	7			30	8	40	–		
Jan Idens van Amsterdam	7			30	8	40	–		
Jan Heijndricx van Gruet	7			30	8	40	–		
Jan Jansen van stavoren	8			30	8	40	–		
Jan Andries van Seur	8			30	8	40	–		
Guliaem van Breda	10			30	8	40	–		
Jan Everts en van Emden	8			30	8	40	–		
Marcus de lange van Lubeck	8			30	8	40	–		
Direck fredricx van olend:	6			30	8	40	–		
Somma	f 5988,	5	378	4	151	1380	1852	12080:	–

Is 378½ Compt: over diversche Persoonen aan Ransoen als vooren verstreckt Compt a 51 stux d Rx: gereeckent – – –

Verclaringhe d'r Nevensgaande Bouckh: geslooten in een Kasgen als

N°: 1 „ Copia vant Journaal ende groot Bouck der generael Effecten van Amboÿna. —

„ 2 „ D°: vant Journaal en t'groot boeck vant logie Volck

„ 3 „ D°: vant Journaal eñ groot bouck vant Guarnisoen volck sorterende onder t Casteel Amboÿna —

„ 4 „ D°: vant Rolbouck waar in gespesifyeert staat de gene Maantlycke oncosten van Amboÿna als de gagie Off soldie der Comps Dienaars vryc oantsoenen oncosten vant Guarnisoen, Fortificatie, Schenkagie Oncosten vant hospitaal eñ Extraordinarys Oncosten. —

„ 5 „ D°: van Exspecificatie ouer t'gene ten behoeven vande Schuyten en Jachten is verstreckt. Mitsgaders ouer t'gene van tijden tijden s Heeren gerechtigt. vanslants in Comste geprocureert eñ ontfangen is —

„ 6 „ D°: vande genie: Declaratie derouerleedenen P.e Joonen alsmede vañ naargelaaten eñ geboucte Reeckeninge.

„ 7 „ D°: de Codicille, by d' ouerledenen naargelaten. —

„ 8 „ D°: vant Journ: groot en oncost bouck van t Comp.e Jarigh:

„ 9 „ D°: vant Journ: groot: en oncost bouck van D°. Ouren —

„ 10 „ D°: vant Journaal groot en oncost bouck van D° Huetto —

„ 11 „ D°: vant Journaal groot eñ oncost f: van D° Lousoñ —

„ 12 „ D°: vant Journaal groot Enbouck vant Jacht Mocha —

N°: A „ Resolutie Bouck van D H.: Gouverneur.

B „ Sententie D: van den Cryghs en Burgerlycken Raadt

C „ Apointtmint D°: van d' Amboynesen —

D „ Sententie D°: van d' Amboynesen —

A „ Een Casken met vorstlen en: verse Heydeoubat Voort water. —

Een Cleen Casken met Brieven aen H.r Brumt

Twee Ruthen Met 2 Caarte van Amboÿna

De Ernstveste Manhafte en Wijse voorsienige seer gestrenge Heer

Myn heere onsen Jongsten vandato 10 deser met de scheepen Cortelin
ende Medenblyck verhoopen wij Zijn Ed: salsyn geworden, op het verstrek
der silver hadden wij gelast den Sergant van Oma sich op hallouwe souw
vervoegen Om den Cominck ende Orangk: aante seggen dat sij haare Nagelen
vantvoorleden Mouson op Oma off ant Casteel souden leveren, Gelex sijn ons
voordesen beloft hebben, die naar haar seggen, ongevaar 20 Bhaar souden Rijd
waar of sy mit tot antwoordt geven hebben dat de selve wegen souden terplaets
daart haar vanden Quime Laba gelast sal worden, ende Anders mit, wat hier
wt broyen sal wat ons den tijt leeren Sij maken haar dagelyckx starck en
begeven mit dat Jmant vande onse in haare Negetye komen het tegen
Willen wy haar soo weynich vertrouwen als sijons doen

Mons: Hülft heeft sich volgens ons voorgaande Schrijven mit Kackialij den
hoochom van hiertto naar de Vliassers vervoecht in plaats dat goet gevonden
Was sijt samen naar honomoa Souden Pangajen heeft Kackialij sich
naar Jha begeven en op den desers sijn daer wesen Laetten weten daer
eëntelyck op gevolcht is, dat gemelte hülft met de hoopen van onser zyde op
de limit schrijdinge Jyn verschenen. alwaar sich Kackialij met de orangk
van Jha ook verthoont heeft en Malander de handt gegeven met belofften
dat 4 Dagen naar datum gesamender handt aant Casteel soude comen
ende alle desse gevluchten wederom souden Restitueeren met belofften dat haar
over desse Saulte mit en souden straffen maar alles tot discretie van syne
souv: brusten Dusdanigen accords hebben ons verscheyden redenen ge-
moveert Eerstelyck dat hier door de Vrevelmoedigheyt en luchtvaart,
verhijt sommige Vliassers ende anders onse verre gelegen onderdanen
gestut en gelooft sal worden, Item dat alle andere Moor en Julle
Sien dat desen hoochmoedigen hoop haar onder ons mort buyten tijnderde,
heeft dit accoort gans dienstich ende Noodich geacht, op off syne E: tot enige
Extremiteyt Tegens die van seram Resolveerden alsoo ons mydesen houden
vreeden dienstiger sij als den oorloogh en door soodanigen, Middel te meer maken
bij Malander Zijn koomen treeken mit allen en sijn de voorgenomde
dagen gepasseert maar Zijn Contrarie eerstop gistren weesenden sonnen,
dags mit Casteel gecomparieert, Te weten den gemelten hoochom van hiertto
mit en van Permispaalse Hoofden van Mauw, en de voorts en orangq
van Ider Negerij Sonder dat nochtans volgens Belofte den Cominck
van Jha ende den Hoochom mit gecomen sijn, die nochtans de Permispaalse
Beklyders van Allen sijn, Kackialij weet den aangaende Soo veel
Excusen in te Brengen waarom dat Achter geblevrn sijn Dat het te
Langh en onnoodich souw sijn te verraden, In somma t sijn gelijck
diekmaals gesiegt hebbe en hoop Trouwloose Boeven, overmits
noch den Eenen noch den Anderen te vertrouwen hebben van onse sloope
is den Paty C Sorcforij gecomparieert en een Ander orangquay

Van Souwaka van Paty Labbo die Je K. Qualyck geloove kan
weerom sal koomen alhoe wel dat kackialy segt daar voorstaan wil
Alle de verloopene hebben sy beloofft dat elck in haar Negerij bmenderye
Wercken weerom gelevert zullen werden soo niet blyven by ons voorige
Wercht wy syn getroucht versekert die van Iha niet eerst sullen soucken
alsoot naart gevoelen van wellen voor eenige Jaren genouch hebben —
Kackialy segt met karrewaerts komen op hattouwa aan gevaert te zijn
Zulcke d oorsaack van syn langh tardeeren gevaert is den Cominck son
silver by hem op het stangh gevaert syn ende beloofft hebben dat voor,
taan met hem die van Iha mauro, Laelo ende Hadjoy een lyn volde
trecken en wanneer die van hutto met ons pangayen, met soo veel coco
als conden zotmaken, soude volgh hier mit Waaren wy naart seggen
van kackialy Laetto, hadjoy guyt alsoo wy nooyt opde tooa —
gen plaatsen niet te pretendeeren hadden gehadt, ende den Quimelar
off Cominck van Tarnaten Iha mauro en hattouwa, soo sulex Waaren
Poort ganck hadden souw hutto hut tot Synen voordeel ock wel ge
nodeert hebben in dese actie Vast vry verre te Speerkulleren Cenwes
en kan met anders Bezroeden, ende noch min gelooven, Dat kackialy —
sich souw darven verstouten soodanigen saack by der hant te neemen
sonder kennisse en voorweeten, vanden Quymelaba, daar toe dyens
diels van sommige oranga. Namentlyck vandie van Loeboe gepast —
wort door vrase van quaden en mennen ons doordesen middelm slaap
te zwegen, Immers staat ons te gelooven, dat den quimelaba Nimmer,
mer en sal gedoogen, dat die van hattouwa haar magten op hutto
Sullen keeren alsoo meer vorgen, vandes Cominck tot souw verstaen
Wesen en waar dat wy voort toe Cominde met an Praatgen sochten
te Pagen en onde Nagelin die vant voorleden Mouson gepluckt hebb —
en ongevaar 20 Baar syn soecken te ontfutselen en den Vreemden
te lichten Daaghs voorgisteren bikomen wy schryvers vanden coop
op loeboe dat daar twee Maleysche Joncken Comende Jongst van
Siram Lauot gearriveert waarin die alger etts haaren stylen voer
en Andere bihoefften aan Jant hadden gebracht Ja mit haare Cleed
en Slaven die sy ouer die honders mit Brachten en Mast op seram
gereult hebbi'n der Passar gefrequenteert dock dat de oranga
Haar hadden doen verstrecken, den Passer ontseyt en haar dat sij
door gesonden, Wy waars dat vervaeren Zijn, Weeten niet, daar verder
op gelet sal worden, mit verstenden dat selfs sullen sy nu meenen
dat schoone Kenders Zyn. Nochtans staat ons anders niet aan te
gelooven dan dat haar een Ander bequaam Plaats gewesen —
hebben alsoo haar geen luyer Commanschap Toe Comt —
als slaven Den volgen Rekeninge maken moeten Soo menige
slaaff Soo Menige Baar wy bevreesen Groote Lyckte dat al —
t'samen by malcanderen sullen Rollen en den goede perbyt nagel
vervoeren Zullen —

Wij Sullen ons Jegen sijn Ed: nader ordre soo veel Preparceren als mogelyck zal wesen Sulex ons laetst verluyden dat oock de Papoen gemunt hebben daar toe sy ock gants gemelineert zijn op gisteren Zyn alle Immerluyden vant Landt aant Casteel gekoomen, daar met 5 Sx Corcorren by der handt zeemen Namentlz een voor Rossemve een voor Kielangh een voor Emau een voor Haloury en een voor Poetti, die wy verhoopen dat tegens Wanneer tyt sal wesen gerat sullen Zyn

Also vande 16 geblevene Boeren van Radja Saulow acht sijn over gebleven en de Rest vande Minder Poelen gestoroen hebben dese aant Casteel doen Comen om haar wat te trachten en aan te seggen dat onse tot gen vrede met die Hatuwersche redemeren. Moveert gaven ons tot Antwoort dat haar naar Ons goet vynden souden voegen, maar dat soo veel onse Vlassers als die van Hatumeeu een hoop Schelmen waaren derhalven wanneert tyt waar den aen met den anderen behoren gestraft te werden, dese acht boeren hebben het gantsche Landt doen Beven.

Die van Itta met eenige van onse gevluchten hier aant Cast: Zynde, gmck haar den Cavalero vande Boeren Besoucken en vraagde wat volck sij waaren, gaven tot Antwoort Ohlumas daar op sij haar seyden dat Logchtsch waren, en Nam den Patje Sorrisory by den arm seggende gij sijt een Olisiwas ende draacht aenen Dester dat v sal Rouwen, soo ick verstaen was hy soo verbaast dat haest een spoetel sij opblyft, Kreegs het voor Kackialy mede. met haarden zin dat sy noch hier waaren, ons is seckerlyck gerapporteert dat den Quimilaba en Thaesen 30 Groote gongen met dertyck swaarden ende die van Hatta Saloury 10 van Eelckx aan Alfoors Comingen gepresenteert syn tot een hormat maar hebbense niet willen accepteeren des syn onverruchter. Saaken weerom gecoomen, sy Ed sal op yetwes fraijs dat de Mooren met en hebben gelieven te Litten sulex haar seer aan genaam salwesen

Tot vergrootmge van onsen voorgaanden Eyse Zal Syn Ed: noch Daar en Boven gelieven te senden 4 geene volcht Namentlz 40 a 50 Slaven soo die in Bat: aengh sints lomen gemist werden eenige Immerluyden alsoo al die op Hitto gewoest gestorven Zyn en door oorsaacke dese selfs den kruytmolen Blyfft Leggen

Als Packhuijs dongrus met Roode straeyen boven den geenen die voor dese gecyst syn

Deerde.

3 a 4 Lacken witte Cayse van 40 Esta.
8 - 10 Sondt Amsioin. —
100 200 Corges Cayen, Corre ofte Eenige Andere Leeden van gelycke waarden Item eenige Cayen Madouro
150 Bandeliers om het getal van onse Mutsquettente voorsien
4 Liggers Ysyn.
1 groot steen stuck vbyt van montou granaten vier Wercken vt te voorsen —

Syn Ed: gelieft ons Comptoir te doen belasten voor vyf duysent en vyfendertich R en drye Achten soo voy vande onderse Persoonen ontfangen hebben Namentlyck —

1600 R: van Achten van Jan storm Bett aan hem selven —
1600 " van Cas voget op te Port aan hem selven —
300 " van Adrian de Massenaar om te bett an Jurcaan Gurbe
135 3/8 " van Mathys Rijst te betaalen aan Arentsen Noot —
1000 " van Cas voget te bett aan Eucert Vosselt —
400 " van andries schraute betalen aan hem selven —

5035 3/8 R: van 8 a 51 stuyvers d Reael beloopt f 12840:4:2

Per t Jacht Mocha voor t syn E. gesonden de twa Caarten van Amboyna Item een kasgen met Medecyn wortels eenige basten van Boomen en het Casken met silverwerk Daar van de Cognoissementen voor desen syn gesonden sonder Enders Fullen Eynden eñ Syn Ed:

Edele Grintveste Manhaften voorsienige
voorsiene seer gestrenge Heer bevelen Inde genade van Godt Almachtich die zy E. wil geven Langhduringe gesontheyt ende voorspoedige Regeeringe

Actum VM. Amboyna Den 27 Septembr a°: 1632,

E: Grentvesten Mankassers verloyse

voor sieraige Gestringe Heeren

Myn Heer syn E: voorspoedige Aencomsten ende gesuckte Arrivement is ons seer suyss ende aangenaam, gewees om hooren waar voor wij Godt syn hoogsten danckten, dien wij voorders sullen Bidden voor syn Ed: langdurige gesontheyt, voorspoedige Regeringe tot salicheyt ende ons t' Alder rust: Syn Ed: overgeseyde Missive in Dato 30 November: P: Mocha die van 12 d: mit de Heer Commandeur Adriaen Antbonisz: Per de scheepen de Leeuwinne, Middelburch, Cotchyn ende de Brack die vanden 6 Jan: Pst: 8: Oorloogh schip Bouerin Groote Pascock Diemen ende Maccouw onder t' Commando vande H: Advoc: Fisc: vanden heuvel syn onstydigh geworden: Item door Monsieur Hulst synons den 30 May op Siram Lauwt de Brieven van Souburgh mdato 28 Feb: ter handt gestelt alsoock die vanden 21 Maart Pst: 8: Jacht de Somer ende een vanden heer Gouverneur Lodensteyn Pst: t' Serpaart van dato 30 April onderscheyders Couvert ein. Missive vanden Coninck in Tarnaten waar in hy synen Quim'lasa ten hoogsten gerecommand. ert: de vrede met den Nederlantse Gouverneur en wil hooge Sz. belast het waren der vremdelingen Sulex te mijden oorsaacke is dat Cortchyn seg Cmtchil Laxman daar houdt) naar myn oordeel op een Quae moerlyt op alle Welcke verscheyde Missive diverssche andtwoorden vereyscht, want wilck wij versoucken syn Ed ons voor desemaal gelieven te excus alsoo de Corthcyt van tyts ende myn ondisposities sulex tegenwoord qualyck wil lyden Derthalven sal desen eenelyck dienen tot een Pre Adyo, ons syn Ed de gevraghte Scheepen haastelyck toe te senden ende syn Ed: kondt te maaken tgeen wij alhier in dese Quartieren van Amboyna t sedert het arrivement vande Ed: Commissaris vanden heuvel is gepasseert de rest sal syn Ed: Pst: de naast hebbende verwachten Sulex: wij andermaal verzoucken, onse in goede gelieft te houwen

E: H: t' is sulex dat wij volgens syn Ed: gegeven ordre op de Plaatsen Cirangh Honlong Noela Souwa ende Tabmata de destructie der Vaghten en ander vruchtdragen Boomen hebben beginnen te Christueeren voor soo veel goedes voort ende wordt herstwillen toelaaten alsoock sijn

Edel

Voor Datum de Negerÿen Massavoÿ op t Eylandt Manipo
Dor stircke Negery kilangk op t Eylandt kilangk ende de
Negerÿ Crangk op stram nde Assche gelegdt: m ende voor dese
Negerÿen veel vaartuych soo Corcorren Orangk: ende ontelbaer
mr micht Cliue strauwen verbrant ende m stucken geslag
tot groot discommoditeyt vande Inwoonders ende bouwlien
op Massovoÿ 2 Jonequen 2 op kilangk 2 op hattuboutÿ
ende 3 op Crangk gesloopt verbrant ende onbequaem gemaect
ende Goede Party Nagelen door onse Amboynesen bycomen
bouckden geeren die door de onse: mde Revier van Massavoy
syn gesmeten, Soodatwÿ in dese houck naar ons oordeel
soo onsachtelq huys hebben gehouden, als eenigh synts mogelq
Was en den tÿt Lyden mocht Lyn Ed: sal misschien van
gevoelen Lyn dat men dit exploot eer hadden behoren bÿder
Jhandt te neemen Sulex is waar Maar wat en vont breeckt
Dickmaals (wt Dienvolgende, te Letten stondt op de onstu
micheyt vant strandt Crangk sulex het ock overval Jaaren
gevoelt en ten waar soomen voorsichtich is tot quaders souw
vervallen, Wy syn mt braadt gewaest de Corcorren op te
haalen sulex door ongelicgentheyt van strand ende krencking
der Corcorren is naar gelaten, vorderen soo langk onse Corcorre
m twater hielden de quimlaba te mer m bedencken souw
blyven, Elders bysprongen worden, ende des te min Macht souw
Lynden du wÿ Al getrets mer vonden als ons aangenaam
was sulex vrÿ vande Onse gewaar zyn geworden In somma
t'is sulex, dat wÿ op gemelte Plaatsen wel 5000 grootenagels
hebben om gehouwen bihalven alle de ontelbaare Cliyne.
Item da goo Noote boomen 500 Cocus Boomen op outerang
en groote quantiteyt and vrucht dragende hout Echter beste
reth myn dat aande ander syde vanden Berghwoont
omtrent de Negerÿs daar wÿ door hare stryt lte ende starcke
mit en hebben comen, Coomen noch wel soo veel boomen
syn gebleven daar ock beswaarlyck ende mit sonder groote
bloet storting by te Comen sal wesen.

Wy hebben om syn E: Ordre Prompt naar te Comen en
den Generalen oorlogh te houden soo veel discretie gebruyckt
als tot de saacke vereyscht ende om te bevoonen dat wÿ
maar eenls hadden op die gene die de Nagelen vervoeren
ende de vervoerders, die selfs hant Jaeden soo hebben
verschÿde Personen vant Eylandt Manipo naar goet
ondirricht Gerelaxeert ende onbecommert mit haar,

goet laaten passeren mit aanmaninge dat geene vremdelx
soude handt haven, naar dat op 't langst vermeert waren
hebben wy mit de 4: Persoonen vande selve Negerij laaten
loopen ende haar belast dat sy haare orangij: souden aan
seggen dat wij haar Negerij mit verbrandt souden hebben.
soo sij geen Gestiltenyt met hulp der Maliyers tegens ons hadden
bethoont maar dat wij alles ten goede hadden gemeent sulcx sy
gerelaxeerde. selfs comen getuygen dat wij haare Stercke
hadden mit genoomen, was d' oorsaack dat den Quimilaba
haar die selve mit aande vremdelingen souden doen verkoopen
om daar mit eenige Nagelen te vervoeren. waar door wy al gerats
soo veel gewonnen hadden dat die van Ratty Boutij ons de
verborge Poncken op haare stranden, Quamen aan wysen
ende verder op Andere Plaetsen, als Brunt geadmitteert
wierden doch, Noyt syn wij sond: — bedencken geweest off den
Quimilaba soude sich mit de saacke van Crangl bemoyen
ick en voet ook niet mit wat reden dat sulcx gecontrarieert
souw: wierden te mit om dat des quimilabas hier niet alleen
Gouverneur en is, van wegen den Coninck van Tarnaten.
Maar genoechsaam een souvereyn wiens humeur meer
om Cleinicht tot oorlooch als vrede sonder msicht wat naadel
dat hem ende syne onderdanen, daar uyt ontstaan kon duen volgen
mit anders te bedencken was off wy mosten hem Raecken,
soo maar eenige van syne Negeryes aangetast en worden ick
laat staan, soo hij sach wy hem syne Incomen, dat syn de nagelt
offe de vruchten vanden sachten te verstecken, ——

Dit hier voren verhaalt op gemelte Plaatsen verricht
wesende, hebben ons begonnen te Preparieren tot de cramlaut,
sche tocht oordeelinde tot de selve eenige dagen mit van doen
Souden wesen als ons voordesen wel in gebeelt hadden stem
dat door t langh wachten der Padanesche macht ons design
sterlicht ontdeckt Souw worden den volgende alle moyten
ende voorslagen onvruchtbaar souden rotvallen, soo ist dat
wij tusschen den 29 en 30 Maarty des nachts wesende ont-
rent het spring van Crangl syn vertrocken met Salaup
en 29 Corren daar van wy een voor om bitter verhooren
ende door Padie oulat nae grondt gepen gaytwiert
De schepen wat Belast met den dach te volgen ende

ons.

ons voor Haya te verwachten. Latende tot bestellinge
voor Combelle ende vremde handelaars te wachten, soo
eenige mochten Comen. Jacht de Braeck ende andere
alsoo wij anders niet en Presumeerden. oft de vremde lingen
hadden haaren Cours naar sraam Laus gestelt te meeral
soo wij verstonden dat eenige Soldaten met nagelaten der
Waarts waren ende hun middelen houck noch geene Sonck
Waaren verscheenen den 30 antwoorden wij mede gem:
hongie op ouden, alwaar verstonden dat sich 2 a 3 Corcorrs
Vanden Quimalasa ontrent de Broers onthielden op den
31 D: quamen op huttо daar wij verstonden dat 3 vande
Quimalasas Corcorren tweedagen voor dato een Neelander
voor de logie thooft hadden afgeslagen, en een slaaf
mit genoomen, ende opt strandt van Mamalo als Janale
alle de Chyneesen mit vrou en kinderen mit gevoert.
Item dat den selfden Morgen op Lucilla seer sterck met
groff geschut was geschooten, ick heb mit musquetten sond
op huttoe eintegaan mijn Reys gevordert en Lynons
ontrents Mamalo 3 Soldaten ontmoet daar mit Mons:
Hulst ons avisert het door dien ongeluck van wegen daar
de Quimalasa mit hulpe der Boeren van Radja sesoulouw
de Negrije afgeloopen hadden 14 a 15 doot geslagen
hadden ende mede vysticksielen mit genoomen sulcx
dat dese syne victorie soodanigen schijn heeft veroorsaeckt
voor de Negrij wegh hebbende altijt vreesgehadt dien
volgende bij last dat het Jacht grootenbroeck soo vas als
de nagelen op huttoe in genomen hadden suchdercwaerts
souw vervoegen mit last soodicht voor de Negrij te
setten als doenmelijck waer om alsoo goede sorge voor de
gemelte Negrij te dragen waar in wij bevinden d hooft
officieren vant Jacht haar devoir mit wel gedaan
hebben en verzuijmich geweest zijn. des snachts met
boots ofte schuyts behoorlycke wacht voor te setten die
vande Negrije wesende mest al vrouwen ende oude
luyden hebben haar verlaten ende vertrouwt op de wacht
vant schip derhalven gerust syn Leggers slapen ende
alsoo van haar vyanden die achter den houck met

met twee Corcorren ẽn een Mahoutsije gelant tyn doort bos
gecrooyen in volgen als vooren, verhaalt synde genoechsaem
van haar Naarbueren, die van Kattuwa en Kietto verraden.—
Synde sal naar alle Circumstantie groote lyen verwonderen,
dat soo veynich vruchten van desen Alpoeros: syn voort gecomen
wat dingaat die van Radja saulou syn mit gemoyt doorduen
dat verre van dien neuck geligen tyn, en wel 14 dagen doorhet
Bos Marcheeren Moeten ẽn ter oorsaacke dat de Inlanders haar
gants tot de vrede geneygen toonen sulex sijmetter daet hebben
doen blycken ende onse verloopenen weerom gerestitueert—
soo dat gem: Saulou nu desen daer hy wel naast geligen is
mit en hebben bevonden te employeeren Echterhaff den Comick
aff gecomen om mit de Correcor van Quelgee soutsje by ons be-
coomen dooch heeft de Chine Capitain soot schynt des officieren
derwaerts gesonden door oorsaeck haar tyt algereets verloopen
was sulex belettende Gem: Correcor op Kilang sonder den Comick
verscheenen ende eenige andere vandes selfs Comiex straet—
tyn halfweegen Comende doraan Raden der huttesen ende
Creese Oes quimelabas hongie wederom door gegaen ——.

Dat Gangaat Radja sammit, die waar mt hart van syn dwel
Jagerij doch biloofden dat naar eenige daagen soude verschynen
gelyck ons naar Datum voor Crangel door de van Oma gerap.
Jrorteert wiert dat hy op Tonlalie by Cammeryc met 300 man
was gecomen Maar hebben noyt comen vernemen dat hyont:
Assahouw daar hy Bescheyden was geweest ts d' oorsaecks
Zullen hier naar comende verstaen doch en hebben ons noyt in
dat geweest op syne macht verlaaten door oorsaeck der ongelegen
wegen en moeylycke gebirgte, ende alhoewel sy ons voor
olis was houden ende genegen toonen soo en vertrouwen syens
mytts oordeels soovel niet dat mit ons scheepen, ouer Zee souden
willen sulex sy gemeenlijck sullen Excuseeren met de Zeesuete
dat wel eenigsdels syn reden heeft ende te geloouen is, maar daar
en Boven ist seecker dat haar alle onse quaatwillige wysmaeken.
als sy in ons vaarthuyck comen den eenen tyt off den anderen
vervoert sullen worden dat altyt mit de van Siauw bevestight
Cbort ende by soodanige slechte Luyden geloofft meriteert—

Soo wie yets sonders van dat volck Hebbin mocht bÿ yder Comyck
2 a 3 Nederlanders gebÿdt worde op dat sÿ ons ende wÿ haar bierder
leeren kennen —
De Comyck van Sousoulouw sterft mÿn ongevaer een Maant voort —
Arrivement dese schrijven door eenige orangq van mÿn derrewaarts
gesonden Satin Corretin dat tusschen haar dien quimilaba en dewan
Lorkor sig houlongh Tabynalo vrÿde was gemaeckt, doch dat eck
daarom niet en souw laaten mÿn devoir te doen hÿ soude sich als —
dan oock laaten vinden tot wÿlcken Eynde hy mÿ syne Siawat tot —
een Bÿloft soud moeten Armtrecken van Rottangh volgens haar
wÿse seggende te willen Registreren by syne oude Bÿlooften daar
op hebben wÿ tijn dat haar op soodanen tyt ontrent 8 a 9 dagen —
soude laaten vinden op Erangh Comende verstonden van twee gevan
van Lussidy soo sÿ seÿden dat de Quimilab met sousoulouw ende —
Calamony was geaccordeert ende dat den Quimilaba tot syne ver-
sekeringe de Primsyaalste orangq bÿ hem had, Item dat van —
Bono Assahoudy ende de Plaatsen daar ontrendt, als oock wt de bocht
van Cayboba veel volck Lach doch wistin niet tot wat Eynde: ten
waar tegens de Andere Boeren off sousoulouw gesonden waaren ende
off den quimilaba Jets ontdeckt was, In somma t is sulex dat wÿ —
Nu mandt van gem: boeren vernomen hebben Ick hebbe altyt —
vrees gehadt dat de Quimilaba op dese saacke niet en soude slapen
maar alle Middelen int werck stellen om haar van ons te bewerken
dat den Quimilaba Peertÿe Boeren op wÿ hebt gehadt ussecker
daar woort oock geseyt dat Calamony daar selfs Poysent is ge-
weest soodat den Quimilaba volgens syne oude gewoonten haar —
trouw hier oock met Christen Bloet heeft doen bevestigen, soo hem
Mogelyck waar de Andere Boeren oock tot syn devootie te trecken
daar Jon en souw hy geen kosten spaaren, doch hoop sulex voor
te Comen want het secker is dat door dese Boeren grooten —
Dienst te verwachten staat ende Blyft noch van Noys dat sÿ
mitter tyt daar toe te Brengen sullen wesen ende door haar groote
quantity t nagelboomen geschilt sullen worden, want onsalle
genoeksaam bekent is dat dese Boeren altemet J: 2: 3 ende
met maanden wt sÿn en haar met Bosch bekleeden Ja niet
eer wederom thuys sullen Comen alle duerent noch sol lang
voordat eer hoofd hebben, soodat ick seggen wil dat men haar
wanneer men dagelycks by haar wesen mocht seer Licht
met bÿloften van verrermigt tot het Rasseren der nagelboo

Daar toe zÿ de Bequaemste tyt waarnemen. Comen doch om
dit niet werck te stellen ende wel te Effectueren moet niet gehaest
worden off daar suller veel Oostakelen Comen gevonden worden
tÿn aansien dat het noch eerst een begonnen werck met de alpgoes
is, ende moeten niet Meenen dat wÿ haar soo as alst ons gelegen
Compt inde niet alst haar te Pas Comt, tot onsen dienst suller
Crygen dit sal ons oordeels. meer als ons lieff wesen sal geschieden
tottier tyt toe dat wÿ haar ende sy ons Beter kennen ende sulex
met vrucht vinden, want het seecker is, dat dienst doet daar voor
te love off recompense begeert sÿ wisten ook wel te seggen die
ons mit deren dienst souden doen, soo wÿ oodersom een fort op Cam:
Iussidy ofte Orangh hadden ondaar op tyde van noot haar te
Retireren want sÿ Rontomme haare ende onse vÿanden zÿn
De olilimas gelegen zÿn waar door by den Quimelada wegens hare
goede mit minne ons Regaerde, gediverteert worden sulex ook,
met fondamente aannemen moeten, alsoo waar is wanneer wÿ
de voet weerom vant Lant hebben sÿ van alle hulpe verstreecken
blÿven, en wy met oorlorn en Cegmen dan Alst ons te Pas comt
doch de kettetÿ van Rijiva en olilima vermach mit desen saeck meer
als eenige andere saecken.

Van Boeren op hattouroa en hatti mitte soude aen sonder Imgendienst
te trecken zÿn soo sÿ ons wat nader gelegen waren door oorsaecke
de hoofden verstandige Luyden zÿn die met menschen verkeert
hebben, ende goet Malays spreecken, boven dien haar onderdan
biter onder tt Commandament hebben als die van saulouro ende
sapmit maar wat ist dese willen Immers soo qualz te water.
als eenige van alle Andere daar sommige Bandanesen ende Moren
haar de voir te Doen, ende haar mitte voorige vreas bevangen
als wÿ op Haya Arriveerden ende naar de Bandanesche scheÿ
wachten hebben aande inwoonderen alaar tot gestroÿt dat het
op Varnamma ende Tobo sulex sy sochten, gemunt hadden
en oock waar dat op tobo Eerst gingen dit halven de Orangh
van Hattÿ hauw sÿden Bÿ lasten dat bÿ halven zÿn Cleeren
5 a 600 Boeren mede op hatti mitte souden brengen ende daar
myn Comste verwachten, sulex hÿ gedaan heeft ende is volgens
t Rapoort vande solo: dis andersins daechs naar mÿn vertrek
op Hattimitte gearriveert daar hÿ tot myn wederCompste ge-
wacht heeft zÿn de vergesiltschaft met 500 Boeren ende
Orangh: van Varnamma die ons Presenteerden haar

landt op te dragen en haar sulcx te onderwerpen als sick
haar soude ordonneren, waar op den selfden daechs van
Hallimite sijn vertrocken ende voer dagen Naar dato van
Warnamme, naar dat sij haar Heeren aan Boort hebben gebra
cht drij vande Prinsipaalste haar kinderen tot Ostagiers ende
voldoeninge van 30 slaven die sij belooft hebben met den arst
aande Comp: te leveren, —

Met Redelijcke voorspoet sij wij Godt loff weder reede op
Ceram Laut gearriveert alwaar die vant Landt alouer 5
dagen van onse comste waaren gewaarschout wat daar
van tyt tot tyt is gepasseert sal syn E; met Breede wt het
dagh Register komen verstaan wij hebben den standt van
Ceram Laut gants anders Bevonden als ons bij verscheyde
is afgemaelt soodeert die Plaats naar waar heyt gesprocken
geen Cattis geroeert sonder handtschoenen aante tasten wt de
Prinsipaalste Negerije Kulliwarou gen: waaren 9 stux —
Corricorre naar dann een Boetty vertrocken om de Bast —
Massoij en slaven voor de vremdelinge te Procuraren sonder
dat, mochten wij naar Attentie vorlswaarder Resconter —
gevonden hebben. maar watt het sort vandese inwoonders dat
viel soo groot was datter Amboyna in staan souw door haar oet,
laatin de Murren Disselfs waar 30 a 35 voeten Brat ende —
Ida 19 hooch mit een bequame Borstwerringe ende sommige
Flancken van binnen volschoone huysen gelycke Plaats lagh
noch een op de selve Plaat dicht onder t Eylandt daar de inwoon
ders wt de vlucht waaren drie dagen naar dato dat wij de vest
op het landt stelden, hebben wij de vijandt wt drije negerye
en staecktin Leggende aan d Sij Tyde vande haven gestaeckt
naar dat eenige schoten mit Canon Bres geschoten was, —
waar wt sij mit Prauwen Aende quartsyde vluchten, doch
wert des selvendaechs door onse Amboynesen vermaent
lijck de Plassiers vier van haar gort gerooft, dat bynnen
die haaven onder de vort van haar Jongste starckte in —
Corricorren Crangbays en Prauwen geset Lagh Te Deene
en snachts door onse Besittinge te Broecken, op gem:
Plaatse vonden wij sieden Javaensch Joncken ende van
Maccassir en noch boven aende Cust van seram taeschen

Kiessingh ende Gouligoulij Item een Chanzaar metnaget
die daer door een grangh Hoeutachman van Soesoe gebracht
was alle wilcke vrientdelingen haar bij de inwoonders op
haare gemeine Stricte verbouchde der selfden daags ver-
sochten sij accoort mit Presentatie ons t'Landt op te drage
ende onderdanen van onsen staat te versien waar op wij be-
gerden dat sij haar vrouwen en kinderen souden afsenden
sulcx sij beloofden maar nagar dat haar excuseerden, dat haar
het af koomen door de vrientdesinge, bij het voert die haar
dreygde te vermoorden en Anteckte spelen. daar op wij
Resolveerden t'geschut boven op onse verouerde stricte te.
Bringen, en hauc soo mit het selve te dromgen, ende doorvese
mit Bosch te doen Retireren, Sulcx ook geschiet is alsoo
D'Amboyneesen verclaart hebbe. 254 gevangenen be-
coomen hadden en wel 50 hoofden bij Salven die gene die sij
de Hoofden mit afs gehouden hadden, Eyndelyck bebbin gest
gevonden alsoo ons gerapporteert wiert door sommige gevange
die Plaatse Achter vlack was, ende mit stick de selve te.
gaan besichtigen, Sulcx geschiet is in vorgen dat de arrier-
Guarde eenige Rescontre buyten haare werken vonden die
te rugge nae de selven weerden gedreven, daar op d'onse soo
gewoldich aan gedrongen wiert dat dat sij onder de muren
raackten ende alsoo de Rest ook aande Vans quamen Invoegen
dat ons langen tyt sier hestich gevochten wiert ende wij
nide 136 gequetste Crigen, 3 a 4 dooden soo dat genootsaert
waaren, mit gode ordre te Retireren, ——

Des Andren daags dirden wederom vier geven en mackten
den Borcha van ons fort tot het haare een Brugge te-
maaken om haar alsoo voort gewilt van ons geschut we-
derom te comen besoecken, doch was van die Cant wey-
mich Cans dat volck te Landen waar door wederom in bespreck
geraackt syn, in vorgen alsoo wel Saegen dat de Luyden
Desperaat vbilleck vechten en die Lieuten de voort souden
gekoosen hebbin als van haar Landt gaan daar wij haar

Ook zijn bij swaarlijck sculden hebbin Comen toe Breng
alsoot landt ongelijck grooter is, dan men ons wijs ge-
maackt heeft, verstrijde volbergen en daalen met sagouw
Sooh en Caja Mangi mangi; Soo hebbin wij haar oorlogs
gedach van 500 Coij't en 600 slaven sulex sij dat elx
acceptirden mit de opdracht van haar landt haar seer
onschuldichden dat nogt tegens ons gepposeirt hadden —
doch om mit ons in vrede te leven wilden sij onsen eysch-
Brieff eerr ende onderdaanin van onsen staet blijven met
groote en hooge beloften van trouwe ette. Ick geloof
dat dese luyden gemint hebbin dat wij tolgeeysch
hebbin want wij maar tot de helft vande betalinge hebb
Comen Comen die mit soodanigen mot y door hulpe der
oranga van keffinge wt haar getrocken is, dat meer dan
8 dagen daar mit breuck zijn gewerst sij versochten mit
bosse mogen gaan om haar Slaven te soecken, daar sij
in Plaats vande selve geraamt van doode Lichaam —
hebbin gevonden, soodat van Elex maar de helft hebbe
Comen bij daar door die van keffinge en ouriek wesende
Olisiias mit haare Negerijes haar verbonde ende bijlou
t restandt mitten, eerstin te voldoen ende mte vorder
sulex sij seggen wanneer de Correcoren thuys Comen —
bij ende door haar Aint Casteel gebracht sal woerden
sij hebbin eenige accorden mit ons willen aangaan ende
den getreckent Contrackt van ons Begeert daar in niet
en hebbin willen treden. voor syn Ed naar de ordre wat
de Plaats aangaat ende de Affaire t handel alsdaar sulcks
hun naar Boreder adviseren, of dat sijn Ed: daar wt soo
danigen ordre can stellen en Raamin als syn Ed: sal —
vol gevallen, Echter ist sulex dat myns oordels Banda
ende Amboyna aan gemirne Plaatsen, ten hoogste
is gelegen ———

Tis seecker dat die van seram dese smarte langesullen gevoele
want waar is dat door de Amboynesen wel 300 gevangen —
bij comen syn ende vyfftich hoofden, bij halve de geene die em
hadden vande soldaten borgers en andere syn geraackt ende

ons niet te voorschijn gecomen, Item door ons 300 Slaven op reek
ontfangen en do m betalinge van gout, de rest vant gout in gong
ende d'e in aloÿ, rest noch 32 slaven die eerst daags souden volgen
soodat bi halven tgeene dat sy schuldich blyven bestaande in 100:
slaven, ende 25 ℔ gout door ons wel 530 ℔ Soonen ende doots hoofd
vervoert sÿn, —.

Twas die van Kessingh gants wel naden sin dat dese oplimas soo ver
nestelt waaren dieselve Kessingers hebben ons tot Laatsen voorts
groote Dienst gedaan, die ook enige oranghe van haare Lieden mogen
hebben doen Comparieren, ende belooft alle trouwe aant Fort te
bewÿsen sÿ hebben Alle Saar Negetÿs opt gebergte, als aande Za.
kant op gegeven, die door vreese der Hongie alle gevluchtwaaren
Kessingh leyt recht over Ceramlaut op een plaats of gans vlack
Eylandt van groot Ceram afgeseparert de Negerye is Besloten
met een Bequamen Muer. ende off de vier houcken met Bolwercken
daar op sy groote geweldt souden Comen Doen, Soo dat dese luyden
een ander Leven Liven als in dese quartieren van Amboyna ge-
daan wort sy claagen seer over den Tidoores die haar Jaarlyx
komt besoucken die van gouli gouly seggen sÿ onder haar te staan
die haar ook in voegen als vooren bi fortificeert hadden, dooch
waarin altsaamen met Bos gevlucht ende voor ons hier te vinden
dierhalven aan die van Kessingh en Ourien belasten sy ons se van
wegen te Procureren, en aant Fort brengen souden off dat
ick haar op haar onversuchst Lat by comen, waar toe sy belooft
hebben haar de voir te doen ende sorgh te dragen dat mi mant
van Ceram op enige onse Plaatsen quellen sooven, enige andere
Negerye, van ourien tot quile mourÿ quillebon wesende ollimas
die ook Alle gevluchtwaaren Laatende Eemlyck een Lastt
sagouw ende verversinge op t'strangh m haare tempels ick Heb
haar vanden brant gexcuseert ende die van Kessingh belast haar
mit souden Brengen. Nu hebben wÿ de gantsche kust van
Ceram Suÿver tot Caybobo uytgesonders die van Lato baloy
die ront uyt seggen mit ons mit te voellen Langayen maar
wel alst Cap. Hutto belast en anders mit hoe gelucksoo
D Eylanden van Banda en Amboyna wisen soo deselve
soo gehouden worden Waar door altyt versiekert souden
Zÿn van eenen goede Broot Camer ende een gorden troost

voor de.

voor d[e] Malaricus[e] Negetiantie van Banda die mit
3 a 4 Joncquen uyt onse Eylanden zyn vertrocken endetot
het vertreck van d' h: Commissaris wt Banda noch niet en —
waaren verschenen, ——

Uuyst de Missive van s: Oosterwijck hebbin wy mt Lange en
Breede verstaan t geene daar tusschen hem ende den komin
van Baly is gepassiert. soo dat myn Dunckt desen saecke —
Jmmers soo slecht wt gevallen zijn, als die van onse boeren
In Somma t'is sulex dat wij van dach tot dagh hoe langerhoe
mierder Mooren valcheyt gewaar worden die ons dagelijcx
mit haar valschijden en logenen soucken t'abusiren. —

T geene onsd. Heer Gouverneur Lodenstijn adviseert wegens
het gepasseerden mde Molouque zal onnoodich wesen syn
Ed. te adviseren alsoo wij mitten tweeste lin off de Brieven —
aan zijn Ed. sullen daar van genouchsaam, gewach maken
Echter en Comen wij mit laatin te seggen, dat den Comack
hamsia een vande grootste en ontrouwste Bont genoten —
vanden Nederlantschen staat is syne Practijcq ende vals
heiden die hy gebruyckt in stuck der vremde handelaers —
gaan myn verstant te Bouen alsoo dagelycx bevinden dat —
Jaan allen Cantin bedrooge wt Comen ende alle syne —
Brieven mit tot onsen naardeel, als voordeel strecken sulex
myns oordeels by desen ook zal geschieden te mit ondat
Quytsel Jacxman daar hout soo dat sij maar tyt soecken te
winnen, ende ondertusschen op een goede wtcomst hoopen
sulex d God m haar Regart verhoeden wil, t is sicker
ende waar achtich, dat de quimilasa sijder tons wtwijck
vil quaats gedaan heeft ende op verschijde Plaatsen —
tot 6 a 8 Persoonen soo doot geslagen, als mit genomen
hebt, hadden sy myn Jast gevolcht en haar met buyt
wegs gegeven t'en waar mit geschiet de avantagie —
waaren voor onse vijanden m dese gelegenthey t groot
alsoo op alle Plaatsen haare sijde ende vrunden hebben
ende de Mooren ons te na gelegen Lyn doch t mistse van
alle is, dat sij op assalorlij dant strangs d Nederlanders —
voort schijs die daar hout hacktin t bosch afgehouwen
ende mit genoomen hebben, dit meen ick geen Pluys —

werck te zÿn, derhalven Nader onder socht moet worden
ook hebbin sÿ ontrent de stadt een tingang versien met 6.
stern stucken, die gedestineert was met ryse naar ouren
te gaan, vermidts dat van de Vereenighde Nederlandersche
Oost Indische schaamen gevonden sÿn, ende noch 3 met de slaven
gemist worden, echter moeten wÿ hier door niet verslauwen
t'is den loop vanden oorloogh min souw veel misgodanige
Soldaten vinden als sÿ geweest zyn, ter oorsaecke, dat weder
gingen, geen Rencontre te vresen hadden, doch hopen haer
nu haest mede Schulpdoen Cruypen, ende vertrouwen ook
een Beurt sullen hebbin, daegs voor myn Arivement was.
de gedmiraa met 30 Corcorren voor Arangh ende Sulleboÿ
gecomen. daer daegs mijnde te landen, doch wyert daer soo be,
jegent, dat hy most Retireeren ende met schanden Reysen: —
Het Cruytm sÿn Corrector Raackte in 't Rand dat asseurent
medi'm groote altiratie veroorsaeckt zal hebbin met wederom
keeren, heeft hy de Negerÿe tamye aangedaan daer ook 2.
maal vant Lant geslagen zÿn, des hy sich van daer nade —
Broers bigeven heeft, waarontrent d'h. Commissaris vanden
Heuvel en Mons: ottens Comende met een saloup van Hutto
gerencontreert heeft de groot perÿckel wel gestaan hebbin ende
door geluck den dans ontsprongen, souden anders nae alle asparentie,
met haar een slordige Comedie gespeelt hebbin Echter vertrouw
ick vastelyck haar desÿ hoogh mot binnen zal Corden en
ten waar dat ons volck gants en gheel af gemint waaren geweest
voor de langduerige tocht wy souden langs Hutto geloopen
ende haar aperent in den Mont gecomen hebbin doch zynna
dat drye dagen ende twee Nachten gestadich gevoyt hebb
voor oorsaeck der Continuele westelycke winden soo lam.
myl yck gestelt gewest dat sÿ desÿ dirtelyck en genoeck
saam vanden Anderen geseparert. Pent Castiel gecomen sÿn,
der halven hebbin wÿ voor dato tusschen Cerlam en Amb: —
door oorsaack dat het volck haar Corcorren met machtich weare
Derselver en een Arangh verlooren, ende was soo geschaft
off wÿ souden met onse Corcorre de selffde gangk gegaen
hebbin, soo dat ick niet en sie, dat mede Eerste maent eenige
Cierst vande Amboynesche Sullen Comen trecken —

Op Cecram Orguamin Schrijvers van Mons: Hulst
geeft ons hier op Amb: comende geaffirmeert wiert dat
de 20. verwachte Jonequen op Boero Manjso ende
Kelang waarin geartiveert en vande selve eenich goet
op Cambille was gebracht, sulex dat wij aangaande, en
monsr Opricnic gans bedoogen Lijn geworest ende sy ons
op ons swaerste waargenomen hebben daar toe den qui-
milada afgaerent op het 80: Eynde van Boero waeht-
hevft doen houden, soodat ons het tweede quart voor
handen staat en gerresolveert sijn, soowanner t ons volck
wat gerust is, ende de sieeken verquickt, sijn te sien waer
ons tegens Saar te doen staat daar toe ons godt almachtig
een goede wt Comst wil verleenen, soyen Comen volge
op genomen Notitie Tegenwoordich, soomt sort als
op de schepen, mit mint als 99 Cloecke soldaten
wt maacken, bouen dat sijnde schepen soo sober versien
dat mint alle dese lve nide koij leggen op onbequaam zijn
hit staat gantste beroesen dat ons de gemelde maccasa
eenige Negelen zullen vervoren sulex zeer licht voor
gekomen daar geworest somen ons Schoorlijck mit Consa
versien, hadde maar tot contrarije hebben wij de siel oe
op vriende Mamiren gemt, doch mit tot schade van
Comps: maar Bitter vaart myns oordeels geworest dat
mirder quantitijt voor Contant, daar tons aan ontbro
kurft gemt waar geworest en de vriendelmgen sonder
Tot oit verbrocken waaren dan dat hij de selve die daar
ouer gebleven zijn, nu verwachten zullen wij moeten dat
weeten, dat sij volgens haare contracten eerst Contant
willen hebben ende daar naar mit het selve hare gading
mogen soucken soodatmen ons een Redelyck Capitael
in Contant most senden, offen dobbelt Cargen, om d
eene helft tot Contant te maken dat dan ook soodanige
Courante Lieden most en zijn dat wij vant selve
versecheren Comen, off anders souden Essen naa zijn
wij zijn aan verscheyde Ps Soonen, soogn Loesoe als
Hiettor tot hit arrivement vand Ke: vanden heuvel

een groote Somma in Contant schuldigh geworden daar van
Partije wyst den dagelycxsen ontfangk der Cassa verr: Bystaakt
ende de Reste uyt het Contant dat gem: Heer mit Bracht.
Sulex oock verre mit in Conde Raacken ende noch veel restant
te betaelen staan, soo dat het bedroeft is dese royalen handel
soo wynich gachtwert, t'Is seecker dat wy ter wijl mede die
van Crangel moorloogh waren, Groote Quantiteyt Nagelen
van Lorboe ontfangen hebben, gelyckons, als naar stram,
luit Pangayden, omtrent kommit ontmoet het is, ende wij den
orangq: Tanhiettemissim Silver mit een groote orangkay —
van daar hebben sun komen die ons versochten, mit te mogen
haalen, waar wt te Persluyten soude wesen, dat sij geen
ofte weynich vermodingen verwachten hebben, te hoopen.
Weynich mit in handen hebben, sulex wesende waar voor
ons een treffelycke saack, daar By die Comp: een sonderlingen
dienst souden geschieden alsoo seecker is dat het naeste mousson
gans mit ofte weynich vallen sal tin waar het ons daar
in Buyten onse gissinge ging ende die Mirriche der boomen
die seeckerlyck veel syn van Jaar tot Jaar een groot gewas —
Gaven in Plaatse dat in myn voorigen tyt het selve omtrent
Jaar maar tens hadden, ende anderssints maar 1,2, a 300 Baar
ontfingen, Syn Ed: Recommandere ons tin hoogsten ende seyt,
dat die Comp: ongelyck mirder dienst sal geschieden met
het vervoeren der Nagelen te breitten dan dat sy selver
groote P: tje becomen, ouer deser Remedye heb ick menich
maal in Bedencken gehadt en gevordert dat het een vremt
manier is die Nagelen selver mit te Legeeren ofte wille
dat door Andere genooten worden. Derhalven segt ick nochmaels
dat om sulex gantschelyck te verren geen middelen syn
tenwaar ons naar dienontfangk der selfs voige ofte diese
trachten te Raseeren, Alsoverr noch soo maal ge-
oordelt worden dat het onderrichtelyck is exelis waar.

T' Salons gantsche Beswaarlijck vallen Sulcx die vande Magelaanse vloot ock onder vonden hebben want syt naar onder vindinge vrij wat gemackelijck op genomen ende dis Comp: dienst in dien niet bi tracht hebben — ende soo syn Ed: by voorige Resolutie Persisteert soo moet wy in toecominde van ijder soldaten versien worden alsoo over al het spits moeten afbyten, ende ons vyandt dan dach tot dach stercker ende stercker voort, ende de wapenen Immers soo wel Landt Saven als onse Natie som, wyllen syn wy in discoursen geweest oft niet geraadsaem sy waar het hooft in Plaats vande staert aangetastwert ende oft men door dese Middel voel niet Buyt tot d'gewenste saacke soude comen, maar wat soudet op het lestе verzen ende wat toeval soude wij Crijgen. terwijl dat geene nagelis Begeerin ende ons de selve verwerken sulcx van Jaar tot Jaar niet en myer, Zal tot Neemen den volgende qualyc voert wat middel in dezen ten meesten Profyt vande Comp Geraempt dient hoe danige Lasten ende swarichheden den oorloogh in Sulcken geval naar sich sleept Comen alle ver, Standigen sieckten oordelen, ende dat daar aan veel Jaren vast sullen verzen; is Sieckte, dit haken tot dezen soberen Amboynesen stant een Pijp, ende goet oordeel tot redres des selfs van noode is —

In onsen Hutto is overleden waar door naar alle apparentie verscheijde onlusten onder de Hottensche oorangq: Zoude mogen ontstaan, daarvoort gesorgt dat hy tot de becleedinge van Zyn Plaats d'en orangq: Boelang soude hebben gecooren daar over den Orangq Baron, dat een moedigh man is, sich gemiscontinteert houd, ende Immers zoo gaarn geloofd ick Dat Kackyaly aly de Plaats souw becleeden die daar toe onse hulpe bysocht, ende Mons hulft genoechsaam toe gesorgt hirft Soo wij hem daar toe volden helpen dat nesthens ons. In oorloogh tegens de Loohoesen en Quimlaba wilde aan mermis Sulcx hij by d'H Commissaris afgeslagen heeft — een Echter gaarn souw dat voy hem mogen in somma —

Sis sulex dat wÿ Met een Hoop Ironwloose Mooren te doen
hebben, die Nieuwers op Litten als op haar Proffyt ende voor-
deel, wat hier verder van worden will, voert den tyt sullen
Sulex Syn Ed: Pe Naastin sal hebben te verwachten.

Wat Angaat den Persoon van Mons Fabri hebben wÿ
hun als Fiscaal gequalificeert daar van wÿ verhoopen goeden
dienst te trecken, den selven hebben wÿ tot noch toe een vroom
en eerlyck Pe soon bevonden daar in hem godt Almachtigh will
laaten continueren. —

De Du Prat was voor den ontfangh van Syn Ed: Missive over-
luden die een langduerende droevige miserable sieckte heeft
gehadt waar voor Godt almachtich alle Christen menschen will
Bewaaren. —

S: is ons gants Aangenaam geweest, dat syn Ed: gelieft heeft —
soodanige goede Resolutie met Regaard van onse kercke te neemen
ende ons den Persoon van D: Hurnius Herewaarts gesonden is
die sich seer genen toont tot de bekeeringe der alte soroscen daarick
vertrouwe dat door hem een goede ende sonderlinge dienst tot bekee-
ringe der Blinde heydenen sal geschieden waarmee verhopen
naart verbreck dÿer scherpen, soodanige ordre te stellen dat syn
Ed: dien aangaande Contentement sal neemen, door seecker solle
die ick op Cammarye hadde gelaaten, wertons gerapporteert —
dat 24 Poorten vanden Cominck van Sroudeloue waar by
des Cominckx Broeders is Eenige dagen Eer dat wÿ van Cerang
vertocken waaren ende Cammaris gepasseert Syn gearriveert
die hem solden verhaalt hebben sy op weg Syne geweest om
by ons te Coomen maar waaren door mi Eer macht te rugge
gedreven, soo dat sy nu daar waaren gecoomen om met myne
Heeren ende myne Comptoirs volle vergaderinge, onderthuschen
hebben sy op den voornoemde Nederlander versocht om naar —
Om gebracht te worden, ick denche op hoop, dat den koock daar
Universal Schaffen, met ouderstucken syn sÿ van Tarnataensche
Corecorren vervolcht en op hattiva aande wal gejaecht

Soo dat

Soo dat sy Genootsaackt waaren doort Bosch naar oma te gaan, waar van sij verseucken aant Casteel gebracht mogen worden tot welcker Eynde t'Jacht Mocha dese waarts is gesonden hoedanich Rapport dat sy doen sullen Zal dentyt openbaaren.

Inde Jachten Grooten Broeck en de min. werden Zyn Ed. tot gesonden de nomb. Vaten 82 1093 ℔; groff Nagelen Costinde In Coopts de somma van ℔ 881403; 2; waar voor syn Ed: ons Compt: believt t'onlasten, ende t'generael te debiteren, Namentlyck mt Jacht grooten broeck 202036 ℔: ende in Duemin, 119057 ℔ makende tsamen de voorn: somma, waar van de Factueren ende Cognoysem huernissens gaande sy verhoopen soodanigh sullen vallen dat onse Cooplieden er sullen in liggen onse Lickagie is — wttr Lyck maar 2 ende 2½ ten honderd gerekent hoedanig sy den ontfangk dersilver daar sal Rendeeren hoopen wy ter gelegender tyt te verstaan de Resterende Nagelen die te saamen tot ouer de 800 Bhaar beloopen Zal syn Ed: mit de naaste schepen, hebben te verwachten

Lackagie
op Hutto 4042
Lanek 1423
Ouer 824
tarra 6289

Int Jacht Duemin Zynder ysere Stucken van 88 ysers ende een Metaale veltstuck geschept mede gelegent heyt. Namentlyck soo ons den oorloogh by vol blyven sullen geen geschut meer komen Missen alsoo mit het sleven de Corcotten ende salouper Ja sommige Nergens sullen moeten versuen, —

Jacht Medenblyck hebben In Last Zyn houdt Ladinge opt Strandt van voornamma te procureren, daar toe ons de overgenaye van Batthaeno de behulpsame handt Beloofft heeft de persoonen door sy Ed aangeroert voorgenseden Particulieren Handel daar is opgelett. tgeene den aangaande daar in is gedaan. Zal syn Ed: door d'Hr Commissaris mit Brede geadviseert worden, verschoncken ende Lyck in consideratie van Schipper mimi Willems gedurende dese tocht hebbe genoten ende soot syn Ed: gelieffden, gaarne soude sien dat ons gemelte persoon tnaaste Jaar wert om mocht gesonden worden

Alsoo hem mi dese quartieren Galle Plaatsen bekent syn
ende Curieusheyt betoont uit verbitterender Saake
Alsoo de brieffvanden Quimilaba, sigge Comick in Tarante
aanden Quimilaba geschreven door onse scheepen is hier gebracht
hebben Sem door Sr Roeloff Gerritsen den selven toe gesonden
mit last Sem aan te seggen dat aerst dagbs een schip naar de
moluccos Sal vertrecken op eyst hy voude Antwoorden Item
dat hij hem ock mit ter tyt ick worden, soude seggen, dat voyons
grootelycx verwonderen, wat hem gemoveert heeft een generale
oorloogh tegens ons aan te vangen, etc: waar Antwoorde dat be-
komen sullen, wirden tyts leeren, soo hy tot vreden meninge
waare mit vremde dat sulcx aan Roeloff opentbaarden te
aansien dat sy gants tot hem geneigen syn

volgens syn Ed: ordre hebben voy syn Ed: Commissie van haare
Hoo: Mo: Syn Pr^se Exc: ende die van onse heeren Meesters,
die de naaren ende onderdanen, vande Comp^e volgens gebruyck
mit behoorlyck Solemniteyten voorgelesen, daer op die vant
Cast^l Amboyna gelyck ock na dato gedaan hebben, die vande
Comptoiren Rembouten, ende Jachten, dien Set van gestouwt
is af gevordert gelyck al voren, door my^nden Raadt was
gepresenteert aanden fiscus die volgende hebben voy^r mit
willen naelaaten, Syn Ed: ander maal te versoecken een
voorspoedige ende langduerige Regeeringe tot afbreuck
van onsen Algemenen vyandt ende Bevorderinge van
onse Heeren Meesters staat daar Godt Almachtich
die een Bestierder van Alles is Syn milddrijcke Goddelycke
Gracien toe verleenen wil die voyom syn Ed: prosperiteyt
Sullen bidden

De Placcaten ende ordonnantien door sy^n D: ons toe
gesonden, Syn in allen deelen volgens syn Expresse last
gratificeert ende aangeslagen, gelyck ock alles Comp^e
ved en Lassus Syn verseecht ende door geene des Comp^e
dienaars min en worden Besneden.

't Schip t'Zierickzee is van Moluccos by den Raat gekomen ende gevonden noch voor eenige dagen hier te Blyven alsoo t'voorn: schip Riddertyck van Batent volck ende met soldaten is voorsien. Soo dat nu tegenwoordich maar een Comp: gaande schepen ende Jachten die myn groote en broeder Bommel die altsamen met een Ryck ende treffelyck Retour te Rugge hebben Godt gave dat by syn Ed: mogen komen t'Jacht de Braeck gaat mede onder Zeyl om zyn Reys naar Balumbang ende voorders Ceylon ende Soolicken qualyck gestelt dat by alle de Schippers wyl gekeurt is ende ongequaelm geoordeelt de Reys naar Batavia te komen Erlangen.

Wy hebben hier de versch ontfangen, om alda aen te komen: Gemerckt wy dienvolgende gerestitueert te worden de somma van Duysent Chondert Reyn: Dachtich Realen ende een half Namentlyck van laveerders Pieter Reynierse Heyl omtrent Jan Smysche 287½ Rs: van 8: ende van 8: Roobol om aen 8: Duyckie Duyckjes te Betaelen twee duysent Rs: maken te saemen die voorschreve somma daar voor syn Ed: gelieft te doen Betalen Sonder anders sullen desen Synden ende syn

Prinsselyck Mankaste wil voyse voorsienige en gestrenge Heer te saem de hoge Raden van Indien die Zullen mede genade van Godt vollmachtich die Zyn Ed: ende alle die hem treffen syn, wel gaeren in langduerige gesontheyt

Actum Amb: met Cattil den 26 May A° 1633.

Myn Heer dit voorgaande is Copie van onse Jonght in dato 25 May, zyn Ed: de schepen Bommel groote Broeck ende die min tot gesonden die wy verhoopen alda gelucklich Zullen Zyn gearriveert,

Sedert het vertreck van gemelte Schepen hebben ons geinformeert wegens t'Arrivement der vryende handelaars waar sy haar waren ontholdende ende hoedanigh haare macht was, daar op soodanigh bericht becomen hebben dat

Ses mijlen geomen Gorabs voor de Negetyje hilangh Lynop
gehaalt ende mede Revier gebracht van welke haar ouer de
300 P. Soonen mit Japonse Roers ende Mutsgiets op Luciela
aan den Quimilaba vertoont hebben die Eyndelijck naa enige
Discoursen dienhandel vergunt ende toe gestaan is In voegen dat
van dit Mouson maar de helft vande Joneken souden vertrecken
en d'Andere helft tot assistentie vande Quimilaba en Slants.
ingesetenen hier souden Blijven Alsoo den quimilaba rondt
tot gesijt souw hebben, dat mitsmit in vrede wilde Comis
voor en aleer dat soo P. P. Barot souden geven voorder verstaan
wij dat algereets quantitijt Nagelen op hilangh vervoert syn
ende dagelyex dierwaarts gebracht werden haar gants ver-
seeckert houdende dat op Saar mit gecontinueert Sal werden door
oorsaack het oosten moncao alsaar een Lager wal maeckt ende
dienvolgende voor ons op soo danige Plaats Leger swaar te Landen.
Jouwlerden ook hebben sij haar Soo bischanst ende versiecert
dat wij er schanden als Eer Jouden behaelen het heeft mij tons scharp
genoech gestaan als de macht mit vorsen ende Essen was Ick laat
staan wat het sijn souw nu aff gemattert Syn, ende de Sold: op.
verre de hielt mit souden Reduceren bouendat souden wij geenen
off weynich Secours mit mermen connen, door oorsaack de amboynes
sier gemattert ende sommige huysen Mit 4: 5. ende 6 suchen
bisith Syn, daar van Comse: elgeven, door ons mit gebracht ook
gonde getuijgenisse geven, Alsoo van 101 tot dato desir 63,
Syn overleden in goed-will haar ende de Amboynesen voornamelijk
onse Natie die mede meer als te veel mit suchen huijs syn, gesont
heyt verleden, ——

Soo ons geraportiert wort door de Soonen Die seggen haar
sulcke bewust te Syn, soude voij mede vervorringe van Erangel
en 40 Bhaar Nagelen ouert hoofd gesien die men in spelonekke.
mede Revier verborgen lagen ende met sucker Nieuwe Joneq
door ons verbrandt vervoert souden hebben geworden, die —
welcke door de Erangesen aan getast syn tot reparatie van —
haar gelede schade waar onder geen Heer huys gelegen heft
en groote Slachten wegens de destructie in haar Vaga[rijn]

Boom[en].

Soomen Geleden, aan den Quimilaba hebbin gedaan
Du silver Vierevaarts is gegaan om te sien, offsulex waar
was als sy van haar gaven waar wt soodanige Procedueren voor
Dier souw ontstaan, ende hoe aangenaam dat de gemeine man
sulex wirden zal, kan niet lichtelijk gemiert worden, daar
wirt van sommige geoordelt dat het noch Bitter waar maar
en Praal te hebben in Rust te sitten, als opt Jongst niet
te hebben, gelijck nu eenige doen, —
In de bocht van Cayboboligt den quimilaba grooten veranderig
gedaen drye a 4: vande Negrijes naast gelegen heeft hy by
sich op Lucuella gestockt ende drie a 4: op Lockie voorder
hebbin zy door vrijsi dat wij daar ook an maal komen —
sullen alle de wegen tot haar Negrije ende nagel boomen
onbruyckelijck gemaakt de welcke soo myn bericht werdt
gants verre uit Landt leggen ende tsiedert de voorige destructie
geen Nagelboomen, door haar omtr: het strandt geplantzyn
Ons Amboyna was voor myn Arrivement geheel ook geschiet
is na datum door verlies van eenige hoofden groote alteratie
ende dat soo wel onder de Nederlanders als Amboyneesen
daar omme ick mijn Genoegen niets te worden het gehadt
Ja hier is sulcken schrick geworpt wegens de Boeren dat
het overdroeck de Struycheyt traacheyt ende onachtsaamht
der amboijnesen, hier eenige thoofden doen verliesen, de nederland
daar en boven gebruyckin mede ook haaren gerooomelijcken
aart want sy minder geloven, dat haar leven soo naeis, dien
volgende altyts opgort geloofft sonder gewer haar swaghs
gaan, dat haar soo hier als elders dickmaals opgebracht, ook
en hebben sij buijten haar sorten, ende Laggers met de doen
willem d'Amboynesen, ende Chynesen geen beter sorgh draye
t' sal voor haar Eygen Risico, loopen ende daarom sal amboy
Niet verlooren gaan, gelyck de sommige meenen doch tuons
gott te vergeven, alsoot een Commedie is die wy niet geloven
Sijn dus danigen spel is den Quimilaba die van Loeboe Comt
en lijfdie dagelycx subject die cert Jaar tien Cynden is —
soo Menigh hoofft doot de Boeren, quyt voorden, soo dat wij
ons dat mosten aantrecken, alwaart datter noch soo

Meer haare hoofden gehaalt worden.

Verschuyde Persyen soo inder landers als Amboynesen hebben wy op de wergen ende inde Bossche gesonden om te sien off yet Comin vernemen sal meer uit woorden dat wy thuys syn ops. soo naar mit meer sullen Comin Siguewoorden Lyn d' Amboy. Doende om vyff of ses Corcorsen, Claar te maken die wy soo ras. doenderlyckx sy Lee sullen sinden.

't Jacht Mocha en souburgh syn versoyt om elex met een saloup naar haar bisit Plaets te looper en sulex de son en Amboyna. ook Zullen doen doch is gort gevonden alsoo Radja si Soulouw mit 5 a 6 P Joonen aant Casteel gearriveert is ende sijn dienst Presentiert soomin Eenige schepen op sijn strandt soude sinden 5 a 600 P Joonen te doen Embarqueeren, om op soodanige Plaetse gebruyckt te worden, als wy sullen gorvinden, der halven Presentiert bij dat Radja sammette mit sal gaan ende by tot meerder versekeringe hut aant Casteel blyven Zal sulex door ons aangenoomen is ende Jacht Amboyna. dat tegen woordich aande grondt sit, om sich wat te repareeren Claar synde, Zal derrebaarts gesonden worden, mit soodanige last ende ordre als tot dienst vande gem: Boren zal verey schen zij mogen sin, wat voordeel dat van haar mese gelegentht: Zullen trecken.

Volgens genome Resolutie op dato 6 Junij is tot verga, dering gort gevonden, ende gearresteert dat een aansien, vant beloopt ondersoeck ende de gestalte des vijandts Macht soodanich wert bevonden, dat gants ongeraden wert geoordeelt de Jonequen op hilange te gaan bestoocken alsoot Sieckt is dat sij derselver over de drye hondert Japansroers ende Mutquets hebben mit gebracht daar mit haar op Zuwlla by den quimilaba vertoont hebben, ende naar dat haarden handel was vergunt ende sy Bob Braalin. tot tolaarden quimilaba hadden Betaalt wierom naar hilang. syn gekeert om haar Jonq: tegens onste versekeren naar Arrivemint vande se Jonequen hiervooren, genoempt. souden noch andere > op de selve Plaetse sijn gearriveert

De t'samen Belooft hebben tot Restitutie vaneen qui,
m'laag ende desselfs onderdam, dat d'een helft zal blyve
en d'Andere mogen vertrecken tot voleken Egnde. de voor,
noemde Jachten en slouper tot de Bessettingen tegens gem:
Joneguen. worden gebruyckt ende alsoo vandit mouson —
tegens deselve mit en sal Comen, verden geattentert
om Ruderaen voorts verhaalt soo is goet gevonden, dat oock:
Commandeur Adriaan Antoniesz mit den Eersten ofte soo
Ras alst schip de Heracomne gearriveert zal wesen sal
mogen vertrecken in Comp'e vant Zeyaart Coutchyn —
ende t' Jacht Maccouw of dat syn Ed: van gem: scheyer
Jachten ende volck tydelyck gedeurtmach syn soo as —
Medenblyck gearriveert sal Zyn Luiden hem oock nuer
haast af senden —

Zij syn In Ommer Soo groote verwonderinge als syn
E'tien aansuk der groote ende gelide schade die de vrende,
linge, soo m gort als vaartuyck hebben geleden, dat sij
Echter wederom Comen dat haare Prosyten soo groot sijn,
als wel gemeent wort kan ick mit wel bevroeden, ten aan
sien Zij alle de Lieden verouert de March geven ende Re
voort Baros nagelen betaalen, tis waar dat sij van Baros
4 a 500 Pa Comen Maacken, sonder sulex mogen sij qualyck
behouden Blyven vbant het vaartuyck dat sij hier meuro moet
Cooken, Liet Costelyck valt ende bouendien noch veele andere
behoeften van nooden hebben, doch t' is sulex gesz, syn Ed: wel
siet dat de nagelsoeckende Portugesen Engelse Deenen —
ende Andere daartoe genouchaan potten Luiden, ende al ist
schoon soo dat sij eenigen interest lyden, doer haar van tyt tottyt
op Hoope van Een maal een gelucksigen voyagie te doen geport
vnde aangemaant worden Dese vremdelingen bevinden
Wij meest al Manalabers, Malayers ende de minste maccasa
re Zyn; Syn Ed: en gelieft met te geloossen dat alle de nagel
die in maccassar gebracht worden, eenlyck tot Amboyna Comen
maar staat vastelyck te geloven, die Nagelen wede —

Moluccos oock derrewaarts gebracht worden Ende dien
volgende soo een massayst bringen Echter ist sulex dat het
den hier niet dan te qual geschiet, dat ick qualyck weet te
verren door oorsaeck der menichvuldige gelegentheden soo
wel ge scram als de naburige Eylanden het heeft gebleecken
de toebereiden ja de Portugeesche orangie haare nagelen selver
oft Scram laet gebracht sulex ick vastelyck geloofft die van
Hitloe t voorleden Jaer oock gedaen hebben. Soo dat sy altsamen
mytten sop overgoten Zyn. ende den Eenen niet beter is als den
Anderen, derhalven hier toe mit anders en gebreeckt als een goede
Remedio vore die geern Zal en hoe die te vinden is weet ick niet
ick blyf als noch by myn voorgaande advys, dat is dat wy de
Nagelboomen mosten soucken, ende soo ons daar over eenichres-
contre, Ontmoet het mosten wy ons daarnaar volgen, ende tegen
Stellen, ende daar toe Soodanigen Middel Practiseren als eenich-
sints Bydenckelyck. Ende doenlyck is dat dese verrichtinge
swaar ende Moeyelyck Zal zyn, is noch daar onder vonden derhalven
salmen, mit toekomende Palan Palan gaan, de Luyden soo wel
soldaten als Bootsgesellen, mosten Beter getracteert worden,
oft t' sal ons onmogelyck Zyn, wet te voeren een vlees oft speck
Back mosten mee versien, ende soot te becomen waar eenige
Boontgiers waar door de soldaten ende Bootsgesellen tegens
Simmen Beter gehaet sullen zyn, oft anders hebben togmers
Moysten, mit afgematteerde ende gequest of doode Lichamen
aftebringen, als mit de rest tis sieckter ende waarachtich dat
het op Ammen dese moyelycke Bergen ende quade wegen. —
Soodanige gewoest is dat het onser aller verdriet heeft voor
myn ick wil gaarn Bekennen dat ick het mee tegen en-
mach als wel voordesen gedaan hebbe. Echter beduncken al
mit gewoest om de saecken Beter te voorderen, of dat mit
inde Magalansche graat Houden Raecken, ende onse meesters
Oudenust in Plaats van dienst doen t is sulex dat wy gerusten
voorsiechtert mogen wesen voortaan van die Boomen die wy
gerasseert hebben, geen nagelen vervoert sullen worden, ende
Noomen vandit Jaer van ons mit te veel begeert hadden —

Ende te verde gesonden waaren daar soude Mgr. Arent meer verrucht syn geworden, derhalven sal desen middel onder correctie de Byste ende geassureerste zyn, Ende soo syn de voornemens te Parsisteren, Tooduenen wij metoecom ende met Gouck ende minder volck versien ende souden ook gants ermede versoucken, dat monsr. ende des Raats Lybet dispositie gestelt wiert, waar dat wyden vijandt Luiden aantasten ende den minsten aff breuck doen. alsoode occasie Dickmaals waar genoomen dunckt, Ick weet wel dat dit advys tegens t'humeur van veele sal streeven, die dit ondoenelyck achten, sonder groote Moytenis, weet ick wel dat het niet sal geschieden dat de Marmichte der boomen, veel zyn is waar dit is geene dat ons vervelt een yder mort gelooven, dat hier ons ouer vbrymen Jaaren noch mer vervelen sal ende moet ook vastelyck geloofft worden, dat ouer thien Jaaren naar myn oordeel soo wij de Nagelen, alleen in handen bekoomen meer dan 2000 Schaar Jaarlyckx sullen moeten ontfangen kon wy nu naar Jovenant den ontfanck op Lochoc bevinden gelden Schaa biletten te vervoeren, hoe sullen wy daar na Dreemaal soovel comen Beschermen dat wy mienen ons de vremdelingen Luiden verlaaten, dat is een groot abuys als onder sij in Capoens Landt Ja op kaij en aen looplen, soo sullen ons de nagelen vervoert ende ontrocken worden alsoode van Lochoc Cambella Lusidj ende Crangh. Negotianten hier sier Zyn, daarommen ist Best soot doen de Zy gecontinueert werd alsoot seecker is dat wy hier door tot een Bestendige vrede oft tendeele tot ons voorneemen sullen Raacken Ick houd ook veel halfft onmogelyck dat alle de Boomen niet te raseren zyn, het bos is groot ende heerlyck bevallich, ook staande ende verscheyde Boomen onder haar Negerijes daart vry wat heet sal zyn Echter blyfft over boden tegens dat ondoenelyck is daarom het doenelyckste eerst ende daar naar de rest Ouerwogen dat het geenen verricht hebben, sonder Groot storinge souw geschied en hebick noyt soo favorabel geopmerckt als tot

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Cuyt gevallen is want het is Seecker daamen hout daar
vallen spaainderen in Somma in Somma het Principaalste en
voornaartste is dat het ons aan goede ende goede swarte soldaets
gebreeckt die haar met Boss bi der weeder te Reden als de Nar,
landers die met haar sobare mutsquetten Bandeliers, ende
langhe syde geweer dadelyck verligen Lijn, dien volgende ofte
wi gen voordoot blyven liggen, Sulcx niden Corten tijt onder vond
hebben —

De goede hoop, die ick gehadt heb tot het Secours van eenige
Boeren, ende t geene daar op volcht, is in ons vorige schryven,
gemelt de Cominck van Soulouw met enen Radja, Sammette
die haer eerst hier gebracht heeft Lyn door een Jacht van Oma.
aant Castiel gehaalt, waar de redenen geweest syn, dat hy
met by ons op Erangh gecomen is daar op geest tot antwoordt
op assaboudy twee maal geweest sijn, maar niemant vernoomen
ende geen Boode van onsen heeft gesien Sulcx wil wesen kan
door oorsaack hem inde Bocht van Cayboo vyff plaatsen Lyn
aff gevallen, daaronder Callamony met syn volck begreepen
is soodat het waar can syn, t geene door haar geseyt word dock
om te bithoonen haare gelegentheyt, soo syn syne 200 man
waar onder de Principaalste van alle de Negerye waaren, her,
rewaarts gecoomen, ende door des quimi Lasas volck vervolcht
in volgen dat altesamen gevlucht ende verstroyt syn uyt gesonden
5 a 6 Proonen waarvan Eenige Pintjacht tot amboyna nae
haar strand sullen gesonden worden, om meerder volck alwaarts
tot 5 a 600 honderd mannen, te haalen, Sulcx sijn Presentie van
Offe Commissaris Vanden heuvel hebben gepresenteert —
Soodat wy t selue Tullen laaten ondersoucken, om te weeten
wat dienst daar van te trecken sal syn, om dese saack te voor,
deren sall alle Vlijt doen, mit alleen by dese Boeren maar
ook by Salaiwo en Sammett daar ons aan tolcken salge.
breecken. alsoo den tolck met sousoulouses volck versonden
moet worden, ende Tullen om mit den Cominck die hier blyft
te Spreecken, een Persoon uyt de Oliaasers oft ome —

Wolden raaden, wy Hoofden mede Jongste Broeders syn
de te laaten weten, wat met haar gerucht is t'u secker
Soo wy haar tot het Rasseren der nagelboomen comen —
brengen, Ende sij daar toe Cabillen in Clynaren gesz sy —
Doen om vand Ulimas essen te haalen, daar om soo dick
maals langen tyt wt syn, off met schanden moeten thuys.
Heeren, Sulex wijmich geschiet der halven langen tyt wt
ende met Bosch blyven onderworpen, tyt ick voor desen ge,
sustineert heb ende noch doe dat door haar soo Bij nachten
Daags mede Mamschijn, ende voornamentlyck met regen —
Macao: als onstumich weer maackt ende sy de minste se,
rijckel hebben groote Schade, aan Mase ende onsen vyant
Doen souden komen Door welcke middel gelyck zyn Sijt
de Comp: van groote costen en Lasten gheexcuseert souw
worden, ende tusschen de mooren ende gemeine Alsdoen eenen
onverson melycken haat Sal ontstaan het verdriet myn dat
ick heer ende Sijn dat eenige soo wijmich werck vande boeren
maken, daar ons nochtans meer voordeel dan schade te verwach
is, ende Alle verstandigen moeten Bekennen dat door de Olisi
vas ende Boeren het gantsche Landt van Ceram wtgeson
den houck warnoelle Merst al tot onse devotie hebben —
Sulex op den Oost houck tot verseckeringe vanden staat vant
Landt ende Alle plaatsen daar ende daar ontrent ock genoegh,
saam tot onse devotie hebben daarinne ons die van Keffinge Cyeren
ende Andere Plaatsen, gelyck mede Nieuroe kaart te sien is —
Sullen helpen Manitenieren Soodat de Cust van Seeram met
haar alfoerassin en Boeren, Soo geringh mit gracht moetes
Wirden als by sommige gedaan wordt ende ick wel Salff soo
t'schynt vyt gelacht souw worden, t kan wel zyn dat
myn Yver nit Regard vande Boeren wat te groot is —
ende die van myne voorsaten wat te Cleyn is geweest —
De questie is off de sommige die ick om Redenen niet noem
wil haar soo langh hier geweest Zyn Souden verlegen.
De oogen op haar te slaan mit haar soude hebben willen
Spreecken ende omdat ick langen tyt de genegenthyt.

van de Boeren t'onswaarts bespeurt heb Ja alsoo
qualyck wisten wat de Boeren waaren, myn geselve op den
Hoogh van Lochoe, ende Combillo ontmoetten ende ons sagou,
wilt ende varckens vlees gaaven, ende mit haar beesydens,
weeghs gingen, gelt verschuyde Nederlanders naar datum
mit haar gegeten hebben hebbin, ende aan ons gewesen dat
geene van onse Slaven sonder haer souden laten overgaan,
op dat ons volck mit in plaats van haare vijanden souden
doot en t'hooft af slaan. des ende andere Redenen, om door
haar de Moren. met boom te houden, ende dat sijt Castel ende
Gouvernement voort hooft van Ulisiwas houden, hebben myn gene-
veert gem: Boeren op alle plaatsen, daar ick haar hebbe comen
anden, aan te haalen, op hoope van mit der tijt eenigen duerst van
haar te trecken, ende sij door de genade Gods tot het Cristen
geloove gebracht mogen worden, twaar te wenschen dat oure
langh mier werck van haar gemaackt waar soo hadden mogen
gemisten, dat nu verhoopen, echter ist sulex dat soo sijons
geen dienst en doen, ende die blijven die sy tot noch toe gewest
sijn wy van haar geen nadeel te verwachten hebben, maar
andere quaat gunstige tendeelen in toom houden, doch om veel
te ondersoucken, wat van haar te trecken zal zijn is gantsnoodich
ende dienstich, dat na sammatten Saulauwe eenige Nederlan
gesonden souden om haar tot onsen dienst te animeren —
ende sulex op haar versoucken als by instructie Palmiet gege-
ven worden, sonder dat sullen Ommiremer yets goets ver-
richten. Alsoo de luyden te verre van ons gelegen zijn, ende
wy gaegen mit haar mit in sommen spreecken daar door veel
gotts zal hinder koort, ick hoope ende vertrouwe dat syn Ed:
Indien. mit der contentement sal mit mich als ick andere
vrij lieb comen doch, die sich soot schynt, gelaaten als oft
ick de destructie der nagel boomen mit de Boeren verseeckt
hadde, soo sulex verre, ende op haar soo vast Bouwde
waar Londer Creive soo waar de Comp: grootelyex te
Beclagen, dat mit ouer stomtich Jaar bij der hantgenom

was waar by de Comp: en sonderlingen dienst geschiet
ende dienvolgende groote oneosten voor gecomen, Soo dat
tot een bijlugt vande saeck dient gedae ick myns ampts
wegen verplicht bin aan myn meerder te schrijven, wat
my voor valt, voornamentlyck presentatien mslandts
saecken ende aangeboden dienst tot vermeerdering mons:
staat daar vande oncompst mocht vercoacht worden, ende
oft gebeurde dat sulcx qualyck wt viel wat last hebick
daar van te dragen, alsoo myn onmogelyck is de luyden
hart te kennen —

In mynen voorgaande is langevoort dat op de saecke van
D: Hurmius gelth souw worden, ende gehoopt wiert, dat
m syn Ed: gerde mieminge, ende synen goeden voor yets goets
dien aangaande soud werden. vergeert waar op byden raat
t selve m bedencken is genoomen, ende eyndelyck by de meerde
stemme gont gevonden dat hy alsnoch door oorsaecken aan
gevangen oorloogh mit den Quimilaba die overal syne —
Predicatiren heeft, ende soo danigh arlyck ende waarduch.
Persoon, wil ick niet quaat mocht overcomen, tot naarder
ordre ende Syn Ed: vorderlast mde Vlissers op soodanige —
Plaatsen als hy best salvinden gebruyckt salwerden, door
welcke middelen de bisondige aldaar voorgecomen salwerden
diverschen de Batten Syn hun op gevallen, daar mit my —
eyndelyck geconformeert hebben om mit te toonen dat yck
soo een waarduch man in Syn doot soud willen Lenden, alhoe
wel ick gants geen swaricheyt gemaackt heb ja met meer
dan oft hy mit Casteel voor Namentlyck Zy hy na guel
gue Roety ginghdat op de Passagie naa somolauwo is daar
noch eenige negerijs meer by ende ontrent het strangh ligg
ende op Cammatye dat heeft syn Bedencken, ende is gem —
Plaats 3 maal vande tarnatanen afgeloopen, soo dat niet
daar, maar op een Ander oort naarder sammitt souw mogen
gaan doch hier toe noch met geresoneert de sommige —
x Moriten ook eerst gesproocken hebben; seg worden ende soo

Sy yvers gaan souw waart noch tans Noodich hoff Cammatie
soo hy daar wt Lvc Lwaar door oorsaack de gem: Sammtlden
quim Laba ende de Mooren, naast gelegen ende Sy ock beter
Soldaten Syn als du van Sesaulauw alwaar datter geen swaa,
righeyt vr gens den Cotloogh waar gewest soo souden de Predica
Echter haar Best gedaan hebben om d° Hurmius swaar hooftich
te maken, om dat sy maar mit haar twee Syn alsoo d° dupraat
ouderlegt is daar Godt een gott wreck aan verricht heeft, soo —
heeft haar mt intie gants getrouwert dat hy souw hier bly ver-
ende haar assisteren, dat op nader Resolutie genomen is m
Vorgen voortsyt soo dat hier wederom gedwongen wort te spreec
de Predicanten hebben haar advys schrifftelyck mgestelt ende
verschijde swarichden gemovert waar om d° Hurmius mit
naar de Cust van Sirant Lgude gaan. Item dat op alle de Plaats
aan Strand gelegen mooren waaren, hoe danige Protestatie, dat
ick daar tegendede tmocht mit helpen, Lylex by d. h Ottens ock
gestuurt wort alhoewel dat het contrarie is ende ick ver,
clarmgedede dat op quelque Portty geen Paapen waaren. vil
min een Mutsquet off eenige mooren gelyck ock doen op Cummatie
Tollaly, setruawaan, Caylato, hat souwa ende waysamme, ock
de van Jormeray hebben Eenige mooren, en een musquet dan hoff
op de Jonghste tocht bi Loop dat sy het moors dom Lullen verwerfs
drie Plaatsen Syn aldus gelegen, namenlyck datmen van —
Cammatye gaan kan, tot Setruawaan m ½ dach van setruawaan
tot Caylato in een dach, van Caylato tot duaty in een halven
Dach van duaty tot Ammako, een dach van Ammako tot
hatta soy ¾ van een dach, van hatta soy tot de Cinck ende
mer andere Negrys die dicht mt gebirghte gelegen syn.
½ dach wesynch min off mer alsoo ick myn mt door exhaalde.
advys gemisconteniert huld ende de orange: vande negrys
S'achtermiddachs verdacht waart waaren om haar te bedanc
wegens haare gedane dienst ende haar vorder Belasten
dat 2 a 300 man. op Alle de vorgen, ende de bedenckelycke
Plaatsen Souden sinden, om het bos vande quim Lagas boomen.
te suyveren. hebick haar in Presentie van Mons° Hulsst

Bylast Rondelyck ende met waarheyt t'verclaaren wat
Mooren dat op gemelte plaatsen waarck, waar op antwoorden
gerne noch niet gesien te hebben, dat oyt eenige musquetten in
haar Negerys gehadt hebben ten waar op Loemeroy als oock die
van Iattabaloy haar naar gelegen Lyn, van alwaar voor verhaet
verclaaren, sy soo goede vrientschap te hebben als oyt haar
eygen Negerys waaren, ende hier in mosticq vande Predica
ook ouertuycht blyven die soo sy haar mit ter schaamde ook
wel sieggen souden, dat tot de Boeren geen hoop van bekeringe
waar sulcx de sommige die ons alsamen genoechsaam bekent
Lyn, vande Amboijnesen, ook gesustineert hebben eeuwel
brande wyt gants Contrarie. Ja sulcx dat de amboyneesche
M.r de niederlanders beschaamen, ende wy godt Loff niet
mit als een op amboyna hebben, doch om te beroomen, dat wy
mit meer geneegen zyn, als andere onse nederlantse Predicant
in Perycket van haar leven te stellen, soo sullen voorschter-
mit naa laaten tot syn Ed: nader ordre de saack op zyn beloop
te laaten, ende de sorgh soo veel Preparceren, als doenlyck sal syn,
daar toe wy eenige Jongelingen uyt onse Malaysche schoolen derre,
waarte zullen senden, hoe danigen yver dat onder eenige Broeders
geplieght voort is ons dyckmaal ouer gecomen, wat devoir datsick
voor Iha gedaan hebbe om d: Duyseart te bevrygen dat hy al
soo daar mit te doen, hadde, het geloven, en voornamentlyck
de thijm geboden, mit alle sorgen soude ouersitten, om haar tot
haare verwonderinge soo mi als naamaals waarmeer mit gebeth
bemoeyens andere amboynesen verschynen te selve voort te houden
soo en heb ick sulcx tot myn leetwesen, mit comen te weegh-
bringen, alhoe wel hem daar toe meer als 50 maal aangemaant
heb en te selve op ons vertreck maar half gedaan was hier wt
Can syn Ed: seer licht beslupten, wat over dat by d'eenmige is
wel is waar dat ick serr ernstick om d' Heeren geschreven heb
niet met soodanige meninge om dat hy by de Boeren gebruyckt
souw worden, maar wel om op amboyna geemployeert te werden
daar noch veel te doen is, ende meer met behoorlycke visite ende
besoeckinge te verrichten is, als door Predicatien ende dat den

onder tusschen tot Bekeeringe der Blinde heydenen, oft Cram en Preparatoor gemaackt souw worden, daar by verlickoock. quame bikemen, dat noyt in bedenckinge Ben geweest dat oft. sram bij ons vrunden mierder Perykel souw Zyn, als oft. kay en Siam geoordelt word daar in voordesen, ock predicanten heeft willen senden, wat de swarte in Japan en China wt staan. is wel Bekent.

Bij dese gaat een Caart van sram Sauvet, waar wt sijn Edt. perfect sal comen, soo de gestalte vande Plaats die Jaarlycx. door verschrijde Zonequen, besocht wort oft hoope van Nagelen, soock muyn bij de door huttesen, Ioe koesen ende andere van Amboyna daar gebracht worden, de voordere Kost moeten sij. gort maken met de Bast massoij en Papouse slaven, nae welcke. Jaart van slaven alle de Inwoonders trachten door oorsaacke het een. goede rase is ende soo ijnich geneegen tot vorgh Loopen, soodat de selue. Gants dienstich voor Banda souw wesen ende noch noodiger dat Banda van alhet Bandanese gebroetsel ontlast waar nadat. ick verstaa Zoo synder veryniche Bandanesen op Seram doch de. gene die daar Zyn en rusten niet verschuyde vande selue Zyn. naar Macassar gevaren, sulcx sy dagelycx ende met alle occasion noch maals soucken te doen, alsoo wil gesyt word, dat sy daar tot de kadentie raacken, anders souw te bevresen staan sy ons den aen tyt oft den anderen hinderlyck souden Zyn, syn Ed. gelieft sich te bedencken oft niet noodich wesen souw dat in die quartieren een guarnisoen van 15 a 20 Soldaten, gelegt word om Langhs dien houck een ooch mitsgs te houden, d'oncosten souden myns bedunckens (dubbel) uyt der slaven handel gevonden worden, door welcke Middel Banda wt bedencken souw ge. houden worden ende qualyck oft de Cust van seram souw om. gaan, oft wy souden daar van kennisse Becomen, ende de Cust tot onse devotie krygen, alsoode vlissas. daar van de van. Ternaten, t hooft Zyn, ongelyck minder macht als de oolimas. hebben Echter Jalick myn qualyck Zinnen bedden, dat sy de vremdelinge oft de vremdelingen haar Luyden verlaten. alsoode Luyden aldaar tot groot gerieft alle de hoofden bekent,

Sy Rijs. sout, matten Porsi'leyn ende sulcx als de vremde gewoontsyn, te bringen, soo dat daar soot sich laat aan sien een redelycken handel gedreven soude, die ook mits betalinge beehoorlycken tol doen sou d'Nederlantsche natie ende vrye burgers gedreven souden connen worden, ende alsoo de Comp: aenich verset tegens haaren lasten bekomen, t'is sulcx dat de gem Cust tot Amboyna genoech ondersim hebben, daar in haar moeten houden, ende om de voors a3 Jaar eenen Gemraalen tocht doen, om alle de sulcke nidevotie te houden daar toe als tyt is Oylanden Goram ook gebracht moeten worden, ofte hoope bij die gelegenheyt Jets goets te verrichten, wesende de plaats daar de massoy ende de meeste Slaven vandaan comen. Sek heb des Comm. soon die eenige Jaaren op t Casteel amboyna gevangen is geweest d'eerste daarts gesonden, die ick alles goets verstrooye ook sal in myn oprechte bedragen sijn, ende soo Jaa sal de Comp: maar eenen slaaf ofte swarte Jongen verloren hebben, —

Tot noch toe heeft den quimilaba des Comm. van tarnates, bruyt niet geaccepteert, die hem Excuseert, dat alle de orangh noch niet daar en waaren gecomparert, wat daar van sy — en van worden wil, wert den tyt leeren, den waar niet vremt dat hy quimilaba den Comm. niet en socht te antwoorden sulcx nochtans nooduch is, ofte dat d'H. Commissaris samet d'h. ottens daar Comm. de opeminge mochten doen van geene alhier gepasseert is ende door hem voor genoomen word —

Naar dat d'h. Commissarijs ganden heeft sijne besoignes al hier verricht had heeft hy sich naar t Comptoir Suetto vervoecht die wij volgens syn Ed: last in de Bevel de behulp sam. hands in alles geboden hebben, met soodanige eer ende Reputa ende waardicheyt als soodanige Heeren sijn meritterende. daar benevens blyven wij vertrouwen, dat ge'm: Heeren genoegen monsen dienst sal hebben, —

Volgens genoom. Resolutie is goet gevonden dat alsoo Capt. Hiettb overleden is ende des selfs Plaats om quader voor te comen, met een ander bericht dient m'n het selve ampt met approbatie van sijn Ed: sal gebruycken ende met ons

Wt ontbreeckt in voeren ende Authoriseeren den hoochm van hiello
aen Hiellos Jongste Soon alhoe wel dat hem niet beters ofte
meer en verstroude, als eenige van alle andere soodat wy stellen
hoopen, dat van veel quade noch het beste gekoosen hebben ende
ofte dat dit Behoorlyck ende stichtelyck geschieden, Zal ick mij
persoonlyck, soo ras als afwesende op den bruck becomen heb, naer
hiello vervoegen, daar d'HH Commissaris ende d'HH Oltensmyn.
Sullen vervachten. ——

Tot antwoordt van zijn Ed: Missive d'E. H. Commandeur
Sydtmans anthomissen dient desen als dat wij met aangenaamh:
hebben gesien, de gedane ordre bij sij Ed: met Regard der soldaaten als
Bootsvolck gestelt daar ons voordesen mael van hebben te Bedanken
Echter ist alles dat de selve ons soo voor datum Als wij onder de hant
gesmolten zijn, dat het by de geene die met in vreden off gesonden hebb
ongelooffelyck Lange schynen te zijn. ——

Dat zijn Ed: voornemens is, en goet gevonden heeft contra voordesen,
alle de Harrewaerts gesonde scheepes. arstant Casteel Amboyna te.
Linde daar doch haer naarder ordre moeten vervachten, is gants. Idem
wil ende voorderlyck niet allein voorde firme Soldaten ende bootsgesellen
die daar met Comen maar ook voor onse Burgeren, amboynesen.
voornamentlyck voor de Comp: wt wyens handen onse in gesetts
moeten leven, ende tgene dat hier gefundeert wort Compt eyndelyck
off vroegh off laet weerom nae Casteel voorde Comp: daart Contant
ter Contrarie op hiello ende andere moorsche Plaatsen als meen
aft gronds raeckt ende haar ten hoochsten Lett is dat wij weederom
eenich Contingh in handen becomen. ——

Wij hebben gevoordert om t Eylandt Amboyna in Better gestalte
mede Caart te leggen, alst voordesen gerecht is daer toe met arste
van myn arrivement de voor gedaen hebt doch soodanige weet
met en gerescontreert dat het voor nu niet en heeft Comen geschien
in wilcke Caart alle ancker gronden. ende Bequame Plaatsen
daar en schijt mtydt van noodt souw mogen setten, sien gevorsen
Sullen worden, soodat mede selve Caart groote veranderinge sal
gevonden worden. ——

Volgens T Pajmet van Tha daar op hebben Lyn Ed: in onse voorgaande gedient, tis ons voor dese maal dienstich end nodich geweest mit haar in vrede te lijden, daar in sy haar tot noch toe wel gedragen hebben, ende Alsoo myn van twee schoolmeesters gerefereert wert hebben ons d Thalen wegens de guimelas aanslagen op sommige Plaatsen nde Thalen gewagtschout Loo wy mit haar in oorloogh gebleven waarch. vby Souden mit een Corcor ofte Amboynees de Imin soldaten wt dese selve quartieren, hebben sommen trecken Sulex mit vremt is, want een yder weet doch, het is den oorloogh op sijn bodem, te hebben te meer als men andere vijanden daar buyten gaat besoucken sulex bij ons geschieden most derhalven, Ons de vrede mede gelegentheyt voordelijck is geweest als den oorloogh mit toecomende Tallen ons van sijn Ed: ampli voorslagen comm duenen, ende sulex doen als ten minsten dienst der Comp ver, eijscht sword. —

Myn Heer tis mijn Leet ende Bedroefft my dat ick soo dick maal mot sien ende hoeren dat de Amboynese quartieren ende om leggende Landen vereyschen suyver ende Respectabele Authoriteyt mons hooghste Regeringe, Item dat de vrundele heyt by ons een Cleyn achtinge baart hier op te antwoorden — souw geen stoffe off materije gebreecken, ende soude seer licht — een gefondeerde vrage voor gestelt worden maar om Redenen ende andere mit mer te Piequeren, Tal sulex naa gelaaten — worden; Ick en heb geen, redenen om over d Amboynesen te — Claagen, ende veel minder sij over uwyn, tis waar vert geene. daar mit sij nú meer belast Zyn als voordesen dat is dat die van Rossinive nú twee Corcorren Pangayen, die van haloewe Een Corcorre ende Attwe Atap dese orangs. in plaats van een voor dato die van way sorlie ende Bachmala elex een — Correcor van 2 a 3 Nagies die van Curien ende assaloulij — ook elex een Cleine Corcor daar nogh een wort van gerept is, ende Zy in alles gort genoegen hebben, Item die van Tammario en Lormicay hebben nú mede ofte tocht gewerst ende elex een Corcorre gepangayt dat nogh geschiet is wat walter dan te

Seggen op myne Regeeringe ende Auctoriteyt, waar nu is die
moeder ende niet meer als die van myn voorsaaten ick sou comen
halff mijlen, oft ick benijders mijn gesyen hadde Alsoo myn
Godt de genade doet, dat den staat van Amboijna vijf gesondert
nde Nagel handel toenemyt ende niet en verachters dat ick.
Ockmaals voorcomt de Amb: voor houden vijf geschelden ende
daar haar voorgehouden zouden worden, daar mede en sal de Comp.
geen gedueust geschieden, maar Contrarie bewesen worden, als
de Amboyneesen sijn. Soodanige dienst doen als bij myne tijt
gedaan is ende dit Jaar met kennis van een yder gepresteert
hebben Soo ist ock noodich dat ick haar in haar recht maintineren
het quaatste dat van haar te seggen is dat is dat sij de beste —
soldaten mijden sijn ende sulcx haar aan
geboren Aart is daar ick duchte wij noch al die ons volgen geen
veranderinge in Sullen comen maken ende alwaar dat Nieuwigh
toe dunde als ons te brengen daar wij wijsen wollen Soo doen sij
de Comp. Grooten dienst t' is ommers waar dat met onse Correcte
lijcklyck vant fort ende Eylanden gevoort sijn meer dan 400,
solo te worstelers Plaatse des Comps. scheepen met bijhoeven
tegenwoordich liggende, wat soude myn moveren anders te
seggen, als de waarheyt daar met de Comp. den besten dienst
geschut want ick mijn comb. met te trouwen, maar voor soo
langh als ick hier in Sal ick helpen Soodanige voit ende ordre
Raamen dat daar bij de Comp. de meyste Rust ende dienst sij.
toe Comende mach geschieden Soo d' Amboyneesen, oft Straetlaus
geen 125 slaven uyt gepangaet hadden ick meene dat haar de
Holdat. oft soo een moyelycken tocht wegens den buyt niet seer
bijslabt soudien hebben, ende oft de sommige niet wel voor de
soldaten gerooft hebben, dat voorsien die gene die t' genooten hebben.
Ergoo uyt dese Reden, Sal geoordeelt worden, dat sij contraris
tgevoelen van andere yevers tot nut Sijn ick geloofs dat de
Commissaris vanden heuvel voorsyn verstreck naar Banda
Van gevoelen was dat ick in langh de macht mijt bij een
Soud hebben gecregen, nochtans sal uyt het Journaal vernom

Worden dat sandere daaghs naar heem mit alle de Corregoren
vant Casteel gepangayt ben Weesende een dach voor den beste nuen
tyt.

Als ick de oranga voor wij opemingh der de van naar seram
te gaan, wat op staackelen synder gevallen, gants geen gelyck
ook voor desen, niet geschuet is, maar gaaven tot antwoordt daar
mit te willen gaan, daar haar E Gouverneur Louden brengen
alhoe wel en maant wt geworpt waaren, soo dat ick my wel
mit Graat der wolven mach stellen en is genoechsaam te oordat
dat ick noch den Eenen noch den Anderen, mieten zal contenteren
ende mij Eyndelyck daar mit hebben, te troosten, dat een tweede
Jarige Ruit: de boecken, sluyten sal ende de Comp: naarmaels
bitter geduynt machworden, dat onse heeren, en meesters ouer
ropt syn van Nagelen dat hebben wij genoechsaam verstaen
ende E. tieuluer ouer veel Jaaren, comen oordelen dit halven
hebben tot dato dezer geen van onse ingesetenen ende onder,
dan tot aan plantinge aangemaent door oorsaack ouerlang
tyt van advys geweest sij amb: alleen Sufficiant souo sijn
haar Eysch te comen voldoen, bi langende. t geene syn E: -
voorstelt de amboyneesen aangemaant souden worden tot aan
plantinge van alle andere boomen ende aartvruchten, daar
toe wat de voir gedaan, maar t'minst voord daar toe door onse
nederlanders int werck gestelt ick en kan als noch niet sien
dat de Burgeren van Amb: eenich voordeel voor de Comp:
geven maar eer Zouwt nadeel bi vorsen worden, t'is seecker
Dat mit de voordeelen, die zij vande Comp: strecken, nocheens
Zoo veel soldaten, voorde quantiteyt der burgeren souden
gehouden worden, te mit soo wij Rantsoen, als nu geschiet
is aan haar moeten geven, ghemerckt monse Absentie ende
Corroisen t'fort moet bewaaren, het zyn merkt al een hoop
Parachios ende gedisboucheerde minschen wat voordeelis
ons van sulcke te verwachten, bouendien moetende Comp:
Ouernaars dese sulcke onderhouden, ende voort geene dat van
doen hebben, in plaats dat de Comp: 5 P: se nu betaelt
haar drie maal soo veel geven ende dat wij menen t'—

Quartieren in Amboyna door haar Ed: verlichten de hoeck
door niemandt die in Indien is, beleyt sal worden, soo dat mij
onder correctie best dyncken dat het voorgelyck voor de Comp:
waar Nieuwers als in Batavia ende Banda vryeluyden ghe-
houden worden, de Lieden worden die knaals door haar op de
Comptoiren onderhallich gemaackt waar door eenige misverstanden
onder de mooneden ontstaan in Banda, ist een heel ander werck
daar en hebben wij met niemandt te doen, als met de geene onder
ons Commandement staan

Wat aangaat de Menagie die Zijn Ed: ons soo hooge recommen-
deerde voort door ons daar toe gedaen syn, soo gemeen-
giert als ick in myn Eygen huysken nooyt gedaan hebbe voor soo
veel de fortificatie aan gaat: daar mm: werck ick met dat eenige
Reparatie schuldich ben, dat daar buyten ende tot verscherminge
en reparatie van haar Ed: staat is: can maar laudeerers voeren,
dick syn soo dat wij vertrouwen wt desen beslooten te zyn,
ende voor desen maal met anders seggen dan dat wyt kmds Zyn naam
geven gelyck tgedoopt is off genaampt is

Dat Zijn Ed: gesuen heeft dat de oneosten van Amboyna tsedert
het vertreck vanden Ed: Hr: Gouverneur Philips Lucas Lem
een Jaar en merckelycke som met sijn bedragende als voors:
daar over souw ick des noots synde een andere calculatie comen
maken, soo dat mijn duncht dat myn dicta secta volgens den
Raadt vanden Ed: Hr: Speex hier mit te pas en comt
Derhalven versoeckt ick nochmaels dat mi desen gexcuseert
maag Zijn

Behoen tgeene dat ick verswijge behoort tot myner ontlastinge.
De Coomin: de timmeragie van t Jacht Amboyna Rosemeye
ende andere Reparatie die myn voorsaat met en herstellen doen
ende nochtans nodich waaren, ende de verstercking van 5 o sold:
met Guarnisoen, door de Hr: Generaal speex te velde geordonneert
Item verstercking van soo veel Batavische soldaten, ende
officieren, oneosten met hospitaal ende andere swaare Lasten die
soodanigen gevolch na sich sleepen, wat hielpt onse menagie
alsteder uiteromsaat vallen, Sulcx nu ock sal moeten ge-
schieden want Qualyck te haalen is daar mit ten Zij ende ge-

Soodanige Exploiten gelyck Syn Ed: weet can niet gemelnag
worden als binnen scheeps Boort gedaan voort hoe miemickmaal
hebuckt valck Lande verongelucktte Cargasoene ende andere soo
Bandamese sloepen ende Bootsmoeten Provideren Zoodatsoy
dit Point Zullen laaten Rusten. ende soo dit alles in Consideratie
genoomen wirt Zal het Contrarie Bevonden worden, om eer in
te liggen, ende des Comps saacken op eenen goeden voetter
helpen, benuck in India gecoomen, daarin mijn Godt ten wel
eynden, wil laaten Continueeren —

Dat de belastinge vande Respective Camers, sedert myn
vertreck merckelyck Zyn toe genoomen, ende d'Equipagies waar
Zyn staat ons te gelooven, om diverssche Redenen, tot soulagem
van haaren staat comen trouwe dienaaren der Comp: veel te
wegh brengen, ende ons te verhoopen dat haar Ed naart
zulex het sort sullen smaacken ——

De Cargasoenen, ende Effecten ons by d'H: Commandeur toege-
Zonden Zyn ontfangen, het manequement derselfs Zal pet,
tiegulier aangewesen worden ende de resterende cleemcheden
Zyn ons daar benevens bihandicht, Syn Ed: seyt dat gemeene —
Cargasoen tot de waarde van 600 Bhaar Nagelen Zal —
Retourren, daar wy niet tegen hebben, maar eerst moeten
gereet tot gereet gemaakt Zyn daar de Amboynesen niet
na willen wachten, maar sy gen Zondt uyt dat gecontract
hebben 60 Bhaar te sullen ontfangen, daarmet sy
Zoodanige cleeden gide Logie mde Logie offelders anders —
willen Cooper, alst haar geet dunckt sonder dat sy aan ano
waaren gebonden, willen Zyn, maar dese keur tot haar —
vrije ende libere dispositie staat, der halven Can Zyn Edele
licht oordeelen, hoedanich dat de Negotie dit Jaar waar
genoomen is, ende Zouden soo Contant gehadt Hadden, alle
de Nagelen bycomen hebben,

De twee Prinse stuckjens ofte veltslangen Zyn ons geword
de verleke waar staan op de Corracorren Zyn doch moetenons
daar mit behelpen, mit dien myn Zyn drye yzere saacke rende
een Metale stuck in Plaats gevonden ——

De tweerssijnghe heynste Lyn ons geworden de seer ongesien
waaren ende heel van Mathusalems tyt gedencken Lyn Ed:
geluyst te vertrouwen dat mit deselve off eenige andere Paarden
geen Pracht off Praal gedreven sal worden, Ick verclaar dat
voor de Compts vande H: Commissaris maar twee maal op een paart
gesien heb wy vinden hier verrek genoech alen Crten ons tyt
mit sulex niet de selve Lyn tot geenen Anderen Eynde ontboden.
als op hoope van een goede Raste aan te terlen, om ter gelegender
tyt Batavia off Portugy daar mide te komen versien gelt
Jo: Naasten eenige gesonden Can worden ——

De Sol brieven Lyn behoorlijck voldaan so dat dien aangaande
niet anders en is bevonden, nochte en heb verstaan dat na datum
in ons wtwijsen, yet wes is vernomen, anders als de saecke daar
Lyn Ed: ons P: Jongsten Jachten, ouer herft geschreven waar
van de stucken door de H: Commissaris Lyn gelicht ende aan syn
Ed: nae Bat: gesonden, ——

De saack van Roloff gerritsen heeft hier gedient die sich be-
roept op verscheyde Personen, in syn faveur ende den ontlaet
in Presentie vande Mayer ontkent Echter ist sulex dat S:
de Mayer in faulte is bevonden, ende hier verclaart dat hyde
Jso R aan Peete Mariette heeft ouergesonden om de selve voor
Lyn Particulier te bestieden, Loo dat geconfisqueert Lijn ende
de Fiscus de selve gan slaan mach Wanneer die gevonden syn
de mayer is hier oft Comin te ouerlyden, soo ick hoor sowel Peete,
Marye daar nieden Raat verclaart hebben by eede dat haar de
voornoemde Realen wegens vercocht goet Louden aangaan —
Sulex mynde Meyer ock eerst gesegt heeft ende naar datum
anders bekent ——.

Wat Rengaat de 500 R van gedane oncosten, opt Jacht Cockin
Loo voor Lochor Huttoe ende ricLang die heeft hy myn ver-
toont wat dien aangaat daar van hebbick geen kennisse en
syn gemelte oncosten, Londer ons weeten geschiet, doch —
myn staat voor dat voor syn vertreck van amboyna daar
van eenich gewach gemaackt heeft ende dat hy doen ter tyt
aan d' Commandeur gewesen is door oorsaack hem 300 R —
tot verg goeding van oncosten waarch mit gegeven, wat

De Oorsaack is waarom die niet ontfangen heeft en woetuck
mit Echter ist sulex dat uck vastelyck geloofft dat hy op
verschijde Plaatsen, oncosten gedaan heeft want hy op
de wacht leggende van Nieuwlandt secours heeft connen
Crijgen, ende zijn suckers selver haft moeten voeder soo
dat myn onder correctie van een Beter dunckt dat hem
dese lve behoort vergoyt te worden hy genoech gedaan heeft
dat syn gelt gemist ende tot nochtóe mit verschot geweest
is, —

Wat aangaat de kercke daar mit gaat het godt loff redelyck
de tafelders heeren bigint wegens d Amboynesen aan te wass
en de tocht hebben sommige Schoolmeesters ende Jongens op —
Jder Corcorre om het gebit smorgens ende savonts te doen —
gemployeert Jodat wij alles Practiseeren voat mogelyck is
om haar tot de Religie aante Porren, Belangende de —
Commissarissen daar mide Dal tin ontwijffel gecontinueert
ende Syn Ed: Ordre in alles nae gecomen worden —

De ordre ende Instructio vanden Ed: Sr Commandeur Horiaan
Antonissen hebben wij gesien ende d Secretarissen wegens
Procetualie gexamineert Ende Syn Ed: ordre nide Reste achter
volcht waar door soo damich, mit verschot sijn geraackt, dat uck
Hiet in vrijt waar dat wy voorder om aan ons gerant sullen —
Raacken, derhalven Jullen in toecomende andere Ordre moeten
stellen, Ende soo Cras de schrijven, op een andermaal gearriveert
Syn, noodsaeckelyck dat uck dadelijck alle Provisie voorde
Soldaten, vt de schrijfs doen lichten ende ymandt Sr Lieutr
daar toe stellen om daar vant Pequé ende Reliqua te doen —
Waar door de Comps ende de Armi soldaten den Beste dienst
geschieden vant geene door ons aande Vloot is verstreckt ende —
mist wert te obden is Dal Le Naasten Lieutenante Rade
ge Zonden worden, —

Wij hebben gesien dat Syn Ed: genegen is ende goet vind dat
mit Jongst vant voorstelyck Madson een schip van hier
naar Banda soud mogen gesonden worden om de selve haar
behoeffte van Atjeh ende anderssints toe te senden sulex
van dit Mancão omdiverssche Redenen niet en heeft comen
geschieden, doch Zullen in toecomende Julex in geenen deele —

versuymen Echter te beck op Ceram Lauwt voor Banda.
gesocht ende soo wij met d' Inwoonders niet geaccordeert en
hadden ick sould alle huysen, ofte gebroocken Gebben, gelyck
begost was ende den Gouden Leeuw soo vol geladen hebben
van gabbin Adas, hout Planeken ende anders als hy m
had Comin neemen, Echter te beck om myn devoir te doen
aan Schippers en Cafes wolde doen Belasten dat sij haar met
haar schip na Ouden souden vervoegen, daar soy haar schip
voladas, dack ende gabbin souden hebben geladen op wellecke
Plaats naar voornoemde. Schip sanderen daags smorgens
gevaacht hebben ende Eyntelyck, alsoo geen schip vernamen,
ende met alle de Corcorren, voor het waaren gevolcht beleyt
ende aan Oranquays Fulex Lij myoock. belooft hebben dat
het schip van alles versien souden en soo daar datum voer,
staan heb, hebbin. daar eenige Vieren gelegen waaren —
Ende soomy niet en vernaemen haar anckers gelicht
Ende door gegaan hebbende met ouerstreckin aen Javaensche
Jonck genomen, die asserent ook naar Seram. Gevult heeft
soodat het voor Banda desemaal gans inde wint gevreest
is ende m toecomende gebiedt sal Verden, —

De Bruyer door sijn Ed Finden Cominck van Tarnaten, hamsia
Bouton en quicill Alij gesonden hebben wij gesien Godts gave,
dat daar door uts goeds in onsen staat verricht mach worden.
Dat quitsdalie uit Bouton was, soud er dienstich alson,
Dienstich Lyn, tien waar dat wij genoechsam versecht-
vaaren van syne oprechticheyt, t'onswaarts in soodanigen ge-
vall Coude hy ons daar dienstich zijn, maar wije ister die ons van syne
trouwe sal verseckeren, —

De Christen Ambojnesen, vant Cestrel ende Mardijckers sijn
bij myn om antwoort op haaren Brieff gecomen, die ick om —
Redenen, ende haar geen misconten[illegible]ment te geven, en quack
vercocht heb daar mit soot scheen, half te vrede waaren, maar
Liever, en gelooffrick dat sij een hormat verwacht hadden, de
ick geseyt heb hiernaar noch eens sal Comen. —

Het Cruyt ende Scharp, mit schipde Leeuwinne gescheept en
aande Commandeur mit gegeven hebbe ontfangen ende op
Seram gelonsumeert —

Tegens de Dach geden de Predicanten als sy visiteeren
op onde Eylanden, ofte Oorts gaan daar ofs. hebben sy Ed. Antso
bl. comen, Echter ist sulex dat sy nimmermeer wtgaan ofte wy
morten hier naar ouder gewoonte van Vleesch wyn en
arack ende anders versien daar op gaaten, Antwoordt Lulle,
verwachten, tis waar mit ongeraan, dat haar yets daachs
tot sijn lyst wordt d'oorsaack dat anders alles tot Last vanden
Gouverneur loopt, die de sommige door soodanige oorsaack de
Predicanten, liever van dechteren als van vooren sien ende
anders worden sonden die Mrs voor haar tafel Comen sorg
alsoo op dese Plaats geen herberge gevonden word.

Den yver die sijn Ed. ons Recommandeert mit bevorderen en
verrigten dat de Comps: geen nagelen ontbreekt en worden, daar
toe hebbe alle vlyt ende devoir aangewent gelijwy noch
dagelijx bevorderen, Item de quade gunstige t'onswaarts
ende de gene die de vrimdelinge hant haven, te straffen
wat daar op gevolcht sy sal Syn Ed: uyt onse voorgaande
missive gerouchsaam Comen verstaan het Profitabelst
daar in wy swarichyt gemaackt hebbin was dat wy ons
nooyt anders hebbin, Comen in Beelden ofte wy souden soo
waan er eenige distructie byder hant Namen den generals
oorloogh oock half haalen, want het is sicker de Slaage
krijght de smarte voelt boven dat is der Moren Lichtvaar,
die kryt soodanigh dat daar wt niet anders volgen can wy hebbe:
alles tot de saack gedaan wat mogelyck was die wy gesocht
hebbin soo te bestieren dat in gen gemiracken oorloch souden
geraacken Zulex Echter niet en kerft Comen te spen maar
soo de quimelasa mit der en sal verdrieten. als ons, dat sal
De tyt leeren dirhalven sigh ick noch mgals dat wy Immers
soo vorsynich sorbattrijn tegens hem als tegens de mmste.
van syn ondersaaten, morten Plagen hoedanige Lasten.
dat de Comps: dagelyx door den oorloogh comen te dragen
worden wy gewaar Zulex sy ook niet myn gevreesende
hem mit al de Syne haast als voorsien sal

Wat Aengaat het Bestaad vande Comps: bestaande in

33 stucx groote Beesten 15 stucx calveren ende 8 Buffels syn aende vrij Burgers voor dit loopende Jaar tsyn Profitten vande Comp. verpacht voor de somma van 1[illegible] R. van 8 ss waar in de Pachters t'gelick Loo gedient heeft, dat mest alle de Jonge gevorsen calveren stieren syn boven dien Loo vont de Coe wachter, die daar t'ooch op heeftende om Redenen mdienst gehouden wort Loodanige gagie dat de Pacht der gemene Beesten, desselve extenderen echter hebben wij om redenen mit willen naar laaten syne: orde naer te comen. de Beesten syn hier soo veel ende gevensoo volgmich Profyt dat ick ducht dese lieden toecomende mit meer rinderen sullen, alsoo de Pachters daar van algeriets gesocht hebben ontslaagen te zijn.

Inde schuyte Lieuwenne ende t Leeuwaart syn 300 oplochende aant Casteel geladen de Nond: van 2319 ℔ suyver. gewicht grofsil nagelen. Namentlyck inde Lieuwenne 5 d: 20 ℔ endeynde Lieuwaart 13 99 ℔ Costinde te samen. in coops de somma van 2193: 1 strs ende 14 Pen: breder. blijckende P. Nissins gaande factuere waar voor syn Ed: ons Comps. gelieft te doen ontlasten.

Nissins dese gaat de Notie vant geconquesteerde op stram. laut waar van de H: Commissaris ock copie gevordert hebbe die gaarn gesien hadde dat het geraal daar voor gerecd: Maar gewerst Zulex mit werden can voor in aller dat de restanten, in gevordert zijn, inde de slaven mit de gongen. tot gelt gemaackt Zulex zijn tyt mort hebben der halven is een post van geconquesteerde goederen, mons: boucken gena: wy hebben hier noch 3 Jonckheen mogen sien waar de sullen Rendeeren, t'resterende vaartuijck is door de schipperts gesloopt als onbegaan syn.

De H: Commandeur Adriaen Anthonissen is brenger dieses die mit dese schip de Lieuwenne t Lieuwaart ende Maccouw voort sal gaan, Coutchyn zal P: eerste volgen waar mit de nagelen van Hetto gesonden Zullen worden, en zijn Ed: voord:

Mynheeren. Dese sullen dienen tgene wijgens den Luimi laba op den ontfangh Uyns Comincx Brieff heeft geantwoort ende wat wijgens de verkiesinge van Kachiala op Hitto gepasseert is tot welck Eynde ick myn morgen derwaarts Zal transporteeren — alsoo ick vand h.r vanden Heuvel Expresse Sijck: versocht worde daar te willen Comm.n ——.

Jacob Joostin vrijburger tot Batt.a is hier gearriveert van Bijma, die ons versocht heeft mit t'seepaart nae Bat.a te moegen Zinden 66 C.en saffran hout op soodanige Conditie Voor.e Comp.s t'silve Borgers voorandere gepre, ferreert sal Zijn, ende Zoomit dat hyden tol van 10 p.e cento 5 tin honderd voor vracht sal betaalen ——.

D'onderschreve Persoonen hebben ons huijden Comp.s gestelt de somma van Duysent Zeven hondert ende tseventich Realen van achtin Namentlijck ——

Den 8 Junij van Baarent Jansen om aan Buijckies ende harman Goosens te betr.n de somma van ——— Rs 500: —

d.o: van Maarten Jansen vogel te betaalen aan
hem selven ——— „ 1100: —
d.o: aan hans boonen te betr.n aan hem selven ——— „ 160: —
1760: —

Maackende te samen de somma vorm.t daar voor
Zyn Ed.e ons Comp.s gelieft te doen de betaelen. Zonder
anders zullen voorder desmaal Eyndigen ende Zyn E.e Dae.

Ed.e Ernveste Manhaffte voorsiene gestrenge
Heere bevelen mede genade van Godt almachtich de
Zyn Ed.e voluommen Langduerige gesontheyt ende voor,
spoedige regeeringe ——.

Actum Amboyna den 12 Junij A.o 1633

Myn Heeren

Myn Heeren Dese Troeene dienende sal dese mede gaande Missive
is Copie van geene aan Zyn Ed: gesonden Zynde de schepen groote
Broeck, Diemen ende Bommel: Item die Pre de HH: Commandeur
Adriaen Antonissen met de schepen Leeuwen ende Zeepaart en
Maccou die noch hooplen voor den ontsanck deser gelieve Sr
Lullen Zijn gepresenteerde voord sal dese dienen tot Antwoort
van syn Ed Missive in date 12 Novembr en 9 Jan: 1670
Pr soubarck en 15 Maart Pr Jacht de somme
Wat aangaat de differentie volgens syn Ed: aanschryven
tusschen Comp: generaal ende ons Compt hebben wy ver,
staen de 50 Rr Pr verstil van Jacob Joosten ontfangen.
Thomas Buyten kennis van S: Hulst alsoo de selve door's ottens
geschreven was, der halven voor hem aan myn niet op gebracht
overmits nu geremedieert d Brieff vande twee honderd Rr
van stycker was, met Protest voor om gesonden, soo dat de
Zelve nu ook vergoyt is gelyck ook gedaan hebben, d'n Post
van N: thedoor, bedragende 54: 16: 8; soodat nu accorderen
gelt de Boucken hier neffens gaande Lullen tot wijsen.
De staande Calculatie ons door syn Ed: gesonden hebben.
Wy met syne ontlede mge gesien daar op tot deelen geantwoordt.
Is Ende syn Ed: tot vorder Bericht dient dat wy sonderlinge
van geene oude Restanten, versuen Blijven, maar de Coopmanschappen
ons toegesonden, soo tas niet tot Contanten niet Comen maken als wel
van doen hebben dienvolgende dickmaals verlegen Blijven, echter versoeck
wijvriendelyck dat syn Ed: vastelijck gelieft te vertrouwen dat de dienst
ende Profyt vande Comp: hier soo wel waar genomen worden als op eenige
Comptoiren t'is myn Leet ende gaat myn ook gans buyten gissinge dat ick
gesien heb dat op Hirtto soo wy mich vande schuld is gepast syn daar toe,
Ick aan maninghe genoeck gedaan heb, dan mits in toecominde de Coopl:
een ander Capetoin op de reys te setten, tschynt dat door de veranderinge
van Coopluyden dyn eenen mitscheyden ende den anderen met syn aancompts,
ende door myn absentie mi mandt de quaeste herst willen wesen met
te gerstaande dat sy voel sien dat de Comp: onder tusschen Interest compt

Sr. t'selyden ende mit t'eenige Penningen op de post to bilast blyft
voegt had ons voor sijn vertreck naer Banda mit doo Schaansgelt
geaccommodiert dat soo ras als ontfangen sullt voort tho aelsoo
na transport van ottirs op bictto ongevaer 5 a 6 Schaar ontfe
Zyn, Zoodat wij nu tegenwoordich noch 1100 ½ Rr. op de posto
houden die soo ras als Schaansgelt ontfangen afft geleyt sullen werd
ende t'Eynde dieser maant dit silve som noch 300 Rr. gemmdert sal
worden dat het een Jaar meer winsten mde Boecken Compt als het
ander dat en moet mi mant vermyt dunckt, voornamentlijck Int
Jongste Jaar zande Sr. Lucas want doen ter tyt zyn op alde Compt
meer dan 1500 Schaar nagelen ontfangen mPlaat dat ick het
Jaar daer aen maer 280 bicoomen, soo dat de differentie dienaen
gaande sick licht gevonden kan worden, ende wy niet meer alens
Ed: voir Comin doen wij hebbin daer mit tegen, dat sgne: seyt
dat tot de mBoge van 1000. bhaar versien syn maer waart aen
schort, dat is genouchsaam aengevesen, des nu onnoodich —
Ende om te bishoonen dat nu mit minder yver geplecht wordts
tin tyde vand Hr. Gouverneur Lucas soo sal blijcken sgne: neffens gaan
boecken biwysen worden dat op den ontfangh van doo Bhaar nagels
bihalven de winst die mde mimle boecken Compt 44012, ende
12 Pin Meer geavanseert is, als ten tyde vande Hr. gemelte gouv
op den ontfanck van 1500 Schaar doch dit en Compt by onse
wysheyt niet, —
E. D. Haren het is een Abuys dat het voorleden Jaar monse
boecken maar f 90269: 3: 2 pem geavanceert was deselve
somma moet met f 30415 f d: vP: voboorden als de winst mt
selve Jaar 93314 f: 10: 14: gewesen is, doch dit en gaet tot
de saeck niet alsoot maer een Calculatie ofte staet is om voorder te
Coomin, ende te bewysen, dat de tyt verandering met brenght
soo seggen wij dat van dit Jaar tsedert 1ste Maert A: 1632,
tot Ult: Feb A: 1633, de winst bi loopt . . f 103866: 5: —
ende dit van t voorleden Jaar . . . . . " 93314: 10: 14
Ergo min f 10551: 13: 2
Lants in Comin van dit Jaar bi loopt ter som: van 1497: 9: — 6
die van dit Jaar . . . . . " 1122: 19: 6
Ergo min f 375: 1: —
De Condemnatie van dit Jaar bi loopt . . . " 317: 13: —
die vant voorleden Jaar . . . . " 204: 19: 4
Ergo min " 436: 13: 8.

De capala Skan ofte erkentenisse der Amboynesen bedroopt dit
Jaar ---------- ℔ 183: 12: —
Lande quade ende desperate schulden is dit Jaar
minder ingevordert als voor leden Jaar ℔ 11>>:>!-
soodat uit maar ontfangen hebben ---------- ℔ >>>: 13: —
De quitale solotje bliesen in dit Boecken, vant
Jaer 31 ende 32 ---------- „ 6>230: 4: 6
Die vandit Jaar ---------- „ 52 85>: —: 12.
Ergo minder — „ 143>3: 3: 10
De Gemeene Rantsoenen beliesende voor
gaande boecken ---------- „ 35919: 12: 6
vandit Jaar ---------- „ 34893: 1>: 10
ergo minder „ 1025: 14: 12
De fortificatien beliesende voorgaande boeck „ 2909: 10: 2.
vandit Jaar ---------- „ 2913: 5: 1
ergo minder „ 1>6: 13: 1
De oncosten vant guarnisoen van voorl^d Jaar ℔ 35592: 14: —
vandit Jaar de oncosten vant guarnisoen 19651: 3: 11
extraordinary oncosten ---------- ℔ 6320: —: 12 ℔ 2599: 4: 8
ergo minder „ 9683: 9: 8
De scheeps oncosten vant voorl^den Jaar — ℔ 14990: 16: 12.
Die vandit Jaar ---------- ℔ 10999: 4: 11 —
ergo minder — ℔ 4991: 12: 1 —
De schenckagie vant voorleden Jaar beliep — ℔ 5>43: 11: 12.
Die vandit Jaar ---------- ℔ 1025: 5: —
ergo minder — ℔ 4>18: 6: 12
De oncosten van t hospitaal beloopende door
oorsaecken der menichvuldige gequesten
siecken voor dit Jaar ---------- ℔ 40>8: 5: 4
vant voorleden Jaar ---------- ℔ 2583: 15: 12
Ergo minder — „ 1494: 9: 8

Somma beloopende de oncosten generaal dit Jaar minder als
voorleden Jaar ℔ 32404: 6: 4 Penningen ende de vracht
met slants munten beloopende dit Jaar meer als voorleden
13>45: 12: 14 Penninge Indien dat Amboyna dit Jaar nochten
achteren Batavia 30 21>: 19: 2 Penningen —

Wy hebben syn Ed ten hoogsten te bedancken vant goet
onderricht ende syn Ed geboomlyck discretie wegende be-

Voorder mgen Comps: saecken Sulex zoo Soodanich t'harten
zullen neemen dat zyn Ed. daarop mit anders als aen goet gevoegen
zal nemen,

Voort zy Ed: gelieft dat ick voor die twee maalmoet schryven
vergens die Cassa zyd geweest, daar over ons voordesen maalmis-
noegen hebben dient tot Antwoort wy ons mit beclagen dat het
silde geweer verroest is geweest off mde Casse vergaen maar dat
het oud afgeleyt ende onnut geweer is geweest doet mit tot het
vaderlandt maar van Batavia haarwaart ygecommen ick
hoop dat onsten minsten, soo veel verstenschap vertrouwt
wort dat wij onderscheyt comen maken tusschen verroest
ende vergaen geweer off t gene dat door Andere onnutgeacht
ende verdoort zen is syn Ed gelieft mij te vertrouwen dat ick soo
goede sorge draagh voor myne wapen camer als aenich gouver:
en Indien onde dat ick geene wapenen in haare Casse laat voer,
voorsien

De Jongst gesonde Lievers zyn ons lieff ende aangenaam om haare
licht handichyt alsoe veel dat hier ten ouer vloet vande
selve versuers syn ende door mij meer dan 150 stx van nieuwe
laeden ende gesloten gereparert syn, Soo sullen, om onsvedrom
te ontlasten mette naaste Bisendinge 1a 200 naar Bat.a
senden ende die zyn Ed ten dienste der scheepen off daar syn,
Ed: gelieven sal can gebruycken

Nade Jongste bisendinge sullen wij een Party hout off voortel
voort water mit senden daar mede hun dagelycx vervolck
geholpen voort ende t'selve hoe langer hoe raarder bevinden
den Coopman van Meydenblyck is een geestruck behandicht
daar van een gedeelt gerysch can worden dandere Bast
diemende voor die Cattibery voort gedrooght ende sal ock
mit gesonden worden als mede een proeve vanden bast
nasloy daar van en hebbin mit meer comen bekomen

Jgeene ons L. Factuere is gesonden hebbin ontfangen volge,
sondert het naar volgende die voicke om mit het gener:
te accordeeren, alsur ten vollen syn in geschreven waar van
ons voord. op gevolgh dezer Ls Compt.e Generaal ontlasten
Namentlyck voor Partye van 33 lasten syamsche ryst
Ls die sluyt warremont te hoogh gevargert bevinden

Alsoo desilve a 40 Rs t'Last maar Beloopen ℔ 3366: ende inde Factuere gecargeart staan voor ℔ 3366 sulex dat de somma differeert . . . . . ℔ 5000: —

N°1 15 Lasten sout die P. tschip de Leeuwinne, soude Zyn gesonden ende nochtans niet becomen - - " 459: —

15 Baftas die uit open van Pack N° 115 te cort sijn bevonden als p. nestinsgaande attestatie blyckt 45: 16: —

N°2 100 stux bitilles int Pack N° 1165 die D. Jacht grooten broeck souden syn gesonden ende niet becomen - - - - - - - - - " 56 " 4 " —

ongelden van 10 P° cento op desc. cleeden — " 6: 1: 19

℔ 612 " 1: 19

Ig. int schip de Leeuwine geschreven sy is ons geworden doch dient P. Memorie dat S. van daalen 5 Lasten Rys te cort levert die P. Laccagie aft geschreven hebbe sy desilve Laccagie tolerabel is stellen tot syn Ed. Discretie —

De vant Jacht de Zon hebben op den ontfangt van 9 lasten rys 2 last te cort gelievert sulex haar in Rekeninge gepasseert is ende P. Laccagie aft geschreven —

Wat aan gaat de memorie der Cleeden in Amboyna getrocken salhet naar volgen ende sulex in onsen Eysch gestelt worden als dese verreysschen ende ons oordeels Jegens het aanstaande moucao van noode Zyn sal aldaar als noch verdymen sierkerheyt vergens het moucao op maken can ende niet te eysschen als van doen hebben is ongeraden op dat andere Plaats Geen gebreucken hebben — ende de waaren hier onverricht baar blyven, —

Wat belanght de Lossen vergens Comp. Banda daer met gaan onse boecken d'accoorderet soo dat dien aangaande alles wel is —

dat hoorda. staat N°3 ℔ 1240 stx tapisserasse met Pack N° 283 " ℔ 446 " — " —
℔ 160 stx gonlongs met Pack N° 553 " " 320: 10 " —
ongelden van 10 P° cento - - - - " 36: 16 " —

℔ 743 " 6:

Voor welcke somma Zyn Ed. onse Cop. sal gelieven te ontlasten 4 gam. tot Japara is gepasseert hebben wy met Leeuwen verstaen, mogen hoopen dat oock eenmaal aen beurt sullen hebb.

Wat Aangaat t'gene der Commandeur Caan op Macassar is
begegent is ons lieff ende aangenaam Namentlyck dat de neder,
landers vt de mooren handel syn geraackt t'waartvoor haar
er an quaat als goets synde te verwachten stondt S.r Jacob
Joosten hieft ons veel goets vorgens der macca Presentatien
verhaalt daar van hy aan zyn Ed: Raport zal doen, Echter
moeten wy t'ons geloven, ende op onse hoede zijn. —
De Hooyser vt Persia t'zywaan ende andere quartieren daar.
voor bidancken zyn Ed: ten hooghsten —
Tis ons gants lieff ende aangenaam geweest te verstaande goede
vt Compste nde Comp.e saaken in Japan die Godt almachtich
voorder wil sy geven, ende in alles goede voorspoet verleene —
Tot Antwoort van syn Ed: Missive ddato 19 Jan.o Pp de Hr Com
missaris ontfangen deuet dat den brack gelyck vooren geseyt
is naar Bantam is gesonden met een Cargasoen van een
Pack tapisserassen ende een Pack goetsongs Costende in coops
volgens de facture namentlyck —
#A: Schip Zueren is met d'E Hr Commissaris den 19 Juny volgens
d'ordre van zyn Ed: vant Compt.o Hietto nae ternaten ver,
trocken, op welck schip volgens goet vinden vanden hoer
vanden heuvel als schipper gestelt is Franseleendertsen volck
Item de voor sturluyden vant selfde waar met wy
vertrouwen, dat sy wel bewaart sullen zyn. tot verseeckerin
vant selve schip hebben d'Hr Commissaris voor schrifft
stuckens mit gegeven om vt de dut ende Caput gebruyckt te
worden, wy vernamen dat ons dese verrom mochten
geworden als in Dat.o Compt —
Midtsgaders op hietto gearriveert die ons refereert dat
A: 4. 120 stx balcken van goede lingte ende dicte mit schip
geladen heeft als breeder te sien P.o neffens gaande memorie
sy seggen dat van die van warnamma ende hatti saüw wel
onthaalt zijn, ende van haar sond.e enige vruntschap genoten
hebben soo dat voortaan vande selve alles goets te ver,
wachten staat —
volgens syn Ed: Ordre ende last hebben wy mit goet vinden

Vanden Raadt ons quarmisoen met 60 sold: ende 40 bootgesellen tot gebruyck der sloupen verstreckt; doch ick bevinde als aent Casteel Comdat d'Ht Commandeur t'getal vermindert heyt dienvolgende hebick van Coutchyn ende mieden blyck noch Wy Cossen gelicht alsoo sygen voordich mist dan 60 gequeste ende suicken hebben daar van Weynich off geen hulp te verwachten is, Ickhoop noch Yets by der handt te vinden Jongste bysendinge sal geschieden daar van wtcomptsten almogende sullen bevelen ——

De geene die Zyn Ed: gerapportiert hebben dat op de Compt: een ongeregelt huys soude gehouden, doen qualyck ende spaarden in desen de waarheyt op sulex hebick gedisereende myn gouverne wel gelieft ende en Zoude Zulex in gender maneren gedoogen, het waare te voirschen dat soodanige Logenaars gestraft soude worden ofte ten minsten ouer haaren ongefondeerde Logens gestraft tot dat s'. Ottens t Compt'. Hueto beleet heeft hebben alle de Coopluyden hebben haar getrouwde vrouwen gehad die sullen. Immers, soodanigen grouwel voor Comen soo dat voy voortrouwe dat syn Ed: mdesen Continuement Zal neemen ende naa ondersoecken t Contrary bevinden ——

Wat belangt de saacke vande waal daar ouer hebben ons gesommeert doch tot het rechte synaal niet comen Comen, om dat ick gesien hebdat hy enduss gaande schyn was ende myns oordeels den besten dienst aande Compt: niet en souw hebben gedaan hebick hem hier, mit willen houden waar ouer hy tegens my —— mit soodanige boosheyt in genoomen is geworst dat ick geloof hy daar genoechsaam wt geborsten heeft doch ick en hebmy noch aan hem noch aan Niemant dus aangaande te stooren. Echter ist sulex dat ick niet en can gelooven dat by rechte veerdach aan soo veel Contant gecomen is ten waar door Particulieren handel die hier in soanck heeft gegaan ende als gemeen was, Door de Continuelen regen comen geen Penangh. doen plucks off soude dat lyck verbroyen ende verrotten soo dat sulex met gelegentheyt sal geschieden ende d: d Jongste gesonden worden sullen onderteschensien off een Party goede Clapus om te Plantin Comen bekomen ——

Op de Brieven vant Jacht Souwburgh valt weynich te
antwoorden alsoodese selve merst, op de voorige slaet, te mer
alsoverstaan uyt het schryven vans: oosterwyck dat op het
verhoopt ecrours van Comineck van Baly nieten is gevolcht soo
dat gevonden wirt dat wy soo veel daer als hier met mooren en
swaerten te doen hebbin, derhalven mit anders in de saecke te
doen. als t'Jacht de brack volgens voor gegeven ordre derwarts
te senden sulex geschut is ——,

Het Cargasoen Pe: souwburch hebbin ons volgens de nessens
gaande facture geboeckt t'Compt: genetaal ter somma
van f 1294:10: ontlost niet tegenstaande dat door de kayu
van gemelte Jacht mde Casse N: a: bevonden worden soosix
heniden merst verrott ende bedorven, soo dat de selve tot gen
N°5 anderen Eynde comin gebruycken als onde Barbier tot pley,
ster doeck te geven, de 69 Cattenies waaren volgens t'segghen
van s: Hulft gantsnatt ende ongesien soodat de remstende
verlies der Posten. mitcomende oorl moeten maken, Echter
Zal daar met den Ouboer geschaft worden sulex al teamerst
dienst der Comps: behoort ——

Is ons leet geweest dat wy hier niet Eyn gereest en syn Ed:
tydelyck advyse te geven wegens t'gene hier inde 4e quartir
Was gepasseert Monsieur Hulft hulft had biter gedaan
dat Eyn Ed: missive geopent had daar toe mitcomende
bet ir ordre sullen strecken derhalven vertrouwen syn Ed gewoone
lyck discretie dat in dysen gexcuseert Zullen syn ——

5. Jacht Souburch heeft onder boors twee sta vaartuygh ont
moet uyt die haar Jonequen inde grondt kapten ende mit de
Champans door gingen, sulex by d' Hurmius ende de officieren
N°6 geaffirmeert word, sonder daar ut anders becomen hebbe
als gene Pe Nessens gaande facture ter somma van
183/ Ostx volgens de waarde alsurfal blycken waar
voor t'genraal gecrediteert hebben de drie mitalo stuck
woorden op het selve Jacht gebruyckt eenige Pottencruyt
waaren nat ende syn over boort gesmeten, soo dat sy voort
gene dat verongelucht is geen nageles Zullen Coopen —
Echter staat ons te verseen dat alle dese vremdelingen

Thaaste Jaar weerom sullen Comn ende ons niet ongenoeght
laaten alhoe wel dat wy haar dit Jaar VIIIc Jonequen
aff handich gemaackt hebben ——

Den ryswant Jacht de Son is wel geconditionneert ontfangen mits dat
hare Lasten in Rek voor laccagie Zyn gepasseert wy ver-
trouwen dat syn Ed: een wel gevalsel hebben dat hetvoorn:
Jacht noch voor eenige tyt hier gehouden voordt syn Ed: het
voorder gepasseerde van hier verrichtt mach werden ende van
hem ondertussche eenige dienst trecken ——

Es gisteren is door s: Juliet een pack dat volgende factuere en N:
N° 1 | 1 | Blauwe bastas mostyn geopent waar in volgens de neffens
gaande attestatie in Plaats van 200 Bastas maar 100 ——
Madafons gevonden hebben soo dat wy om mit het generael
te accorderen, het een aent ander Zullen afschrijven ende
Zyn Ed: oft hoochste recommandeeren, dat soedanige abusen
doch gecorrigeert mogen worden ——

In myn absentie als oft Juliet haer s: Juliet vande ondergeschr
ontfangen om oft Comp: Generaal weder om gerestitueert
te worden de somma van 2222 R: van achten namentlz van
Daniel Isaacksen Roobol te betaalen, aan Symon Bolentyn
R: 522: vand: S: Roobol aan harman goosens te betalen
R: 200: voor welcke somme Zyn Ed: a Conypt: anboynagie
lieve te doen belasten, en generaal te crediteren, ——

Voort vertreck vander Commissaris hebben wy volgens Resolutie
de dato 15: Juny mit malcanderen goet gevonden, den bruyn
vanden Comine van Tarnaten niet mer aander quimpaba
te senden door oorsaack dieselve door Rolof Geritsen die wel ervaren
is inde Maliysche staale mit sommige vande Permpaelsche
oranggs: P: en oranggs: van kackialy die hem doorsuckte
excuserde derwaarts gesonden sonder dat den selven hert —
Willen accepteren maar gaff tot antwoordt hy syner Comine
Bruyn soo slecht mit ch wilde ontfangen, derhalven wel
wederom mocht gaan, ende dat eenige andere gequalificeerde
Neerlanders, ende de vier hoofden van Hytto selver souden
comen, ende op soo een dach, In vorigen als oft ons altesamen
te Commandeeren had ende sulck wel souden bidden, dat
wy voor hem sou batten mosten, sulcx in gemeendeelen mede
geschieden alsoo hem diese onverstandige menschen seerlicht

Soude laaten voorstaan dat hydt waardt was, ende wij hem aansochten, sulex ock de huttsen gerabbroberrt hebben — Die ock tot antwoordt geven dat hij haar niet te Commando heeft ende zij mi mant als de Prmsipaelst van haar Landt gesonden hadden —

Na dat eenige dagen, met de Huttoosen gebitchiaart hadden sijn eyndelijck geaccordeert ende ouderCoomen dat kackialij den houckom van Huetto Zynde de eenige ende Jongste soon, van Cap Huetto in des ouden huttos plaats met approbatie van Zynde als Cap van Huetto soude worden gestelt daartoe naom, vragen doch alvooren by ons beslooten, de vier hoofden, ende naar dato de smalle orangq: beroullicht hebben doch hebben hem alvooren sampt alle d' orangq: vande Cameer aldaar doen trecken, ende vermieuwen de contracten by haare voor saaten, met ons gemaackt, daar benefens ist t'selve in sommige Pomcten geampliert gelyck sijn Ed. P. nessens gaande Copie sal Comen sien wtgens het Pomct van met

N.e 8: onstigensden guimelasa moorloogh te treden wert by haar voornamentlijck bij kackjialij groote swaarichheyt gemaeckt wij — hebben aenthouwelijck van syn susters met den Quimelasa. af geraaden, ende vont wt geseyt dat sijn Ed: daar in misnoegen Sal hebben in somma. tis sulex dat dun aangaende, veel afraemgen — Zijn geschiet. Echter ducht: ick dat het Echter sijden alsin wel voort sal gaan, sulex wij Zullen bichten. soot mogelijck soot mogelijck Zy eenige van vier hoofden, Zyn daar Galoers off door oorsaack, haar selffs tin houwelyck versocht hebben, Sulex noch Sorcken, nae dat wij eenige verschooten, hadden laaten doen sijn. vriendelijck met goede beloften, ende verl moorse toe seggenge geschreyden, dan alle t'welcke ick met enge, loove tin waar Zij my bitter Contentiment dreden, een Vuyr off twee naa: Datum dat wij geschreyden waaren — Voirt ons geraportiert d' Lorhoosen. off de weegh van Senalowe off den weegh van Sinaloa twee Poortsgenoten Die vande Negetye quamen, ende sagen wier geroft hadden, t hooft af geslaagen hebben, wij hebben aen alle Canten wtgesonden gelyck de huttisen ock seggen gedaan te hebben. maar — Niemant vernoomen,

Soo ick verstaan. van kackjialij soolden die van Loezo. wel verstaande die dry Campans haar. Neutraal houden —

Ende

Ende mit desen oorloogh mit den quim Lasa. mit hebbe
willen Langaÿen. Sy ook versoecken. dat tegens haar,
mit souden attenteren. het vierde Campan hirft der
Quim Lasa. by sick op Lucella, getrocken. gelt hy eenigh.
Negerys mit doot, Lulex syrde souw ons dienstigh wesen,
ende ons een opreingadt gegeven worden, om alsoo het verhoopte
te wercke te brengen. daar uck goede moet toe hebbe, wel
verstaande soo syn & ons gelufft te vertrouwen, ende voÿ onsen
dienst mogen employeeren, daar dienstve mest gevordert Can.
worden. Lulex wy hier bÿ tot den comen als Syn Ed. Daar,
tin aansien dat ons de winden Bochten, ende stroomingen vant
landt bÿ Syn bÿ kant, den volgende op deen Plaats, mieder
vertrecken Sal worden. als op Dander, veel van onsen. vangevol:
dat minden Quim Lasa. behoort aan te tasten, Lulex uck om
verschÿde redenen. mit ongeraden souw vinden, Maar echter.
ist sulex dat wÿ een harde Partÿe Souden vinden. door oorsaeck
van gewer wel verseeken Syn of men most haar verhongeren
Ende verhoopen. dat haar sorgh valdelichÿt mit grooter sould
Syn. als die van verschÿde mit Landtschappen die eer Langh
alles gebreck hebben. doch dit sÿer werdt om te gen. dat dese Lugden.
haar sier Nauw weten te behelpen, en wÿ ondertusschen.
wÿnich souden Connen doen. met rasseren der Nagelboomen,
dat het eenige Oogent is daar wÿ op te letten hebben, ten.
waar dat men van Lúcilla met trouppen mede Leyne Negeryen
gineck die mede bocht van Bobbit geleegen Syn. Echter sal
't een of ander bÿ der handt genomen moeten worden. Ende
ons dertewaarts trecken, daar hy op Syn Swackste. is 't is sulex
dat hÿ mit den bestellinge sier brenat Sou worden. ende Syne
onderdanen, hem sier Licht vergeeten Souden. soo langh sÿ
ons tin dat hÿ mede kinje is wy sullen hier toe Preparatie maken.
op. of Syn Ed: dienaangaande. yets wes mocht Resolveeren.

Syn Ed: gelufft vastelyck te geloven, ende ons te vertrouwen
soo wÿ de gantsche macht in amt. mogen gebruycken, ende
mit naa goram. of andere Plaatsen gesonden worden. soo.
De Hr Commissaris, mient, dat wÿ de Comp: hier een sond:
lingen dienst sullen doen. te veel over hoop te haalen, ende soo
verre buyten wegh te gaan mit soo danige vaartuych, als

Als hier hebben dat Zaert onlust, soot te veel Comst.
Ook. Hetto hebbick sicker verstaan Orie Toncker op Lusioye
gearriveert te Zyn, die daer gerapporteert hebbin ofte
bouton, gewerst Zyn. ende quetsid als hebben het Lyn be-
graavin. soo dat wij van eenin guyt verlost syn. God —
bewaar ons voor an quadirt is sicker dat van hem niet
goets te verwachtin was sulex genoechsaam wt de ac-
tien dezer Maccassarin, verstaan can worden ——

Hier loopen gerüchten. ende wort door de huttoesin voor vast
ende sicker gehouden dat de Comick van Tidoor/ofte ontrent
Keffingh is sulex kackialij sigt van Zaroose Corroren
aen syn swager ofte Cono gealsumeert hebbin. die daarom an
Stuck quamin door haar voor Orsin. daar gelaatin. ende nu voor
din quimelaba. vrygh gehaalt, Item dat de gem: Comine
naar Maccassar wilde gaan. ende dat hy de keffingers, ende
andere oliswas souden mit mimen, wat hier van sy weet
uk mits echter ist sulex dat het syn bidencken. herfst ende
souden dese twee Comingen. met secours vanden spanjaert
din eenin tyt ofte din anderen, wel yets quaets comen voor-
Nimin, alsoo de Comick van Tidoor. een groote quantitiyt
Papouse Eylanden. onder him herfst din volgende waar met
quaad. dat op het stuck van Siram Lauw ofte keffingh —
gelet wiert, doch wij en hebbin mit anders comin bespuren
ofte de keffingers houden din Tidoorers voor Party sulex voor
Leden Jaar geblixkin is als wanneer sy den tydoorers ge-
vrygert hebbin, onse Mardyckers ouer te Livere, niet tegen
staander dat sy daarommi groote moytin gedaan hebbin —
soo dat uck vertrouw. soo sy yets tegens onsen staat wilden
aavangen. daar van advertentie Zouden becomen, door oor-
saack Dat gemelte keffingers, tot ons Zijn gealsteert
Zyn. ——

Neffens desin gaat de Memorie ofte notitie vande oncosten —
door ons op din tocht soo voor Kilangh. Cranagh ende op
Siram Lauw gedaan, de welke Zyn al vrij wat hoogh geloopen
en Commen tot Somma. van f 5109:10:14. sulex gans.
wt myn Gesinge. gaat, Ende geloofst mot worden volgens
de gemelte Memorye dat wij Leden verschyde Partyen op
Schengst een groote Somma moetin wt brengin te meer.

N.9

Alsoo soodanige tochten groote Ommeslagh vrijsche.
ende wijde geene Lyn, Die een yder accommoderen ende voort
helpen moeten. wij hebben geduerende ons wtvaren 5 Corcon
verloren. welck volck altsamen. op Nieuw hebben moeten.
Prouideren. D Heer Commissaris en heeft met Examineeren.
vande Boecken. t'bestier genoegen mit gehadt wegens d'on-
costen voor Iha gedaan. daar jmmers soo rijdelijck gemis na-
quirt, ende bij syn Ed: geludiert is geworden dienvolgen
Justbedroffe alsmen Lyn M.t volbracht andere mit te vreden
Comen weesen. Maar tis gelyck uk voorheen geseyt hebbe dat.
mens qualyck een yder te Pas can maken. Ende alsmen der
eenen vernoeght dan ontsteet d'ander. mevaervoig.
Dat ick manager ende alles overligt sullen andere alswaert.
myne vyanden, mortien getuygen. Niemandt sal ons bevaerden.
dat tot desen reijse eenen droncke wynoost aracq veel min verbaghe
onnutelyck verquist is maar soo danige tochten. hebben veel
te Dragen. soo Lyn Ed: goedvind dalmen den quimel asa sal
aantasten, sullen d'ancosten soo groot niet vallen, alsoot ons
daar aan geen sagouw Tal gebrecken, Echter sullen d'Amboyne
voor haar verbleckt tot sieraers van haar familie versien moet
worden. alsoo sy anders mitten hebben alle gemeene wt haare.
tuynen, haalen, Ende in abondantie van haar mans alles in
voorheel loopt dat sij voorgen de gepasseerde tijt noch gevaar.
Lullen. worden, ende derhalven moet krijgen Moncao. en magere.
krucken hebben. ——

Om syn Ed: grondich bericht te doen wegens d'instandt van Seram.
sorteerende endert gebiedt: vanden Comack van Tarnaten,
Soo dient gemarqueert Dat die van Erangh. Combello
off Lissidee gen sagouw op haar lande hebben veel min Rijs
Die daar nooyt geteelt en wort. Maar mortien alsaar sagouw.
off Dack daar sy haar huysen. mit Dicken. haalen van —
Manipo Kelangh. Flatterboutij ende assakouw, Soodat.
sy dien aangaande. Mysrabel Lyn, Ende sonder haar.
Naturen. mit Livin Comen, Ende gants geen meesters
hebben, Als haare Nagelen. ende toene sij wtter see
haalen. sulex haar voor den oorloogh bieth can worden
ende geen Prauwen. soo daar een schip off Dacht in leght
in Zeedroch steecken om te vissche ——.

In tijden van vrede plechten die van Orangh Lussij Combello
en Lorhoe groote frequentatie met de andere te hebben —
Namentlyck om de vyf dagen alle tyders paar daechs tot
voorleden. Eynde die van Combello Lussij ende Orangh haar
vis vergaderen ende derwaerts brengen. medende m —
mangelinge wederom Sagouw die de Loebosen in overvloet —
hebben. voorts sagouw bosch met bocht van Loeboe. omtrent
des Quimlabas vastichyt gelegen is daar Jaarlycx groote
quantityt uyt gehouden. ende veel Jaaren door de Loebosen
op de gem: plaetsen van Combello Lussij ende Orangh —
gebracht is de altsamen den hoogen Bergh van Combe
over gedragen voort: Ende de waerdije des selfs mede voegen
veelderyedubbelt verdient voort. soo ick verstaa, laet den
Quimlaba. alle de boomen op strandt om houden. tschynt
hij vreest, dat het syn begrot noch eenmaals worden wil
Doch hy mach voor heen houden gins en sal al slachten wij
de spitmockhanen mit gebruycken, ende om dier oorsaecke was
te meicht: nooduch dat wij derrewaerts gingen. alsoo ons —
allen bewust is dat honger een scharpe swaert is en soo ens
wederom in vrede te raecken, moeten houck te Maer ryst —
verteert sal worden —

Dat wij des quimlabas macht op Synen Bodem te vreese hebbe.
is omnoduch. Soo wanneer wij voor sichtich landen ende goet
strand bequaem weder waernemen, ten waer dat hij sich —
met hulp der vrie medelingen versterckt hadde buyten dien
can ick qualyck geloven, dat hij op Lucullo ten waer dat
noch eenige Cleine Negerijes by sich hadde. doen Gemen —
boden de 400 Man starck is daar onder begrepen alle de
Tarnatanen. het Canpon van Lorhoe ende Tmeeste
vande Negerije soo hy sich. als geseyt is mede verstercht
heeft, soo blyven haare Negerije en bosschen. onbewaart
voorder synde Resterende Negerijes elck bouden de 300
Man met starck en cer Min Namentlyck nade boschs.
van Caybobo, Maar die van Lorhoe Zyn noch meerder
300 die van Wayboutij ouer de 200 Combello. ende
Lussij elck wel 3 à 400 Orangh Ogen 200 doch de
Negerijs daar Achter ende ontrent gelegen sijn —

ngar Bocnant stircker als d' Hooft plaats Crangh
Soodat wÿ geen tyt sr gmachtigen vÿandt voor hebben
maar t meyste en quartier is dat sy ons op ons Swackste
uyt Bossen hegge hagen ende Bgomen waer nit mer. Sonder.
Dat wÿ tin waart ons van daen Compt: sulex mit vremt
is want sÿ haar bossen kennen ende wetten, waarom ons di
mersti afbreuck comen doen soo de starsti, watwÿ opbouden,
die onder d' Amboynesen Ende mit min onder ons, ende nochmer,
bÿ de slaven m swanck gaat wÿ Souden noch een Blauw ooch
wagen, Wÿ menden dat dese Plaagen, Synde den Bloet
gaeck, van Ciram laet gebracht hadden maar ick hebgevonden
Dat het ommers soo sterck Hutto onder d' Amboÿnesen Aengaet
onder ons volck, begon het aldaar op te houwen, Doch is de
Coopman, Luytenant, vaandrager barbier, assistenten, ende
verscheyde Soldaten gestoruen, Soo dat ons God op alle Plaetsen,
vinden Can. ⟶

Nevens desen gaet de Memorie vant gene de soldaten van
Batavia volgens d' Ordre van syn Ed: Gedurende den tocht
dat aen Landt geleden hebben tot haare noodruft is verstreckt:
monterende tot somma van Drÿ honderd seuentnegentich
Riaalen, ende een halff waer voor het Compt: Generaal belast
hebben also een yder voor soo veel hÿ genoten heeft op de boecken,
alwaer wt rom gedebiteert Sal Comen worden ⟶

N: 10

Dese Oncosten door gem: Soldaten als andere soo gequeste als suecken,
nu als dan vande Schepen op gesonden blÿuen tot laste van ons
hospitael also d' h: Commandeur verclaert, de 300 Riaalen
tot desen live doen syn Ed: geprojecteert, mit Ontfangen te hebben
dus dit Pte: Advÿs —

Voorder syn wÿ mit verschot aant quartier van d' Heer: Commandeur
de somma van 650 15 stv voor soo veel aen fictualie voor de
selve verstrect als door haar tin Compt: alhier genoten —

N: 11

Namentlyck 1200 lb: rÿs tuyr vaten vlees ende en mit
speck sulex ons door Manequement van victualie mit vergeyt
en voort Vier volgende t Compt: Generaal voor gem: somma
gedebiteert, blyft tgene door oorsaack de schepen ouer haar
tyde geblieven syn als door andere te vallen door haar verstreckt
Is sullen de rectquesingen der Respective schepen tot wysen —

ende ons tijt gelegener tijt vergoyt Comm[n] worden ——

Nessins desen gaat een Caartgie van Seram Laut Doorschijnt
Minne gemaakt dat myn dunckt wat Correctie als voorige
tijt Lijdt te Meer alsoo die Negerije Leytingh ende groot seram
daar in begrepen is, Item een groote Caart van Amboyna
door gene minne volgens myn order op Manipa tot Langh—
N.° 12 Boroa, Suel ste correct gedeipt ende ontworpen. daar bij—
gevoucht het gedeelte van Amb.: die Baij ende houcken tot
Hutto mit haare dieptin ende gronden doorden ontfanger
goijer gedaan, daar op haar alle herrewaarts Comm[n]den—
schrijven mogen, verlaatende mit waamit die ook correct
onderzocht is Dat daar by gevoucht, een een Beetje Caarte
als die voorige gesondin worden d Luyt syde vande Eylan
is noch mit andersocht. soo dat die mde oude Caarte bitij-
ende Correctie Lijdt als mde Nessins gaande Modelser
oorsaeck die schipper voornompt die naar die Passaart—
getrocken heeft dus dit Pt: Memorie

Nessins desen gaat die Brieff van Cominck van Tarnaten
door hem Pt Tijtgaart aande Quinti Laba gesonden die wij
N.° hier uit het Tarnataens mit Malijs hebben doen translateer
Ende Comform het translaet ons vande H: Gouverneur Loden
stijn gesondin bi vonden te accordeeren, soo dat desen Brieff
Contrarie die voordere ordre des Cominex schijnt te wesen, doch
wij sal die Moren geloven alhaar doen. can soowel valschijt
als anders sijn sulex ick ducht wij naatmaals Zullen hooren—

Int Jacht Coutchijn, Zijn op die Compt.° ouden ende Huetto geschaeft
die Nombre van 5491 Hollandts gewicht arroffit nagelen
Costinde im Coops als Pt Nessins gaande Factuere mit langh
ende Corcode. te sien is die somma van 1602 ℔, die wen sien
Waar voor t Compt.° Generaal mons.r boucken bilast hebben
Vanden ontfangh Dies selffs worden die Comossementen hier
Nessins gesonden, waar aan ons gedragen, hoe danich desen
als die voorgaande Nagelen alhaar gerendeert hebben—
sal ons aangenaam syn, om ons daar naar te Rechten soo myn
dunckt: sullen die Nieuwe bij sij minde, oock mit verschoonen—
alsoo die laccagie vande voorige gelevereerde Nagelen maar
4. ende 1/2 ten hondert heeft Bisloopen, in Plaats dat nu—

op Hutto op de 90 Pharr 3/4 Lacagie is gevallen. hoe.
wel de selve Nagelin, en gedelte noch met Broyen waaren
derhalven sal ick nade wtcomste desselfs verlangen, alsoo
met gaarn sien soud dat de Lacagie boven 2 C. cts soud
bedragen. ——.

Ende tyt als wij voorrom van Schram Lauwo aant Casteel arriveerden
was een Maant wegens de tyt den Siry Jacht verstracken,
door oorsaack soo mons. Hulft seyt sich niemandt tot ver-
lachtin verthoonde ende alle de Lachters genoechsaam.
complotiry met malcanderen gemaeckt hadde, daar in sij nae.
myn comste gecontinueert hebbin, in voegen dat sy myn Plaets
van Duysent Realen, maar 500 hebbin willen geven, Eenige
dagen daar na syn tot 600 gecomin haar sterr bieroepende op
afslagh soo haar voor desen, was toegeseyt, Item dat ten aen-
sien vanden Oorloogh nu aande ouck syde geene sirys gesett, offte
om Rottangh souden mogen gaan, met dat andere Fryvoole zeyt
vluchtin ende souden tin waar dat ick myn gelaaten had
die Lachten voor de compangie verlaetwot doen, ende dese bij-
geer die by ons souden Comin sy souden met een Reaal min
geboodin hebbin, Ouck volgende Syn wij Eyntlyck soo veel
gecomin dat sij bij loopin hebbin, voor dit Loopende Jaar soo wij
in oorloogh blyven 600 Ra ende soo binnin Drye maanden in
vrede geraackin 900 Ra. om van dese Poratios in toecomin
met malr gebruydelt te voorden en sy de Comp: met te dwingen
souwick versoucken dat syn Ed: ons gelieft te consentieren
dat wyt profyt vande Comp: mogen soucken. t sij met de vrsche
ij te verpachtin. offte des selfs Percken, aan yder diese bijgeert
voor redelyck gelt uyt te dirlin, alwaar dat wij yder park
voor 20 a 25 Ra laten volgen in Plaats dat sy haar 30 doen
Betaalen, Soo sullen de Duysent Realen voor Comp: wel
gevonden worden, sulcx nu ook gedaan soud hebben maar
wert om Redenen naar gelaten, daar op syn Ed: advysende.
ordre Sullen verwachten. ——

Goot Jacht Eylon volgens genom: Resolutie ende attestatie
van alle de Schippers der Respective scheepen, alhier ter
Rede: goet gevonden ende de Comp: dienstich geoordeelt ——
wert om quader voor te comin, gem: schip aft te liggen.

Alsoo t' Langer onbruyckelijck was soo hebben tselveschips
bihoeften, ende gerittschappen aande andere scheepen
tsin Mayen dienstvande Comp: gereparceert, in sulcker
N° 14. voegen als syn Ed: P. Nellens gaande memorie sal comen
Eyen waar van ons voorder gedragen t' geschut ende ander
Ammitie van oorloogh syn in Ertchyn geschiedt van
wiens t' selve aff gevorders can worden,

Dient mede P. Memorie om syn Ed: daar van te dienen, dat wy
bevonden, de schrijven vande Ed: Commandeur als ook
die vande heer Commisaris, soo bij hem mede sijn gewest
met passagiers ende haar omslagh, dat daar door consequen,
telijck een groote quantiteyt Rysmeer geconsumeert wert
als wel anderssints geschieden souden wilcke Persoonen haar
in Batavia als bouton noch boven dien van Haven versien
soo dat soo danich door de Comp: gants hinderlyckx aan
eenige burgers door ons gelicentieert met des Comp: scheep
van hier nae Bat: te vertrecken is in haare ordonnantie
wel expresselyck gestelt de Comp: vande sulcke binnen
schepen boort geen last sal hebben te dragen ende sy voor
haar Eygen de soma sullen moeten sorgen,

De Corporalen ende schepers die hierwaarts gecomen syn Clagen
mede al, dat haare saecken volgens de mede gegeven, ende
door haar getreckende memorie niet en hebben ontfangen,
dien volgende onmogelyck met hun victualie, te comen doe-
comen, ende of dat soy mede toecomende met soo danige Praetgiens
met meer gepayt sullen worden, ende geen kermisse hebben, off
sulex waer off on waar is, soo hebben haar aande Ed: advoc:
fiscaal gesonden die vande sommige Notitie heeft genomen
dien volgende met vremde, dat door de aff gaande officiers
haar Personagie wert gesperrt ende Equipagie m:
van sulex geen kermisse heeft echter behoort hy ende
Reparatie hier te Batavia, ende haar tijn minsten voor-
haar volck te Provideeren,

Notitie vande Namen der nachodes nu Tegenwoordich
off te lange liggende die ick mijn heb willen naar
laaten, aan syn Ed: te senden, door oorsaack verstaangem:
schippers dickmaals off Bata: verschynen, Namentlyck

INTSIE MOEDA Pangampan Manacabr voert
an galer of gorab met 30 Mutsquets endr 2 Bassrn
boudn syn andervolck ende slaven Intsie Assrn maleyer
voert een Jonck met 53 Mutsquets, ende een Bas ——.
Intsie tangat manacabr voert een gorab off Jonck glrÿ groÿs
met 30 Mutsquets ende een Bas, —
Intsie tongal manacabr voert een gorab als voren met 2 Mutsquets ende een stuck dat hÿ aande Casty van Combitt: verkocht heeft voor 366 Rr: tr Britaalrn m Nagelrn, —
Intsie Mammet manacabr: voert een gorab als voornoemt met 30 Roers dese heeft de Jonck met 2 Bassrn, onderscheyden verloren daar vant volck ouer genoomen heeft.
Intsie Mouda andel manacabr woont syn maccassr synde degene dat voorleden Jaar van Cajen Parou quam met 150 Slavrn, Dese had zyn Joncq op de Langk onderwatr doorsmeken Derhalven Voor ons met gevonden versien met 29: — Mutsquets —
Intsie Bougsouw Maleyer woont op Maccassr voert een cleine Jonck versien met 150 roers hoe damich dat de andere Esen wrtuck met den Rechten, noch en willen de Hollanders ons vande silve geen openinge doen, Soo ick verstaa van een ouerlooper hebben sy dit gerucht volgens t'verzoeck van: — Quimilaba met gebracht om t silve in Nagelen te verhandelen Die ons voorwaerheyt verclt: dat zyn in Mamiren voornt verhaalt versien sijn,
Op heden wirtons aangetrft van Gerrit Braansen gewesen Schypper de somma van vierhondert Pr: van achten om by hem wederom in Bat: ontfangen te worden wy verstaan Dat geni: schypper met syn Jacht dat hier vercocht Heft op Maccassar gewest is hedamich syn Pas, gewest Jsg. wrtuck met also gemelte Jacht voor onse compst vertrocken was de gesaide Pruff. tot dat hy syn Ed: Contentim: Doet, soolangk in gehouden worden —
Sin is 2 a 3 dagen langer op gehouden als gemient had door oorsaack dat myn vant varende volck op sicker exploit had gemient te dienen, Zulcx wÿ wat snÿnen te stellen.

ende Oost Comptoir Pe naaste hoopen te adviseren

Ick heb mons: Sulff nae de Borcken gevonden ende hem belast waar die eerst sal employeeren godt geve dat yett door haar verruckt mach worden ick hoope dat by andere voorcommende voordeelt wert eerst daags tijndeele anders te bewysen

Voorts dese gaat in Briefs aande Hr Commandeur geute Com ende de Commissaris bestrwyck die myn door Mons Sulff is behandicht sonder anders Zullen desen eynden doch Comen niet naar laaten syn E: t avisieren dat de stercste eer toenemt als mmmer: daagelycx worden 2: 3 ende 4 Mier landers begraven gelyck oock onder d'Amboynesen, geschiet sodoen verstaan is mer dan t'vierde Part vande slaven aan haar vercocht overleden Zullen syn E:

Ed: Grintveste Manhafte wyse voor, sienige gestrenge Heere bewesen mde genade van godt Almachtich die Eyn Ed: wil geven Langduerige gesontheyt ende voorspoedige Regeringe Actum Amboyna Adij 25 Junij Ao 1633

Ende nogh dese Memorie sal syn Ed: Comen sende Neffens gaande Logie ende Resolutie Boucken. soo dat allen die quarmisen Borcken. mit haare Notien ende Registers gebreecken. die door Langduerige sieckte vande goyer ende afsterfte van assistenten. mit claar hebben Comen verdoen ende Pe naesten gesonden Zullen worden,

Memoie van Pen op de prosto:

	van Maria de Klerck	Rs 143
dit is beth.	van Sijgen Adriaensz	Rs 31 1/2
	van Adriaen de Massenaar	4 120
		Rs 1180 1/2

Quim Sara Louw., Ende d ouerverheden van.
olylyma ende Oisiva Sengaques ende Kipatis alte.
maal, Ick laat vl: weten dat dese myne Brieff niet
en is als die voorgaande die aan vl gesonden hebwanneken,
versoeck Ick nochwoordich aan vl geen goet gewerr nochamigh
van myn Incomen, Maar allen lyck om die vremde handelaers
maccassaeren Maliyers ende Javanen daar die Hollanders myn.
dagelycx thooftom breecken, Ick hebb die gouv: al hun gevraeeht
waarom die Hollanders alhaar mitte amboynesen niet comen
accordeeren hy heeft myn die Brieven vanden gouverneur van-
Amboyna. verthoont ende daar mit geantwoordt hoe gy ende.
die ondersaten alhaar die Negotie, mit Laatste vande aande
Hollanders te leveren die selve aande Javanen Malayers ende
Maccassaren vercoopt in vorgen die Comps: sonder nagelen ende
uck sonder myn gerechtichheyt te trecken, Ick lyd sulcks ende dat
dit alleen die oorsaecke vande voordracht alhaar is, daar benefens
seyt de hun Gouverneur myn aan, soo uck en myn ondersaeten alhaar
met die Hollanders souden in vreede leven dat die vremde handelaars
t eenmaal vandaag mosten gevoert worden om sulcke ende geen and
Redenen die Hollanders u alhaar den oorloogh aandoen volck.
doot slaan, ende gevangen Neemen soo gy nly voor v Comineke ende ouer
Hooft houdt ende u onder my submitteert soo sal ick v met u
vrouwen ende kinderen, maar mit met de Maccassaersen Maliyers
ende Javanen ende en handelt mt mmste mit mit haar noch en-
laaten mit ontrent v stranden Comen, maar houtt t mitte
Hollanders alleen, soo ghy Quim Sara Louw ofte v broeders Leliatte
oft iemige vande sengaques oft kipattis oft voyt datt t soude mogen
hebben vande gemelte t sy Cleen oft groot met die vremde Inge
Handelt haat verbiedt, oft spraeck met hun houtsaluhals.
Costen ende v goet t verbruet worden. ende die aarde daar gy ofwesent
Salucken in t Corpen Cbanteck seggen v nu aan, Dat by alden.
gy dese myne Brieff niet mer en acht als die voorgaande
Dat ick vl: Sal straffen en soo gy Luyden myne dat doet Maar.
Praatgens zyn en dese myne Last niet naar Comps noch voor
sig nhyn niet bevreest syt soo Sal ick de Hollanders seggen dat
sy daar mit en goede macht Comen ende v selfs straffen. en
geeft my dan geen schult want die hollanders seggen dat dit
Sallen d oorsaeck is vande voordracht dat gy die maccassaren.

Javanen ende Malayers alhaar Lycentibert. ende de nagelen
aan hun vercoopt daarom siet dat gij van nu aff de
stranden verbiedt en mit hun noch handelen noch.
spreken Zult. —

Gij Quimilaba sirngagisende kipatti is waar is myn Incomen
daarbij Lustmael straffij om gesonden heb straffij seyde
mij dat hij vanden Gouverneur alhaar verstaan had dat
myn im Comen. als doen bedroch 15 15/16 Pa. van 8. waar
van straffij alle mijlijck ontfingh ende hier aan mij betaalt
9 dr Rs. en vragende aanden Gouverneur naar de reste
gaff my tot Antwoordt dat die negery Combillo genoten had
305 Ps. Quimilaba Lhiatti 301 3/4 T. mit Contant noch.
voor goude Passamint Rs. 12 ende voor maack loon van
Cleeren 9 Rs. Nya de suster van Lhiatto 1 3/4 Ra. de Negery
louhou 6 Rs. de soon van hatib Pamalo abougachman
13 3/4 Ra. hadij 6 Rs. atilolij 13 3/4 Ra. tsamen Bedraacht
333 1/2 Rs. dat gij Quimilaba sirngagies ende kipattis op v.
Xirmin. en aande Gouverneur alhaar betaalen sult op dat
hij het mette eerste Schrijven herrewaarts ouerschrijven
ende ick t'sijnes alhier ontfangen mach alsooock myn meom.
alhier vrij vandoen hebbe omslant acht te worden aande Comp.
te voldoen, ——

Wat de Maccassarn Malayers en Javanen aangaat seggen
eens voor al dat gij hun het Landt verbiet mit hun niet handt
noch spraack houdt want ick sal sulex nu oock aande genl.
op Batavia schrijven en handelt mit hun niet en soosy
het toecomende Mouson weerom comen laadt my worden
ick salder Remedie in schaffen, door dien het een swaer
Dalversen, sy ons twistich soecken te maken. de accorde
die daar tusschen sy Ende die Hollanders gemaackt syn.
voorgenden handel weet gy beter als ick gij cont u daar
beter naa Requlieren. sal nicht geschieden Quimilaba
myn im Comen oft gerechtschryt vadt Jaar sult gy myn
mitten eerste harrewaart comende schip sienden Cloth
Laexmay houde ick dit Mouson Rur alsoo ick eerst antwoordt
op dese brieff mitte eerste schip van Batt gewacht om te weten
oft ghy myn Last volt naar Comen oft niet wanneer ick hem
worden die waerts sienden Zal ——

Notitie van houtsoort & dese[n]-

[n]den blyck op waernamme ende hantthaeffinge genom[en]
Namentlyck vanden 20 May Passado tot den 15 Juny
1633 d[e] ondergez[chreven] Packen waar van d[e] Breete
ende Lengte volcht

Packen	Breet	Lang
	Duym[en]	
1½	5	18
1½	1	16
1½	5	25
1½	2	32
1½	10	25
1½	—	23
1½	4	23
1½	10	21
1½	7	26
1½	—	22
1½	6	30
1½	—	26
1½	6	29
1½	6	32
1½	6	27
1½	7	30
1½	10	26
1½	7	25
1½	2	24
1½	4	31
1½	2	26
1½	3	25
1½	2	33
1½	2	24
1½	5	26
1½	2	24
1½	3	33
1½	3	27
1½	10	24
1½	6	24
1½	6	20
1½	5	25
1½	2	27
1½	3	20
1½	3	23
1½	3	29
1½	4	22
1½	6	22
1½	5	29

40: Transpoorteert[en] aan d ander syde

Balcken	Zeet	Daum	Lang
40 —	voet		
1	1	7	24 —
1	1	7	24
1	1	12	20 1
1	1	3	23
1	1	2	16
1	1	4	30
1	1	3	26
1	1	5	32
1	1	7	32
1	1	7	32
1	1	5 6	29
1	1	1	30
1	2		
1	1	3	24
1	1	3	30
1	1	4	26
1	1	10	27
1	1	7 6	26
1	1	3	25
1	1		26
60 —			
1	1	7	26
1	1	10	28
1	1	1	29
1	1	4	29
1	1		31
1	1	7	25
1	1	7	24
1	1	7	31
1	1	5	27
1	1	1 3	28
1	1	3	33
1	1	3	32
1	1	3 5	24
1	1	8	26
1	1	7 5	23
1	1	5	25
1	1	5	23
1	1	3	23
1	1	3	24
1	1		22

So: Balcken

Transporteere voorder —

Balcken	Breet	Duym	Lang
1	1	5	00
1	1	1	03
1	1	4	27
1	2		21
1	1	0	29
1	1	3	26
1	1	9	26
1	1	5	29
1	1	3	30
1	1	3	32
1	1	3	26
1	1	3	26
1	1	9	29
1	1	9	27
1	1	8	26
1	2		30
1	61		27
1	1		20
1	1		29
1	2		27
1	1	2	23
1	1	2	23
1	1	4	27
1	1	3	30
1	1	3	26
1	1	3	20
1	1	1	26
1	1	2	23
1	1	3	26
1	1	3	26
1	1	1	30
1	1	1	31
1	1	1	33
1	1	1	20
1	1	1	23
1	1	1	20
1	1	1	25
1	1	1	28
1	1	1	30
1	1	1	24
1	1	1	27

Soma 120. Balcken.

Is by 15 Juny 1633 met Jacht. Medet.
een Myl Cinoorder Cwarnamma

Wij ondergeschreven Schipper en Cooseman
staande op Jacht Coutchyn Schermer door ordre van
E.E. Gouverneur Gysels, zot het Jacht Celon ontfangen
en in ons Jacht voorschreven ouergenoomen te hebben dit
naar volgende ——

10 Yserre Stucken met haar Ramseaarden.
1 Wisser —.
3 Serpils.
2 vierkens Staartstr.
4 Corvortin —
2 Kaecx —.
20 Mutsquets
20 Bandeliers
16 houwers —
4 Steenstucken
10 Camers tot dito ende 6 bos Londt.
226 Stx Rondt schaft.
120 D: Langh.
6 Liggers
1 Oude Fistel
1 tinne Slap kan.
1 swaar ancker

Cruttalye.

4624 ℔. Rys
119 ℔: speck
1 vat vlees
7 Ouym olij ofte een Aem —
8 D: asyn ofte een Aem —

Tot Bechoeffte vant Jacht —

1 Kraen sagh
4 Puttmas
1 Lantaern.
1 Mant stuckers
2 Oude Lampen
1 Pomp haack.
2 Pomp stocken
1 voorstingh met syn want
1 groote Ra Burg en Block

Actum Amboyna met Casteel den 8 Juny Ao: 1633
was onderteyckent: David Claessen en Jacob van Neulandt

Naar gedane Platte bruinde
t schip met syn Princyraale t.
accoorderen..

Ed: Erntveste Manhafte voorsichtige Gestrenge Heere.

Myn Heere dese dient tot geen anderen dan Uwe Ed: om sijn Ed: te salueeren. met Presentatie van Myner dienstwillige dienst, —

D'Affectie ende genegentheyt die ick altijt by sijn Ed: tot myn waerts bepleyt hebbe heeft myn gemoveert dese met Particulier aan sijn Ed: te schrijven, om sijn Ed met vrundelyck te bedancken voor genoote Eer ende wille daar sulcx wy by occasie ende gelegentheyt sullen Recompenseeren, aande syne, —

Myn Heere t'is sulcx dat Myne Generale Missive omtrent van quartieren, volgens sijn Ed gedaen en soodanigen getal als sijlt comen mister sulcx geschiedende wel in tvriendelyck: geboden hebben dat ons onderscheyde Redenen doch geen hoger officieren worden toegesonden als Capt: off Luytenants ick meent doch sijn wel over al bysijn, gelooft mijn heere dat de sommige mirrem een vier komen bedragen als ick een Jaar van Bouwen, bouens dat ontstaan door soodanige officieren, veel abuysen, Landtuinckinthijden, en grooten disordre het strekt ook tot dispect van een Gouvernieur dat soodanige hooge officieren gesonden worden daar op dan eenige haar selue tresen verhopen. t'is sulcx dat wy ons ampt en charge wel weten maar soot aan andere sijlt soo baarlt voor sijn Ed onlust ende de Comp: ondienst doch naar sijn Ed wil geval en geheven sullen ons rechten soo den Comandeur hier van Permis hadde souwe ick voor anige tyt genoechsaam met vaer voersien. —

Onsen Capt: Wyntman heeft tot noch toe door een quetsuere aan sijn been voor Siram becomen, de kooy gehouden. daar wij meen nu van verlost souwe wesen, maar heeft sich mi verroomsoo — opstrecken, door verschijde Partijtgens die hun op nu uwe opin, baren, dat te bevreesen staat de Comp: in langen tyt geenen dienst sal comen doen, onsen Luytenant Rivieren heeft voor Cayboo een lichte quetsure becomen doch verhoopen dat eerlangh. van hem dienst sullen gemitten, sonder dat souden verliesen wesen, soo hij an Persoon waar die my mist en bestont ick souw sijn Ed tot aansien van syne Couragie ende goede dienst die ick van hem gemist en tot oorsaeck dat ons guarnisoen groot is, ende noch grooter worden sal verbeteringe van gratie versoucken, off dat daar door de minder officieren te beter en —

gesagh gehoude worde ende te mirrder Rijsert by de Amboyne
hebbe soo hy soodanige ampts mitin mitubert de ick souw —
myn schamin sulex te versoucken derhalue dat tot synder ret
stelle syn & gelieffe in consideratie te nemin dat mynne comp.
off die vant Fort altyt de voorste moet wesen ende dienvolgen
Dierselve wel meritiert van an Casp. die Couragie hierstende
om iet mte liggen strijt geliyt te worden —

Voordr. hebbick mit comin laatin Syn & volgens schuldigen Plicht
alsoock verstaan dat eenige radijn van India soucken te vertrec
ende eenige Gouvernementin komin te vacieren een Persoon
van Monsieur Hulft voor te stellen dat een eerlyck vroom trouw
en ongedisbauseert Man is die mder waar hiyt mit Meritert
als hier bidunt van syne vromicheyt mach syn & sich wijs ver
sieckrin, alsoock van syn goet oordrel een Indische Experientie
sulex ick mit in kan laatin te seggen, al ist schoon soodatick
hem souw missen, doch mot in daar om mit naar laatin Den dienst
der Comp: voor alle Prisieren —

Soo syn E: gemelte Hulft tin aansien van syn Capassiteyt in eenigh
andir ampt gelijck soon te employeren wijsouden ons hier genoeck
saam komin bihelpen ende soodanige Reglement stellen —
Dat naar alle apparentie door syn E: dil goet genoegen genomin
souw worden —

Onsin fiscaal Fabir Comporteert sick wel soodat hoopen dathij
eer langh mit sal meriteren, sulex hem Godt en alle vroome
wel gelimin, —

Indesen hebbick in comin laatin Andermaal aan te roren wegens
onse borgerin van Amb: t'is sulex Myn hiere dat haar doen —
tot verderff ende Ruynin vande Comp: strect, en te wenschen waar
noyt vrije handelaers m Amb: gewest waaren, ofte noch waaren
te mit nuicksin, dat sy de Comptoiren, begimmen te frequen
tirin, ende de Coopluijden, mit burgers gelijck op huitto geschiet
groote frecontatie hoewen soodatlick sien dat syn E: gedroongen,
sal worden dienaangaande Namentlijck op de Comptoiren
den vrijen handel affte schaffin, bevinden wesin de Comp:
ende haare Participanten, gelijck als andere Borgers
met hun gaarin al souden in stocken Ja een is gemoeck soode
Coopluijdin en vroom willen wesin: Derhalven noodick dat syn
E: mitcominde op het stuck der Comptoiren order stelt ende

daar geen Propische Natuitot Pertuuluren handel gedocht
wort —

Wat moyte dat ick hier Comende gehadt hebbe ende wat haar
op myn Sals geladen, om t'achtervolgen VE: Placcate
ende te voldoen d'ordre vande Heren onse Meesters is myn
bekindt hoe schandelyck dat den handel hier onder Comp: dienaars
in swanck hift gegaan ende wat voordalen dat door een yder uyt des
Comp: Packhuysen getrocken zij, isden geen indien genoten hift
best bekindt een yder hift genegotieert tot Predicanten in Cluys
soo sy verstandt silver mit gehadt hebben, hiertmit haar off
haar vrouwen gelimpt ick en wert mit waardeluyden haar con-
tentie gelaten hebben, de Packhuysen Plachten tin tyden van
Gouverneur Lucas ende Coopman Marsman. vol van haar ende ander
Particuliere goederen te ligger, wie selanders gelooven oft myn Heer
dezelue voor die vande Comp: zullen venten hoe dese Marsman —
aan gegaan hift wat hy Pe testament gemaeckt heeft souw
hier testament boeck in Registers uyt duysen, ende soo ick hoor is
hy kaal opt Landt gecomen. soo de schincke als Pecti Mary en
huysvrouw vanden Luytenandt Vonck, om dat ick haar ouwde —
gewoonte en groote gewynn, mit inhebben wollen mvolgen van
my spreckende is myn genoechsaam te voren gecomen, soo sy de Heer
advocaat fiscaal vande suicke Bruycht kaddien gedaan daar
sy duysende by geprofyteert hebben, ende groote testamenten
becomen twaar oerlycker gewerst, en hebe noch minder schande
sich by hoeren en soodanige varckens die mier mit logensom
gaan als mit de waarheyt Evergens een Gouverneur ofte Raadt
van India te Informiren, die hy mit mier dan te veel gelooft
hift gegeven, ende watter genoech vuyl gemaeckt soot mogelyk
gerooft waar myn te achter haalen, sommige myne quaat —
günstige zyn soo verblint geweest dat symede dat alle des Comp:
Coqueworck myn en mit de Comp: toequam, Sulcx de Commissaris
tot het wtterste gemint hift sonder het oordel te hebben van
eerstnoe Pouckens te sien, alderedingen mier souw voorkaalen.
maar sullen sulcx om Redenen laaten Myn heere houtmyn
vry voorsocht dat VE hier soo trouw gedient wort als de Comp:
haar hier gedient sal worden —

Dat mien sich ontsit ouer myne oncosten al off de mier waeren dan
myne voorsaaten sulcx maeckt myn gants onlustich ende benemt
my mymu Courage om Redenen dat myn mier swear souvoalen

Het Contrarie te bewijsen ende nochtans Eechter sumiere
mert tot oorsaack dat ick andere mit gaaren souw belasten
ende de visitateurs haare sloffich: aan weyse soo sy mes-
soten sijn selfer sij ommers de faulte vinden ten is met
genouch dat mijn eenen Post naar siet de boucken hangen
als eenen geschakelden kettingh aan malcander sulex dat
op hitten mit gesien can worden, op het ander te vinden is-
gants contrarie myne Boucken die mit een Borren crytgen
sigh selfer naar te soucken syn —
Waar syn alle oncosten die bouens het rantsoen gesz endert
zijn by mynen voorsaaten gevonden op laccasie van rys Naget
Peeme ofte Bote ete ende andere omwegen die des noots —
wesende souden comen verhaalt worden Laat myne endemy
voorsaaten haar laccasie van nagelen naar sien, soo sal het
differint haast gevonden ende gesien worden, wiens oncosten dat
mier of minder Rendeeren op de 1400 Bhaar door de h. gouv.
Philips mit genoomen, sal bevonden worden. 10 P: cente —
laccasie, boudens dat sij de selve gecarregeert mit groote lasten
van tochten, en ander oncosten, die wij op de selve mit en brengen
off de Visitateurs alsoo danige posten ouerhoofs willen sien
ende syn E abusereck wat komt wij gebieden —
In ander oncosten. ist even soo gelijck ende waarachtich dat in
20 dagen. aan des Gouerneurs tafelt 10 ℔ vlijs ende speck
mier geconsumeert is als by t'hiel quarnisoen vant Casteel
ende 400 Cossen door den commandeur mit gebracht bouen
dat mier wijn vande hoire Jongers achter tafelt gedroncken
ende ofte aarde gegooten als doot ons mi geconsumeert wort —
Dit geloofstick is mijde ofte den selven voet gevonden sulex dat
doot dese blinde Posten myne oncosten groot schynen ende
andere germgh, wat hebben wij onse oncosten te schamen
die in Reeden gefondeert syn. Symne E. ende de heere Meesters —
worden wel dat wij mijde geligenthijt van oorloogh sulex met
voorbij comen dit ist geen dat ick comen Redenen mitten hebbe —
Comen naarlaaten te aviseeren —
Voordichen, ende Proffijten voor de Comste, soucken wij dagelijcx
soo veel als mogelz, is, waar uet te Besnoijen is gewerst dat is
gedaan tot aan sijn Cinangh bicken in Cluijs, ons en sal oock
mit bevonden worden dat wij t genoosen hebben. als andere daer
voor mit gerichtichijt waaren tien souw mit eers genuech wesen.

mit te segge[n]. Daarom sullen ons oft ons te[n] Pas quam voor
achter houden ende soo myn Goos gesontheyt segaart de[n] vi-
ryni[e] Cerjeven mijn door d'heer G. Specx toe gesonden by
myne Mr: genouchsaam komen verantwoorden myne vriendel
aanmaninge tot des Comp[s]: en syne welvaart, Item dat ick myn
kost mijden dat d'E. oft d'h. schulde: hem anders wel haast op
synen hucke mochte rysen. als ook de woorden onder de Raden van
India gepasseert als ick sustmaal de Dat men hem most en aan
Christen tot de Bisendinge naar vaderlandt als souden die schepen
sonder brieven gaan naar huys heeft mijn sulex veroorsaackt en
daar naar een Jeeuwigen haat tegens myn genomen Ja mit tegen-
staande dat sijn E: oft syne huysvrouw samt alle de groote op de Cust
en ick wist mit waar gen gotueert hebben heb ick een aanm[e] 100 R[s].
Poussel naar Batavia gesonden tot behoeff van myne kinder[n] die
mit Protest voor rom gesonden is, nochte ons vant t'geene dat ont-
boden had mit gesonden, sulex dat ick Aende Burgers voor wyst
ende sis heb moeten Betaalen. ———

Myn Heere alsoot Christelyck ende Billick is Ebarmhertich alles
naar comst daar mmen aan een ander verplichtet is des behoorlyck dat
men voor sich selffs en familie oock sorght soo en hebben niet comen
naar laaten. Syn E nyt vriendelyck te versoucken dat myn mach oet
gunt worden het Proffyt van mynne Klasses tuynen die ick mit
mynne middelen, soo ras als opt landt gecomen ben, gecocht hebbe ende
meer dan 1300 aande silvre wt gekeert daar van de geene die de Comp.
tricht schuldich syn, haar recht betaalt hebben dach op mijn —
vertrick andermaal geschieden dath, Myn heere het gaet gnder
Correctie aan een Persoon die in soodanigen qualityt is een dis respect
by de Inwoonders en die desen tijdt Godt betert mit meer dan
te wel en verstaan, Dat ick des Comp[s]: boomen. mot laaten varen
is wel en mot daar m Patientie hebben maar t'gene ick gecost
en betaalt hebbe daar inne geschiet mijmyns oordeels ongelyck
ick meende dat het de Comp[s]: voordelyck was de luyden haar —
middelen op soodanige voysse bestieden t'is ook absurt dat men
ons aanraeyt onse tuynen te vercoopen, en andere op desselve
te coopen mynne lasten gelyck voor desen, gesicht is, vallen.
Wtermaaten swaar soo ick voor desen een kanttract heb
willen dincken verschincken oft spenderen, ick hebbe van
mijn Eygen voor een halve R[a]: komen hebben. gelyck den —
mynen mit meer en hebben laaten verkoopen. ende nu moet
daar voor 2 R[a] P[e]: Asios betaalen. sulex myn rechtwt

Lastuck valt hebbick voordesen eenich voordeel van myne boom-
getrocken t'herft myn Costelyck genouch gevallen en synt ot
het silve geen Comps: dienaars maar Eygen slaven ende huer-
lingen gebruyct die myn t'eerste Jaar voor 400 Rs: ontloopen
Zyn dus versouckuck vrendelyck mit soo sterr opn myn profyt
als om myn gerieff alsoo uck den arack mit wil en kan missen
dat myn verguent worde de vruchten van mijn Eygen ende ge-
cochte boomen mach genieten. gelooft myn heere dat daar
mit geen hinderingh als andere gedaan hebbe sullen hebben
en soo mit mach ick myne thuynen vercoopen ende de pen-
ningen overmaken sulex uck myn bij hebbende Capitaal
voek versoucke te mogen doen, alsoo hier geen Penninge op de
posito gedaan mogen worden, ende alhoe wel dat op de Compt:
groote mististe gegeven worden. Zullen sulex naarlaaten
om daardoor de Coopluijden geen voet te geeven om haar eygen
n Plaats van dies Comps: Profyt te soecken, soodat sijn E: —
favorabel antwoort op dit hier voren versocht sullen verwa
gelooft myn heere dat voor myn hier int allerminste geen voor,
derlin, en syn sulex een yder sal mogen getuygen maar int —
tegendeel hebbick grooten laste te dragen sulex sijn Ed: ende
andere dat mit te worden qualyck souden comen geloofven —
sonder anders en om syn E: mit langer te Importuneren sal
ick desen Eynde ende Zyn E: —

E Erntveste Manhaftige Wijse en
gestrenge heer. Zijvelende VE: mde genade van Godt
Almachtich dat hy sijn E: wil gunnen langduerige
gesontheyt en voorspoedige Regeringe Actum mt Castel
Amboyna dy 23 septembr, A° 1633: —

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

IMB

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

G. B. HOFBIBLIOTHEK

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

188 Bl.

37,5 × 25 cm

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Copyright 4/1999 YxyMaster GmbH www.yxymaster.com
VierFarbSelector Standard* - Euroskala Offset

Tl.

37,5 : 25 cm

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg